

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము.
ప్రథమ అధ్యాయము

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుతో భాగవత పురాణమును
ఈ విధంగా చెబుతున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు, బలరాముడు యాదవ
వంశములో అవతరించి, అనేక మంది రాక్షసులను సంహరించారు.
పాండవులకు కౌరవులకు విరోధము కల్పించి, కురు పాండవ
సంగ్రామములో అనేక మంది దుర్మార్గులైన రాజులను, వారి
సైన్యములను సంహరింపజేసి భూభారమును తగ్గించారు.

సుయోధనుడు మాయాద్యూతము ఆడించాడు. పాండవులను
అవమానించాడు. నిండుసభలో ద్రౌపది వస్త్రములను
ఊడబీయించాడు. ఆమెను జుట్టుపట్టి సభలోకి ఈడ్చివేశాడు.
ఇటువంటి అత్యాచారములను ఎన్నింటినో చేసాడు. దానితో
పాండవులకు కోపం వచ్చింది. పాండవులకు కౌరవుల మీద ఉన్న
కోపమును ఆధారంగా చేసుకొని శ్రీకృష్ణుడు వారిరువురి మధ్య
యుద్ధం కల్పించాడు. ఇరుపక్షముల వైపు మోహరించిన రాజులను,
వారి సైన్యమును వారిచేతనే సంహరింపజేసి భూభారమును
తగ్గించాడు.

కురుక్షేత్ర సంగ్రామము ముగిసింది. కృష్ణుడు తీరికగా కూర్చుని తనలో తాను ఇలా అనుకున్నాడు. “కురుక్షేత్ర మహా సంగ్రామములో ఎంతో మంది దుర్మార్గులైన రాజులు మరణించారు. లోకం దృష్టిలో భూభారం తొలగి పోయింది. కానీ నా దృష్టిలో భూభారం ఇంకా తొలగలేదు. దుర్మార్గులయిన క్షత్రియులు మరణించినా, యాదవులు ఇంకా బతికి ఉన్నారు. వీరు కూడా సామాన్యులు కారు. నా అండ చూచుకొని చెలరేగి పోతున్నారు. వీరిని ఇదే విధంగా వదిలేస్తే, దేవతలకు కూడా వీరిని జయించడానికి శక్యం కాదు. ఇప్పుడు వీరిని నాశనం చేయడానికి వీరి మీదికి యుద్ధానికి వచ్చే వాళ్లు ఎవరూ లేరు. కాబట్టి వీరిలో వీరు కొట్టుకునేటట్టు చేసి, యాదవవంశమును అంతమొందించాలి. అప్పుడు కానీ భూభారము పూర్తిగా తగ్గినట్టు కాదు. యాదవ కుల నాశనంతో నేను వచ్చిన పని పూర్తి అవుతుంది కాబట్టి, తరువాత నా లోకమునకు నేను వెళ్లిపోవచ్చు.” అని తనలో తాను అనుకున్నాడు కృష్ణుడు.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! ఈ ప్రకారంగా నిశ్చయం చేసుకున్న కృష్ణుడు యాదవులు ఒకరితో ఒకరు ఎలా కొట్టుకొని చస్తారా అని ఆలోచించాడు. ఇంతలో మహామునులు కొందరు యాదవులకు ఇచ్చిన శాపం గుర్తుకు వచ్చింది. ఆ శాపమును ఆధారం చేసుకొని కృష్ణుడు యాదవులు వారిలో వారు కొట్టుకునేటట్టు చేసి, యాదవకులమును సమూలంగా నాశనం చేసాడు.

శ్రీకృష్ణుడు తన బోధనలతో, గీతామృతముతో మానవుల మనస్సులను పరమాత్మవైపు మళ్లించాడు. మానవులకు ఇంద్రియనిగ్రహము మనో నిగ్రహము ఎలా ఆచరించాలో చెప్పాడు.

మానవులను ప్రాపంచిక విషయముల నుండి పరమాత్మ వైపు మళ్లించాడు. తన కీర్తిని మూడులోకములలో వ్యాపింపజేసాడు. మానవులు సులభంగా ముక్తులు అయే మార్గములను బోధించి, తన అవతారమును చాలించి తన లోకమునకు వెళ్లిపోయాడు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

అప్పుడు పరీక్షిత్తుకు ఒక సందేహము వచ్చింది. “మహర్షి! యాదవులు సాధారణంగా బ్రాహ్మణభక్తులు అనీ, పెద్ద వారిని గౌరవిస్తారనీ, ఎల్లప్పుడూ శ్రీకృష్ణనామము జపిస్తుంటారనీ, పుణ్యచరితులనీ విన్నాను. కానీ మీరు యాదవులకు బ్రాహ్మణులు శాపం ఇచ్చారు అని అంటున్నారు. అది ఎలా జరిగింది. అసలు ఆ బ్రాహ్మణులు ఎవరు! యాదవులకు శాపం ఎందుకు ఇచ్చారు? ఏం శాపం ఇచ్చారు? ఏ కారణంగా బ్రాహ్మణులు యాదవులను శపించారు? అసలు బ్రాహ్మణులకు యాదవులకు మధ్య వైరం ఎందుకు కలిగింది? ఈ విషయాలన్నీ నాకు వివరంగా చెప్పవలసింది.” అని అడిగాడు. అప్పుడు శుక మహర్షి ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకలో నివసిస్తున్నాడు అని చెప్పాను కదా! భూభారము తగ్గించడం అనే కార్యక్రమంలో యాదవులు మిగిలిపోయారు అని చెప్పాను కదా! ఆ యాదవులను కూడా సంహరించి, తాను వచ్చిన కార్యము పూర్తి చేయదలచు కున్నాడు భగవానుడు. యాదవులకు బ్రాహ్మణులు ఇచ్చిన శాపం గుర్తుకు వచ్చింది.

అది ఎలా జరిగిందంటే, ఒక సారి విశ్వామిత్రుడు, అసితుడు, కణ్వుడు, దుర్వాసుడు, భృగువు, అంగిరసుడు, కశ్యపుడు, వామదేవుడు, అత్రి, వశిష్ఠుడు, నారదుడు మొదలైన మహాబుుషులు ద్వారకా నగరం సమీపంలో ఉన్న పిండారకము అనే తీర్థమునకు వచ్చారు. ఆ సమయంలో ఆ ప్రదేశంలో యాదవ బాలురు ఆడుకుంటున్నారు. అందులో కొంత మంది యాదవ బాలురు, జాంబవతి కుమారుడైన సాంబునికి గర్భిణిగా ఉన్న ఆడవేషం వేసారు. వాడికి చీర కట్టారు. తలలో పూలుపెట్టారు. పొట్ట ఎత్తుగా ఉండటానికి గుడ్డలు చుట్టారు. అచ్చు గర్భిణీ స్త్రీ మాదిరి అలంకరించారు.

ఇంతలో మునులు అక్కడకు వచ్చారు. ఆ మునులను చూచిన యాదవ బాలురు వారిని ఒక ఆటపట్టించాలని ఆడవేషంలో ఉన్న సాంబునితో సహా ఆ మునుల దగ్గరకు వెళ్లారు. యాదవ బాలురు అందరూ ఆ మునుల కాళ్ల మీద పడి నమస్కరించారు. వినయంగా ఇలా అన్నారు. “ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! ఈ యాదవ స్త్రీ గర్భం ధరించింది. మీరు త్రికాలజ్ఞులు అని తెలిసి ఈ స్త్రీ మిమ్ములను ఒకటి అడగాలని అనుకుంటూ ఉంది. కానీ సిగ్గుతో అడగలేకపోతూ ఉంది. అదేమిటంటే, ఈమెకు పుత్రుడు పుట్టాలని కోరిక. ఈమెకు ప్రసవం అయ్యే సమయం దగ్గర పడింది. ఈమెకు పుట్టబోయే వాడు పుత్రుడా! పుత్రికా! మీ దివ్యదృష్టితో చూసి చెప్పమని కోరుతున్నాము.” అని పరిహాసంగా అడిగారు.

మహాత్ములైన మునులకు అసలు విషయం అర్థం అయింది. వారికి తీవ్రమైన కోపం వచ్చింది. వారు ఇలా అన్నారు. “మూర్ఖులారా! లేని గర్భాన్ని ఉన్నట్టు చెప్పి మమ్ములను పరిహసిస్తారా! ఈ బాలుడి

కడుపున యాదవ వంశమును నాశనం చేసే ముసలం (రోకలి) పుడుతుంది.” అని అన్నారు. తరువాత వారు తమ దారిన వెళ్లిపోయారు.

యాదవ బాలురకు భయం పట్టుకుంది. వారు గబగబా సాంబుడికి చుట్టిన బట్టలు ఊడదీసారు. ఆ బట్టలో నుండి ఒక ముసలం బయటపడింది. “ఛా చాలా పొరపాటు పని చేసాము. బ్రాహ్మణులను అవమానించాము. మనకు తగిన శాస్తి జరిగింది. ఈ విషయం తెలిస్తే మన పెద్దలు, జనం ఏమనుకుంటారు.” అని వారిలో వారు భయంతో తర్కించుకున్నారు. తరువాత వారు ఆ ముసలమును తీసుకొని రాజ సభకు వెళ్లారు. సభాసదుల సమక్షములో జరిగిన కథ అంతా వివరించారు.

ఆ మాటలు విన్న యాదవ ప్రముఖులు భయంతో వణికిపోయారు. ఆ ముసలము చూచి వారికి నోటమాట రాలేదు. ఆ యాదవ కుమారులను నానాతిట్లు తిట్టారు. యాదవ రాజైన ఉగ్రసేనుడు మంత్రులతో ఆలోచించాడు. శ్రీకృష్ణుడికి ఈ విషయం తెలియక ముందే, ఆ ముసలమును పాడి పాడి గా చేసి సముద్రములో కలపమని ఆదేశించాడు. ఆయన ఆదేశము ప్రకారము యాదవ భటులు ఆ ముసలమును పాడి పాడి చేసారు. సముద్రంలో కలిపారు. ఒక చిన్ని ముక్క మిగిలిపోయింది. దానిని కూడా సముద్రంలోకి విసిరేసారు. చేతులు కడుక్కొని వెళ్లిపోయారు.

ఆ చిన్ని ముక్కను ఒక చేప గుటుక్కున మింగింది. సముద్రములో కలపబడిన ముసలము పాడి అంతా తెట్టెగా

తయారయి ఒడ్డుకు కొట్టుకు వచ్చింది. ఆ లోహపు పాడి తుంగపాదగా మారి పోయింది. సముద్రతీరమంతా తుంగపాదలతో నిండి పోయింది. చిన్ని ముక్కను చేప మింగింది కదా! చేపలు పట్టేవాడు ఆ చేపను తన వలవేసి పట్టుకున్నాడు. దానిని అడ్డంగా కోసాడు. ఆ చేప పొట్టలోనుండి ముసలం ముక్క బయట పడింది. ఆ ముక్కను ఆ చేపలుపట్టే వాడు తన మిత్రుడైన వేట కాడికి ఇచ్చాడు. ఆ వేటగాడి పేరు జర(ముసలితనము). ఆ వేటకాడు ఆ ముక్కను తన బాణమునకు అమర్చుకున్నాడు. సర్వజ్ఞుడైన శ్రీకృష్ణునికి ఈ విషయం అంతా తెలుసు. కాని ఏమీ చేయలేదు. బ్రాహ్మణ శాపము ప్రకారము ఏంజరగాలో అది జరుగుతుంది అని అనుకున్నాడు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు యాదవులకు బ్రాహ్మణులు శాపం ఇచ్చిన విషయం వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ప్రథమ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

ద్వితీయ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! సర్వకాల సర్వావస్థల యందు శ్రీకృష్ణుని దర్శనము చేసుకోవాలనే కోరిక కలిగిన దేవర్షి నారదుడు కూడా ఎక్కువ కాలము ద్వారకలోనే ఉండేవాడట. మృత్యువు అధీనములో ఉన్న అయిన ఏ మానవుడు అయినా శ్రీకృష్ణుని

పాదములను సేవించకుండా ఎలా ఉండగలడు? ఒక రోజు నారదుడు వసుదేవుని గృహమునకు వెళ్లాడు.

వసుదేవుడు నారదుని సాదరంగా ఆహ్వానించి అర్ఘ్యపాద్యములు అర్పించి ఆసనము ఇచ్చి సత్కరించాడు. నారదునితో వసుదేవుడు ఇలా అన్నాడు. “తల్లి తండ్రులు వస్తే వారి సంతానము సంతోషిస్తారు. అలాగే భగవద్భక్తులు వస్తే దీనుల మైన మాకు ఎంతో సంతోషంగా ఉంటుంది. మీరు రావడం మాకు ఎంతో శుభదాయకము. గాలి, వర్షము మొదలగునవి వచ్చినపుడు మానవులకు సుఖము, దుఃఖము రెండూ కలుగుతుంటాయి. కాని, తమవంటి సత్పురుషులు వచ్చినపుడు సకలజీవులకు సుఖం మాత్రమే కలుగుతుంది. సాధారణంగా మానవులు వివిధ దేవతలను ఆరాధిస్తుంటారు. ఆ దేవతలు కూడా వారు వారు చేసుకున్న కర్మలను బట్టి వారికి తగిన ఫలములను ప్రసాదిస్తుంటారు. కాని మీ వంటి సత్పురుషులు మాత్రము దీనులైన మానవుల మీద తమ వాత్సల్యమును అధికంగా చూపుతుంటారు.

ఓ నారద మహర్షి! మీ దర్శనభాగ్యము కలగడం చేత మేము ధన్యులము అయ్యాము. మీరు మాకు భాగవత ధర్మములను ఉపదేశించండి. భాగవత ధర్మములను శ్రద్ధతో వినడం వలన మేము సకల భయముల నుండి విముక్తులము అవుతాము. మునీంద్రా! నేను నా పూర్వ జన్మలో విష్ణుభగవానుని ఆరాధించి నాకు పుత్రులను ప్రసాదించమని కోరాను కానీ నాకు మోక్షం కావాలని కోరుకోలేదు. ఈ జన్మలో భార్యాబిడ్డలతో, బంధువులతో, సంసారసాగరంలో పడి

కొట్టుకుంటున్నాను. ఈ సంసారబంధనముల నుండి తేలికగా ముక్తి పొందే మార్గము తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు వసుదేవుడు. ఆ మాటలు విన్న నారదుడు వసుదేవునితో ఇలా అన్నాడు.

“వసుదేవా! నీవు భాగవత ధర్మముల గురించి అడిగావు. నాకు చాలా సంతోషమయింది. నీ సంకల్పము చాలా మంచిది. ఈ భాగవత ధర్మములను ఎవరు విన్నా, చదివినా, ఇతరులకు బోధించినా, వారు పవిత్రులవుతారు. ఇంతకు పూర్వము మిథిలానగర మహారాజు జనకునికి, ఋషభుని కుమారులకు, భాగవత ధర్మముల గురించి, ఒక ఆసక్తి కరమైన సంవాదము జరిగింది. ఆ విషయమును నీకు వివరిస్తాను. శ్రద్ధగా విను.

స్వామిభవ మనువు కుమారుడు ప్రియవ్రతుడు. ఆయన కుమారుడు ఆగ్నేధుడు. ఆయనకుమారుని పేరు నాభి. నాభి కుమారుడు ఋషభుడు. మోక్షధర్మమును మానవ లోకంలో ప్రభోధించడానికి పరమాత్ముడే స్వయంగా ఋషభుడుగా అవతరించాడని శాస్త్రములు చెబుతున్నాయి.

ఆ ఋషభునకు నూరుగురు కుమారులు కలిగారు. వారిలో పెద్దవాడు భరతుడు. భరతుడు గొప్ప విష్ణుభక్తుడు. భరతుని పేరు మీదనే ఈ దేశము భారత దేశము అని ప్రసిద్ధిచెందింది. అంతకు పూర్వము ఈ దేశమును అజనాభము అనే పేరుతో పిలిచేవారు. ఆ భరతుడు రాజుగా ఈ భారత దేశమును అనేక సంవత్సరములు పరిపాలించాడు. రాజ భోగములను తనివెదీరా అనుభవించాడు. రాజభోగముల మీద విరక్తి చెందిన భరతుడు, రాజ్యమును

కుమారులకు అప్పగించి తపస్సుచేసుకోడానికి అడవులకు వెళ్లిపోయాడు. శ్రీహరిని గురించి తపస్సు చేసాడు. తరువాత మూడుజన్మలలో కూడా శ్రీహరిని ఆరాధించాడు.

భరతుని సోదరులలో తొమ్మిది మంది ఈ భరత ఖండములోని తొమ్మిది భాగములకు అధిపతులయ్యారు. వాటిని నవఖండములు అంటారు. వారిలో 81 మంది బ్రాహ్మణత్వమును స్వీకరించారు. కర్తమార్గమును అవలంబించారు. తక్కిన తొమ్మిది మంది ముని వృత్తిని స్వీకరించారు. వారి పేర్లు కవి, హవి, అంతరీక్షుడు, ప్రబుద్ధుడు, పిష్టలాయనుడు, ఆవిర్హోత్రుడు, ద్రుమిళుడు, చమనుడు, కరభాజనుడు. వారందరూ ఈ భూమి మీద సంచరిస్తూ ప్రజలకు జ్ఞానబోధ చేసారు.

వారు ఎక్కడికైనా వెళ్లగలిగేవారు. వారికి ఎటువంటి ఆటంకములు ఉండేవి కావు. వారు దేవలోకము, సిద్ధలోకము, సాధ్యలోకము, గంధర్వలోకము, యక్షుల లోకము, నరలోకము, కిన్నెరుల లోకము, నాగలోకము మొదలగు లోకములలో స్వేచ్ఛగా సంచరించేవారు. మునులు, చారణులు, విద్యాధరులు, బ్రాహ్మణులు గోవులు నివసించే ప్రదేశములకు వెళ్లేవారు. కాని వారు ఏ ప్రదేశంలో కూడా ఆసక్తి కలిగి ఉండేవారు కాదు. నిరంతరము సంచరిస్తూనే ఉండేవారు.

ఆ ప్రకారంగా స్వేచ్ఛగా సంచరిస్తూ వారు నిమి చక్రవర్తి చేస్తున్న యజ్ఞమునకు వచ్చారు. వారిని చూచాడు నిమి చక్రవర్తి.

వారికి స్వాగతము ఇవ్వడానికి లేచి నిలబడ్డాడు. ఆయనతో పాటు యజ్ఞము చేస్తున్న ఋత్విక్కులు, సదస్యులు, బ్రాహ్మణులు కూడా లేచి నిలబడ్డారు. నిమి చక్రవర్తి ఆ మునులకు అర్ఘ్యము, పాద్యము, ఆసనము ఇచ్చి సత్కరించాడు. తరువాత నిమి చక్రవర్తి వారితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహామునులారా! మీరు సాక్షాత్తు విష్ణుమూర్తి యొక్క పార్షదులుగా తలస్తున్నాను. భగవంతుని పార్షదులు మానవులను మంచి మార్గంలో నడిపించడానికి భూలోకము అంతా తిరుగుతుంటారు కదా! ఓ మహాత్ములారా! ఈ మానవ దేహము లభించడం అత్యంత దుర్లభము. ఈ దేహము లభించిన తరువాత సజ్జనులను కలుసుకోవడం ఇంకా దుర్లభము. నా అదృష్టము కొద్దీ నాకు మీ యొక్క దర్శన భాగ్యము, మీతో మాట్లాడే అపూర్వ అవకాశము లభించాయి. ఈ ప్రపంచంలో పుట్టి నందుకు ఒక్క క్షణమైనా మీ వంటి సత్పురుషుల సమక్షంలో గడపడం పరమానందాన్ని కలుగజేస్తుంది.

నా మనసులో ఒక కోరిక ఉంది. ఏ ధర్మములను అనుష్ఠించడం వలన సాక్షాత్తు విష్ణుభగవానుడు తృప్తి చెందుతాడో అట్టి భాగవత ధర్మములను నాకు ఉపదేశించవలసింది. ఆ భాగవత ధర్మములను వినడానికి నాకు అర్హత ఉంది అని మీరు భావిస్తే, ఆ ధర్మములను నాకు చెప్పండి.” అని వినయంగా అడిగాడు. నిమి అడిగిన ప్రశ్నకు మహాముని అయిన కవి ఈ విధంగా చెప్పాడు.

“ఓ నిమి చక్రవర్తి! ఈ ప్రపంచంలో అనేకమంది దేహధారులు ఉన్నారు. ఈ దేహములు శాశ్వతములు కావు. నీటి బుడగల వంటివి. ఎప్పుడూ పగిలిపోతాయో తెలియదు. కాని మానవులు ఈ దేహము శాశ్వతము అని అనుకుంటూ ఉంటారు. ప్రాపంచిక విషయముల కొరకు ఎల్లప్పుడూ తాపత్రయ పడుతుంటారు. అటువంటి వారు విష్ణుభగవానుని పాదములను సేవిస్తే సంసార బంధనముల నుండి విముక్తి పొందుతారు. విష్ణుపాదములను పట్టుకున్నవారికి ఎటువంటి భయము, ఆందోళన ఉండవు.

ఈ లోకంలో ఉండే మానవులు ఎక్కువ మంది అజ్ఞానులు, అవివేకులు. వారికి ఏది చెయ్యాలో, ఏది చెయ్యకూడదో తెలియదు. అటువంటి వారికి జ్ఞానము కలిగించడానికే భాగవత ధర్మములు నిరూపించబడ్డాయి. ఈ భాగవత ధర్మములను శ్రద్ధగా పాటిస్తే, ఎవరికి కూడా ఎటువంటి ఆపదలు కలుగవు. సుఖశాంతులతో జీవిస్తారు. ఏ పని అయినా కళ్లు మూసుకొని చేయవచ్చు.

మానవుడూ తన దైనందిన జీవితంలో, విధి ప్రేరణతో గానీ, తన స్వభావ సిద్ధంగా గానీ, శరీరముతో గానీ, మనస్సుతో గానీ, వాక్కుతో గానీ, ఇంద్రియములతో గానీ, ఎన్నో పనులు చేస్తుంటాడు. ఆ పనులను అన్నిటినీ నారాయణార్పణం అంటూ ఆ శ్రీమన్నారాయణుడికి సమర్పించాలి. ఆ కర్తలతో తనకు ఎటువంటి ఆసక్తి, అనుబంధము పెట్టుకోకూడదు.

ఈ ప్రపంచమునంతా భగవంతుని మాయ ఆవరించి ఉంది. మానవులు ఆ మాయలో పడి, ప్రాపంచిక విషయములకే ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇస్తూ, తను ఎవరో, ఈ లోకానికి ఎందుకు వచ్చాడో, తాను చేయవలసిన కర్మలు ఏమిటో మరిచిపోతుంటాడు. తాను ఆత్మస్వరూపుడను అనే విషయాన్ని మరిచిపోతాడు ఆ కారణంగా మానవులకు దేహమే నేను, నేనే దేహము అనే భ్రాంతి కలుగుతుంది. అప్పుడు ఈ దేహము నాది, ఈ ఇంద్రియములు నావి, నేను ఈ పనులన్నీ చేస్తున్నాను, నన్ను మించిన వాడు లేడు అనే అహంకారము కలుగుతుంది. ఆ అహంకారంతో పాటు తనను ఎవరైనా ఏమన్నా చేస్తారేమో అనే భయం కూడా కలుగుతుంది. అహంకారము, భయము రెండూ వెంటవెంటే ఉంటాయి.

ఈ అహంకారము, భయము పోవాలంటే మానవుడు మంచి గురువును ఆశ్రయించాలి . ఆయన వలన భాగవత ధర్మములను తెలుసుకోవాలి. కోరికలను వదిలిపెట్టాలి. భక్తితో భగవంతుని ఆరాధించాలి. అప్పుడే అహంకారము నుండి, భయము నుండి విముక్తి పొందుతాడు.

మానవులకు స్వప్నములు వస్తుంటాయి. ఆ స్వప్నములలో ఎన్నో కనపడుతుంటాయి. ఎన్నోపనులు చేస్తుంటాడు. మెలుకువ రాగానే అవన్నీ అసత్యములు, నిజాలు కావు అని తేలుతుంది. అలాగే ఈ ప్రపంచం అంతా నిజం కాదు. కనపడే వన్నీ మార్పుచెందేవే! శాశ్వతములుకావు అని తెలుసుకోవాలి. ఈ జ్ఞానము మానవునకు ధ్యానము, వివేకము వలననే కలుగుతుంది.

ఈ మనస్సు ఎల్లప్పుడు ఏదో ఒక దానిని చెయ్యాలని సంకల్పిస్తుంది. మరుక్షణం వద్దంటుంది. ఈ మాదిరి సంకల్ప వికల్పాలతో చంచలంగా ఉంటుంది. ఆ మనసును నిగ్రహించి, నిశ్చలంగా ఉంచుకోవాలి. అలా మనో నిగ్రహం కలగడానికి వివేకం కావాలి. ఈ ప్రపంచం శాశ్వతం కాదు. స్వప్నంలో మాదిరి అశాశ్వతము అనే వివేకజ్ఞానము కలగాలి. అప్పుడు మానవుడు అన్ని భయముల నుండి విముక్తి పొందుతాడు.

మానవుడు ఈ లోకంలో సంచరిస్తూ ప్రాపంచిక విషయములను అనుభవిస్తుంటాడు. కాని దేని మీదా ఆసక్తి, అనురక్తి పెంచుకోకూడదు. ఏమి జరిగినా సాక్షిగా చూస్తూ ఉండాలి కానీ ప్రాపంచిక విషయములలో లీనం కాకూడదు. దీనికి మార్గము నిరంతరము హరినామస్తరణ, శ్రీహరిని పూజించడం, ఆరాధించడం. శ్రీహరి కథలను వినడం, గానం చేయడం. ప్రాపంచిక విషయములలో ఎటువంటి ఆసక్తి లేకుండా, ఎల్లప్పుడూ శ్రీహరి నామ స్తరణలో మునిగి తేలుతూ, శ్రీహరి కథలను వింటూ, శ్రీహరిని స్మరించే వారు బయట ప్రపంచానికి పిచ్చివాళ్లుగానూ, ఉన్మాదులుగానూ కనిపిస్తారు. వారు ఉన్నట్టుండి ఏడుస్తారు, నవ్వుతారు, ఆడతారు, పాడతారు. మానవుడు ఈ అనంత విశ్వాన్ని పరమాత్మ స్వరూపంగా భావించాలి. పంచభూతములు, సూర్యచంద్రులు, చరాచర జీవరాసులు, వృక్షములు, నదులు, సముద్రములు, కొండలు, పర్వతములు అన్ని ఆ పరమాత్మ విరాట్ స్వరూపమే అని భావించాలి. అన్నిటిలోనూ పరమాత్మను దర్శించగలగాలి. అప్పుడు అతనిలో భేదభావము అంతరిస్తుంది. మానవులకు తృప్తిగా భోజనము చేస్తే అది శరీరమునకు పుష్టిని ఇస్తుంది. ఆకలిని తీరుస్తుంది. అలాగే

భగవద్భక్తులకు పరమాత్మను ఆరాధిస్తే, పూజిస్తే, భజిస్తే, భగవంతుని మీద ప్రేమ, భక్తి, భగవంతుని సాక్షాత్కారము, ప్రాపంచిక విషయముల యందు వైరాగ్యము కలుగుతాయి.

ఓ రాజా! ఈ విధంగా భాగవత ధర్మములను ఆచరిస్తే, అభ్యసిస్తే, శ్రీహరి పాదములను ప్రతిరోజూ సేవిస్తే, భగవంతుని మీద భక్తి, తత్వజ్ఞానము, వైరాగ్యము కలుగుతాయి. తత్ఫలితంగా ఆ మానవునికి పరమ శాంతి లభిస్తుంది.” అని పలికాడు కవి అనే మహాముని.

ఆ మాటలు విన్న నిమి మహారాజు ఇలా అన్నాడు. “మహాత్మా! భగవంతుని మీద భక్తి, శ్రద్ధ ఉన్న వాడు ఏ ధర్మాన్ని ఆచరించాలి? అతడు ఎలా ఉంటాడు! అతని స్వభావము ఎలా ఉంటుంది? అతడు బయట ప్రపంచంలో ఎలా ప్రవర్తిస్తాడు? ఎలా మాట్లాడతాడు? ఏ ఏ లక్షణములు కలిగి ఉంటాడు? నాకు వివరించండి.” అని అడిగాడు. దానికి హవి అనే మహాబుషి ఇలా అన్నాడు.

“ఓ నిమి మహారాజా! భగవద్భక్తుడు అయిన వాడు సకల జీవరాసులలో భగవంతుని దర్శిస్తాడు. తనలో పరమాత్మ ఆత్మ స్వరూపంలో ఉన్నాడని గ్రహించి, అదే ఆత్మస్వరూపమును అన్ని జీవరాసులలోనూ చూస్తాడు. అన్ని జీవరాసులు భగవంతుని స్వరూపమే అని భావిస్తాడు. భగవంతునిలో అన్ని జీవరాసులను చూస్తాడు. ఇటువంటి భక్తుని ఉత్తమభాగవతుడు అని చెప్పబడతాడు.

ఎల్లప్పుడు ఈశ్వరుని మీద ప్రేమ, భగవద్భక్తులతో మైత్రి,
అవివేకులను, అజ్ఞానులను దయతో, కృపతో చూడటం, భగవంతుడు
లేడు, భగవంతుడు అంటే నాకు పడదు అనేవారిని ఉపేక్షించడం అంటే
వారి గురించి ఆలోచించకపోవడం, ఇటువంటి లక్షణములను కల
వారిని మధ్యమ భక్తులు అని చెబుతారు.

శ్రీహరిని మెప్పించడానికి, ఆయన ప్రతిమలకు,
విగ్రహములకు పూజచేసేవాళ్లు, మేము భగవద్భక్తులము, మేము
పూజలుచేస్తున్నాము అంటూ ప్రచారం చేసుకునేవాళ్లు, భగవంతుని
మీద భక్తి కలిగి ఉన్న వారిని లెక్కచేయని వాళ్లు, సాధారణభక్తులు అని
పిలువబడతారు.

ఇంకా కొంత మంది భక్తులు ఉంటారు. వాళ్లు ఈ ప్రపంచం
అంతా భగవంతుని మాయచేత సృష్టించబడింది. ఈ ప్రపంచంలో
కనపడేది ఏదీ నిజం కాదు అనే భావనతో ఉంటారు. కేవలం
ప్రాపంచిక సుఖములను ఎటువంటి ఆసక్తి లేకుండా
అనుభవిస్తుంటారు. వాటి కోసరం వెంపర్లాడరు. ప్రాపంచిక సుఖాలు
కావాలని కోరుకోరు అలాగని ద్వేషించరు. ఇటువంటి వారిని ఉత్తమ
భాగవతుడు అని అంటారు.

మరి కొందరు అనునిత్యము భగవంతుని స్మరిస్తుంటారు.
వారికి ఈ దేహము మీద, ఇంద్రియముల మీద, వాటి వల్ల కలిగే
సుఖముల మీద, తనలో ఉన్న ప్రాణముల మీద, ఆకలి, దష్టికల మీద,
సుఖ దుఃఖముల మీద, ప్రాపంచిక విషయముల మీద, ఎటువంటి

స్వందన కలిగి ఉండరు. అన్నిటినీ సమానంగా చూస్తారు. వేటి మీద వ్యూహాహము, కోరిక చూపించరు. భగవంతుని స్తుతించడం తప్ప వేరే దేని మీద ఆసక్తి ప్రదర్శించరు. వీరిని కూడా ఉత్తమ భాగవతులు అని అంటారు.

ఇంకా కొంతమంది ఉన్నారు. వారికి విషయ వాంఛలు అంటే కామ సంబంధమైన, స్త్రీ సంబంధమైన కోరికలు మనసులోకి రావు. ఏ పనీ చేయాలని అనుకోరు. చేయాల్సిన పని చేసి ఊరుకుంటారు. వాటి ఫలితముల గురించి ఆలోచించరు. పట్టించుకోరు. అన్యధా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమ అని అనుకుంటూ ఉంటారు. వారిని భాగవతోత్తముడు అని అంటారు.

ఇంకా కొందరు ఉన్నారు. తాము గొప్ప కులంలో పుట్టామనీ, తాము గొప్ప గొప్ప పనులు చేస్తున్నామనీ, (ఉన్నత పదవులలో, ఉన్నత ఉద్యోగాలలో ఉన్నామనీ), తాము ఉన్నత కులమునకు చెందిన వారమనీ, తాము సన్యాసులమనీ, తమను ఎవరూ తాకరాదనీ, తాము ఎక్కువజాతికి చెందిన వారమనీ, ఇటువంటి లక్షణములు లేని వారు, దేహాభిమానము ఇసుమంత కూడా లేని వారు, శ్రీహరికి ప్రియులు అని చెప్పబడతారు.

వీరే కాకుండా, “ఇది నాది”, “అది నీది”, నువ్వు వేరు, నేను వేరు” అనే భేదభావము లేని వారు, సృష్టిలో ఉన్న మానవులందరినీ, జంతువులను, పక్షులను సమభావంతో చూచేవారు, ఎల్లప్పుడూ మనసును ప్రశాంతంగా ఉంచుకొనే వారు, అట్టి వారిని కూడా భాగవతోత్తముడు అని అంటారు.

ఇంకా కొంత మంది ఉన్నారు. వారు శ్రీహరి పాదములు తప్ప వేరే దేనినీ కోరరు. వేటి మీద ఆసక్తి చూపరు. శ్రీహరి పాదపద్మములే మానవులకు శరణ్యములు అనే ధృఢమైన మనస్సుతో ఉంటారు. నీవు శ్రీహరి పాదములను విడిచిపెడితే నీకు స్వర్గలోకాభిషత్తము ఇస్తాను అంటే కూడా దాని మీద ఆసక్తి చూపరు. రెండో మాట లేకుండా వద్దు పొమ్మంటారు. శ్రీహరి పాదములను క్షణకాలం కూడా విడిచి ఉండటానికి అంగీకరించరు. అటువంటి వారిని ఉత్తమ భక్తుడు అని అంటారు.

ఓ నిమి చక్రవర్తి! పగలంతా సూర్యుడు తన ప్రతాపాన్ని చూపిస్తాడు. రాత్రి చంద్రుడు వచ్చి ఆ తాపాన్ని సొంతం పోగొడతాడు. అలాగే శ్రీకృష్ణభగవానుని పాదపద్మముల నుండి వెలువడే చల్లని కిరణములు మానవులలోని సమస్త తాపములను పోగొడతాయి. ఏమీ చేయలేని వాడు, చేయడానికి చేతకాని వాడు, కేవలం నిర్మలమైన మనస్సుతో భగవంతుని స్తుతిస్తే చాలు, అతడిని సకల పాపముల నుండి విముక్తుడిని చేస్తాడు. భగవంతుడు భక్తితో, ప్రేమతో బంధింపబడతాడు కానీ గొప్పగా చేసే పూజల వలనా, పురస్కారాల వలనా కాదు. నిర్మలమైన భక్తితో, ప్రేమతో తనను కొలిచే వారి హృదయాలలో కొలువై ఉంటాడు భగవంతుడు.”అని హవి అనే మహాబుద్ధి నిమి చక్రవర్తికి వివరించాడు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు భగవద్భక్తుని లక్షణాలు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము రెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
మూడవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! హవి అనే మహాముని చెప్పిన విషయములను విన్న తరువాత నిమి ఇలా అడిగాడు. “మునులారా! పరమాత్మ సృష్టించిన ఈ మాయలో బ్రహ్మ మొదలగు దేవతా గణములు కూడా పడిపోతున్నారు అని అంటారు కదా! అసలు ఆ మాయ ఎటువంటిది. ఎలా ఉంటుంది. దాని గురించి, మాయాస్వ రూపమును గురించి తెలుపండి.” అని అడిగాడు. అప్పుడు అంతరీక్షుడు అనే మహాముని ఇలా చెప్పాడు.

“మహారాజా! ఏ శక్తితో పరమాత్మ ఈ చరాచర జగత్తును సృష్టిస్తున్నాడో, ఏ శక్తి చేత పంచభూతములతో కూడిన ఈ శరీరములను సృష్టించి, వాటితో ప్రాపంచిక విషయమములను, విషయ వాంఛలను అనుభవింపజేస్తున్నాడో, ఆ శక్తియే మాయ. ఓ రాజా! పరమాత్మ పంచభూతములతో కూడిన ఈ శరీరములను సృష్టించి ఆ శరీరములలో అంతర్యామిగా ప్రవేశిస్తున్నాడు.

అంతర్యామిగా శరీరములలో ప్రవేశించిన పరమాత్మ, జీవాత్మగా మనస్సు గానూ, జ్ఞానేంద్రియములు రూపంలోనూ, కర్మేంద్రియ రూపంలోనూ బయట ప్రపంచంలో విహరిస్తున్నాడు. ప్రాపంచిక విషయములను, విషయభోగములను అనుభవిస్తున్నాడు. కాని ఈ దేహములో ఉన్న జీవుడు ఈ దేహమే తాను

అనుకుంటున్నాడు. ఈ దేహమే ఆత్మ అనుకుంటున్నాడు. ఈ దేహమే సర్వస్వము అనుకుంటున్నాడు. ఈ దేహమే భోగములను, విషయవాంఛలను అనుభవిస్తూ ఉంది అని ఆనందపడిపోతున్నాడు. ఈ శరీరము మీద విపరీతమైన ప్రేమను, అభిమానమును, ఆసక్తిని పెంచుకుంటున్నాడు.

జీవుడు జ్ఞానేంద్రియములతోనూ, కర్మేంద్రియములతోనూ, మనస్సుతోనూ, వాక్కుతోనూ ఎన్నో కర్మలు చేస్తుంటాడు. ఆ కర్మలన్నీ అతడు పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మల వాసనలను బట్టి చేస్తుంటాడు. ఈ శరీరంతో సుఖములు దుఃఖములు అనుభవిస్తూ, ఈ ప్రపంచంలో తిరుగుతూ ఉంటాడు. ఈ జన్మలో చేసిన కర్మలు కూడా వాసనల రూపంలో జీవాత్మలో నిక్షిప్తం అవుతాయి. ఈ ప్రకారంగా కర్మలు చేయడంలో ఆసక్తి కలిగిన జీవుడు మరణించిన తరువాత తాను చేసిన కర్మల వాసనలను అనుసరించి దేవ,మానవ,పశు,పక్షి,జన్మలను ఎత్తుతుంటాడు. మానవుడు ఈ జనన మరణ చక్రంలో ప్రళయ కాలం వరకు తిరుగుతుంటాడు.

పంచభూతములకు ప్రళయం సంభవిస్తుంది. అప్పుడు కాలశక్తి ప్రకృతిలోని స్థూలము, సూక్ష్మములు అయిన పదార్థములను తనలోకి లాక్కుంటుంది. అప్పుడు వర్షములు కురవవు, సూర్యుని వేడికి మలామలా మాడిపోతారు. తినడానికి తిండి, తాగడానికి నీరు దొరకవు. మూడు లోకములు కరువుతో విలవిలలాడి పోతాయి. భూమి తాపంతో వేడెక్కిన తరువాత, భూమి లోపల నుండి అగ్ని వాయువుతో కూడి పదార్థము బయటకు(లావా రూపంలో) తన్నుకొస్తుంది. భూమి

మీద ఉన్న సమస్తం దగ్ధం అయిపోతుంది. ఆ వేడికి నీరు విపరీతంగా వేడెక్కి మేఘాలుగా మారిపోతాయి. అప్పుడు కుండపోతగా వర్షం కురుస్తుంది. ఏకధాటిగా నూరు సంవత్సరములు వర్షం కురిసి భూమి అంతా జలమయం అవుతుంది. భూమి మీద జలం తప్ప వేరే ఏమీ కనిపించదు. అప్పుడు హిరణ్యగర్భుడు ఈ బ్రహ్మాండమును విడిచిపెట్టి కారణ శరీరంలో ప్రవేశిస్తాడు. అప్పుడు పంచభూతములో ఒకదానిలో ఒకటి కలిసిపోతాయి. భూమి జలంలో కలిసిపోతుంది. జలము తేజస్సుగా మారుతుంది. తేజస్సు వాయువులో కలిసిపోతుంది. వాయువు ఆకాశంలో కలిసిపోతుంది. ఆకాశము తామస అహంకారంలో కలిసిపోతుంది. తామస అహంకారము రాజసాహంకారములోనూ, రాజసాహంకారము సాత్వికాహంకారములోనూ కలిసిపోతాయి. ఈ అహంకారములన్నీ మహత్తత్వములో కలిసిపోతాయి. ఆ మహత్తత్వము పరమాత్మలో లీనమై పోతుంది. ఇదే మహాప్రళయము. ఇదంతా పరమాత్మ మాయవలన జరుగుతుంది. ఈ మాయయే సృష్టికి, స్థితికి, లయమునకు కారణము. ఈ మాయలోనే సత్వ, రజస్తమోగుణములు ఉన్నాయి. ఓ నిమి మహారాజా! నీకు భగవంతుని మాయ గురించి వివరించాను. ఇంకా ఏమి వినదలచావో అడుగు.” అని అన్నాడు అంతరిక్ష మహాముని.

అప్పుడు నిమి మహారాజు ఆ మునులను ఇలా అడిగాడు. “మహర్షీ! మీరు భగవంతుని మాయ గురించి వివరంగా చెప్పారు. కాని ఈ మాయను దాటే మార్గమేలేదా! ఉంటే, ఆ మార్గం ఏమిటి? ఈ మాయను సులభంగా దాటే మార్గం గురించి వివరించండి.” అని అడిగాడు. అప్పుడు ప్రబుద్ధుడు అనే ముని ఇలా అన్నాడు.

“ఓ రాజా! ఈలోకంలో ఉన్న మానవులు తమకు ఉన్న దుఃఖములు పోగొట్టుకోడానికి, సుఖములు అనుభవించడానికి అనేక కార్యములు చేస్తుంటారు. ఆడ మగా జంటలు జంటలుగా తిరుగుతుంటారు. కాని సుఖంకోసం ప్రయత్నం చేస్తే దుఃఖము కలుగుతూ ఉంటుంది. మానవులు ఎంతో కష్టపడి, శ్రమకోల్చి, ధనం సంపాదిస్తారు. ఆ ధనమే తనకు మృత్యువును తెచ్చిపెడుతుందని కూడా ఆలోచించకుండా ధనార్జనలో మునిగిపోతారు. ఒక గృహమును కానీ, అనేక గృహములు కానీ నిర్మించుకుంటాడు. భూమిని స్వంతం చేసుకుంటాడు. పశు సంపదను కూడబెట్టుకుంటాడు. వివాహం చేసుకుంటాడు, సంతానమును కంటాడు. భార్య సంతానం కోసరం ఇంకా సంపాదిస్తాడు. కాని ఈ ధనము, భార్య, సంతానము, ఇవన్నీ శాశ్వతములు కావు అని మాత్రం గుర్తించడు. ఆ ధన సంపాదన వలన మానవుడికి దుఃఖం కలుగుతుందే కానీ సుఖం మాత్రం కలగదు.

ఓ రాజా! ఈ ధన సంపాదన, దాని వలన కలిగే దుఃఖము అనే విపరీత పరిణామము మానవులలోనే కాదు దేవతలతోనూ, అసురులలోనూ కూడా ఉంటుంది. దేవతలు, మానవులు, దానవులు కూడా తమ తోటి వారు బాగుపడితే సహించలేరు. తమ కన్నా ఉన్నత పదవిలో ఉన్న వారి మీద అసూయ ద్వేషము పెంచుకుంటారు.

ఓ రాజా! మనం చేసే కర్మల వలన లభించే ధనము, రాజ్యము, భోగములు, వాటి వలన కలిగే సుఖములు అన్నీ శాశ్వతములు కావు. అనుభవించే కొద్దీ వాటి మీద విసుగుపుడుతుంది. అవి నానాటికీ క్షీణించిపోతాయి అని తెలుసుకోవాలి.

ప్రతి మానవుడు ఈ క్షణికమైన భోగములకు అతీతమైన సుఖము గురించి తెలుసుకోవాలి. దానికి మంచి గురువును ఆశ్రయించాలి. ఆ గురువు కూడా రాగద్వేషములకు అతీతుడుగా ఉండాలి. అతనికి ఇహలోక భోగముల మీద ఎటువంటి కోరికలు ఉండకూడదు. అటువంటి గురువును ఆశ్రయించాలి. ఆ గురువే తనకు బంధువనీ, మిత్రుడనీ, ఆ గురువే సాక్షాత్తు పరమాత్మ స్వరూపమనీ, తన సర్వస్వము అనీ భావించాలి. ఆ గురువు మీద అపారమైన నమ్మకం ఉంచాలి. ఆ గురువును ఎటువంటి కపటం లేకుండా నిష్కల్మషమైన మనస్సుతో సేవించాలి.

ఓ నిమి మహారాజా! మనం ఏ ధర్మమును ఆచరిస్తే పరమాత్మ తృప్తి చెందుతాడో అదే భాగవత ధర్మము అని తెలుసుకో! ముందు దేహము మీద, భార్యాబిడ్డల మీద, ధనము మీద, ఆస్తులమీద, అభిమానమును, ప్రేమను పరిమితం చేసుకోవాలి. అధికమైన, విపరీతమైన ప్రేమాభిమానములు కలిగి ఉండకూడదు.

సత్పురుషులతో సాంగత్యం చేయాలి. సమస్త మానవుల పట్ల, సాటి జీవులపట్ల ప్రేమగలిగి ఉండాలి. అన్ని జీవులలో పరమాత్మ అంతర్యామిగా ఉన్నాడు అని భావించాలి. అందరిలో పరమాత్మను చూడగలగాలి. అందరితో స్నేహం చేయాలి. వినయం అలవరచు కోవాలి. ఎవరినీ ద్వేషించ కూడదు. ఎల్లప్పుడూ శరీరము, మనస్సు శుచిగా ఉండాలి. చేసే ప్రతి పనీ ఒక తపస్సు లాగా చేయాలి. ఓర్పు కలిగి ఉండాలి. సాధ్యమైనంత వరకూ అనవసరంగా మాట్లాడటం తగ్గించాలి. మాని వేయాలి. వేదాధ్యయనం చేయాలి. సరళమైన భావనలు కలిగి ఉండాలి. బ్రహ్మచర్యము పాటించాలి. హింస

చేయకూడదు. చలికి వేడికి, సుఖమునకు, దుఃఖమునకు తట్టుకోవాలి. మంచి జరిగితే సంతోషము, చెడు జరిగితే దుఃఖము పనికిరాదు. సుఖదుఃఖములను సమానంగా అనుభవించగలగాలి. ప్రతిజీవిలో అంతర్యామి రూపంలో పరమాత్మ ఉన్నాడు అని గ్రహించాలి.

సాధ్యమైనంత వరకు ఏకాంతంగా ఉండటానికి ప్రయత్నం చేయాలి. గృహము, ధనము, ఆస్తులు వీటి మీద అభిమానమును వదులుకోవాలి. నిర్జన ప్రదేశములో నివసించాలి. దొరికిన దానితో జీవించాలి. ఎల్లప్పుడూ తృప్తిగా సంతోషంగా ఉండాలి. భగవంతుని, వేదములను, శాస్త్రములను, ఇతర మత గ్రంథములను నిందించకూడదు. మనస్సును, మాటను నిగ్రహించుకోవాలి. ఎల్లప్పుడూ సత్యమునే పలకాలి. ఇంద్రియములను, మనసును అదుపులో పెట్టుకోవాలి.

శ్రీహరి అవతారములను, లీలలను, గుణములను గురించి చెబుతుంటే శ్రద్ధతో వినాలి. భగవంతుని కీర్తించాలి. భగవంతుని ధ్యానించాలి. భగవంతునికి ఇష్టమైన కర్తలు చేయాలి. భగవంతునికి ఇష్టమైన కర్తలనగా.....యజ్ఞములు, యాగములు చేయడం, తనకు ఉన్న దానిలో ఇతరులకు దానం చేయడం, చేసే ప్రతి పనీ ఒక తపస్సు మాదిరి చేయడం, భగవంతుని గురించి తపస్సు చేయడం, ప్రతిరోజూ భగవంతుని నామమును జపం చేయడం, చక్కటి ఆచార వ్యవహారములను పాటించడం, తనకు ఏది లభించినా దానిని భగవంతునికి అర్పించడం, తనకు లభించిన భార్య, సంతానమును భగవంతుని ప్రసాదముగా భావించి, వారిని ఆదరించడం, సర్వం

కృష్ణార్థం అనుకోవడం, భగవద్భక్తులను ఆదరించడం, వారిని పూజించడం, తోటి ప్రాణులను హింసించకుండా ఉండటం, స్వధర్మమును పాటించే సత్పురుషులకు సేవచేయడం, భగవద్భక్తులతో కలిసి సంచరించడం, భగవంతుని లీలలగురించి మాట్లాడటం, ఒకరిని ఒకరు ప్రేమించుకోవడం, దొరికిన దానితో తృప్తి చెందడం, శారీరకంగా, మానసికంగా, ఆధ్యాత్మికంగా ప్రశాంతంగా ఉండటం, ఎల్లప్పుడూ శ్రీహరి నామమును స్మరించడం, అందరూ కలిసి శ్రీహరి నామమును భజించడం, ఆ భజనలో తాదాత్మ్యం చెందడం. ఇవన్నీ పరమాత్మకు ప్రీతి కలిగించే పనులు. ఈ పనులను సక్రమంగా నిర్వహిస్తే పరమాత్మ సంతోషిస్తాడు.

పరమాత్మ సేవలో, స్మరణలో, కీర్తించడంలో మునిగిన మానవులకు ప్రాపంచిక విషయములలో ఆసక్తి ఉండదు. వారికి దేహము మీద ప్రేమ అభిమానము ఉండదు. నిరంతరము భగవంతుని నామ స్మరణ చేస్తుంటారు. వారిలో వారు ఆనందిస్తుంటారు. ఏడుస్తుంటారు. నవ్వుతుంటారు. ఆనందంతో నృత్యం చేస్తుంటారు. పాడుతుంటారు. శ్రీహరి లీలలను అభినయిస్తుంటారు. వారి మనసులో శ్రీహరి సాక్షాత్కారం కాగానే ఆ చేష్టలన్నీ మానివేసి మౌనంగా, ప్రశాంతంగా ఉంటారు. ఈ ప్రకారంగా భాగవత ధర్మములను పాటించేవాడు, ఈ మాయను కూడా అనాయాసంగా జయించగలడు.” అని పలికాడు ప్రబుద్ధ మహాబుషి.

తరువాత నిమి చక్రవర్తి ఇలా అడిగాడు. “మహాబుషులారా! పరబ్రహ్మను, బ్రహ్మను నారాయణుడు అని అంటారు కదా. ఆ నారాయణ స్వరూపమును గురించి నాకు తెలియజేయండి.” అని

అడిగాడు. ఆ ప్రశ్నకు పిష్టలాయనుడు అనే మహాబుష్పి ఈ విధంగా చెప్పాడు.

“ఓ మహారాజా! ఈ ప్రపంచంలో జరిగి సృష్టి స్థితి లయములకు ఎవరు కారకుడో, ఏ కారణం లేకుండా ఎవరుఉన్నారో ఆ పరమాత్మయే నారాయణుడు అని పిలువబడతాడు. ఆయన తత్వమే నారాయణ తత్వము. జాగ్రదావస్థలోనూ, స్వప్నావస్థలోనూ, సుషుప్తావస్థలోనూ, సమాధి స్థితిలోనే ఎవరైతే స్థిరంగా నిలిచి ఉంటాడో ఆయనే పరబ్రహ్మ, పరమాత్మ అని తెలుసుకో. ఈ దేహమును, ఇంద్రియములను, ప్రాణములను, మనసును నడిపించడానికి ఎవరు శక్తిని ఇస్తున్నారో, ఆయనయే పరమాత్మ అని పిలువబడుతున్నాడు.

అగ్నిలో నుండి నిప్పురవ్వలు పుడతాయి. కాని ఆ నిప్పు రవ్వలు నిప్పును ప్రకాశింపజేయలేవు. అలాగే ఆ పరమాత్మ నుండి పుట్టిన ఈ దేహము, ఇంద్రియములు, మనస్సు బుద్ధి ఇవి ఏవి కూడా ఆ పరమాత్మను ప్రకాశింపజేయలేవు. ఆ పరమాత్మకు ప్రమాణము వేదము. కాని వేదము కూడా పరమాత్మ గురించి సాకల్యంగా చెప్పలేదు. ఎందుకంటే ఆ వేదము కూడా పరమాత్మ నుండి పుట్టినది కాబట్టి.

ఈ బ్రహ్మ తత్వము మొదట ఒకటిగా ఉంటుంది. తరువాత అనేక విధములుగా రూపుదిద్దుకుంటుంది. సత్వ, రజస్తమో గుణములతో కూడిన ప్రకృతి అనే పేరుతో ప్రకటితమౌతుంది. క్రియా శక్తితో కూడి నపుడు సూత్రం అనేపేరుతో ప్రకటితమౌతుంది. జ్ఞాన

శక్తితో కూడినపుడు మహత్తత్వము అనే పేరుతో పిలువబడుతుంది. జీవుడు దేహములో ఉన్నప్పుడు అహంకారము అని పిలువబడుతుంది. కాబట్టి ఆ పరబ్రహ్మమే, పరమాత్మ తత్వమే ఇన్ని విధములుగా ప్రకటితమౌతుంది. ఈ చరాచర జగత్తుకు కారణమైన ఆ పరమాత్మయే స్థూలము, సూక్ష్మము అయిన సకలవస్తువుల రూపములలో వెలుగుతుంటాడు.

(సృష్టి లేనపుడు పరమాత్మ అత్యంత సూక్ష్మముగా పరామాణువుగా ఉంటాడు. దానిని శాస్త్రజ్ఞులు విష్ణునాభి అని అంటారు. అందులో నుండి బిగ్ బాంగ్ అంటే మహావిస్ఫోటం జరిగింది. అప్పుడు ఈ అనంత విశ్వం ఆవిర్భవించింది. ఆ అనంత విశ్వం ఈ నాటికీ విస్తరిస్తూనే ఉంది. ఈ విషయాన్నే స్టీఫెన్ హాకింగ్స్ అనే శాస్త్రజ్ఞుడు తన బ్రీఫ్ హిస్టరీ ఆఫ్ టైమ్ అనే గ్రంథంలో చెప్పాడు. ఆ విషయాన్నే ఇక్కడ భాగవతంలోకూడా చెప్పడం జరిగింది. మొదట ఒకటిగా ఉన్న పరబ్రహ్మము అనేకం అయ్యాడు. ప్రకృతి, క్రియ, దేహము, అహంకారము, మహత్తత్వము, త్రిగుణములు ఇలా అనేక రూపాలలో ప్రకటితమయ్యాడు. ఇంకా వివిధ రూపములలో ప్రకటితమౌతూనే ఉన్నాడు. బ్రహ్మ శక్తి అనంతము. సర్వము ఆ పరబ్రహ్మమే.)

ఈ పరబ్రహ్మ పదార్థమునకు పుట్టుక, పెరగడం, చావడం అంటూ ఏమీ లేవు. ఈ దేహమునకు, అందులో ఉన్న ప్రాణములకు మూలకారణమైన పరబ్రహ్మకు పుట్టుక, పెరుగుదల, చావు ఎందుకుంటాయి. ఆ పరబ్రహ్మ ఆత్మగా అన్ని జీవులలో సాక్షిగా ఉంటాడు. ఈ దేహములో ఉన్న ఇంద్రియముల ద్వారా బయట ప్రపంచంలో ప్రకటితమౌతున్నా ఆ దేహంలో ఆత్మస్వరూపుడుగా స్థిరంగా ఉంటాడు.

(పరబ్రహ్మ విశ్వ చైతన్యం అయితే, ఆత్మ పరిమిత చైతన్యం. ఆ చైతన్యం లేనపుడు శరీరం శవం అవుతుంది. విశ్వచైతన్యం లేనపుడు అనంత విశ్వం లయం అవుతుంది. పరమాణువుగా ఉన్న పరబ్రహ్మలో చేరిపోతుంది) అందుకే పరబ్రహ్మ ఒకటే సత్యం. మిగిలినవి అన్నీ మార్పుచెందేవే. నాశనం అయ్యేవే.

ఈ సృష్టిలో అనేక రకములైన పుట్టుకలు జరుగుతుంటాయి. గర్భంలోనుండి పుట్టేవి, గుడ్డునుండి పుట్టేవి, చెమట నుండి పుట్టేవి. విత్తు నుండి పుట్టేవి. వీటి అన్నిటిలోనూ ప్రాణం ఉంటుంది. ఆ ప్రాణము ఎటువంటి వికారమునకు లోను కాదు. మనకు మూడు అవస్థలు ఉన్నాయి. జాగ్రదావస్థ, స్వప్నావస్థ, సుషుప్తావస్థ. సుషుప్తావస్థలో ఇంద్రియములు పనిచేయవు. నేను నాది అనే అహంకారము ఉండదు. ఆత్మ కూడా నిర్వికారంగా ఉంటుంది. శరీరంలో అవయవములు మాత్రం పనిచేయ్యవు కానీ శరీరం తన చైతన్యమును కోల్పోదు. అలా చైతన్యం కోల్పోతే అదే మరణము.

సుషుప్తిలో నుండి జాగ్రదావస్థలోకి వచ్చినపుడు “ఎంతో సుఖంగా ఉంది” అని అనుకుంటాడు. ఆ సుఖం ఎలా వచ్చింది. సుషుప్తిలో జీవుడు ఆత్మతో అనుసంధానం అవుతాడు. ఆత్మకు సహజ స్థితి అయిన ఆనందాన్ని, సుఖాన్ని జీవుడు పొందుతాడు. మరలా జాగ్రదావస్థకు రాగానే లౌకికమైన సుఖదుఃఖాలు అనుభవిస్తుంటాడు.

మానవులు జాగ్రదావస్థలోనే ఆత్మకు అనుసంధానం కావాలంటే, ఆత్మానందాన్ని అనుభవించాలంటే, శ్రీహరి

పాదపద్మములను భక్తితో, శ్రద్ధతో, ఏకాగ్రమైన మనసుతో సేవించడం ఒకటే మార్గము. అటువంటి భక్తి మానవునిలో ఉన్న మూడు గుణములను, వాటి వలన పుట్టిన కోరికలను, ఆ కోరికలు తీరిన తరువాత కలిగా వాసనలను నాశనం చేస్తుంది. అప్పుడు ప్రతి మానవుడు ఆత్మసాక్షాత్కారం పొందగలడు.” అని పిష్టలాయనుడు వివరించాడు.

ఆమాటలు విన్న నిమి చక్రవర్తి మరలా ఇలా అన్నాడు. “ఓ మహామునులారా! మానవులు ఎన్నో కర్మలు చేస్తుంటారు కదా! ఏ కర్మ చేస్తే, మోక్షము పొందడానికి కావలసిన జ్ఞానం కలుగుతుందో, ఏమి చేస్తే, మోక్షము పొందడానికి అడ్డుగా ఉన్న అడ్డంకులను అధిగమించగలడో, దేని వలన మానవులు చేసిన కర్మల ఫలితము వారికి అంటుకోదో, ఆ కర్మయోగము గురించి నాకు చెప్పండి.” అని అడిగాడు.

ఆవిర్హోత్తుడు అనే మహాముని ఈ విధంగా చెప్పాడు. “మహారాజా! వేదములో మూడు రకములైన కర్మల గురించి వివరించారు. మొదటిది మానవులు చేయవలసిన, చేయతగిన కర్మలు. రెండవది. మానవులు చేయవలసిన కర్మలు చేయక పోవడం. మూడవది. చేయకూడని కర్మలు చేయడం. ఆచరించవలసిన కర్మలు ఏవి; ఆచరించకూడని కర్మలు ఏవి, అనేవి వేదములలో ప్రతిపాదించబడ్డాయి. అంతే గానీ, లోకలీతితో ఏవి చేయాలో ఏవి చేయకూడదో మనకు గాను మనం నిర్ణయించుకోకూడదు. (కొంత మంది ఇది లోకాచారము, ఇది వంశాచారము, ఇది మా పెద్దలు పెట్టిన ఆచారము అని, ఈ పని చేయమని ఫలానా స్వామీజీ

చెప్పాడనీ, ఈ పని చేయవద్దని పురోహితుడు చెప్పాడనీ, ఎన్నో చేయకూడని పనులు చేస్తుంటారు. చేయవలసిన పనులు చేయకుండా ఉంటారు. అలా చేయకూడదు.)

మహారాజా! వేదము ఒక విషయాన్ని సూటిగా చెప్పదు. దానిని కథారూపంలో వర్ణిస్తుంది. ఆ కథలోనే చెప్పవలసిన విషయాన్ని చక్కగా వివరిస్తుంది. వేదములను ఇలా అర్థం చేసుకోవాలి. కొన్ని చెడుకర్మల గురించి చెప్పి, ఆ చెడు కర్మల ప్రభావము నుండి విముక్తి పొందడానికి మరిన్ని మంచి కర్మల గురించి చెబుతుంది. బాలుడి చేత చేదు మందు తాగించాలంటే, నీకు తీపి తినుబండారములు ఇస్తాను అని ఆశపెట్టి, చేదు మందు తాగించాలి. వేదములు కూడా నీకు ఈ పని చేస్తే స్వర్గం వస్తుంది, స్వర్గసుఖాలు అనుభవించవచ్చు అని ఆశ చూపించి, మానవులను మంచి కర్మలను శ్రేష్ఠమైన కర్మలను చేయడానికి పురికొల్పుతుంది. చంచల బుద్ధి కల మానవుడు ఈ విధంగానైనా మంచి కర్మలు చేస్తాడని వేదం ఆ విధంగా చెబుతుంది.

ఇంద్రియలోలుడు, విషయలోలుడు అయిన మానవుడు వేదములో చెప్పబడిన కర్మలను చేయడానికి విముఖత చూపిస్తాడు. చేయకూడని కర్మలు చేయడానికే ఆసక్తి చూపిస్తాడు. ఆ కారణంగా అతనిలో అధర్మము ప్రజ్వలిల్లుతుంది. ఎన్నో చేయకూడని పనులు చేస్తాడు. పాప వాసనలు మూటగట్టుకుంటాడు. వాటి ప్రభావంతో ఈ సంసార సాగరంలో, జనన మరణ చక్రంలో పడి తిరుగుతుంటాడు.

తాను చేసినకర్మల పట్ల ఎటు వంటి ఆసక్తి కనపరచకుండా,
తాను చేసిన కర్మల ఫలితములను పరమాత్మకు అర్పిస్తూ, వేదములలో
చెప్పబడిన కర్మలను ఆచరించే వారు, కైవల్యస్థితిని పొందుతాడు.
కాబట్టి ఓ మహారాజా! నిజానికి స్వర్గం నరకం అంటూ లేవు.
మానవులకు వేదవిహిత కర్మల పట్ల ఆసక్తి కలుగచేయడానికి,
చేయకూడని కర్మల పట్ల విముఖత కలిగించడానికి, మంచి పనులు
చేస్తే స్వర్గ సుఖములు అనుభవించవచ్చనీ, చెడు పనులు చేసే
నరకయాతనలు అనుభవించాలనీ వేదములో చెప్పబడింది.

మానవుడు తనలో ఉన్న అహంకారమును, దేహాభి
మానమును పోగొట్టుకోవాలంటే, వేదములో చెప్పబడిన విధుల
ననుసరించి శ్రీహరిని పూజించాలి. ధ్యానించాలి. ఈ పనులు
చేయడానికి మంచి గురువు కావాలి. గురువు చెప్పిన పద్ధతిలో
చేయాలి. వేదములో చెప్పబడిన కర్మలు చేయాలంటే దానికి తగిన
అధికారము పొందాలి. ఆ అధికారము ఉపనయనము వలన
లభిస్తుంది. తరువాత భగవంతుని ఎలా అర్చించాలో గురువుగారి వలన
తెలుసుకోవాలి. ఆ పద్ధతిలో శ్రీహరిని పూజించాలి.

ముందు స్నానం చేసి ఉతికిన వస్త్రములు ధరించాలి.
మనసును పవిత్రంగా ఉంచుకోవాలి. తనకు ఇష్టమైన దేవుని విగ్రహం
ముందు కూర్చోవాలి. ప్రాణాయామం చెయ్యాలి. అంగన్యాసము,
కరన్యాసములను ఆచరించాలి. తరువాత శ్రీహరిని పూజించాలి.
ముందు శ్రీహరిని ఆవాహన చేసి, ఆసనము, అర్ఘ్యము, పాద్యము
సమర్పించాలి. తరువాత పుష్పములను మొదలగు పూజాద్రవ్యములను,
ఆసనమును, భూమిని, తనను, దేవతా మూర్తిని ప్రోక్షణ చెయ్యాలి.

శుద్ధిచేయాలి. తరువాత శ్రీహరిని ఏకాగ్రచిత్తంతో అర్చించాలి.

ఇన్ని పనులు చేయడానికి శక్తి చాలకపోతే, తన హృదయము నందు భగవానుని స్తుతించి, ఏకాగ్రచిత్తంతో ధ్యానించాలి. హృదయములోనే భగవంతుని ఆవాహన చేసి, తన హృదయమునే ఆసనముగాచేసి, తన హృదయములో శ్రీహరిని ప్రతిష్ఠింపజేసి, మూల మంత్రముతో ధానం చేసి, హృదయములోనే అన్నివిధములైన ఉపచారములను చేయాలి.

తరువాత శ్రీహరికి హృదయము మొదలగు అంగములతోనూ, సుదర్శన చక్రము మొదలగు ఉపాంగములతోనూ (అందుకే సాంగోపాంగముగా, సపరివారసమేతంగా అని అంటారు) పరివారముతోనూ, మూలమంత్రములను అనుసరించి పూజించాలి. అర్ఘ్యము, పాద్యము, ఆచమనము, స్నానము, వస్త్రము, అలంకారము, గంధము, పుష్పము, మాలలు, అక్షతలు, ఆభరణములు, ధూపము, దీపము, నైవేద్యముమొదలగు వాటిని ఆయావిగ్రహములకు సమర్పించాలి. తరువాత పరమాత్మను స్తుతించాలి. భక్తితో నమస్కరించాలి.

ఓ మహారాజా! ప్రతి మానవుడు తన ఆత్మను పరమాత్మ స్వరూపంగా భావించి శ్రీహరి విగ్రహాన్ని పూజించాలి. తరువాత పూజించిన పూజావస్తువులను శిరస్సున ధరించాలి. పూజ చేసేంత వరకు పరమాత్మను మనసులో నిలుపుకోవాలి. ఇతర ఆలోచనలు మనసులోకి రానీయకూడదు. ఏ మానవుడైతే అగ్నిని, సూర్యుని,

జలమును, అతిథిని, తన హృదయములో ఉన్న ఆత్మస్వరూపుడైన
పరమాత్మను పూజిస్తాడో అతడు ముక్తిని పొందుతాడు.”అని
ఆవిర్భోతుడు అనే ఋషి నిమి చక్రవర్తికి చెప్పాడు అని శుక మహర్షి
పరీక్షిత్ మహారాజుకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశోధ్యాయము మూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశస్కంధము

నాలుగవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారా.జా! నిమి చక్రవర్తి తన గృహమునకు
వచ్చిన మహాఋషులతో ఇలా అన్నాడు.

“మహాఋషులారా! శ్రీహరి తనకు తాను ఎన్నో అవతారము
లను ధరించాడు. ఈ లోకంలో దుష్ట శిక్షణ శిష్ట రక్షణ కొరకు ఎన్నో
పనులను చేసాడు. ఇంకా ఎన్నో పనులు చేస్తున్నాడు. భవిష్యత్తులో
కూడా శ్రీహరి ఎన్నో అవతారములను ఎత్తగలడు. వాటి గురించి నాకు
వివరంగా తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు. అప్పుడు శ్రీద్రుహిళుడు అనే
మహాముని నిమి చక్రవర్తితో ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! శ్రీహరి గుణములను ఆయన అవతార
విశేషములను ఇవి అని వర్ణించడానికి వీలు లేదు.అవి లెక్కకుమీరి

ఉంటాయి. ఈ భూమి మీద ఎన్ని దుమ్ముకణాలు ఉన్నాయో
లెక్కబెట్టడం సాధ్యం అవుతుందేమో కానీ, శ్రీహరి లీలలను, ఆయన
గుణములను లెక్కబెట్టడం సాధ్యం కాదు.

ఈ సృష్టి రెండు రకాలు. ఒకటి బ్రహ్మాండ సృష్టి. రెండవది
జీవుల సృష్టి. ఈ సృష్టికి కారణం విశ్వం అంతా విస్తరించి ఉన్న శ్రీహరి
మాయ. ఆ మాయ నుండి పంచభూతములు ఆవిర్భవించాయి. ఆ
పంచభూతములతో ఈ బ్రహ్మాండము ఏర్పడింది. ఆ పంచభూతముల
తోనే మన శరీరము కూడా ఏర్పడింది. శ్రీహరి అంతర్కామి రూపంలో
ఈ బ్రహ్మాండంలో ప్రవేశించాడు. అలాగే ఆత్మ స్వరూపుడుగా
ప్రతిజీవిలోనూ ప్రవేశించాడు.

దేహములో ఉన్న జీవుడిని పురుషుడు అన్నారు.
(పురుషుడు అంటే మగవాడు అనే అర్థం కాదు. ఈ దేహము అనే
పురములో ఉన్న జీవుడు అని అర్థం. అలాగే ఈ బ్రహ్మాండం లో
విస్తరించి ఉన్నవాడు. అందుకనే పురుష సూక్తము అని పేరు వచ్చింది.
ఆ పురుష సూక్తంలో మొదటి పదం సహస్రశీర్షా పురుషః. అంటే
వేయితలలు గల పురుషుడు. విరాట్ పురుషుడు అని అర్థం. వివరంగా
చెప్పాలంటే అందరిలో ఉన్నది ఒకే చైతన్యము అది ప్రాపంచిక
విషయములలో లీనం అయితే జీవుడు అంటారు. అలా కాకుండా
పరమాత్మ వైపు తిరిగితే ఆత్మ అంటారు.)

ఈ విరాట్ ప్రపంచంలో అనగా విస్తరించి ఉన్న విశ్వంలో
మూడు లోకాలు ఉన్నాయి. అవే భూలోకము, భువర్లోకము,

సువర్లోకము. ఆ విరాట్ స్వరూపములో నుండి ఈ సృష్టి
ఆవిర్భవించింది. సర్వదేహధారులు జన్మించారు. ఆ దేహములలో
అవయవములు ఆవిర్భవించాయి. వాటినే జ్ఞానేంద్రియములు,
కర్మేంద్రియములు అంటారు. విరాట్ పురుషుని ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసల
వలననే జీవుల దేహములలో శక్తి బలం ఏర్పడుతూ ఉంది.
ఇంద్రియములకు పని చేసే శక్తి కలుగుతూ ఉంది. విరాట్ పురుషుని
లోని సత్వ, రజస్తమోగుణముల ప్రభావంతో ఈ సృష్టిజరుగుతూ ఉంది.

ఈ విరాట్ శరీరమునకు అధిపతి శ్రీమన్నారాయణుడు.
ఆయనే ఆది పురుషుడు. ఆయనే సృష్టి చేసే టప్పుడు రజోగుణమును
ధరించి బ్రహ్మగానూ, పెంచి పోషించేటప్పుడు సత్వగుణమును ధరించి
విష్ణువు గానూ, లయం చేసేటప్పుడు తమోగుణమును ధరించి
శివుడు(రుద్రుడు) గానూ వ్యవహరిస్తున్నాడు.
(మనం మాత్రం శివకేశవులకు భేదం కల్పించి, నిలువు బొట్టు
అడ్డబొట్టులు ధరించి, వీర శైవులు, వీర వైష్ణవులు అని పేర్లుపెట్టుకొని
కొట్టుకుచస్తున్నాము.) ఈ విరాట్ స్వరూపంలో ఎలా
సృష్టిస్థితిలయములు జరుగుతున్నాయో అలాగే ప్రజలలో కూడా
సృష్టి,స్థితి,లయములు జరుగుతున్నాయి.

పూర్వము ధర్ముడు అనే ఋషి ఉండేవాడు. ఆయన భార్య
పేరు మూర్తి. వారికి నరుడు, నారాయణుడు అనే ఇద్దరు ఋషులు
జన్మించారు. వారు ఆత్మ తత్వమును ప్రజలకు ప్రబోధించారు.
ఆత్మస్వరూపమును తెలుసుకోడానికి ఏమేం చెయ్యాలో ముందు వారు
ఆచరించి తరువాత మానవులకు చెప్పారు. ఆ నరనారాయణులు
ఇంకా జీవించి ఉన్నారు.

ఎప్పుడు ఎవరు ఏ మంచి పని చేసినా, ఇంద్రునికి కంటగింపుగా ఉంటుంది. తన పదవికి చేటు వస్తుందని నిరంతరం భయపడుతుంటాడు.

(పదవులు పట్టుకొని వేలాడుతూ, ఆ పదవులు ఎప్పుడు ఊడతాయో అని భయపడుతూ, ఆ పదవి కోసం ఎటువంటి పాడు పనులు చెయ్యడానికి కూడా వెనుకాడని నేటి రాజకీయ నాయకులకు ఇంద్రుడు ప్రతీక).

ఈ నరనారాయణులు తన పదవికి చేటు తెస్తారేమో అనీ, తమ తపోబలముచేత తనను ఇంద్రపదవి నుండితొలగించి వారు ఆ ఇంద్రపదవిని అధిష్టిస్తారేమో అని భయపడ్డాడు ఇంద్రుడు. వారి తపస్సును భగ్నం చేయడానికి మన్మథుడిని పంపించాడు. ఆ మన్మథుడికి అప్సరసలు, వసంతబుతువు, మలయమారుతములు, చంద్రుని చల్లని వెన్నెల, ఇవే ఆయన పరివారము. ఈ పరివారమును వెంటబెట్టుకొని నరనారాయణులు తపస్సుచేసుకొనే బదరికాశ్రమము అనే ప్రదేశమునకు వెళ్లాడుమన్మథుడు. వారి చుట్టు అప్సరసలను మోహించాడు. వసంతము, మలయానిలము వీటితో వారిని ప్రలోభ పెట్టడానికి ప్రయత్నించాడు.

నారాయణ ఋషి కళ్లు తెరిచాడు. మన్మథుని చూచాడు. మన్మథుడు గజగజవణుకుతున్నాడు. ఈ రోజుతో నా పని అయిపోయింది అనుకున్నాడు మన్మథుడు. కాని నారాయణ ఋషి మన్మథుని చూచి చిరునవ్వు నవ్వాడు. “మీరేమీ భయపడకండి. నేను మీకు ఎటువంటి శాపము ఇవ్వను. మిమ్ములను శపించి నా తపస్సును వృధా చెయ్యను.” అని అన్నాడు. మన్మథుడికి మరలా ప్రాణం

వచ్చినట్టయింది. సిగ్గుతో తల వంతుకొని నారాయణ ఋషితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహాఋషి! మీరు ఎల్లప్పుడూ మీ ఆత్మలో రమిస్తుంటారు. మీకు ఈ ప్రాపంచిక విషయముల పట్ల ఆసక్తి లేదు. ఈ విషయం తెలుసుకోలేక అజ్ఞానంతో మీ వద్దకు వచ్చాను. నన్ను క్షమించండి. దేవా! నీవు పరమాత్మ స్వరూపుడవు. నీలో కామము, క్రోధము మచ్చుకైనా లేవు. మునులందరూ నిన్ను పూజిస్తారు. నీ పాదములకు నమస్కరిస్తారు. నీవు మా మీద నీ ఆగ్రహం చూపించకపోవడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. కొంతమంది మానవులు దేవతలను పూజించకుండా నిన్నే పూజించి ముక్తి పొందుదామని అనుకుంటారు. అటువంటి వారికి దేవతలు ఎన్నో విఘ్నాలు కల్పిస్తుంటారు. కానీ, ఆ దేవతలను ఉద్దేశించి యజ్ఞములు, యాగములు మొదలగు కర్మకాండలు చేస్తూ దేవతలకు ఆహుతులు అర్పించే వారికి ఏ విఘ్నములు కల్పించరు. అయినా నిన్ను భక్తితో సేవించే భక్తులను ఆ దేవతలు ఏమీచేయలేరు. నీ భక్తులు అయిన వారు, దేవతలు కల్పించే విఘ్నములను అధిగమించి, కార్యసిద్ధిని పొందుతుంటారు.

ఓ దేవా! కొంత మంది మానవులు తమ ఇంద్రియములను, విషయ వాంఛలను, రాగద్వేషములను జయిస్తారు. కానీ కోపమును జయించలేరు. జితేంద్రియులైన గొప్ప గొప్ప ఋషులు కూడా క్రోధావేశంతో శాపాలు ఇస్తుంటారు. సప్తసముద్రములను దాటిన వాడు, ఇంటి ముందు చిన్న గుంటలో జారిపడినట్టు, అన్నిటినీ జయించిన వారు కోపాన్ని, ఆవేశాన్ని జయించలేకపోతున్నారు. వారు ఎంత గొప్ప తపస్సుచేసినా, కోపాన్ని జయించలేకపోతే, ఆ తపస్సు వృధా

అవుతుంది. వారి తపశ్శక్తి అంతా శాపాలు ఇవ్వడానికే సరిపోతుంది. తమరు మాత్రం మామీద ఏవిధమైన కోపం ప్రదర్శించకుండా, శాంతచిత్తులై ఉన్నారు. అది మీ యొక్క గొప్పతనము కానీ వేరు కాదు.” అని మన్మధుడు నారాయణ ఋషిని స్తుతించాడు.

తరువాత మన్మధుడు తనతో వచ్చిన అష్టరసలను నారాయణ ఋషి ముందు నిలబెట్టాడు. వారిని చూచిన నారాయణ ఋషి మన్మధునితో ఇలా అన్నాడు. “వీరిలో ఒక అందమైన, సౌందర్యవతి అయిన, ఉత్తమమైన, అష్టరసను ఎన్నుకొని ఆమెను స్వర్గానికే ఆభరణంగా చెయ్యండి.” అని అన్నాడు.

తరువాత మన్మధుడు తన వెంట వచ్చిన అష్టరసలలో ఊర్వశిని ఎన్నుకొని ఆమెతో పాటు స్వర్గమునకు వెళ్లాడు. ఇంద్రసభలో మన్మధుడు నారాయణ ఋషి మహిమను కీర్తించాడు. ఆయన చెప్పిన మాటలను ఇంద్రుడికి చెప్పాడు. ఆ మాటలు విన్న ఇంద్రుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. నారాయణ ఋషిని సాక్షాత్తు శ్రీహరి అవతారము అని తలచాడు. తన అవివేకమునకు చింతించాడు.

ఓ నిమి మహారాజా! శ్రీహరి విశ్వకల్యాణము కొరకు ఎన్నో అవతారములను ధరించాడు. హంసగానూ, దత్తాత్రేయుడు గానూ, సనకాది ఋషులు గానూ, ఋషభుడు గానూ, అవతరించి మానవులకు ఆత్మజ్ఞానాన్ని ప్రబోధించాడు. హయగ్రీవుడుగా అవతరించి మధు అనే రాక్షసుని సంహరించాడు. వేదములను పునరుద్ధరించాడు. ప్రళయ కాలంలో మత్స్యావతారం ధరించి ఈ ప్రకృతిని, ధాన్యములను,

బీజములను, సత్యవ్రతుడు అనే మనువును రక్షించాడు.

వరహావతారంలో పాతాళంలో ఉన్న పృథివిని ఉద్ధరించి, హిరణ్యాక్షుడు అనే రాక్షసుని సంహరించాడు. కూర్మావతారమును ధరించి మంధర పర్వతమును వీపున ధరించాడు.

శ్రీహరి అవతారంలో మొసలిని సంహరించి గజేంద్రుని రక్షించాడు. వాలఖిల్కులు అనే ఋషులు అంగుష్ఠమాత్రంగా ఉండేవారు. వారు ఒకపారి చిన్న పిల్లకాలువలో పడితే వారిని రక్షించాడు. వృత్రాసురుని చంపిన ఇంద్రుడికి బ్రహ్మ హత్యాపాతకము చుట్టుకుంటే, శ్రీహరి ఆయనను రక్షించాడు. శ్రీకృష్ణుడుగా అవతరించి నరకాసురి చెరలో ఉన్న రాచకన్యలను విడిపించాడు. నృసింహావతారములో హిరణ్యకశిపుని సంహరించి తన భక్తుడు ప్రహ్లాదుని రక్షించాడు. దేవాసుర యుద్ధములో దైత్యులను సంహరించి, దేవతలకు స్వర్గాభిషేకము కలిగించాడు.

వామన రూపంలో బలి చక్రవర్తి నుండి మూడు అడుగుల దానమును గ్రహించి, అదితి కుమారుడైన ఇంద్రుడికి ఇచ్చాడు. పరశు రామునిగా అంతరించి, 21 మార్లు క్షత్రియుల మీద దండెత్తి, అధర్మపరులైన క్షత్రియులను నాశనం చేసాడు. శ్రీరామునిగా అవతరించి సేతువును నిర్మించి, రావణుని సంహరించి, సీతను రక్షించాడు. భూభారమును తగ్గించడానికి శ్రీహరి శ్రీకృష్ణుడుగా అవతరించి అనేక వీలలను ప్రదర్శించాడు. కల్కిరూపంలో కలియుగంలో అవతరించి, దుష్టులను శిక్షిస్తాడు.

ఓ నిమి చక్రవర్తి! ఈ విధంగా శ్రీహరి అవతార వీలలు ప్రకటితమయ్యాయి.” అని శ్రీద్రుమిళుడు అనే మహాముని నిమి చక్రవర్తికి శ్రీహరి అవతార విశేషములను వివరించాడు అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు, ఋషులకు, నిమికి జరిగిన సంవాదమును వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము నాలుగవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

ఐదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ద్రుమిళుడు చెప్పిన విషయాలు విన్న తరువాత నిమి మహారాజు మరొక ప్రశ్న అడిగాడు. “ఓ మునీంద్రులారా! తమరు ఇంతవరకు మానవులలో భగవంతుని ఆరాధించే వారి గురించి మాత్రమే చెప్పారు. కాని ఎందరో మానవులు అసలు భగవంతుని ఆరాధించడం లేదు. మరి కొందరు అసలు దేవుడే లేడు అంటున్నారు. వారు ఎంత సేపటికీ ఇంద్రియ సుఖములు, కామభోగములు తీర్చుకోవడంలోనే తమ జీవితమును వృథా చేసుకుంటున్నారు. అటువంటి వారికి ఎటువంటి గతులు కలుగుతాయి. వివరించండి.” అని అడిగాడు. దానికి చమసుడు అనే మహర్షి ఈ విధంగా చెప్పాడు.

“మహారాజా! విరాట్ పురుషుడు అని చెప్పారు కదా! ఈ అనంత విశ్వమే విరాట్ పురుషుడుగా మనం కల్పించుకున్నాము. ఈ విరాట్ పురుషుని ముఖం నుండి సత్వగుణ ప్రధానులైన బ్రాహ్మణులు, భుజముల నుండి సత్వ, రజో గుణము కలిగిన క్షత్రియులు, తొడల నుండి రజస్సు తమస్సు ప్రధానంగా గల వైశ్యులు, పాదముల నుండి తమోగుణము ప్రధానంగా గల శూద్రులు జన్మించారు. ఆ ప్రకారంగా మానవ సృష్టి జరిగింది. తరువాత మానవులు ఆచరించ వలసిన నాలుగు ఆశ్రమములు అనగా బ్రహ్మచర్య, గృహస్థ, వానప్రస్థ, సన్యాస ఆశ్రమములు పుట్టాయి.

మానవులు పైన చెప్పబడిన నాలుగు వర్ణములుగా అంటే నాలుగు భాగములుగా వారు చేసే కర్మలను బట్టి గుణములను బట్టి విభజింపబడ్డారు. ఆ మానవులలో ఎవరైనా అజ్ఞానము వలన గానీ, అవివేకము వలన గానీ తాము ఎక్కడి నుండి వచ్చారో ఆ పరమాత్మను ఆరాధించకపోయినా, మరిచిపోయినా, ఆ పరమాత్మ గురించి తెలిసి కూడా ఆయనను అవమానించినా, వారు పతితులు అవుతారు.

కాని శూద్రులు, స్త్రీలు హరికథలను వినడానికి గానీ, వేదములు, శాస్త్రముల గురించి తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నించక దూరంగా ఉండిపోయారు. ఎందుకంటే వారికి వారి దైనందిన కృత్యములతోనే వారి కాలం గడిచిపోతూ ఉంది. అటువంటి వారు భగవంతుని భక్తులు అయిన మీవంటి వారు చెప్పే మంచి మాటలకొరకు ఎదురుచూస్తుంటారు.

బ్రాహ్మణులకు, క్షత్రియులకు, వైశ్యులకు ఉపనయనము మొదలగు సంస్కారములు ఏర్పాటు చేసారు. ఉపనయనము తరువాతనే వారు వేదములలో చెప్పబడిన బ్రహ్మ కర్తలకు యోగ్యులవుతారు. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ,వైశ్యులు వేదములలో చెప్పబడిన కర్తలకు యోగ్యులై ఉండి కూడా ఆ కర్తలు చేయడం లేదు. వారు వేదముల గురించి, శాస్త్రముల గురించి తర్కించడం చేస్తున్నారు. అనవసరమైన వాదోపవాదములతో కాలం గడుపుతున్నారు. భగవంతుని ఆరాధించడం మానివేసారు. ఏ యజ్ఞంచేస్తే మనకు లాభం కలుగుతుంది. ఏ యాగం చేస్తే మనకు స్వర్గసుఖాలు లభిస్తాయి అని లెక్కలు వేసుకుంటూ తమకు సుఖభోగములను, శక్తులను, స్వర్గసుఖములను ఇచ్చే కర్తలను మాత్రమే చేస్తున్నారు. పరమాత్మ తత్వమును తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నించంచడం లేదు.

ఇటువంటి వారికి అసలు కర్త అంటే ఏమిటో తెలియదు. వేదంలో ఏం చెప్పారో తెలియదు. వితండ వాదం చేస్తుంటారు. అవినీతికి పాల్పడుతుంటారు. మూర్ఖంగా ప్రవర్తిస్తుంటారు. వీరు అంతా తాము చదువుకున్న పండితులము అనుకుంటారు కానీ, వీరికి ఏమీ తెలియదు. వారికి ఏమీ తెలియదు అన్న విషయం వారికి తెలియదు. అంతా తమకు తెలుసు అన్న గర్వంతో విర్రవీగుతుంటారు. ఇటువంటి వారు ఆడంబరంగా యజ్ఞయాగములు చేస్తూ తమ కోరికలను తీర్చే తమ ఇష్టదేవతలను పాగుడుతూ ఉంటారు.

ఇటువంటి వారు బ్రాహ్మణ,క్షత్రియ,వైశ్యులలో పుట్టినా వారికి రణోగుణం ఎక్కువగా ఉంటుంది. వారికి జంతు హింస మీదా, ఇతరులను శారీరకంగా, మానసికంగా హింసించి ఆనందించే ప్రవృత్తి

కలిగి ఉంటారు. అటువంటి వారు తమకు వ్యతిరేకంగా ఒక చిన్న మాటను కూడా సహించలేరు. మహా కోపంగా ఉంటారు. వారిలో పాముకన్నా కోపం ఎక్కువగా ఉంటుంది. వారు ఎల్లప్పుడూ డాంబికాల కోసం, ప్రచారం కోసరం వెంపర్లాడుతుంటారు. తమను గురించి అందరూ పొగడాలని ఆతురత పడుతుంటారు. తమను ఎవరన్నా పొగడితే ఆనందిస్తారు. లేకపోతే తిడతారు.

వారికి దురభిమానము ఎక్కువ. తమను గురించి తాము ఎక్కువగా ఊహించుకుంటూ ఉంటారు. తమ కంటే గొప్పవారు, తెలిసినవారు, ధనవంతులు, భాగ్యవంతులు లేరని ఊహించుకుంటూ ఉంటారు. ధనమదంతో, ఐశ్వర్యగర్వంతో, తమకు అన్నీ తెలుసనే అహంభావంతో వారు ఎన్నో పాపాలు చేస్తుంటారు. ప్రశాంతంగా భగవంతుని ధ్యానించే భగవద్భక్తులను చేతకాని వారని అపహాస్యం చేస్తుంటారు. అటువంటి వారికి స్త్రీ సాంగత్యము మీద మక్కువ ఎక్కువ. వివాహానికి ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. ఎల్లప్పుడూ స్త్రీలకు సంబంధించిన, కామకోరికలకు సంబంధించిన విషయములను మాట్లాడుకుంటూ ఉంటారు.

తమకు ఎంత ఉన్నా ఇతరులకు ఏమీ దానం చెయ్యరు. అన్నీ తమకే కావాలని అనుకుంటూ ఉంటారు. వారు తమ గొప్ప కోసం యజ్ఞములు యాగములు చేస్తారు. కాని యజ్ఞయాగములు చేసిన వారికి దక్షిణలు ఇవ్వరు. అన్నదానం చెయ్యరు. వారికి హింస యందు మక్కువ ఎక్కువ. తమ స్వలాభం కోసం, తమకు ఆహారం కోసం పశువులను, జంతువులను, పక్షులను చంపుతారు. జీవహింస చేయడంలో

ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు.

ఓ మహారాజా! అటువంటి క్రూరస్వభావము గల వారు ధనమువలన, ఐశ్వర్యము వలన, విద్యవలన, అగ్రకులములో పుట్టినందువలన, మంచి రూపము, అందకు కలిగి ఉన్నందు వలన, మంచి దేహధారుడ్యము కలిగి ఉన్నందువలన, యజ్ఞయాగములు చేసినందువలన, దానధర్మములు చేసినందువలన, కలిగిన గర్వముతో, అహంభావముతో, తమ వివేకమును కోల్పోయి, పరమాత్మను, ఆయన భక్తులను, సాధువులను అవమానిస్తూ ఉంటారు. అటువంటి వారు పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోవడానికి ఇష్టపడరు. ఆయన కథలు, ఆయన గుణగణములను కీర్తించరు. తమ మనసుకు తోచిన విషయములనే మాట్లాడుతారు. కేవలం ప్రాపంచిక విషయములు, సాంసారిక విషయముల గురించి, కామ సంబంధమైన విషయముల గురించి మాట్లాడుకుంటూ కాలం గడుపుతారు.

మహారాజా! ఈ లోకంలో ఉన్న మానవులకు స్త్రీలతో సంగమించి కామకోరికలు తీర్చుకోవడం, మాంసము తినడం, మద్యము సేవించడం అత్యంత సహజమైన అలవాట్లు. ఇవి ఎలా చెయ్యాలి అనే విషయం గురించి ఏ శాస్త్రము చెప్పలేదు. ఈ అలవాట్లను మానుకుంటే మంచిదే. కాని ఇవి మానవ సహజం కాబట్టి వీనిని ఎవరూ పూర్తిగా మానలేరు. కాబట్టి వీటికి కొన్ని నియమములు విధించింది. వివాహం చేసుకోవడం ద్వారా ఒకే స్త్రీతో సుఖం అనుభవించడానికి వీలు కల్పించింది. యజ్ఞములు యాగములలో పశువులను చంపడం ద్వారా, మాంసభక్షణకు వీలు

కల్పించింది. సౌత్రామణి అనే యజ్ఞము మొదలగు యజ్ఞములలో సురాపానము చేయడానికి వీలు కల్పించింది. ఈ విధంగా ఎవరికి వారు నియమములను విధించుకొని, క్రమక్రమంగా ఈ అలవాట్లను మానివేయడమే వేదముల ఉద్దేశ్యము అంతేకానీ, ఎక్కువ మందిని పెళ్లిచేసుకొని విచ్చలవిడిగా స్త్రీసుఖములను అనుభవించడం, యజ్ఞయాగముల పేరుతో అడ్డు ఆపు లేకుండా జీవహింసచేయడం, మద్యమును సేవించడం చెయ్యమని వేదములు చెప్పలేదు. వేదములకు మనకు అనుకూలంగా భాష్యం చెప్పడం మానవుల స్వార్థబుద్ధికి, అవివేకమునకు నిదర్శనము.

ఓ మహారాజా! ఏ ధర్మమును అనుసరిస్తే విజ్ఞానము, మోక్షము కలుగుతుందో అట్టి ధర్మము ఆచరించడానికి అనువుగా ఉన్న పనులకు ఉపయోగపడే ధనమును మాత్రమే సంపాదించాలి. సంపాదించిన ధనముతో తృప్తి పడాలి. తన ఆత్మ తృప్తికొరకే ఆ ధనమును ఖర్చుపెట్టాలి. ఇలా చేసేవాడు మృత్యువుకు కూడా భయపడడు. నిరంతరము సుఖంగా, ఆనందంగా ఉంటాడు.

ఓ నిమి మహారాజా! నీకు ఇంకా కొన్ని ధర్మ సూక్ష్మాలు చెబుతాను విను. ఇందాక సౌత్రామణి యాగం గురించి చెప్పాను కదా! ఆ యజ్ఞంలో సురను అంటే మద్యమును కేవలం వాసన చూడమని చెప్పారు కానీ తాగమని చెప్పలేదు. అలాగే యజ్ఞయాగములలో పశువులను ఊపస్థంబమునకు కట్టి వాటిని తాకమని చెప్పారు కానీ కత్తితో నరకమని చెప్పలేదు. తాను వివాహం చేసుకున్న భార్యతో కేవలం సంతానమును కనడం కోసమే సంభోగించాలి కానీ, విషయవాంఛలు

తీర్చుకోడానికి కాదు. కాని, మాంసము, మధ్యము, స్త్రీల మీద కోరికలు కలవారు వేదమునకు విపరీతమైన అర్థములు చెప్పి, వేదములలో చెప్పారని మాంసం తింటున్నారు, మధ్యం తాగుతున్నారు, స్త్రీలను అనుభవిస్తున్నారు.

వేదములలో చెప్పబడిన ధర్మముల గురించి ఏ మాత్రమూ తెలియని వారు, అవినీతి పరులు, తాము సాధువులము అని చెప్పుకొనేవారు, తమ ఆహారం కోసరం విచ్ఛలవిడిగా పశువులను, పక్షులను చంపి తింటున్నారు. ఏ పశువులను అయితే వారు యజ్ఞయాగాదులలో చంపుతున్నారో, ఆ పశువులు నరకంలో వీరి కోసం కాచుకొని ఉంటాయి. వీరు నరకానికి రాగానే వీరిని పాడిచి పాడిచి హింసిస్తాయి. ముక్కముక్కలుగా చేసి తింటాయి.

ఓ నిమి మహారాజా! ఈ దేహము శవం లాంటిది. ప్రాణం ఉన్నంతవరకే దీనికి విలువ. ఆ గాలి పోగానే కుళ్ళిపోతుంది. క్షణం కూడా ఉంచరు. ఇటువంటి దేహం మీద ఆసక్తితో మానవులు తమ సుఖం కోసరం ఇతర జీవాలను హింసిస్తుంటారు. ఆ జీవాలలో ఉన్న పరమాత్మను ద్వేషిస్తుంటారు. జీవహింస చేయడం వలన వారు నరకలోక ప్రాప్తి పొందుతున్నారు.

ఇటువంటి వారికి ఆత్మతత్వజ్ఞానము ఏమాత్రము ఉండదు. కేవలం దేహమే ప్రధానము అనుకుంటూ ఉంటారు. వారిలో జడత్వము ఎక్కువగా ఉంటుంది. మత్తుగా ఉంటారు. ఎల్లప్పుడూ ధనం సంపాదించడం, వాటితో కోరికలు తీర్చుకోవడం వీటితో క్షణం కూడా తీరికలేకుండా కాలం గడుపుతుంటారు.

ఇటువంటి వారు తమను తాము నాశనం చేసుకుంటూ ఉంటారు. తుదకు నరకానికి చేరుకుంటారు. ఇటువంటి వారంతా కర్తలు చేయడం వలన జ్ఞానం వస్తుందని వితండ వాదం చేస్తుంటారు. అలా అని మంచి కర్తలు చేయరు. చేయకూడని పనులు చేస్తుంటారు. పోనీ వాటితో వారి కోరికలు తీరతాయా అంటే అదీ లేదు. ఒక కోరిక పోతే మరొకటి. అది తీరితే మరొకటి. నిరంతరం కోరికల వలయంలో పడి సతమతమౌతుంటారు. వారికి ఎన్నటికీ తృప్తి అనేది కలగదు. జీవితమంతా కోరికలు తీర్చుకోవడంలోనే గడిపి తుదకు నరకానికి చేరుకుంటారు.

అటువంటి వారు మృత్యువు అంటే భయపడతారు. తాము చావడానికి ఒప్పుకోరు. చావంటే భయపడతారు. కాని మృత్యువు ఊరుకోదు కదా! మృత్యువు అంటే వారికి ఇష్టం లేకపోయినా, కాలం తీరగానే మృత్యువు వారిని కబళిస్తుంది. అప్పటి దాకా తాము అత్యధికంగా ప్రేమించిన, కామించిన భార్యను, బిడ్డలను, ధనమును ఐశ్వర్యమును ఆస్తులను విడిచి పెట్టి నరకానికి ప్రయాణం కడతారు.

నిమి మహారాజా! భగవంతుని పూజించకుండా కేవలం ప్రాపంచిక విషయములలో, విషయవాంఛలలో పడి సతమతమయ్యేవారు నరక గతినిపొందుతారు.” అని చమస మహాముని వివరించాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! చమస మహాముని చెప్పిన మాటలు విన్న తరువాత నిమి చక్రవర్తి ఆ మహాముఖులతో ఇలా అన్నాడు.

“పరమాత్మ ఎన్నో అవతారములను ధరించాడు అని అంటారు కదా. పరమాత్మ ఏ సమయంలో, ఏ వర్ణములో, ఎటువంటి ఆకారంతో, ఏ ఏ పేర్లతో, ఏ ప్రకారంగా పూజించ బడ్డాడు నాకు తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు. అప్పుడు కరభాజనుడు అనే మహాముని నిమి చక్రవర్తితో ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! కృతయుగంలో భగవానుడు తెల్లని వర్ణంతోనూ, నాలుగు భుజములతోనూ, జటాజూటములతోనూ, నారచీరలు, జింక చర్మమును, యజ్ఞోపవీతమును, అక్షమాలను, దండ కమండలము లను ధరించి, బ్రహ్మచారి వేషముతో సంచరించాడు. కృతయుగంలో మానవులు ధర్మపరులు. ఎల్లప్పుడు శాంతంగా ఉండేవారు. ఒకరితో ఒకరికి విరోధము ఉండేది కాదు. అందరినీ సమంగా చూచేవారు. ఇంద్రియములను, మనస్సు అదుపులో ఉంచుకునేవారు. ఎల్లప్పుడు భగవంతుని గురించి ధ్యానం చేసేవారు. మానసిక పూజ చేసేవారు. ఆ కృతయుగములో భగవంతుడు హంస, సుపర్ణుడు, వైకుంఠుడు, ధర్ముడు, యోగీశ్వరుడు, అమలుడు, ఈశ్వరుడు, పురుషుడు, అవ్యక్తుడు, పరమాత్మ అనే పేర్లతో పిలువబడేవాడు.

కృతయుగము తరువాత త్రేతాయుగము వచ్చింది. త్రేతాయుగంలో పరమాత్మ ఎరుపు రంగును ధరించాడు. అప్పుడు కూడా భగవంతునికి నాలుగు భుజములు, మొలతాడు, బంగారు రంగు జుట్టు, వేదములతో చెప్పబడిన లక్షణములతో విగ్రహముల రూపము, యజ్ఞములు యాగములు చేయడానికి ఉపయోగించే సుక్కు మొదలగునవి ధరించేవాడు. అప్పుడే వేదములు ఆవిర్భవించాయి. వేదములను అధ్యయనము చేసిన వారు, ధార్మికులు

అయిన మానవులు మూడు వేదములలో చెప్పబడిన కర్తలను చేయడం ద్వారా శ్రీహరిని ఆరాధించేవారు.

(విగ్రహారాధన, యజ్ఞయాగములు త్రేతాయుగములో ఆరంభం అయ్యాయి అని తెలుస్తూ ఉంది.) ఈ త్రేతాయుగంలో భగవానుడు విష్ణువు, యజ్ఞేశ్వరుడు, పృథ్విగర్భుడు, సర్వదేవుడు, ఉరుక్రముడు, వృషాకపి, జయంతుడు, ఉరుగాయుడు అనే పేర్లతో పిలువబడ్డాడు.

త్రేతాయుగము అయిన తరువాత ద్వాపర యుగము వచ్చింది. ఈ ద్వాపరయుగంలో పరమాత్మ పీతాంబరము, శంఖు, చక్రము, గద మొదలగు ఆయుధములను ధరించాడు. శ్రీవత్సము, కౌస్తుభము, మొదలగు లక్షణములతో విరాజిల్లాడు. ద్వాపర యుగములో భగవానుడు శ్రీకృష్ణుడు అనే పేరుతో పిలువబడ్డాడు. ద్వాపర యుగంలోని మానవులు పరమాత్మను ఒక మహారాజు లక్షణములతో, అనేక ఆభరణములతో, అలంకారములతో పూజించారు. వేదములలో చెప్పబడిన వైదిక విధులు, ఇతర శాస్త్రములలో చెప్పబడిన తంత్రశాస్త్ర విధులతో పూజించారు. ద్వాపర యుగంలో పరమాత్మను వాసుదేవుడు, సంకర్షణుడు, ప్రద్యుమ్నుడు, అనిరుద్ధుడు, అనే నాలుగు అంశలతో పూజించారు. ద్వాపర యుగంలో మానవులు పరమాత్మను ఈ విధంగా ఇన్నిపేర్లతో ఆరాధించారు.

ద్వాపర యుగము తరువాత కలియుగము వస్తుంది. ఈ కలియుగంలో వేదప్రమాణములు, వేదవిధులు తగ్గిపోయి, తాంత్రిక విధులు ఎక్కువ అయ్యాయి. కలియుగములో పరమాత్మను విగ్రహ రూపంలో ఆరాధిస్తారు. ఆ విగ్రహములు నల్లని రూపంలో ఉంటాయి. ఆ

విగ్రహముల నుండి ఉజ్వలమైనా కాంతి వెలువడుతూ ఉంటుంది. ఆ విగ్రహములకు అనేకములైన అలంకారములను చేస్తారు. కౌస్తుభంతో అలంకరింపబడి ఉంటాడు. సుదర్శన చక్రము, పాంచజన్యము అనే శంఖము, గద మొదలగు ఆయుధములు కలిగి ఉంటాడు. సునందుడు మొదలగు పార్షదులు ఆయనను సేవిస్తూ ఉంటారు. కలియుగంలో ఉన్న పండితులు, బుద్ధిజీవులు పరమాత్మను యజ్ఞములతోనూ, యాగములతోనూ, సంకీర్తనలతోనూ, పూజలతోనూ ఆరాధిస్తారు.

ఓ రాజా! ఈ విధంగా పరమాత్మ అన్ని యుగములలోనూ ఆయాయుగములకు అనువైన పేర్లతో, మూర్తులతో పూజింపబడ్డాడు. ఏ యుగములో ఏ విధంగా పరమాత్మను ఆరాధించినా, కలియుగంలో శ్రీహరి నామసంకీర్తనమే ముఖ్యంగా మానవులు అనుసరించారు. శ్రీహరి నామ సంకీర్తనము వలననే అన్నికోరికలు సిద్ధిస్తాయని భావించారు. నిరంతరము ప్రాపంచిక విషయములలో, సాంసారిక బంధనములలో మునిగిపోతున్న మానవులకు శ్రీహరి నామ సంకీర్తనమే పరమౌషధంగా కలియుగంలో మానవులు విశ్వసించారు. శ్రీహరి నామ సంకీర్తనము తప్ప మరొకటి మానవులకు ఏ విధమైన లాభమును కలిగించదు అని విశ్వసించారు. నిరంతరము శ్రీహరి నామ సంకీర్తనము వలన మానవులకు పరమ శాంతి కలుగుతుంది. ప్రాపంచిక విషయముల వలన కలిగే దుఃఖములు నశిస్తాయి.

ఈ కలియుగంలో భగవంతుని మీద భక్తి ఎక్కువగా ఉంటుంది. మానవులలో ఎక్కువ మంది భక్తులుగా జన్మిస్తారు.

కలియుగంలో పుణ్యనదులలో స్నానం ముక్తిదాయకము అని చెప్పబడింది. పుణ్యనదులలో గంగా,యమునల తోపాటు, దక్షిణ దేశంలో కృష్ణ,గోదావరి,కావేరి,తామ్రపర్ణి,మహానది పవిత్రమైనవి. ఈ నదులలో స్నానం చేసినా, ఆ నీరు తాగినా పరమాత్మ ఎడల భక్తి పెంపొందుతుంది అని మానవుల విశ్వాసము.

మానవులు దేవఋణము, పితృఋణము, ఋషిఋణము, భూతఋణము,బంధు ఋణము ఈ ఋణముల నుండి విముక్తి కావాలంటే ముందు నేను, నాది, ఈ దేహము నాది అనే అహంకారమును వదిలిపెట్టాలి. తరువాత పరమాత్మ ఎడల అచంచలమైన భక్తి, విశ్వాసములు కలిగి ఉండాలి. ఆ పరమాత్మనే శరణు వేడాలి. అప్పుడు అతడు స్వతంత్రుడు. ఎవరికీ భయపడడు. ఎవరికీ సేవచెయ్యడు. పరమాత్మను తప్ప వేరే ఎవరినీ శరణు వేడని భక్తుని హృదయంలో భగవంతుడు తిప్పవేసుకొని కూర్చుని ఉంటాడు. ఆ భక్తుని హృదయంలోకి పారపాటున ఏ దుష్టభావము ప్రవేశించినా దానిని సమూలంగా నాశనం చేస్తాడు పరమాత్మ. ఆ భక్తుని యోగక్షేమములు తానే వహిస్తాడు పరమాత్మ.” అని కరభాజనుడు నిమిచక్రవర్తికి యుగధర్మములను, ఆయాయుగములలో పరమాత్మయొక్క రూపములను వివరించాడు.” అని నారదుడు వసుదేవునికి వివరించాడు.

ఓ వసుదేవా! ఈ విధంగా నిమిచక్రవర్తికి ఆ మహాఋషులు చెప్పగా, నిమి చక్రవర్తి ఆ ఋషులనుండి భాగవత ధర్మములను విని తృప్తిచెందాడు. తరువాత ఆ తొమ్మిదిమంది ఋషులను యధావిధిగా పూజించి అర్చించాడు. తరువాత ఆ మహాఋషులు అక్కడి నుండి

వెళ్లిపోయారు. నిమి చక్రవర్తి ఆ మహాబుషులు చెప్పిన భాగవత ధర్మములను ఆచరించి ఉత్తమగతులను పొందాడు.

ఓ వసుదేవా! సాక్షాత్తు భగవంతుడు తన అంశతో మీ దంపతులకు కుమారుడుగా జన్మించాడు. ఆ కారణంగా మీ పేరుతో వాసుదేవుడు, దేవకీ నందనుడు అని పిలువబడ్డాడు. ఈ విధంగా మీ ఇరువురి కీర్తి మూడులోకములలో వ్యాపించింది.

మీ దంపతులు ఇద్దరూ కృష్ణుని మీ కుమారునిగా ఆయన మీద పుత్రప్రేమను వర్షిస్తున్నారు. శ్రీకృష్ణుని చూడటం, ఆలింగనం చేసుకోవడం, ఆయనతో మాట్లాడటం, ఆయనతో పాటు ఒకే ఆసనం మీద కూర్చోవడం, ఆయనతోపాటు భోజనం చేయడం, ఆయనతో పాటు నిద్రించడం, ఈ విధంగా చేయడం వలన మీ జన్మలు పవిత్రం అయ్యాయి.

శిశుపాలుడు, పౌండ్రకుడు, సాల్వుడు, మొదలగు రాజులు పరమాత్మమీద ద్వేషభావంతో సర్వకాల సర్వావస్థల యందు, నిలబడ్డా, కూర్చున్నా, భగవంతుని మీద వైరభావంతో ఆయన గురించి ఆలోచించి, ఆయన నామమునే స్మరించి, తుదకు ఆయనలో ఐక్యం అయ్యారు. కృష్ణుని మీద ద్వేషభావం ఉన్నవారే అటువంటి ఉత్తమ గతులు పొందితే, ఇంక నిరంతరము కృష్ణభక్తిలో మునిగితేలేవారి సంగతి చెప్పేదేముంది?

వసుదేవా! శ్రీకృష్ణుడు పరమాత్మ స్వరూపుడు. సర్వాంతర్యామి. నాశనము లేని వాడు. పురుషులలో ఉత్తముడు. తన మాయను ఈ

లోకంలో ప్రయోగించాడు కాని తాను ఆ మాయకు అతీతంగా ఉన్నాడు. తాను మనుష్యుడిగా పుట్టి, మనుష్యుడుగా ప్రవర్తించి, భగవత్తత్వమును లోకానికి ప్రబోధించాడు. కాబట్టి ఓ వసుదేవా! మీరు శ్రీకృష్ణుని సాధారణ మానవునిగా భావించవద్దు. శ్రీకృష్ణుని అవతార ఉద్దేశ్యమే దుష్ట శిక్షణ, శిక్ష రక్షణ. జీవులకు ముక్తి మార్గము ఉపదేశించడం. ఈ కారణంగా శ్రీకృష్ణుని కీర్తి మూడులోకములలో వ్యాపించింది.” అని నారదుడు వసుదేవునితో శ్రీకృష్ణుని ప్రశంసించాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ విధంగా నారదుని వలన శ్రీకృష్ణ తత్వము విన్న దేవకీ వసుదేవులు ఆశ్చర్యపోయారు. అప్పటి వరకూ తమలో ఉన్న అజ్ఞానమును విడిచిపెట్టి శ్రీకృష్ణుని భగవదవతారంగా భావించారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నారదునికి వసుదేవునికి జరిగిన సంవాదమును ఎవరు విన్నా, చదివినా, వారికి ఇహలోక మోహములు వదిలి ఆత్మతత్వము తెలుసుకుంటారు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు నారద,వసుదేవుల సంవాదమును వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఐదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్.

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
ఆరవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! దేవర్షి నారదుడు వసుదేవునికి, దేవకీదేవికి భగవద్భక్తి గురించి, భగవంతుని ఎలా పూజించాలి, అర్చించాలి అనే విషయములను చెప్పి వెళ్లిపోయిన తరువాత, బ్రహ్మదేవుడు, తన మానస పుత్రులు అయిన సనక, సనంద, మొదలగు మహామునులతోనూ, ఇంద్రుడు మొదలగు దేవతాగణములతోనూ, మరీచి మొదలగు ప్రజాపతులతోనూ, శంకరుడు మొదలగు భూతగణములతోనూ, కలిసి ద్వారకానగరమునకు వచ్చాడు. ఇంద్రుడు, మరుద్గణములు, ద్వాదశ ఆదిత్యులు(అదితి కుమారులను ఆదిత్యులు, దితి కుమారులను దైత్యులు అంటారు. అదితి, దితి కశ్యప ప్రజాపతి భార్యలు), అష్టవసువులు, (ఈ అష్టవసువులలో ఎనిమిదవ వసువు భీష్ముడు), అశ్వినీ కుమారులు (దేవతలకు వైద్యులు), ఋభువులు, అంగిరసులు, ఏకాదశ రుద్రులు, విశ్వేదేవులు, సాధ్వులు, దేవతలు, గంధర్వులు, అప్సరసలు, నాగులు, సిద్ధులు, చారణులు, గుహ్యకులు, ఋభులు, పితరులు, విద్యాధరులు, కిన్నరులు మొదలగు వారు శ్రీకృష్ణుని దర్శనార్థము ద్వారకానగరమునకు వచ్చారు.

బ్రహ్మ మొదలగు వారు శ్రీకృష్ణుని జగన్మోహనాకారమును కనులారా దర్శించారు. ఆయనను దేవతలు ఈ విధంగా స్తుతించారు. “ఓ దేవా! తమ కర్తృబంధనములనుండి విముక్తి పొందడానికి, యోగులు నీ పాదములను ఆశ్రయించుచున్నారు. అటువంటి నీ పాదములకు మేము మా బుద్ధితోనూ, ఇంద్రియములతోనూ,

ప్రాణములతోనూ, మనస్సుతోనూ, వాక్కుతోనూ నమస్కరిస్తున్నాము. ఓ దేవా! త్రిగుణములతో కూడిన ఈ అనంత విశ్వమును నీలో నీవే సృష్టించుకొని, పాలించి, నీలోనే లయం చేసుకుంటున్నావు. ఈ అనంత విశ్వం అంతా నీలోనే ఇమిడి ఉంది. కాని నీవు త్రిగుణముల లక్షణములైన రాగ ద్వేషములకు అతీతంగా ఉన్నావు. నీవు నిర్గుణుడవు, నిరాకారుడవు, ఆనందస్వరూపుడవు. ఈ జీవులు చేసే ఏ కర్మలు, వాటి ఫలములు నీకు ఏ మాత్రం అంటవు. అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ పురుషోత్తమా! నీ కీర్తి గురించి నీ లీలల గురించి విన్న సత్పురుషుల మనస్సులు పరిశుద్ధమవుతున్నాయి. నీ కీర్తిని, నీ లీలలను వినడం వలనా, గానం చేయడం వలనా కలిగే పరిశుద్ధత్వము, సామాన్య మానవులు తాము చేసే పూజల వలనా, వ్రతాల వలనా, ఉపాసనల వలనా, వేదాధ్యయనముల వలనా, వేదములను వినడం వలనా, దాన ధర్మములు చేయడం వలనా, తపస్సుచేయడం వలనా పొందలేరు. (అంటే పైవన్ని చేస్తున్నా, భగవంతుని ఎడల భక్తి శ్రద్ధ లేక పోతే, ఇవి ఎందుకూ పనికిరావు. ఆ భక్తి శ్రద్ధ నిరంతరము భగవంతుని గురించి స్మరించడం, వినడం వలననే కలుగుతాయి.) నిరంతరము నిన్ను పూజిస్తూ నిన్ను స్మరించే ముముక్షువులకు, నిన్ను ఆశ్రయించుకున్న భక్తులకు, నీ చతుర్ వ్యూహములు అనగా వాసుదేవ, సంకర్షణ, ప్రద్యుమ్న, అనిరుద్ధులు....వీరిని ఆరాధించేవారికి, ఇంద్రియములను జయించిన వారికి, స్వర్గసుఖములు కూడా లెక్కచేయకుండా, వైకుంఠములో నీ సామీప్యములో ఉండటానికి ఇష్టపడేవారికి, నీ పాదపద్మములే శరణ్యములు. మూడుకాలముల యందు నీ పాదపద్మములను అర్చించేవారి సంసార బంధనములు,

విషయ వాసనలు దగ్ధంఅయిపోతాయి.

ఓ దేవా! వేటి గురించి, యాజ్ఞకులు, మూడు వేదములలో
చెప్పబడిన విధంగా యజ్ఞములు, యాగములు చేస్తూ తమ తమ
చేతులలో హవిర్భాగములను ధరించి, వాటిని దేవతలకు
అర్పించడానికి హోమకుండములో ఆహుతి ఇస్తున్నారో, యోగులు
అణిమ, గరిమ, మొదలగు అష్టసిద్ధులను పొందడానికి నిన్ను
నిరంతరము ధ్యానిస్తున్నారో, భాగవత ధర్మములను పాటించేవారు
వేటిని అర్చిస్తున్నారో, అట్టి నీ పాదములను మేము శరణుజొచ్చాము. నీ
పాదసేవతో మా విషయవాసనలు నశించిపోతాయి.

ఓ అనంతా! బలి చక్రవర్తి వలన దానంగా పొందిన భూమిని
కొలవడానికి నీవు పైకెత్తిన పాదము మూడులోకములలో వ్యాపించి,
విజయధ్వజము మాదిరి ప్రకాశిస్తూ ఉంది. నీ పాదముల నుండి
పుట్టిన గంగ, మూడు లోకములలో ప్రవహించి ఆయాలోకములను
పునీతం చేస్తూ ఉంది. నీ పాదములు దేవతలకు అభయమును,
అసురులకు భయమును కలుగజేస్తాయి. నీ పాదములు సాధువులకు
వైకుంఠప్రాప్తి, దుష్టులకు అధోగతి కలుగచేస్తాయి. అట్టి నీ
పాదపద్మములు మా తాపములను నశింపజేయుగాక! ఓ దేవా!
మూడులోకములలో ఉండే జీవులు అందరూ కాలపురుషుడవైన నీ
అధీనంలో ఉన్నారు. అట్టి నీ చరణకమలములు మాకు శుభాలను
ప్రసాదించు గాక!

ఓ దేవా! నీ నుండి ఈ ప్రకృతి, మహతత్వము, విరాట్
స్వరూపము వచ్చాయని వేదములు కీర్తిస్తున్నాయి. నీవే ఈ జగత్తులో

జరిగే సృష్టి, స్థితి, లయములకు కారణము. మూడుకాలములతో (వేసవి, వర్ష, శీతాకాలములు) నిండిన ఈ జగత్తును లయంచేసే కాలపురుషుడివి నీవే! శ్రీమహావిష్ణువు కూడా నీ వలన శక్తిని పొంది మహత్తత్వమును సృష్టించాడు. . దానిని నుండి మూడు గుణములతో కూడిన ప్రకృతి ఆవిర్భవించింది.

ఓ దేవా! నీవు నీ ఇంద్రియములతో ఏ కర్మలు చేసినా, ఎన్ని సుఖములు అనుభవించినా, నీవు వాటి యందు ఆసక్తుడవు కావు. ఈ చరాచర జగత్తుకు నీవు అధిపతివి. ఈ విషయ వాంఛలు, ప్రాపంచిక విషయములు తమను ప్రలోభపెడతాయేమో అని మునులు, ఋషులు భయపడుతుంటారు. వాటిని జయించడానికి నీ పాదములను ఆశ్రయిస్తుంటారు.

ఓ దేవా! నీకు పదహారువేల ఎనిమిది మంది భార్యలు. అందులో రుక్మిణీ దేవి నీ పట్టమహిషి. నీ భార్యలు నీతో కామ భోగములు అనుభవిస్తున్నారు. కాని నీ మనసు మాత్రము ఎటువంటి కామవికారములు లేకుండా నిర్మలంగా ఉంటుంది. ఓ దేవా! ఈ మూడులోకములలో ఉన్న జీవుల పాపములను ప్రక్షాళన చెయ్యడానికి రెండు పవిత్రనదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. అందులో ఒకటి నీ లీలామృతము ప్రవహించే నది. మరొకటి నీ పాదముల నుండి పుట్టి మూడులోకములను పావనం చేసే గంగ. బుద్ధిమంతులు, సత్పురుషులు అయిన వాళ్లు నీ లీలలను వింటూ, గానం చేస్తూ, నీ కథామృతము అనే నదిలో మానసికంగా స్నానం చేసి, నీ పాదముల నుండి పుట్టిన గంగానదిలో శారీరకంగా స్నానం చేసి

పునీతులవుతున్నారు.” అని దేవతలు శ్రీకృష్ణుని స్తుతించారు.

తరువాత బ్రహ్మదేవుడు శ్రీకృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు. “ఓ దేవా! భూభారము తగ్గించడానికి భూలోకంలో అవతరించమని మేమందరము నిన్ను ప్రార్థించాము. మా ప్రార్థనలను మన్నించి నీవు మానవుడిగా యదువంశములో అవతరించి, భూభారమును తగ్గించి, వచ్చిన కార్యమును నెరవేర్చావు. సత్పురుషులను రక్షించడానికి ధర్మమును ప్రతిష్ఠించావు. నీ కీర్తి మూడులోకములలో వ్యాపించింది. కలియుగములోని మానవులు నీ లీలలను స్మరించడం, కీర్తించడం ద్వారా తమ అజ్ఞానము అనే చీకటిలో నుండి బయటపడగలరు. నీవు మానవ లోకంలో అవతరించి ఇప్పటికి నూట ఇరవై ఐదు సంవత్సరములు గడిచాయి. నీ అవతార కాలము, మానవలోకంలో నీవు చేయవలసినపనులు అన్నీ పూర్తిఅయ్యాయి. బ్రాహ్మణుల శాపము వలన నీ యదువంశము కూడా అతి త్వరలో సర్వనాశనం కాబోతూ ఉంది. నీవు నీ ధామమునకు తిరిగి వచ్చే సమయం ఆసన్నమయింది. కాబట్టి నీవు ఈ మానవలోకంనుండి నీ లోకమునకు తిరిగి రాదలచుకుంటే, వెంటనే నీ లోకమునకు రావలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాము. మా అందరినీ కాపాడటానికి నీ లోకమునకు తిరిగి చేరుకోవాలని మా కోరిక.” అని ప్రార్థించారు.

బ్రహ్మ మొదలగు దేవతలు చెప్పిన విషయములు అన్నీ విన్నాడు కృష్ణుడు. వారితో ఇలా అన్నాడు. “మీరు చెప్పినది అంతా నిజమే. నేను వచ్చిన పని పూర్తి అయింది. మీరుందరూ కోరినట్టు దుర్మార్గులైన క్షత్రియులను వారిలో వారు కొట్టుకునేటట్టు చేసి, వారి నందరినీ సంహరించాను. లోకములో ధర్మస్థాపన చేసాను. నా

అవతారమును చాలించవలసిన సమయం వచ్చింది. కాని
యదువంశము మాత్రము మిగిలి ఉంది. యదువంశీయులు తాము
అత్యంత బలవంతులమనీ గర్వంతో విర్రవీగుతున్నారు. వారు తమ బల
పరాక్రమములతో, క్షత్రియులు లేని ఈ భూమి నంతటినీ ఆక్రమించ
వలెనని ఉర్బూతలూగుతున్నారు. నేను ఉన్నాను కాబట్టి వారు ఆ
సాహసం చేయడం లేదు. కాబట్టి ఈ యదువంశము కూడా
సర్వనాశనం కావాలి. వీరిని సంహరించకుండా, నేను నా
వైకుంఠమునకు వెళితే, యాదవులు చెలరేగి, భూమికి భారంగా
పరిణమిస్తారు. వీరి కోసరం మరలా నేను మరొక అవతారము
ఎత్తవలసిన అవసరం వస్తుంది. యాదవ వంశ నాశనానికి బ్రాహ్మణ
శాపం అనే బీజం పడింది. ఈ యాదవకుల నాశనము చూచి నేను
వైకుంఠమునకు తిరిగివస్తాను.” అని అన్నాడు. కృష్ణుని మాటలను
శిరసావహించిన బ్రహ్మ మొదలగు దేవతాగణములు ఆయనకు
నమస్కరించి తమ తమ లోకములకు వెళ్లిపోయారు.

తరువాత ద్వారకా నగరములో ప్రతిదినము ఎన్నో
అపశకునములు కనపడసాగాయి. ఈ అపశకునకులను చూచిన
యాదవ ప్రముఖులు కృష్ణుని వద్దకు వచ్చి ఈ అపశకునములు
కనపడటానికి కారణం అడిగారు. వారికి కృష్ణుడు ఇలా సమాధానం
చెప్పాడు. “యాదవులారా! ప్రస్తుతము ద్వారకలో ఎటు చూచినా
ఉత్పాతములు కనపడుతున్నాయి. ఈ సందర్భంలో బ్రాహ్మణులు
యాదవులకు ఇచ్చిన శాపం మనం గుర్తుకు తెచ్చుకోవాలి. ఆ శాపము
దాటడం మనకు శక్యంకాదు. ఈ సమయంలో మనం ద్వారకలో
ఉండటం క్షేమం కాదు. కాబట్టి మనం అందరం ద్వారకను వదిలిపెట్టి

ప్రభాస క్షేత్రమునకు వెళ్లుదాము. పూర్వ కాలంలో దక్షుడు తన అల్లుడు చంద్రుని క్షయరోగపీడితుడు కమ్మని శపిస్తే, చంద్రుడు ఈ ప్రభాస క్షేత్రంలో స్నానం చేసి క్షయరోగం నుండి విముక్తి పొందాడు అని పురాణాలు చెబుతున్నాయి. కాబట్టి మనం అందరం ప్రభాస క్షేత్రమునకు పోయి అక్క పుణ్యస్థానాలు చేద్దాము. దేవతలకు, పితరులకు తర్పణములు వదులుదాము. తరువాత బ్రాహ్మణులకు తృప్తిగా భోజనము పెడదాము. దక్షిణలు ఇచ్చి వారిని తృప్తికలిగిద్దాము. వారి ఆశీర్వాద బలంతో మనం అందరం ఈ సంసారము అనే సాగరమును దాటగలము.” అని అన్నాడు.

శ్రీకృష్ణుని ఆదేశము మేరకు యాదవులు అందరూ ప్రభాస క్షేత్రమునకు పోవాలి అని నిశ్చయించుకున్నారు. రథములు, శకటములు సిద్ధం చేసారు. ద్వారకలో ఉద్ధవుడు అనే పుణ్యాత్ముడు ఉన్నాడు. ఆయన శ్రీకృష్ణుని నిరంతరం ఆరాధిస్తుంటాడు. కృష్ణ ప్రేమలో మునిగితేలుతుంటాడు. ఆయన కూడా ద్వారకలో కనపడుతున్న అపశకునములను చూచి ద్వారకకు ఏదో ఆపద రాబోతూ ఉందని మనసులో అనుకున్నాడు. వెంటనే శ్రీకృష్ణుని వద్దకు వెళ్లాడు. ఆయన పాదముల మీద తన తల పెట్టి నమస్కరించాడు. శ్రీకృష్ణుని ఉద్ధవుడు ఇలా ప్రార్థించాడు.

“ఓ యోగీశ్వరేశ్వరా! నీవు దేవ,మానవ,అసురులకు అభిపతివి. నీ లీలలను విన్నా, కీర్తించినా, వాళ్లు పవిత్రులవుతారు. నీవే పరమేశ్వరుడవు. ఈ బ్రాహ్మణులు యాదవులకు ఇచ్చిన శాపమును మణ్ణించడానికి నీవు సర్వసమర్థుడవు. కాని నీవు బ్రాహ్మణ శాపమును అమలు చేయడానికే నిశ్చయించుకున్నావు. నీవు యదువంశ

నాశనమును చూచి తిరిగి నీ ధామమునకు వెళ్లదలచుకున్నావు అని అర్థం అయింది. ఓ కేశవా! నేను నీ పాదదాసుడను అని నీకు తెలుసు. నేను నీ పాదములను విడిచిపెట్టి క్షణకాలం కూడా జీవించలేను. నన్ను కూడా నీ వెంట నీ ధామమునకు తీసుకొని వెళ్లు. నీ లీలలను విన్న మానవులు, ప్రాపంచిక విషయములను, విషయవాసనలను త్యజప్రాయంగా వదిలిపెడతారు. పడుకోవడం, కూర్చోవడం, తిరగడం, నిలబడటం, స్నానం చేయడం, క్రీడించడం, భోజనం చేయడం ఇంకా ఇతర పనులు చేయడం కంటే నిన్ను సేవించడం నాకు అత్యంత ప్రియము. నీవు అందరి ఆత్మలలో ఉన్నావు. నిన్ను నేను ఎలా విడువగలను.

కృష్ణా! నేను ఇంతకాలము నీతోనే ఉన్నాను. నీతో తిన్నాను, తిరిగాను. నీవు కట్టుకున్న వస్త్రములను కట్టుకున్నాను. నేనే నీవై మెలిగాను. కాబట్టి నీ మాయను గురించి కూడా కొంచెం తెలుసుకోగలిగాను. కృష్ణా! యోగులు, సన్యాసులు, ఋషులు, మునులు నీ గురించి తపస్సు చేసి, బ్రహ్మ చర్చము మొదలగు కఠినసాధనముల ద్వారా బ్రహ్మలోకము చేరుకుంటున్నారు.

యోగీశ్వరేశ్వరా! మేమందరము ఈ లోకంలో, ప్రాపంచిక విషయములలో నిరంతరము తిరుగుతున్నా, నీలీలలను, నీ మహిమలను కీర్తించడం చేస్తున్నాము. మానుష రూపంలో నీవు ప్రదర్శించిన లీలలను, నీ పనులను, నీ మందహాసమును, నీవు చేసిన ఉపదేశములను (భగవద్గీత మొదలైనవి) స్మరించుకుంటూ, ఈ సంసారము అనే సాగరమును దాటగలుగుతున్నాము.” అని అన్నాడు

ఉద్ధవుడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ ప్రకారంగా ఉద్ధవులు తనను ప్రార్థించగా, కృష్ణుడు ఉద్ధవునితో ఇలా అన్నాడు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుతో బ్రహ్మ మొదలగు దేవతాగణములు కృష్ణుని తన అవతారము చాలించి వైకుంఠధామమునకు రమ్మని ఆహ్వానించడం గురించి తెలియజేసాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఆరవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

ఏడవ అధ్యాయము

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఉద్ధవుడు ఆ మాదిరి పలకగానే, శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునితో ఇలా అన్నాడు. “ఉద్ధవా! యాదవ కులము నాశనము అయిన తరువాత నేను వైకుంఠమునకు పోవలెనని అనుకుంటున్నాను అని అన్నావు. అది అంతా నిజమే. బ్రహ్మ మొదలగు దేవతాగణములు కూడా నా దగ్గరకు వచ్చి నన్ను వైకుంఠమునకు వెళ్లవలసినదిగా కోరారు. భూలోకములో నాకు సాయం చేయుటకు గాను అవతరించిన దేవతల పని కూడా పూర్తిఅయింది. వారు కూడా తమ తమ దేహములను చాలించి దేవలోకమునకు పోవుటకు సిద్ధంగా ఉన్నారు.

ఒక సారి బ్రహ్మ నా దగ్గరకు వచ్చి “భూభారము పెరిగిపోయింది, పాపకర్ములు విపరీతంగా పెరిగిపోయారు, అరాచకం ప్రబలిపోయింది” అని చెప్పగానే నేను, అనంతుడు కృష్ణ,బలరాములు గా అవతరించాము. భూభారము తగ్గించాము. యాదవులకు బ్రాహ్మణులు ఇచ్చిన శాపం కారణంగా యాదవులు ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకొని మరణిస్తారు. నేటికి ఏడవ రోజున నేను నిర్మించిన ఈ ద్వారక సముద్రములో మునిగిపోతుంది. నేను మానవలోకము వదిలిపెట్టగానే, ఈ నగరంలో ఉన్న శోభ అంతరించి పోతుంది. సముద్రంలో కలిసిపోతుంది. తరువాత కొన్ని దినములకు కలియుగ ప్రవేశం జరుగుతుంది.

కలియుగంలో మానవులు ధర్మము ఆచరించడం కంటే అధర్మము ఆచరించడానికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యము ఇస్తారు. నేను లేని ఈ భూమి మీద నీవు నివసించడం మంచిది కాదు. కాబట్టి నీవు ఈ భవబంధములను తెంచుకో. నీ ఆత్మీయులను, బంధుమిత్రులను, భార్యా బిడ్డలను వదిలిపెట్టి ఈ భూమి అంతా స్వేచ్ఛగా విహరించు.

ఉద్ధవా! నీవు బయట కనపడే ఈ ప్రపంచాన్ని నీ కళ్లు, ముక్కు, చెవులు, నాలుక చర్మము మొదలగు ఇంద్రియముల ద్వారా తెలుసుకుంటావు. ఇంద్రియముల ద్వారా వీటిని నీ మనసు తెలుసుకుంటుంది. మనసు బయట ప్రపంచమును ఎలా చూడమంటే కళ్లు అలా చూస్తాయి. కాబట్టి ఈ బయట ప్రపంచం యావత్తూ మనస్సు కల్పించుకున్నదే. ఈ ప్రపంచం అంతా శాశ్వతముకాదు. నిరంతరము మార్పుకు లోనవుతూ ఉంటుంది. దానివలన మనస్సులో

అశాంతి కలుగుతుంది. వికలమైన మనస్సు, శాంతిలేని మనస్సుతో చూస్తే ఈ ప్రపంచం అంతా రకరకాల వస్తువులతో కూడినది అనే భ్రమ కలిగిస్తుంది. ఈ భ్రమకు మూడు గుణములు తోడు అవుతాయి. సత్వ,రజస్,తమోగుణములతో ప్రభావితమైన ఇంద్రియములు, ఈ ప్రాపంచిక విషయములను అనుభవించడానికి, వివిధములైన కర్మలు చేస్తాయి.

ఆ కర్మలు మూడు రకాలు. చేయవలసిన కర్మలు చేయడం. చేయవలసిన కర్మలు చేయక పోవడం. చేయకూడని కర్మలు చేయడం. కర్మలు చేయడం వలన వాసనలు కలుగుతాయి. ఆ వాసనలే మరుజన్మకుకారణం అవుతాయి. కాబట్టి ముందు ఇంద్రియములను నిగ్రహించాలి. తరువాత మనసును కట్టడి చేయి. ఈ జగత్తు అంతా పరమాత్మ స్వరూపమనీ, అందరిలోనూ పరమాత్మ ఆత్మ స్వరూపుడుగా ఉన్నాడనీ తెలుసుకో. అప్పుడు ఎవరిమీదా నీకు కోపము, ద్వేషము కలుగవు. అందరినీ సమానంగా చూస్తావు. అప్పుడు నీకు కలిగిన జ్ఞానము నిశ్చయంగా ఉంటుంది. ఆ జ్ఞానాన్ని అనుభవంలోకి ఆచరణలోకి తేవడం వలన అనుభవ జ్ఞానం కలుగుతుంది. దానినే విజ్ఞానము అని అంటారు. అప్పుడు నీవు ఆత్మానందాన్ని పొందుతావు. ఆ ఆనందం ఈ ప్రాపంచిక విషయములను అనుభవించినందువలన కలుగదు.

జ్ఞాన, విజ్ఞానవంతుడవైన నిన్ను దేవతలు, మానవులు, అసురులు అందరూ గౌరవిస్తారు. నీకు శత్రువులు అంటూ ఎవరూ ఉండరు. నిన్ను ఎవరూ బాధించరు. నీకు ఎవరూ విఘ్నములు కలిగించరు. నీలో ఉన్న ఆత్మ మూడు గుణములకు, అన్ని రకముల

దోషములకు అతీతుడు. నీవు ఆత్మానుసంధానం చేసుకుంటే ఎల్లప్పుడు చేయదగిన కర్మలనే చేస్తావు. చేయకూడని కర్మలు చేయవు. వేదములను, శాస్త్రములను చదివిన వాడికి జ్ఞానము వస్తుంది. ఆ జ్ఞానమును ఆచరిస్తే వాడు విజ్ఞానవంతుడవుతాడు. విజ్ఞాన సంపన్నుడు అయిన వాడికి పరమ శాంతి లభిస్తుంది. సకల జీవరాసులను సమదృష్టితో చూస్తాడు. అతడు చేసిన కర్మల వాసనలు అతడికి అంటవు. వాసనలు లేని నాడు అతడు ఈ జనన మరణ చక్రము నుండి బయటపడతాడు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి జ్ఞానోపదేశం చేసాడు.

అప్పుడు ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణుని ఇలా అడిగాడు. “ఓ దేవా! నీవు యోగులకు ఈశ్వరుడవు. యోగులు ఏమేమి తెలుసుకోవాలని అనుకుంటున్నారో అటువంటి నిక్షేపములు నీ దగ్గరే ఉన్నాయి. యోగులకు ఆధారభూతుడవు నీవే. నీవే యోగస్వరూపుడవు. నీవు నా మీద దయతో నాకు సన్యాసుల లక్షణాలు చెప్పావు. కాని ఈ లోకంలో ఉన్న మానవులు బయట ప్రపంచంలో తిరుగుతూ, విషయముల మీద ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు. అటువంటి వారు విషయ భోగములను, కోరికలను ఒక్కసారిగా విడిచిపెట్టడం కష్టం కదా! సామాన్య మానవులకే ప్రాపంచిక విషయసంబంధమైన కోరికలను విడిచిపెట్టడం కష్టంగా ఉన్నప్పుడు, దేవుడు అంటే భక్తి లేని వాళ్లు, అసలు దేవుడే లేడు అనే వాళ్లు, దేవుని పట్ల విముఖత కలిగిన వాళ్లు, కోరికలను, విషయవాంఛలను విడిగిపెట్టడం పూర్తిగా అసంభవం అని నేను అనుకుంటాను. అంతెందుకు. నేను కూడా ఇప్పటి వరకు, ఈ అశాశ్వతము అయిన దేహంతో, భార్య, సంతానము, ధనము, ఆస్తులు

వీటి విషయంలో నేను, నాది అనే స్వార్థభావం కలిగి ఉన్నాను. నా వంటి మూఢుడు ఎవడూ ఉండడు. నాకు కూడా సన్యాసతత్వమును ఆచరించవలెనని కోరికగా ఉంది. ఇప్పుడు నీవు సంగ్రహంగా చెప్పిన సన్యాసతత్వమును వివరంగా చెప్పు. ఈ విషయం చెప్పడానికి నీవే సమర్థుడివి.

ఓ దేవా! నీవు సత్యస్వరూపుడవు. భూత,వర్తమాన,భవిష్యత్ కాలముల కారణంగా నీలో మార్పులు కలుగవు. నీకుగా నీవు ప్రకాశిస్తుంటావు. ఆత్మ తత్వమును ఉపదేశించడానికి నీవు తప్ప సమర్థులు దేవతలలో కూడా ఎవ్వరూ లేరు. ఎందుకంటే బ్రహ్మ మొదలగు దేవతాగణములకూడా నీ మాయలో పడిన వారే. వారి బుద్ధి కూడా మాయామోహితమై ఉంది. వారు కూడా రజోగుణము, తమోగుణములకు వశులై, దేహము, భార్యపుత్రులు, ప్రాపంచిక విషయములే ముఖ్యము అని భావిస్తుంటారు.

ఓ దేవా! నేను దుఃఖ సముద్రములో మునిగిఉన్నాను. వైరాగ్యము కొరకు పరితపిస్తున్నాను. కాని నీవు దేశ,కాలములకు అతీతుడవు. నీకు తెలియని విషయం లేదు. నీవు సర్వశక్తిమంతుడవు. నీకు ఎటువంటి దోషములు అంటవు. సకల జీవులను సమంగా చూడగల సమర్థుడవు. నాకు మిత్రుడవు. ఆకారణం చేత నేను నీ శరణు వేడుతున్నాను. నాకు సన్యాస లక్షణములను సమగ్రంగా ఉపదేశించు.” అని ప్రార్థించాడు ఉద్ధవుడు.

ఉద్ధవుని ప్రార్థన మన్నించిన శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు. “ఉద్ధవా! బాగా తత్వం తెలిసిన మానవులు తమ యొక్క

బుద్ధి బలంతో, వివేకంతో, తమ తమ మనసులలో నిండి ఉండే విషయ వాసనలను తొలగించుకొని తమను తాము ఉద్ధరించుకుంటారు. మానవుడికి తనను గురించి తాను తెలుసుకొనే శక్తి, తనకు ఏది మంచిదో, ఏది చెడ్డదో నిర్ణయించుకోగల శక్తి ఉంది. ప్రతి మానవునికి తనలో ఉన్న ఆత్మయే తనకు గురువు. వేరే గురువు అవసరము లేదు. సాంఖ్య యోగమును అభ్యసించిన వారు, ఈ జన్మలోనే సర్వ శక్తులతో కూడిన నా విరాట్ రూపమును దర్శిస్తారు.

ఈ ప్రపంచములో ఒక కాలుతో నడిచేవి, రెండు కాళ్లతో నడిచేవి, మూడు కాళ్లతో నడిచేవి, నాలుగు కాళ్లతో నడిచేవి, చాలా కాళ్లతో నడిచేవి, అసలు కాళ్లులేకుండా పాకేవి మొదలగు జంతువులు సృష్టించబడ్డాయి. అన్ని జంతువులలో మానవుడు శేష్మైన జీవి. ఓ ఉద్ధవా! నాకు రూపం ఉంది అనేవాళ్లకు రూపంతో కనిపిస్తాను. లేని వాళ్లకు రూపం లేని వాడిగానే ఉంటాను. కాని ఈ మానవులు వారిలో ఉన్న బుద్ధితో తమ తమ మనస్సులలో నన్ను దర్శించి, నేను ఇలా ఉంటాను అని అనుకొని, ఆ రూపమును ఏర్పరచుకొని, నిరంతరము నా కోసం వెదుకుతుంటారు. ఈ విషయంలో యదుమహారాజుకు, ఒక అవధూతకు జరిగిన సంవాదమును నీకు వినిపిస్తాను, శ్రద్ధగా విను.

మా పూర్వీకుడు, మా వంశ కర్త అయిన యదు మహారాజు పరమ ధర్మాత్ముడు. వివేకవంతుడు, ఎక్కడికైనా నిర్ణయంగా వెళ్లగలిగేవాడు, యవ్వనంలో ఉన్నవాడు, బ్రాహ్మణుడు అయిన ఒక అవధూత ను చూచాడు యదుమహారాజు. ఆయనను ఇలా అడిగాడు.

“ఓ బ్రాహ్మణోత్తగా! నీవు చాలా చిన్న వయసులో ఉన్నావు, యజ్ఞయాగములు చేసినట్టు లేదు. మంచి కర్మలు చేసినట్టు కూడా కనపడదు. మరి నీకు ఈ లోకములను విలక్షణంగా ఆత్మ స్వరూపంగా చూచే బుద్ధి ఎలా కలిగింది (అంటే మనం ఈ లోకంలో కనపడే వస్తువులను వాటి వాటి స్వరూపములతో చూస్తాము. కాని అవధూతలు ప్రతి వస్తువులోనూ పరమాత్మను దర్శిస్తారు.) చూడబోతే నీవు సకల శాస్త్రములను చదివినట్టున్నావు. కాని నీకు అంతవయసు లేదు. ఏ బుద్ధిబలంతో ఈ జగత్తులో నిర్భయంగా తిరుగుతున్నావు.

సాధారణంగా ఈ లోకంలో జీవించే మానవులు తాము ఎక్కువ కాలం బతకాలనీ, ఎక్కువ పేరు ప్రతిష్ఠలు ఆర్జించాలనీ, ఎక్కువ ధనము, ఐశ్వర్యము సంపాదించాలనీ, రకరకాల కోరికలు అనుభవించాలనీ తాపత్రయ పడుతుంటారు. మరి కొందరు ఆత్మ తత్వమును తెలుసుకోవడంలో నిమగ్నమై ఉంటారు. నీవు చూడబోతే జ్ఞానివి, సుందరాకారుడవు, చక్కగా మాట్లాడుతున్నావు. అయినా అటువంటి ఏపనీ చేయడం లేదు. కేవలం జడపదార్థము మాదిరి ఊరికే తిరుగుతున్నావు. నీగురించి, నీ శరీరము గురించి నీవు పట్టించుకోవడం లేదు. ఈ లోకంలో ఉండే ధనము, సంపదలు కోరుకోవడం లేదు.

ఈ లోకంలో ఉండే జనులు ఎల్లప్పుడూ దావానలముల వంటి కోరికలతో, ధన సంపాదన, ఆ డబ్బును దాచిపెట్టుకోవడం, అంతా నాకే కావాలి అనే లోభత్వం, వీటిమధ్య, నిరంతరము తమను తాము దహించుకుంటున్నారు. కాని నీవు మాత్రము గంగాజలము మధ్య కూర్చుని ఆ చల్లదనాన్ని అనుభవిస్తున్న ఏనుగు మాదిరి,

మాదిరి నిశ్చలంగా ఉన్నావు. నీకు భార్య, బిడ్డలు, బంధువులు, సంసారము ఏవీ ఉన్నట్టు లేదు. అయినా నీవు ఇంతటి ఆత్మానందము ఎలా అనుభవించగలుగుతున్నావు. దీనికి కారణములు ఏవి? దయచేసి నాకు చెప్పండి.” అని అడిగాడు. అప్పుడు ఆ అవధూత ఇలా చెప్పసాగాడు.

“ఓ రాజా! నేను నా బుద్ధిబలంతో ఎంతో మంది గురువులను ఆశ్రయించాను. వారు ఉపదేశించిన జ్ఞానంతోనే నేను ఈ మాదిరి నిర్భయంగా, ఏ కోరికలు లేకుండా స్వేచ్ఛగా తిరుగుతున్నాను. నాకు గురువులు ఎవరో, వారు నాకు ఏమేమి ఉపదేశించారో, నేను వారి నుండి ఎటువంటి జ్ఞానమును సంపాదించానో చెబుతాను. శ్రద్ధగా విను.

నాకు ఈ లోకంలో 24 మంది గురువులు ఉన్నారు. వారి పేర్లు 1.వృథివి. 2.వాయువు, 3.జలము, 4.ఆకాశము, 5.అగ్ని, 6.చంద్రుడు, 7.సూర్యుడు. 8.పావురము, 9.అజగరము (కొండచిలువ), 10.సముద్రము. 11.పతంగము 12.తేనెటీగ. 13.ఏనుగు 14. తేనె పట్టులో నుండి తేనెను సేకరించేవాడు. 15. జింక 16.చేప 17. వేశ్య 18.కురుర అనే పక్షి 19.బాలుడు 20. కన్య 21. విలుకాడు 22.సర్పము 23.సాలెపురుగు 24. తుమ్మెద.

ఈ లోకంలో నాకు పైన చెప్పబడిన 24 మంది గురువులు ఉన్నారు. వారి నుండి నేను జ్ఞానమునుపొందాను. ఈ 24 మంది నుండి నేను ఎవరి నుండి ఎటువంటి జ్ఞానమును పొందానో

వివరిస్తాను.

సాధారణంగా మానవుడు దుఃఖములలో మునిగి
తేలుతుంటాడు. అప్పుడప్పుడు సుఖమును అనుభవిస్తుంటాడు. ఈ
లోకంలో ఉన్న జంతువులు వాటి సహజ ప్రవృత్తులతో
సంచరిస్తుంటాయి. అప్పుడప్పుడు మానవులకు అపకారము
చేస్తుంటాయి. అది వాటి సహజ ధర్మము. ఆ జంతువులు మనకు
అపకారం చేసాయి కాబట్టి మనం కూడా ధర్మము తప్పి వాటికి
అపకారము చేయకూడదు.

ఉదాహరణకు భూమి ఉంది. మనం రోజూ భూమిని
తొక్కుతుంటాము. తవ్వుతుంటాము. నానారకాలుగా హింసిస్తుంటాము.
కాని భూమి క్షమాగుణంతో అన్నిటినీ ఓర్చుకుంటుంది. కాని మనకు ఏ
విధమైన అపకారము చెయ్యదు. పైగా మనకు ఉపకారం చేస్తుంది. ఈ
సహనాన్ని ఓర్చును నాకు భూమి నేర్పింది.

మానవుడు సాటి జీవులకు ఉపకారం చెయ్యాలి అనే
బుద్ధికలిగి ఉండాలి. అందరూ బాగుండాలి అని ఎల్లప్పుడూ
కోరుకోవాలి. ఇతరుల మీద కోపం, ద్వేషం పెంచుకోకూడదు. ఈ
లక్షణాలను నేను పర్వతములనుండి, వృక్షముల నుండి నేర్చుకున్నాను.
వృక్షములు నీడను ఇస్తాయి, ఆకులను, పండ్లను, ఎండి పోయిన
తరువాత కలపను ఇస్తాయి. ఎవరికీ అపకారం చెయ్యవు. అలాగే
పర్వతముల మీదినుండి సెలయేళ్లు ప్రవహించి మనకు స్వచ్ఛమైన
జలములను అందిస్తాయి. పశువులకు గడ్డి, మానవులకు అటవీ

సంపదను ప్రసాదిస్తాయి. ఆ ప్రకారంగా నేను వృక్షముల నుండి,
పర్వతముల నుండి పరోపకార బుద్ధిని నేర్చుకున్నాను.

ఓ రాజా! మానవునికి జ్ఞానము, వాక్కు, మనస్సు ముఖ్యము.
వీటిని కాపాడుకోవాలంటే ప్రాణం, అందుకు అవసరమైన
ప్రాణవాయువు ముఖ్యం. అంతే కానీ ఇంద్రియములతో పాందే సుఖాలు
కాదు. మానవుడు తన ప్రాణములను కాపాడుకునే ప్రయత్నం చేయాలే
గానీ, ఇంద్రియసుఖములకొరకు వెంపర్లాడకూడదు. యోగులకు
కూడా రజస్తమోగుణముల వలన సుఖము దుఃఖము
కలుగుతుంటాయి. యోగులు సుఖ దుఃఖములను అనాసక్తంగా
అనుభవించాలి. సుఖం వచ్చిందనిపొంగిపోవడం, దుఃఖం వచ్చిందని
కుంగి పోవడం చెయ్యకూడదు. దీనికి మానవుడు గాలిని గురువుగా
స్వీకరించాలి. గాలిలో ఎన్నో మంచి వాసనలు, చెడు వాసనలు
చేరుతుంటాయి. కాని గాలి వాటికి స్పందించదు. తన వాటికి తాను
మానవులకు ప్రాణవాయువు అందిస్తుంది. అలాగే యోగి కూడా ఈ
దేహములో బాల్యము, యౌవనము, వృద్ధాప్యము సంభవించిననూ
వాటిమీద ఆసక్తి చూపించడు. మునులు ఈ దేహమును
ధరించినను, దేహములో ఉన్న ఆత్మను దర్శిస్తారు కానీ దేహము మీద
అభిమానము, మమకారము కలిగి ఉండరు. దేహాభిమానము ఆత్మకు
ఉండదు. గాలి గట్టిగా వీచినప్పుడు మేఘములు చెల్లాచెదరు
అవుతంటాయి. కాని మేఘములు ఉన్న ఆకాశము నిశ్చలంగా
ఉంటుంది. ఏ ఒడుదుడుకులకు లోను కాదు. అలాగే ఈ దేహము ఈ
దేహములో ఉన్న పదార్థములు, వాటి వలన కలిగే వ్యాధులకు యోగి
చలించడు.

ఓ రాజా! నిర్మలమైన మనస్సు కలవాడు, అందరి పట్ల
స్నేహభావం కలవాడు, మృదువుగా మాట్లాడేవాడు అయిన యోగి
మానవులకు దైవస్వరూపుడుగా కనపడతాడు. కేవలం ఆయన
దర్శనం, స్వర్గ చేతనే మానవులు పవిత్రులు అవుతారు. మంచి తేజస్సు
కలవాడు, తపస్సు చేసినవాడు, ఎవరి నుండి ఎటువంటి వస్తువులు
పుచ్చుకోని వాడు, అన్ని కోరికలను వదలిపెట్టినవాడు, అయిన ముని
ఏపని చేసినా, ఏదితిన్నా, ఆ దోషము అతనికి అంటదు. అగ్నిలో వేసిన
ప్రతి వస్తువు దహింపబడినట్టు, ఆముని చేసిన ఎటువంటి పని
అయినా, తిన్న ఏ పదార్థమైనా దహించుకుపోతుంది. ఆ మునికి
ఎటువంటి దోషము, మాలిన్యము అంటదు.

అగ్ని కొన్ని సమయాలలో ప్రజ్వలిల్లుతుంది. కొన్ని సమయాలలో
బూడిదలో కప్పబడి ఉంటుంది. అలాగే ముని కూడా కొన్ని
సమయాలలో తన ఉనికిని నిగూఢంగా ఉంచుతాడు. కొన్ని
సమయాలలో మానవులు తనను ఉపాసించడానికి వీలుగా
బహిరంగంగా ప్రకటింపబడతాడు. దాతలు ఇచ్చిన ఆహార
పదార్థములను స్వీకరిస్తాడు.

ఓ రాజా! పరమాత్మ ఈ జగత్తు అంతా వ్యాపించి ఉన్నాడు.
అన్ని జీవులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్నాడు. కాని బయటకు
కనపడడు. కేవలం దేహము మాత్రమే కనపడుతుంది. ఎలాగంటే, ప్రతి
కట్టెలో నిప్పు ఉంటుంది. కాని నిప్పు బయటకు కనపడదు. కేవలం కట్టె
మాత్రము కనపడుతుంది. రెండు కట్టెల మధ్య ఘర్షణ కలిగినపుడు
అగ్ని కనపడుతుంది.

ఓ రాజా! మనకు రోజుల రూపంలో కాలం గడుస్తుంది. పదిహేను రోజుల పాటు చంద్రుడు వృద్ధి చెందుతాడు. పదిహేను రోజుల పాటు చంద్రుడు క్షీణిస్తాడు. ఇది మనకు కనపడుతుంది. కాని చంద్రునికి ఎటువంటి వృద్ధిక్షీణతలు లేవు. అలాగే ఈ దేహమునకు బాల్యము, యవ్వనము, వృద్ధాప్యము, మరణము ఒకటి వెంట ఒకటి కలుగుతాయి. కాని దేహములో ఉన్న ఆత్మకు ఈ వికారములు ఏవీ లేవు. ఆత్మ నిత్యము. మార్పులేనిది. ఇదే విషయము నేను చంద్రుడి నుండి నేర్చుకున్నాను.

ఓ రాజా! అగ్ని మండుతున్నప్పుడు అగ్నికీలలు ఎగిసి పడుతుంటాయి. అంతలోనే ఆరిపోతుంటాయి. మరలా ఎగిసిపడుతుంటాయి. అలాగే కాల ప్రభావంతో మానవుల దేహములలో ఉన్న జీవకణాలు ప్రతిక్షణం చస్తుంటాయి. కొత్త కణాలు పుడుతుంటాయి. కాని ఆ విషయం మనకు తెలియదు. (ఈ విషయమును నేటి వైద్యులు కూడా ధృవీకరించారు). అలాగే ఈ అనంత విశ్వం నిరంతరం మార్పు చెందుతూ ఉంటుంది కానీ మన కళ్లకు కనపడదు.

ఓ రాజా! సూర్యుడు వేసవి కాలములో నీటిని ఆవిరి రూపంలో సేకరిస్తాడు. తిరిగి వర్షాకాలంలో వర్షము రూపంలో మానవులకు తిరిగి అందిస్తాడు. అలాగే యోగి బయట ప్రపంచము నుండి తన ఇంద్రియములతో విషయములను సేకరిస్తాడు. తిరిగి వాటిని మానవులకు పంచి పెడతాడు. కాని తాను సేకరించిన విషయములయందు ఏ మాత్రము ఆసక్తుడు కాడు.

ఓ రాజా! సూర్యుడు ఒక్కడే. కాని భూమి మీద ఉన్న చిన్న మడుగులో, సరస్సులలో, నదులలో, సముద్రములో, ఆఖరుకు మన ఇంట్లో ఉన్న చిన్ని పాత్రలో ఉన్న నీటిలో కూడా కనపడుతుంటాడు. అంత మాత్రంచేత అనేక మంది సూర్యులు ఉన్నారని అనగలమా! అలాగే ఈ అనంత విశ్వంలో ఉన్న జీవరాసులలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. ఆ జీవుల శరీరములు వేరు అయినప్పటికినీ, వేరు వేరు ఆకారములలో కనపడినప్పటికీ, వారిలో వెలుగుతున్న ఆత్మ ఒకటే.

మహారాజా! మరొక మాట. అతి సర్వత్రవర్ణయేత్ అన్నది ఆర్యోక్తి. ఎవరితోనూ అతిగా స్నేహం చేయరాదు. ఎవరితోనూ అతిగా మాట్లాడకూడదు. ఈ సందర్భంలో నీకు ఒక పావురము కథ చెబుతాను శ్రద్ధగా విను.

ఒక అడవిలో ఒక పావురము తన భార్యతో కూడా ఒక చెట్టు మీద చాలా సంవత్సరములనుండి కాపురం ఉంటూ ఉంది. ఆలుమగలు అయిన ఆ పావురములు ఒకరి మీద ఒకరు అన్యోన్యప్రేమాను రాగములతో కాలం గడుపుతున్నాయి. కలిసి తింటున్నాయి, తిరుగుతున్నాయి, ఆహారం సంపాదించుకుంటున్నాయి. అన్ని పనులు కలిసి చేస్తున్నాయి. ఆడపావురము ప్రేమలో మగ పావురము పూర్తిగా మునిగిపోయింది. ఆడపావురము ఏది కోరితే అది ఎంట కష్టమైనా తెచ్చిఇచ్చేది. కొంత కాలానికే ఆడపావురము కొన్ని గుడ్లు పెట్టింది. వాటిని పొదిగిపిల్లలు చేసింది. దంపతులైన ఆ పావురములు తమ బిడ్డల ముద్దు ముచ్చట్లు చూచి ఆనందంతో పరవశించిపోతున్నారు. ఆ పక్షికూనలు కూడా తమ చిట్టిపాట్టి అడుగులతో, కూతలతో తమ తల్లి

తండ్రులకు ఆనందం కలుగజేస్తున్నాయి. ఆ పావురము దంపతులు, వారి సంతానము ఒకరి మీద ఒకరు ప్రేమానురాగాలు పెంచుకొని సంసార సాగరంలో మునిగిపోయారు.

ఒకరోజు ఉదయము ఆ పావురములు రెండు, తమ బిడ్డలను గూటిలో ఉంచి, ఆహారం కొరకు అడవిలోకి వెళ్లాయి. ఆహారం కోసరం తిరుగుతున్నాయి. ఇంతలో ఒక బోయవాడు వల తీసుకొని పక్షులను పట్టుకోడానికి ఆ చెట్టు కిందికి వచ్చాడు. చెట్టు మీద కువ కువ లాడుతూ అటు ఇటు తిరుగుతున్న పావురము కూనలను చూచాడు. వలపన్ని వాటిని పట్టుకున్నాడు.

ఇంతలో ఆహారమును ముక్కున పెట్టుకొని పావురము దంపతులు, అయ్యో పిల్లలు ఒంటరిగా ఉన్నాయే అనుకుంటూ వేగంగా తమ చెట్టు వద్దకు వచ్చాయి. కాని తమ పిల్లలు గూటిలో లేవు. అటు ఇటు వెదికాయి. చెట్టుకింద బోయవాడి వలలో ఉన్న తమ పిల్లలను చూచాయి ఆ పావురములు. ఇది చూచిన ఆడపావురము తట్టుకోలేక పోయింది. పిల్లలు లేని తన జీవితం ఎందుకని తాను కూడా పోయి ఆ బోయ వాడి వలలో చిక్కుకుంది. పిల్లలు బోయవాడి వలలో పడ్డందుకే ఏడుస్తుంటే, ఇప్పుడు తన భార్య కూడా బోయవాడి వలలో చిక్కుకోడంతో తల్లడిల్లిపోయింది మగపావురము. దుఃఖము ఆపుకోలేక పెద్దగా ఏడుస్తూ ఉంది.

“పిల్లలే బోయవాడి వలలో పడ్డారనుకుంటే నువ్వు కూడాపోయి వాడి వలలో చిక్కుకున్నావా! నాకు ఇంకా ఈ ప్రాపంచిక

విషయముల మీద మోహము, మోజు తీరలేదు. ఈ సంసార సాగరంలో పడి ఈ జన్మలో నేను పుణ్యం కూడా ఏమీ చేసుకోలేదు. నేను అటు పరలోకసుఖములకు, ఇటు ఇహ లోక సుఖములకు దూరం అయ్యాను. నా గృహస్థ ఆశ్రమము నాశనం అయింది. పతివ్రత, నన్ను ఎల్లప్పుడు అనుసరించి ఉండేది అయిన నా భార్య, నన్ను విడిచిపెట్టి, తన పిల్లలతో స్వర్గానికి పోతూ ఉంది. నా భార్యబిడ్డలను పోగొట్టుకొని నేను ఎవరి కోసం బతకాలి. ఎందుకు జీవించాలి. నిస్సారమైన ఈ బతుకు ఎందుకు. ఎవరూ లేని ఈ గూటిలో నేను ఒంటరిగా ఎలా ఉండగలను.” అని చింతించింది మగ పావురము.

ఆ దుఃఖములో తన బుద్ధి,వివేకము కోల్పోయింది. ఆవేశంతో తాను కూడా పోయి ఆ బోయవాడి వలలో చిక్కుకుంది. పావురము పిల్లలకు వల వేస్తే, పావురములు కూడా చిక్కాయి అన్న సంతోషంతో, ఆ బోయవాడు, ఆ పావురములను, పావురము పిల్లలను తీసుకొని ఇంటికి పోయాడు.

రాజా! ఆడ పావురము, మగ పావురము చేసిన పని ఏమిటి. కష్టం వచ్చినప్పుడు, ధైర్యం కోల్పోకుండా, ఏదో ఒక ఉపాయం చేత తన పిల్లలను విడిపించే ప్రయత్నం చేయాలి కాని, పిల్లల మీద అమితమైన ప్రేమ తో తల్లి, పిల్లలమీద, తల్లి మీద అనురాగంతో మగ పావురము వలలో చిక్కుకున్నాయి. తమ ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నాయి. కాబట్టి ఎవరిమీదా అమిత మైన ప్రేమ అనురాగాలు మంచివి కావు. ఏవైనా మితంగా ఉంటేనే రాణిస్తాయి. అలాగే మానవులు కూడా, దుర్లభమైన మానవ శరీరమును పొంది కూడా, భార్య, సంతానము, ఆస్తులు, ధనము, గృహము, వీటి మీద అమితమైన ప్రేమ, అనురాగం

పెంచుకొని, “ఇదంతా నాది, అంతా నాకే కావాలి” అనే లోభత్వంలో
మునిగిపోయి, “నేనే గొప్పవాడిని, నన్ను ఎదిరించే వాడే లేడు” అనే
అహంతో విర్రవీగుతూ, జీవితం అంతా దుఃఖమయం
చేసుకుంటున్నారు.

ఓ రాజా! మానవుడికి ఈ శరీరం పొందడం ముక్తికి ద్వారం
లాంటిది. మానవ శరీరంతో తప్ప మరి దేనివలనా జీవుడు ముక్తి
పొందలేడు. అటువంటి శరీరాన్నిపొంది కూడా పాపురము మాదిరి
గృహస్థ ధర్మములో ఎక్కువ ఆసక్తి కనపరచి, భార్యాపిల్లలదే లోకంగా
జీవిస్తూ, ముక్తిని పొందలేకపోతున్నాడు. ఇదే నేను ఆ పాపురముల
జంట నుండి నేర్చుకున్న పాఠము.” అని యోగి యదుమహారాజుకు
చేసిన బోధను శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఏడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
ఎనిమిదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ బ్రాహ్మణుడు యదు
మహారాజుతో ఇంకా ఇలా అన్నాడు.

“రాజా! సుఖము, దుఃఖము, స్వర్గము, నరకము అన్నీకూడా
జీవులకు కోరకుండానే లభిస్తుంటాయి. కాబట్టి వివేకము కల
మానవుడు సుఖము కోసం కానీ, దుఃఖము కోసం కానీ ఎట్టి
ప్రయత్నములు చేయకూడదు. సుఖదుఃఖములు వాటంతట అవే
లభిస్తాయి. మానవుడు తనకు లభించిన దానితోనే జీవనము
సాగించాలి. దొరికిన పదార్థము రుచిగా ఉన్నా, లేకపోయినా, కొంచెం
ఉన్నా, ఎక్కువగా ఉన్నా, ఎలా ఉన్నప్పటికీ దానిని వద్దనకుండా
తీసుకోవాలి. ఒక్కోసారి ఏమీ దొరకదు. అది కూడా భగవంతుని
ఇచ్ఛలని సరిపెట్టుకోవాలి కానీ దొరకని దాని కోసరం ప్రయాసపడి
పోకూడదు.

తనకు మంచి దేహబలము ఉన్నప్పటికినీ, మనస్సును,
ఇంద్రియములను నిగ్రహించుకోవాలి. నిద్రా సమయములో నిద్ర
రాకపోయినా, కళ్లుమూసుకొని పడుకోవాలి. ఎటువంటి పనులు
చేయరాదు. ఇవన్నీ కూడా కొండచిలువ చేసే పనులు. కొండచిలువ
నుండి నేను ఇటువంటి పాఠములు నేర్చుకున్నాను.

ముని అయిన వాడు ఎల్లప్పుడూ ప్రసన్నంగా ఉండాలి. గంభీరంగా ఉండాలి. సుఖము వచ్చినపుడు పొంగి పోవడం, ఆపదలు వచ్చినపుడు కుంగి పోవడం చేయకూడదు. ఎల్లప్పుడూ ఆటుపోట్లు లేని సముద్రము వలె నిశ్చలంగా ఉండాలి. రాజా! వర్షాకాలంలో సముద్రములో ఎన్నో నదులు ఉధృతంగా ప్రవహిస్తూ వచ్చి కలుస్తుంటాయి కాని సముద్రము చెలియలి కట్ట దాటి ముందుకు రాదు. ఎండా కాలంలో నదులన్నీ ఎండి పోయి చుక్కనీరు సముద్రములో కలవదు. కాని సముద్రము ఎండిపోదు. అలాగే మానవుడు కూడా సుఖములు కలిగినపుడు పొంగి పోవడం, దుఃఖములు వచ్చినపుడు కుంగి పోవడం చేయకూడదు.

మానవులు ఎల్లప్పుడూ పర స్త్రీలవైపు అమితంగా ఆకర్షితుడు కాకూడదు. అలా ఆకర్షితుడు అయితే అగ్నిలో పడ్డ శలభంలా మాడిపోతాడు. మూఢులు అయిన మానవులు ఎల్లప్పుడూ పరస్త్రీలయందు, బంగారమునందు, ధనమునందు, విలువగల వస్తుముల యందు, వస్తువుల యందు అమితమైన కోరిక కలిగి అవన్నీ తమకు కావాలని కోరుకుంటూ ఉంటారు. ఆ కోరికలు తీరక పోవడం అమితమైన దుఃఖమునకు లోనై, తుదకు మరణిస్తారు. (ప్రేమించిన అమ్మాయితో కానీ, అబ్బాయితో కానీ పెళ్లి కాలేదనో, ప్రేమించిన అమ్మాయి, అబ్బాయి తనను తిరస్కరించారనో, తమ అభిమాన రాజకీయ నాయకుడు మరణించాడనో, ప్రత్యేకరాష్ట్రం కాలేదనో, ఉన్న రాష్ట్రం విడిపోతోందనో, ఇటువంటి అసందర్భమైన కోరికలతో ప్రాణాలు తీసుకొనే వాళ్లము ఎంతో మందిని మనం చూస్తున్నాము.)

ఓ రాజా! సన్యాసి అయిన వాడు తనకు ఆ పూటకు ఎంత
కావాలో అంతే భిక్షను సంపాదించుకోవాలి కానీ, కూడపెట్టుకోకూడదు.
(ఈ నాటి స్వామీజీలు, సన్యాసులు కోట్లకొలది ఆస్తులు
కూడపెట్టుకుంటున్నారు. ఎందుకో మరి! వాళ్లంతా భాగవతం
చదివినవారే కానీ ఆచరణ మాత్రం శూన్యం.) తుమ్మెదకు చిన్న
పుష్పము పెద్దపుష్పము అనే తేడాలేదు. అన్ని పుష్పముల నుండి తేనె
గ్రహిస్తుంది. అలాగే బుద్ధిమంతుడగు మానవుడు చిన్ని చిన్ని
పుస్తకములను, పెద్ద పెద్ద పురాణ గ్రంథముల ను చదివి వాటి నుండి
సారమును గ్రహించాలి.

మునులు, సన్యాసులు ఏపూటకు ఆ పూట ఆహారమును
సంపాదించుకోవాలి కాని కూడపెట్టుకోకూడదు. తన చేతినే
భిక్షాపాత్రగా భావించి, తన కడుపు పట్టినంతవరకు కావలసిన
ఆహారమును సంపాదించుకొని తినాలి. అలా కాకుండా సన్యాసులు,
మునులు ధనమును, ఆహారమును కూడబెడితే, అది పరుల
పాలవుతుంది.

సన్యాసులకు, మునులకు స్త్రీసంగమము నిషిద్ధము.
సన్యాసులు, మునులు స్త్రీబొమ్మలను కానీ, చిత్రపటములను కాని
తాకరాదు, చూడరాదు. అలా చూస్తే వెంటనే ఆ సన్యాసి, ముని
విషయవాంఛలకు బందీ అవుతాడు. సన్యాసులు, మునులు స్త్రీలతో
సంపర్కము పెట్టుకుంటే, ఆ స్త్రీల బంధువులు, స్నేహితులు ఆ
సన్యాసులను, మునులను చంపుతారు. లోకులు కూడా ఆ సన్యాసుల
ప్రవర్తనను అసహ్యించుకుంటారు. కాబట్టి వివేకము కల సన్యాసి, ముని
స్త్రీలకు దూరంగా ఉండాలి. మునులు, సన్యాసులు స్త్రీలగురించి గానీ,

కామప్రకోపము కలిగించే సాహిత్యమును, బొమ్మలను, సంగీతమును చూడరాదు, వినరాదు. అలా వింటే, వేటకాడు పన్నిన వలలో చిక్కుకున్న జింక మాదిరి కామవాంఛలు అనే వలలో చిక్కుకుపోతాడు. దీనిని సన్యాసులు, మునులు వేటకాడి వలలో పడ్డ జింకల నుండి నేర్పుకోవాలి.

ఈ ప్రపంచంలో లోభి అయిన మానవుడు ధనమును సంపాదించి, తాను అనుభవించకుండా, కూడబెట్టుకుంటాడు. లోభి తాను కూడబెట్టిన ధనమును తాను అనుభవించడు. ఇతరులకు దానం చెయ్యడు. తుదకు ఆ లోభి ధనము పరుల పాలవుతుంది. ఎలాగంటే, తేనెటీగలు కష్టపడి ప్రతి పువ్వు మీదా వాలి, తేనెను సేకరిస్తుంది. దానిని తేనెపట్టులో దాచి పెడుతుంది. లోభిధనమును లోకులు అనుభవించినట్టు, తేనెను సేకరించేవాడు, ఆ తేనెటీగలను తరిమి, ఆ తేనెను పట్టుకుపోతాడు. ఈ విషయమును మనము తేనెటీగల నుండి, వేటగాడి నుండి నేర్పుకోవాలి.

చేపలను పట్టుకోడానికి జాలరి, తన గాలానికి ఒక మాంసపు ముక్కను ఎరగా కడతాడు. ఆ మాంసపు ముక్కను చూచి, నోరు ఊరిన చేప, జిహ్వాచాపల్యముతో ఆ గాలానికి చిక్కుకుంటుంది. అలాగే, జిహ్వాచాపల్యము ఉన్న మానవులు, తినకూడని వన్నీ తిని రోగాల పాలవుతారు. మానవుడు అన్ని ఇంద్రియములను నిగ్రహించుకోగలడు కానీ, నోరుకట్టుకోలేడు. కొంత మంది నోరు కట్టుకోడానికి ఉపవాసము ఉంటారు. ఆ ఉపవాస కాలంలో ఇంకా ఎక్కువ తింటారు. (గురువారాలు, శనివారాలు ఉపవాసం పేరుతో

కోరిన ఫలహారాలు చేసుకొని ఆరగించడం మనం చూస్తూనే ఉన్నాము కదా!) కాబట్టి మానవుడు అన్ని ఇంద్రియములను జయించినా, జిహ్వను జయించక పోతే, జితేంద్రియుడు కాలేడు. ఒక్క జిహ్వను జయిస్తే, అన్నిటిని జయించినట్టే!

రాజా! పూర్వకాలంలో మిథిలా నగరంలో పింగళ అనే వేశ్య ఉండేది. నేను ఆమెను చూచి కొంత జ్ఞానమును సంపాదించాను. పింగళ అనే వేశ్య వేశ్యావృత్తితో జీవనం గడుపుతూ ఉండేది. ఒకరోజు సాయంకాలము, ఆమె చక్కగా అలంకరించుకొని, వాకిటి దగ్గర నిలబడి విటుల కోసం ఎదురు చూస్తూ ఉంది. ఆమె దారినపోయే ధనవంతులను చూచి, “వీడి దగ్గర బాగా డబ్బు ఉంది. వీడు నన్ను అనుభవించి బాగా ధనం ఇస్తాడు” అని ఆశగా ఎదురుచూస్తూ ఉండేది. ఆ వీధిలో ధనవంతులు వస్తున్నారు పోతున్నారు. ప్రతివాడూ తన దగ్గరకు వస్తాడని ఆ వేశ్య అనుకుంటూ ఉండేది. కాని ఎవ్వరూ ఆమె దగ్గరకు రాలేదు. ఆమెలో ఆశ పెరిగిపోయింది. ఇంకా వస్తారు ఇంకా వస్తారు అని రాత్రి పొద్దుపోయేవరకు ఎదురు చూచింది. ఆమె నిద్రకూడా పోకుండా విటుల కొరకు ఎదురుచూచింది. బయట నిలబడితే ఏమన్నా అనుకుంటారని కాసేపు లోపలకు పోయి మరలా బయటకు వచ్చి నిలబడేది. ఇలా రాత్రంతా లోపలకు బయటకు తిరుగుతూనే ఉంది.

ఇంతలో అర్ధరాత్రి అయింది. ఆమె ముఖం వాడి పోయింది. ధనం సంపాదించాలి అనే కాంక్ష ఎక్కువ అయింది. ఆఖరుకు ఆమెకు వైరాగ్యం కలిగింది. ఆ వైరాగ్యం కలగగానే ఆమెలో ఉన్న ఆశ పటాపంచలయింది. ఆశపడితే ఏదీ లభించదు అన్న సత్యాన్ని

గ్రహించింది. మానవులు ఆశాజీవులు. ప్రతి దాని కోసరం ఆశపడుతుంటారు. అలాగే వైరాగ్యం కలగని వారు దేహము మీద ప్రేమను పెంచుకుంటారు. ఈ దేహమే సర్వస్వము అనుకుంటారు. ఎంతకూ తన వద్దకు ఒక్క విటుడు కూడా రాకపోవడంతో, ఆ వేశ్య తనలో తాను ఇలా అనుకుంది.

“నా వద్దకు విటులు వస్తారు. నన్ను అనుభవిస్తారు. నాకు అపరిమితమైన ధనం ఇస్తారు అని నేను ఆశపడ్డాను. ఇంద్రియములకు వశురాలనై మోహంలో పడిపోయాను. నా పిచ్చిగానీ, వీళ్ళకే దిక్కులేదు. వీళ్లు నన్ను అనుభవించి నాకు ఏం ధనం ఇస్తారు. నేను ఎంతటి భ్రమలో పడ్డానో తల్చుకుంటే నా మూర్ఖత్వానికి నాకే నవ్వు వస్తోంది. అన్ని సుఖములను, ఐశ్వర్యములను ఇచ్చేవాడు పరమాత్ముడు. నేను ఆ పరమాత్ముని సేవలను వదిలిపెట్టి కోరికలను తీర్చడంలో అసమర్థులు, దుఃఖమును, భయమును, రోగాలను, శోక, మోహములను కలుగజేసే ఈ తుచ్ఛమానవుల వెంట పడటం ఎంత అవివేకము.

జానెడు పాట్ల నింపుకోడానికి వేరే ఏ పనీ చేత కాక ఈ వేశ్యావృత్తిని స్వీకరించాను. నా శరీరాన్ని కష్టాలపాలు, రోగాల పాలుచేసుకున్నాను. భగవంతుని సేవకు వినియోగించవలసిన ఈ శరీరాన్ని ధనం కోసరం విటులకు అమ్ముకుంటున్నాను. నీచులు, లోభులు, కామాంధులు అయిన మానవులు నా శరీరాన్ని ధనం ఇచ్చి కొనుక్కుంటున్నారు. నేను పరమ మూర్ఖురాలను కాబట్టి నా శరీరాన్ని ధనం కొరకు, సుఖం కొరకు అమ్ముకుంటున్నాను.

నేను ఉన్న ఇల్లు ఎటువంటిదో ఈ శరీరం కూడా ఒక ఇల్లు వంటిది. ఇంటిని వెదురు కర్రలతో నిర్మిస్తే, ఈ శరీరంలో కూడా కర్రల వంటి ఎముకలు ఉన్నాయి. కర్రల వంటి ఎముకలను చర్మము కప్పి ఉంచుతుంది. నా ఇంటికి ద్వారములు ఉన్నట్టే, ఈ శరీరము అనే ఇంటికి కూడా తొమ్మిది ద్వారములు ఉన్నాయి. అందులో కింద ఉన్న రెండు ద్వారముల నుండి మల మూత్రములు వెలువడుతుంటాయి. నేను, నా శరీరమును అమ్మి ఆర్జించి, తినే ఆహారం, నీరు అంతా మలమూత్రములుగా మారిపోతూ ఉంది. మలమూత్రములతో కూడిన ఈ శరీరాన్ని విటులు మోహిస్తారు, కామిస్తారు, అనుభవిస్తారు. ఎంత విచిత్రం!

ఆ మాటకొస్తే నాకూ నా శరీరం అంటే విపరీతమైన అభిమానమే కదా! ఈ శరీరంలో ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్న పరమాత్మను వదిలిపెట్టి నేను, నా దగ్గరకు వచ్చే విటుల నుండి ధనమును కోరుకుంటున్నాను. ఈ మిథిలా నగరంలో నా వంటి మూర్ఖురాలు ఎవరుంటారు? ఈ దేహములో ఉండే ఆత్మస్వరూపుడైన పరమాత్మ ఒక్కడే జీవుల కందరికీ ప్రియతముడు, ప్రభువు, స్నేహితుడు. నా శరీరాన్ని ఆయనకే అర్పిస్తాను. ఈ జగత్తులోని కోరికలు, విషయవాంఛలు అన్నీ కాల గర్భంలో కలిసిపోయేవే! ఏదీ శాశ్వతం కాదు.

ఇన్నాళ్లు నేను నా శరీరాన్ని ఈ నగరంలో ఉన్న మగవారికి పంచి ఇచ్చాను. నేనేం సుఖపడ్డాను. నేను చేసుకున్న పూర్వపుణ్య విశేషము చేత నాకు ఈ నాటికి జ్ఞానోదయం కలిగింది. వైరాగ్యము

నన్ను ఆవరించింది. ఈ వైరాగ్యమే నాకు సకల సుఖములు కలుగజేస్తుంది. ఏ మానవుడికైనా వైరాగ్యము వలననే సంసార బంధనముల నుండి విముక్తి కలుగుతుంది. నేను కూడా ఈ వేశ్యావృత్తి నుండి విముక్తి పొందుతున్నాను. ఆ భగవంతునికి శిరస్సు వంచి పాదాభివందనము చేస్తున్నాను. నేను ఈ రోజునుండి కోరికలను వదిలిపెట్టి ఆ దేవదేవుని శరణు వేడుతున్నాను. నేను ధన సంపాదన కొరకు ఎటువంటి చెడ్డపని చెయ్యను. దొరికిన దానితోనూ తృప్తి పడతాను. సంతోషంగా ఉంటాను. నా మనసులో శ్రీహరిని నిలుపుకొని ఆయనతోనే విహరిస్తాను. ఈ సంసారం అనే బావిలో పడి పైకి రాలేని వాడిని, ఈ ప్రపంచంలో ఉన్న వస్తువుల, మనుషుల రూపమునకు, రుచికి బానిస అయిన వాడిని, కాల సర్వము చేత చుట్టబడినవాడిని, ఆ శ్రీహరి తప్ప వేరే ఎవరూ రక్షించలేరు. ఈ జగత్తు అంతా కాలము అనే సర్వము చేత ఆవరించబడి ఉంది. విషయ వాంఛలకు, ప్రాపంచిక సుఖములకు లోబడటం అంటే, కాలసర్వము నోట్లో బడటమే కాని వేరుకాదు. అలా కాలసర్వము నోట్లో పడకుండా ఉండాలంటే, వైరాగ్యము ఒకటే మార్గము.” అని పింగళ అనే వేశ్య తనలో తాను తలచుకొని ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది. వేశ్యావృత్తిని విడిచిపెట్టింది. విటులకు సుఖాన్ని పంచి ధనాన్ని సంపాదించాలి అనే దురాశను వదిలిపెట్టింది. అప్పుడు ఆమె మనస్సు పరమ శాంతితో నిండి పోయింది. సుఖంగా నిద్రపోయింది.

కాబట్టి ఓ రాజా! దురాశ పడటం దుఃఖమునకు మార్గము. దురాశ వలన దుఃఖం కలుగుతుంది. మనశ్శాంతి కరువవుతుంది. అనవసరంగా ఆశలు పెంచుకోకపోతే, సుఖంగా జీవించవచ్చు. ఈ

విషయాన్ని నేను పింగళ అనే వేశ్యనుండి గ్రహించాను.” అని ఆ బ్రాహ్మణుడు యదుమహారాజుకు వివరించాడు అని కృష్ణుడు ఉద్ధవునికి చెప్పిన వృత్తాంతమును శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఎనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము
తొమ్మిదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! యదుమహారాజుతో అవధూత అయిన ఆ బ్రాహ్మణుడు ఇంకా ఇలా అన్నాడు.

“రాజా! మానవులకు దుఃఖము ఎందుకు వస్తుందో తెలుసా! ఏదైనా ఒక వస్తువు మీద అధికమైన ప్రేమ, కోరిక, ఆసక్తి కలిగి ఉండటమే అన్ని దుఃఖములకు కారణము. ఏదీ నాది కాదు. అంతా పరమాత్ముడిది నేను నిమిత్తమాత్రుడిని అని అనుకుంటే అంతా సుఖంగానే ఉంటుంది. ఒక పక్షి నోట్లో ఒక మాంసపు ముక్క ఉంది. మరొక బలమైన పక్షి ఆ ముక్కను చూచి ఆ పక్షిమీద దాడి చేసింది. మొదటి పక్షి ఆ ముక్కను కింద పడవేసింది. రెండవ పక్షి ఆ ముక్కను ఎత్తుకొని పోయింది. మొదటి పక్షి సుఖంగా ఉంది. అలా కాకుండా ఆ మాంసపు ముక్కకొరకు రెండు పక్షులు కొట్లాడుకుంటే, ఇద్దరూ

దు:ఖిస్తారు.

నేను దేనికొరకు ఆశపడను. నన్ను ఒకరు పొగిడారని సంతోషించను. మరొకరు తిట్టారని బాధపడను. నాకు భార్య, సంతానము లేరు. నేను పసిబాలుని వలె నిత్యము ఆనందంగా ఉంటాను. తృప్తిగా జీవిస్తాను. ఈ ప్రపంచంలో ఇద్దరు మాత్రమే నిత్యము సంతోషంగా, ఆనందంగా ఉంటారు. ఒకరు ఏమీ తెలియని వాడు, బాలుడు. మరొకడు అన్నీ తెలిసిన వాడు. తెలిసీ తెలియని వాడే అన్ని బాధలు పడుతుంటాడు. ఈపని చేస్తే ఏమవుతుందో అనీ బాధ. ఆ పని చేయకపోతే ఏమి కీడు మూడుతుందో అని బాధ. తెలిసీ తెలియని జ్ఞానంతో నిత్యమూ బాధపడుతుంటాడు. అలా అని తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నించడు. అజ్ఞానంలో పడి అలమటిస్తుంటాడు.

ఒక ఊరిలో ఒక పెళ్లికాని అమ్మాయి ఉంది. ఆ అమ్మాయిని వివాహం చేసుకోడానికి కొంత మంది అబ్బాయిలు ఆ అమ్మాయి ఇంటికి వచ్చారు. ఆ సమయంలో ఆమె తల్లి తండ్రులు ఇంట్లో లేరు. ఆ అమ్మాయి వచ్చిన వారికి అతిథి సత్కారాలు చేసింది. ఆ సమయానికి ఇంట్లో బియ్యం లేవు. ఆ అమ్మాయి వడ్లు రోట్లో పోసి దంపుతూ ఉంది. ఆమె దంపుతూ ఉంటే ఆమె చేతి గాజులు గలగలలాడుతున్నాయి. ఆ విషయం గ్రహించింది. అతిథులనుచూచి ధాన్యం దంపడం అంటే ఇంట్లో బియ్యం లేకపోవడం. అంటే దరిద్రం. కాబట్టి గాజులు గలగలలాడకుండా అన్ని గాజులు తీసివేసింది. ఒకే ఒక్క గాజు ఉంచుకొని, చప్పుడు కాకుండా దంపుతూ ఉంది. ఆ వెళ్లిన వారిలో నేనూ ఉన్నాను. ఆమె చేసిన పని నాకు ఒక కొత్త పాఠం నేర్పింది. చాలా

మంది ఒకేచోట ఉంటే అందరూ ఒకేసారి మాట్లాడతారు. వారిలో వారు కొట్లాడుకుంటారు. ఒక్కడే ఉంటే ఎలాంటి చర్చలు ఉండవు. తగాదాలు ఉండవు. కాబట్టి సన్యాసి, సాధకుడు సాధ్యమైనంత వరకు ఒంటరి జీవితంగడపాలి.

ఇంకా సన్యాసి అయిన వాడు ధ్యానము చేయాలి. ప్రాణాయామము చెయ్యాలి. కోరికలను వదిలిపెట్టాలి. వైరాగ్యము అవలంబించాలి. ఇవి పాటిస్తే మనసు సన్యాసి వశంలో ఉంటుంది. సన్యాసి దృష్టి ఎల్లప్పుడూ భగవంతునిమీదనే ఉండాలి కానీ ప్రాపంచిక విషయముల మీద ప్రసరించకూడదు. భగవంతుని మీద ఏకాగ్రమైన భక్తి కలిగి ఉంటే, వాడు చేసిన కర్మ వాసనలనుండి విడివడతాడు. సత్వగుణమును అలవరచుకుంటే, రజోగుణము, తమోగుణము వాటంతట అవే వదిలిపోతాయి. అప్పుడు మనస్సులో ఎటువంటి కల్మషము లేకుండా, పరమ శాంతిని పొందుతాడు.

యోగిఅయిన వాడు పరమాత్మను ధ్యానం చేసేటప్పుడు తనపరిసరములలో ఏమి జరుగుతున్నదీ పట్టించుకోడు. అతని మనస్సు పరమాత్మయందే లగ్నం అయి ఉంటుంది. తన పక్కన ఏం జరుగుతున్నా పట్టించుకోడు. సన్యాసి అయినవాడు ఒక్కచోట స్థిర నివాసము ఏర్పరచుకోకూడదు. ఈ దేహమే శాశ్వతము కానప్పుడు, శాశ్వతమయిన గృహమును నిర్మించుకోవడం అవివేకమే అవుతుంది. సాధ్యమయినంతవరకు దేవాలయములలో, ఊరి వెలుపల మఠములలో ఉండాలి. గృహస్థుల గృహములలోకి ప్రవేశించరాదు. మితంగామాట్లాడాలి. అనవసరమైన విషయాలలో జోక్యం కల్పించుకోకూడదు. (ఉదాహరణకు కంచికామకోటి పీఠాధిపతి

అయిన శ్రీశ్రీశ్రీ జయేంద్రసరస్వతి స్వామి అనవసరమైన రాజకీయ వ్యవహారాలలో తలదూర్చి అవస్థలపాలయ్యాడు అన్న విషయం మనందరికీ తెలుసు.)

పరమాత్మ తన మాయతో ఈ విశ్వమును సృష్టించి, పాలించి, లయం చేస్తున్నాడు. మనం నిమిత్తమాత్రులము. పరమాత్మకు ఎటువంటి భేదబుద్ధి లేదు. మనమే పరమాత్మకు అనేక రూపాలను ఆ రూపాలమధ్య భేదములను కల్పించి, మనలో మనం కలహించుకుంటున్నాము అనే నిజాన్ని తెలుసుకోవాలి.

పరమాత్మ నుండి ప్రకృతి అందులో నుండి మహత్తత్వము, సత్త్వరజస్తమో గుణములు ఉద్భవించాయి. మొదట అవి అన్నీ కదలిక లేకుండా ఉన్నాయి. ఆసమయంలో కేవలం పరమానంద స్వరూపుడు అయిన పరమాత్మ ఒక్కడే ప్రకాశిస్తున్నాడు. ఆ పరమాత్మ సృష్టి చేయ సంకల్పించాడు. సత్త్వ, రజస్తమోగుణములతో కూడిన తన మాయను ప్రకృతిలో ప్రవేశపెట్టాడు. అప్పుడు ప్రకృతిలో చైతన్యం వచ్చింది. క్రియాశక్తితో ప్రకృతి చైతన్యవంతమయింది. అదే మహత్తత్వము. ఈ మహత్తత్వము మూడుగుణముల నుండి పుట్టినదని పెద్దలుచెబుతారు. అందుకే ఈ ప్రకృతి మూడుగుణముల మిశ్రమము అని అంటారు. సాలె పురుగు తనలో నుండి ఒక రకమైన జిగురు పదార్థమును స్రవిస్తుంది. ఆజిగురు దారంగా మారుతుంది. ఆ దారముతో సాలీడు తనచుట్టు తాను గూడు కట్టుకుంటుంది. ఆగూడు మధ్యలో తాను బందీ అయిపోతుంది. మరలా ఆ దారమును తనలోకి లాక్కుంటుంది. అలాగే పరమాత్మ తనలో నుండి అనంతవిశ్వమును సృష్టిస్తాడు. పోషిస్తాడు.

చివరకు తనలోనే లయం చేసుకుంటాడు.

(ఈ నాటి శాస్త్రజ్ఞులు కూడా మొట్టమొదట ఈ విశ్వం ఆవగింజంత పరిమాణంలో ఉందనీ, ఆ అణువులో ఒక మహావిస్ఫోటము(బిగ్ బాంగ్) సంభవించినదనీ, ఆ విస్ఫోటం నుండి ఈ అనంత విశ్వం ఆవిర్భవించిందనీ, మిలియన్సంవత్సరాల నుండి విశ్వం విస్తరిస్తూ ఉందనీ, తుదకు అనంత విశ్వం కుచించుకుపోయి, ఒకదానిలో ఒకటి లీనం అవుతూ, సూక్ష్మంగా మారిపోతుందనీ తేల్చారు. ఈవిషయాన్నే వేల సంవత్సరాల కిందట భాగవతంలో చెప్పారు.(స్టీఫెన్ హాకింగ్ రాసిన “ఎ బ్రిఫ్ హిస్టరీ ఆఫ్ టైమ్” చూడండి.)

రాజా! ఏదైనా ప్రాణి భయము చేతగానీ, స్నేహము చేత గానీ, ద్వేషము చేతగానీ, తన మనస్సును మరొక ప్రాణి మనస్సుతో ఏకాగ్రంగా లగ్నం చేస్తే, మొదటి ప్రాణి రెండవ ప్రాణి లక్షణాలను సంతరించుకుంటుంది. దీనినే భ్రమర కీటక న్యాయం అంటారు. ఒక భ్రమరము ఒకకీటకము చుట్టు ఏకాగ్రబుద్ధితో గిర్జున తిరుగుతుంటే, కొంత కాలానికి ఆ కీటకము కూడా భ్రమరము యొక్క లక్షణాలను సంతరించుకుంటుంది. రాజా! భ్రమరమును చూచి నేను ఈ జ్ఞానమును సంపాదించుకున్నాను. (ఎంతటిమంచి వాడైనా దుష్టుడి స్నేహం చేస్తే, దుష్టుడిలక్షణాలు మంచి వాడికి సంక్రమించి, మంచి వాడు కూడా దుష్టుడుగా మారిపోతాడు. దుష్టుడు మంచి వాడితో స్నేహం చేసి మంచి వాడిగా మారడం కూడా ఉంది కానీ అరుదు. ఎందుకంటే మనసు చెడును గ్రహించినంత సులభంగా మంచిని గ్రహించదు.).

రాజా! నేను ప్రకృతిలో ఉన్న జీవుల నుండి పైవిషయముల
గురించి జ్ఞానమును సంపాదించుకున్నాను. వీరందరూ నా గురువులు.
ఓరాజా! నేను నా శరీరము నుండి కూడా కొన్ని విషయములను
తెలుసుకున్నాను. ఆ విషయముల గురించి చెబుతాను విను.

ఈ శరీరంలో నిరంతరము దుఃఖము, దాని వెంట సుఖము,
మరలా దుఃఖము కలుగుతుంటాయి. ఈ శరీరములు
పుడుతుంటాయి, పెరుగుతుంటాయి, రాలిపోతుంటాయి. అందుకని ఈ
మానవ శరీరం కూడా నాకు గురువుతో సమానము. ఈ శరీరములో
నుండి జీవము పోయిన తరువాత, ఈ శరీరమును కాలుస్తారు,
పూడుస్తారు, లేక కుక్కలకు, నక్కలకు ఆహారం అవుతుంది. కాబట్టి
ఈదేహము మీద అభిమానము, ఆసక్తి పనికిరాదు అని
తెలుసుకున్నాను.

ఓ రాజా! ఈ శరీరముతో జ్ఞానం సంపాదించ వచ్చును. ధ్యానం
చేయవచ్చును. తత్వవిజ్ఞానమును అనుసంధానించుకోవచ్చును. ఆ
కార్యములకు మాత్రమే ఈ శరీరము ఉపయోగపరచుకోవాలి. అంతే
కానీ, ఈ శరీరమును సుఖపెట్టడానికి కష్టపడి ధనమును
సంపాదించడం, ధనమును కూడబెట్టడం, భార్య సంతానమును
సంతోషపెట్టడం, సంపదలను పోగుచేయడం, పశువులను
పోషించడం, సేవకులతో సేవలు చేయించుకోవడం, శాశ్వతంగా ఇళ్లు
కట్టుకోవడం, ఇవన్నీ చేస్తుంటారు. కానీ ఈ శరీరము కాలం తీరగానే
నశించిపోతుంది. జీవుడు మరొక శరీరంలో ప్రవేశించి, అక్కడకూడా
ఆ శరీరాన్ని సుఖపెట్టడానికి నానాపాట్లుపడతాడు. ఈశరీరము

శాశ్వతము కాదు అని భావిస్తే ధన సంపాదన కొరకు ఇన్ని పాట్లుపడనవసరం లేదు.

ఒకనికి ఎక్కువమంది భార్యలు ఉన్నారనుకుందాము. వారు ఆ పురుషుని తమ వైపుకు ఆకర్షించడానికి నిరంతరము ప్రయత్నిస్తుంటారు. అలాగే ఈ శరీరంలో ఉన్న నాలుక (జిహ్వా), జననేంద్రియము, చర్మము, పొట్ట, చెవులు, ముక్కు, కళ్లు, జీవుని తమ వైపుకు లాగడానికి, ఆకర్షించడానికి, నిరంతరము ప్రయత్నిస్తుంటాయి. ఆ ఆకర్షణలకు లోనుకానంత వరకు జీవుడు సంతోషంగా ఉంటాడు.

ఓ రాజా! పరమాత్మ తన మాయా శక్తితో ఈ ప్రకృతిని అందులో వృక్షములను, జంతువులను, పశువులను, పక్షులను, ఎన్నిటినో సృష్టించాడు. అయినా ఆయనకు సంతోషము కలుగలేదు. అప్పుడు పరమాత్మ బుద్ధి, మనసు కలిగిన మానవులను సృష్టించాడు. మానవుడు తమ బుద్ధితో, జ్ఞానముతో, ఆ పరమాత్మను తెలుసు కోడానికి ప్రయత్నిస్తాడు అని అనుకున్నాడు. కాని అలా జరగడం లేదు. ఎందుకంటే, ఈ మానవ జన్మ ఎన్నోజన్మల తరువాత కానీ లభించదు. మానవుడు మృత్యువు అనునిత్యము వెంటాడే ఈ మానవ జన్మను సార్థకం చేసుకోడానికి ప్రయత్నించాలి. కాని మానవులు పశువుల మాదిరి విషయ సుఖముల కొరకు పాకులాడుతున్నారు. ఈవిషయసుఖములు (కామ వాంఛలు) పశువులకు కానీ మానవులకు కాదు కదా!

ఓ మహారాజా! నేను ఈ ప్రకృతిలో ఉన్న మానవుల నుండి, జంతువులనుండి, అనేక పాఠములు నేర్చుకున్నాను. వైరాగ్యమును పొందాను. సంగములను, అహంకారమును వదిలిపెట్టాను. పరమాత్మయందు మనసును లగ్నం చేసాను. కేవలం విషయములను తెలుసుకోడానికి ఈ భూమి మీద తిరుగుతున్నాను.

ఓ రాజా! పరబ్రహ్మ పదార్థము ఒక్కటే. రెండు కాదు. కాని ఋషులు పరబ్రహ్మను అనేక రూపములతో వర్ణించారు. కాబట్టి మానవులు కూడా ఒకే గురువు వద్ద కాకుండా ఈ ప్రకృతిలో ఉన్న అందరి వద్ద నుండి పాఠములు నేర్చుకోవాలి.” అని దత్తాత్రేయుడు అనిపిలువబడే ఆ అవధూత బ్రాహ్మణుడు యదు మహారాజుకు వివరించాడు.

యదుమహారాజు దత్తాత్రేయుని పూజించి అర్చించాడు. తరువాత దత్తాత్రేయుడు అనే ఆ అవధూత తన దారిన తాను వెళ్లిపోయాడు. దత్తాత్రేయుని మాటలను విన్న యదుమహారాజు, ఆయన ఉపదేశములనునిష్ఠతో పాటించి ఉత్తమగతులనుపొందాడు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి వివరించాడు అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు శ్రీకృష్ణ ఉద్ధవ సంవాదమును గురించి చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము తొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
పదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి ఇంకా ఇలా ఉపదేశిస్తున్నాడు. “ఉద్ధవా! సాధకుడు పరమాత్మను శరణు జొచ్చి భాగవత ధర్మములను శ్రద్ధగా పాటించాలి. కోరికలను విడిచిపెట్టాలి. తాను చేసే కర్మలను అన్నింటినీ ఎటువంటి ఫలితాన్ని ఆశించకుండా చేయాలి. ఆచారములను పాటించాలి.

సాధారణంగా పురుషులు కామ సంబంధమైన, స్త్రీ సంబంధమైన కోరికలను, వారితో అనుభవించే సుఖమును నిజమని నమ్ముతుంటారు. తాను కోరుకున్న స్త్రీలను పొందడానికి, అనుభవించడానికి ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేస్తుంటారు. కానీ ఆ ప్రయత్నాలన్నీ ఫలించవనీ, వికటిస్తాయనీ వారికి తెలుసు. తుదకు ఆ కామసుఖముల మీద విరక్తి పుట్టి, విరాగి అవుతాడు. (ఉదాహరణకు భోగిగా ఉన్న వేమన యోగిగా మారడాన్ని చెప్పుకోవచ్చు.)

ఎల్లప్పుడూ కామ కోరికలతో నిద్రపట్టకుండా సతమతమయ్యే వాడికి ఎక్కువగా కలలు వస్తుంటాయి. ఆ కలలలో రకరకాల భోగ్యవస్తువులు కనపడుతుంటాయి వాటిని తనివితీరా అనుభవించి నట్టు కలలు కంటాడు. మెలుకువ రాగానే అవి అన్నీ నిజం కాదని తెలుసుకుంటాడు. అలాగే నిజ జీవితంలో కూడా అనుభవించే సుఖాలు కలలో అనుభవించిన సుఖాల మాదిరి క్షణాల్లో మాయం

అయిపోతాయి అని మాత్రం తెలుసుకోలేడు. ప్రాపంచిక సుఖాల కోసరం వెంపర్లాడుతుంటాడు.

కాని పరమాత్మ మీద మనస్సు నిలిపిన వారు ఈ కామ సంబంధమైన కోరికలను, కర్మలను వదిలిపెట్టాలి. ఈ శరీరానికి ఏం అవసరమో ఆ కర్మలే చెయ్యాలి. తరువాత ఆ కర్మలను కూడా వదిలేయ్యాలి. ఎల్లప్పుడూ ఆత్మను గురించి మాత్రమే ఆలోచించాలి. పరమాత్మయందే మనసును లగ్నం చెయ్యాలి. అహింస మొదలగు యమములు పాటించాలి. శౌచము మొదలగు నియమములను శక్తికొద్దీ పాటించాలి. మంచి గురువును ఆశ్రయించాలి. ఆ గురువును పరమాత్మ స్వరూపుడుగా పూజించాలి. (గురు బ్రహ్మ, గురు విష్ణు, గురు దేవో మహేశ్వర: గురుసాక్షాత్ పరబ్రహ్మ). గురువుకు సేవచేసేవాడికి అభిమానము ఉండకూడదు. అహంకారము ఉండకూడదు. అసత్యము పలకకూడదు. విషయ వాంఛల యందు కోరిక ఉండకూడదు. గురువు మీద అచంచల మైన భక్తి విశ్వాసము కలిగిఉండాలి. కోపం అసలు పనికిరాదు. ఎల్లప్పుడూ గురువు వద్ద నుండి ఆత్మతత్వమును గురించి తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. అనవసరమైన సంభాషణలను చేయరాదు. జీవులందరినీ సమంగా చూడాలి, ఆదరించాలి. భార్య, సంతానము, బంధువులు, మిత్రుల మీద, ధనము మీద ఎక్కువ ఆసక్తి చూపించకూడదు. తగుమాత్రంగానే ప్రేమ, అభిమానము కలిగి ఉండాలి.

అగ్ని మండుతుంది. ప్రకాశము కలిగి ఉంటుంది. కానీ, అది కట్టెలో దాగిఉంటుంది. మన కంటికి కనిపించదు. అలాగే ప్రతి

శరీరములోనూ ఆత్మ దాగి ఉంటుంది. తనకు తానుగా ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది. కట్టెలో అగ్నిని చూచినట్టు మానవుడు ఆత్మను దర్శించాలి. అగ్ని తనకు తానుగా మండదు. అగ్ని కట్టెతో కానీ, లోహముతోగానీ, ఇతర వస్తువులతో కానీ కలిసి మండుతుంది. కానీ అగ్ని, కట్టె, లోహము, ఇతర వస్తువుల గుణములను కలిగిఉండదు. అలాగే ఆత్మకూడా వివిధ శరీరములలో అంతర్గతంగా ఉంటూ కూడా, ఆ శరీరముల యొక్క గుణములను, లక్షణములను కలిగిఉండదు. ఆ దేహములతో చేసే పనులతో ఎటువంటి సంబంధముపెట్టుకోదు. కేవలము సాక్షిగా చూస్తూ ఉంటుంది.

ఈ దేహములు రెండు విధములు. సూక్ష్మ దేహము, స్థూలదేహము. ఈ రెండు పరమాత్మ మాయ వలన ఏర్పడినవే. ఈ ప్రపంచంలో పుట్టడం, పెరగడం, చావడం అంతా భ్రమ. ఏదీ నిజం కాదు. ఈ దేహమే శాశ్వతము అనే భ్రమ పోవాలంటే ఆత్మజ్ఞానము కావాలి. ఆత్మజ్ఞానమే ఈ ప్రాపంచిక విషయముల నుండి విముక్తి కలిగిస్తుంది. కాబట్టి ప్రతి మానవుడు ఆత్మను గురించి తెలుసుకోవాలి. దేహములు అనిత్యములు, అశాశ్వతములు అని గ్రహించాలి. ఈ ప్రపంచంలో దొరికే వస్తువులు, కలిగే సుఖములు శాశ్వతములు కావు, సుఖం వెంటనే దుఃఖం ఉంటుంది అనే జ్ఞానాన్ని కలిగి ఉండాలి. పరమాత్మ ఒక్కడే నిత్యము అని తెలుసుకోవాలి.

ఉద్ధవా! కింది ఒక కొయ్య దిమ్మనుపెట్టి అందులో ఒక అరణిని అంటే మరొక కొయ్యను పెట్టి మధిస్తే నిప్పుపుడుతుంది. (ఇది వరకు యజ్ఞాలు చేసే ముందు ఈ ప్రక్రియ ద్వారానే నిప్పు రగిల్చి హోమం

చేసేవారు). ఈ ప్రక్రియలో కింద ఉన్న కొయ్య దిమ్మ గురువు. పైన ఉన్న కొయ్య అరణి శిష్యుడు. గురువు చేసే ఉపదేశమే ఆ నిప్పును గ్రహించే చిన్ని చిన్ని చితుకులు. అరణితో చేసిన మధనం వలన పుట్టే అగ్ని జ్ఞానము. ఈ జ్ఞానమే మనలో ఉన్న భ్రమలను నాశనం చేసి ఆత్మజ్ఞానం కలుగజేస్తుంది. సద్గురువు చేత ఉపదేశింపబడ్డ జ్ఞానము, మానవుని ఆవరించిన మాయను తొలగిస్తుంది. మూడు గుణములను, వాటి వలన పుట్టిన కోరికలను నాశనం చేస్తుంది. శుద్ధమైన అగ్ని వలె ప్రకాశిస్తుంది.

ఓ ఉద్ధవా! ఎంతో జాగ్రత్తగా, నైపుణ్యంతో కర్మలను చేసే వారికి కూడా ఎల్లప్పుడూ సుఖము లభించదు. ఏమీ తెలియని వారికి మూఢులకు ఎల్లప్పుడూ దుఃఖమే లభించదు. సుఖదుఃఖములు ఎటువంటి వారికైనా వెంట వెంటనే వస్తుంటాయి పోతుంటాయి. ఆ కారణం చేత సుఖము కలిగినపుడు ఎగిరి పడటం, దుఃఖము కలిగినపుడు కుంగి పోవడం తగదు. సుఖదుఃఖములు సమానంగా అనుభవించిన వాడే ఉత్తముడు.

ఇంకొంత మంది, తమకు సుఖము ఎలా వస్తుందో తెలుసని, దుఃఖము ఏ కారణం చేత వస్తుందో తెలుసని గొప్పలు చెప్పుకుంటూ ఉంటారు. కానీ వారు తమకు మృత్యువు రాకుండా ఎటువంటి ఉపాయము కనిపెట్టలేరు. ప్రతిజీవికి మృత్యువు వెనువెంటనే తిరుగుతూ ఉంటుంది. కాలము తీరగానే కబళిస్తుంది. మృత్యు శయ్య మీద ఉన్న వాడికి ఎటువంటి భోగ్య వస్తువులు కూడా సుఖమును కలిగించలేవు. (ఉరిశిక్ష వేసిన వాడిని ఉరి కంబమునకు తీసుకొని వెళ్లబోయే

ముందు వాడికి ఇష్టమైన కోరిక ఏమిటో అడుగుతారు. ఇంకాసేపట్లో మరణించే వాడికి ఏం కోరికలు ఉంటాయి, ఏం సుఖం కలుగుతుంది.)

ఉద్ధవా! ప్రపంచంలో దొరికే సుఖములు అటుంచు. స్వర్గలోకములో కూడా ఒకరిమీద ఒకరికి స్వర్గ, ద్వేషము, అసూయ, అనే దోషాలు ఉంటాయి. కాబట్టి స్వర్గలోక సుఖములు కూడా భూలోకసుఖముల మాదిరి దుఃఖములను కలిగిస్తాయి. ఈ స్వర్గలోక సుఖములు పొందడానికి యజ్ఞములు, యాగములు చేస్తుంటారు. ఆ యజ్ఞములకు ఎన్నో విఘ్నాలు కలుగుతుంటాయి. ఆ విఘ్నాల వలన దుఃఖము కలుగుతుంటుంది. కాబట్టి విఘ్నములతో కూడిన యజ్ఞయాగములు ఎటువంటి ఫలితములను ఇవ్వవు. ఉద్ధవా! ఏదో విధంగా ఎటువంటి విఘ్నములు లేకుండా యజ్ఞములు, యాగములు పూర్తిచేసినా, వాటి వలన లభించే స్వర్గ సుఖములు ఏ ప్రకారంగా నశించిపోతాయో చెబుతాను విను.

ఉద్ధవా! ఈ లోకంలో మానవులు యజ్ఞములు చేసి, దేవతలను ఆరాధించి, వారికి హవిస్సులు అర్పించి, పుణ్యము సంపాదించి, ఆ పుణ్యముతో స్వర్గలోక సుఖములను, దేవతల మాదిరి అనుభవిస్తారు. చక్కని వేషము ధరించి, దేవతలతో తిరుగుతూ, విమానముల మీద ఊరేగుతూ, దేవతా స్త్రీలు చుట్టు కూర్చుని ఉండగా, గంధర్వులు ఆడుతూ పాడుతుంటే, స్వర్గ సుఖములు అనుభవిస్తాడు. విమానములు ఎక్కి స్వర్గలోకములో ఉన్న నందన వనములో విహరిస్తారు. దేవతా స్త్రీలతో ఆడతారు, పాడతారు, రమిస్తారు. కాని తాము ఆర్జించిన పుణ్యము అయిపోగానే, దేవతలు తమను

నిర్దాక్షిణ్యంగా మానవ లోకమునకు తోసివేస్తారని కలలో కూడా అనుకోరు. ఉద్ధవా! పుణ్యము ఉన్నంతవరకే మానవునికి దేవలోకములో స్వర్గసుఖములు అనుభవిస్తాడు. పుణ్యము క్షీణించగానే, వాడునేను వెళ్లను మొర్రోఅంటున్నా, కిందికి తోసేస్తారు. (క్షీణే పుణ్యేమర్త్యలోకం విశంతి..భ.గీ.)

ఉద్ధవా! భూలోకములో మానవుడు దుష్టులతో సహవాసం చేస్తాడు. అధర్మం ఆచరిస్తాడు. ఇంద్రియములకు వశుడవుతాడు. తన ఇష్టం వచ్చినట్టు విచ్చలవిడిగా కామభోగములు అనుభవిస్తాడు. ధనం దాచి పెట్టుకుంటాడు. ఎవరికీ దానంచెయ్యడు. ఇంకా డబ్బు సంపాదించాలి అనే యావతో ఉంటాడు. తన ఆహారం కోసరం, వినోదం కోసరం జీవహింస చేస్తాడు. తన కోరికలు తీరడం కోసరం భూత,ప్రేత,పిశాచములను ఉపాసిస్తాడు. వాటి ప్రీతి కోసరం జంతు బలులు, వీలైతే నరబలులు ఇస్తాడు. పశువు కంటే హీనంగా ప్రవర్తిస్తాడు. జీవితమంతా అజ్ఞానము, అవివేకము అనే చీకటిలో పడి బతుకుతుంటాడు. మరణించిన తరువాత అంధకూపము అనే నరకంలో పడతాడు.

ఉద్ధవా! ఈ దేహంతో మానవులు చేసే కర్మలు అన్నీ దుఃఖమును కలిగిస్తాయి. ఆ కర్మల వలన వాసనలు అంటుకుంటాయి. ఆ వాసనలు మరలా జన్మకు కారణం అవుతాయి. ఈ ప్రకారంగా మానవుడు జనన మరణ చక్రంలో పడి తిరుగుతుంటాడు. జనన మరణ చక్రంలో పడి తిరుగుతున్న వాడికి సుఖం ఎలా లభిస్తుంది. ఉద్ధవా! ఈ అనంత విశ్వంలో ఏదీ శాశ్వతం కాదు. ఈ లోకములు,

లోక పాలకులు అందరూ ఒక కల్పము వరకే ఉంటారు. తరువాత మారి పోతారు. బ్రహ్మ కూడా కేవలము రెండు పరార్థములు మాత్రమే సృష్టికర్తగాఉంటాడు. అంటే బ్రహ్మలోకము కూడా శాశ్వతము కాదు.

ఉద్ధవా! మానవునిలోని ఇంద్రియములు అన్నీ పుణ్య కర్మలు, పాప కర్మలు చేస్తుంటాయి. ఈ కర్మలు చేయడానికి సత్వ,రజస్, తమో గుణములే కారణము. అవే ఇంద్రియములచేత కర్మలు చేయిస్తుంటాయి. ఈ కర్మలన్నీ తానే చేసాను, తానే చేస్తున్నాను అనే అహంకారంతో జీవుడు, ఆ కర్మఫలములను అనుభవిస్తాడు. కాబట్టి మూడు గుణములను అనుసరించి మానవుడు కర్మలు చేస్తాడు. ఆ కర్మల వలన వచ్చే ఫలములు వాసనలను కలిగిస్తాయి. ఆ వాసనలు మానవుడు మానవ, పక్షి, జంతువులుగా జన్మించడానికి కారణం అవుతాయి. అన్ని జన్మలలోనూ జీవుడు కర్మలు చేస్తూనే ఉంటాడు. జీవుడు కర్మలు చేస్తూ ఉన్నంత వరకు జీవుడు సంసారంలోపడి కొట్టుకుంటూ ఉంటాడు. ఆ సంసారంలో ఉండే సుఖములను, దుఃఖములను అనుభవిస్తూ, మరలా మరలా కర్మలు చేస్తూ మానవులు మోహంలో పడి పోతారు.” అని కృష్ణుడు ఉద్ధవునితో పలికాడు.

ఆ మాటలు విన్న ఉద్ధవుడు కృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు. “దేవా! జీవుడు దేహంలో ఉంటాడు కదా! దేహంలో ఉన్న జీవుడు, సత్వ, రజస్తమో గుణముల వలన కలిగే సుఖమునకు, దుఃఖమునకు ఏల బద్ధుడు కాదు? మూడుగుణములకు బద్ధుడైన వాడు, బద్ధుడు కానివాడు, వీరు ఎలా ఉంటారు? అతడు ఈ లోకంలో ఎలా ప్రవర్తిస్తాడు? అతడిలో ఏ లక్షణములను బట్టి అతడు బద్ధుడు, ముక్తుడు అని ఎలా గుర్తించాలి. అతడు ఏ ఆహారం తీసుకుంటాడు.

అతడి దైనందిన కర్తలు ఎలాఉంటాయి. దయచేసి నాకు ఈ విషయములు వివరించండి. నా భ్రమలను తొలగించండి.” అని వేడుకున్నాడు ఉద్ధవుడు” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి చేస్తున్న ఉపదేశములను వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

పదకొండవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి ఈ ప్రకారంగా ఉపదేశిస్తున్నాడు.

“ఉద్ధవా! నా చే సృష్టించబడిన, నా అభీనములో ఉన్న సత్త్వ,రజస్, తమోగుణముల వలననే జీవులలో ఉన్న ఆత్మ బంధింపబడటం కానీ, విముక్తి చెందడం కానీ జరుగుతూఉంటుంది. నిజానికి ఆత్మకు బంధింప బడటం కానీ, ఆ బంధనముల నుండి విముక్తి పొందడం కానీ లేవు. మూడు గుణములు నా చేత సృష్టించ బడ్డాయి కాబట్టి ఆ గుణములు నన్ను బంధించలేవు. బంధనము లేదు

కనుక నాకు విముక్తి కూడా లేదు.

స్వప్నములో కనపడ్డవి అన్నీ మనస్సుతో కల్పించబడతాయి. అలాగే జాగ్రవదావస్థలో జరిగి అన్ని పనులు, వాటి వలన కలిగే సుఖదుఃఖములు, దేహమునకు ప్రాప్తించే జనన, మరణములు, అంతా స్వప్నము మాదిరి మాయగా జరుగుతున్నాయి. అన్ని మనస్సు కల్పితాలే. నిజాలు కావు. ఎవరూ పుట్టడం లేదు. చావడం లేదు. సుఖము లేదు, దుఃఖము లేదు. అంతా మనస్సు చేసే మాయాజాలం. జనన మరణాలకు కానీ, సుఖదుఃఖములకు కానీ ఎటువంటి ఉనికి లేదు.

ఉద్ధవా! ఈ లోకంలో ఉండేవి రెండే రెండు. ఒకటి విద్య. అంటే ఉన్నది ఉన్నట్టుగా తెలుసుకోవడం. రెండవది అవిద్య అంటే లేనిది ఉన్నట్టుగా అనుకోవడం.(తాడును చూచి పాము అనుకొని భ్రాంతి చెందడం. కాలం తీరగానే పడిపోయే ఈ శరీరాన్ని శాశ్వతం అనుకోవడం.) ఇదే మాయ. ఈ జీవులు అవిద్య చేత బంధింపబడతారు. అవిద్య తొలగి పోగానే, ఉన్నది ఉన్నట్టు గా తెలుసుకోగానే మోక్షం పొందుతారు.

ఉద్ధవా! ఈ లోకంలో అందరూ ఒకే విధంగా పుడుతున్నారు. అందరి శరీరాలు ఒకటిగానే ఉన్నాయి. కానీ కొందరు సుఖాలు అనుభవిస్తున్నారు. మరి కొందరు దుఃఖమును అనుభవిస్తున్నారు. కొందరు బంధింపబడుతున్నారు. మరి కొందరు విముక్తి పొందుతున్నారు.

ఉద్ధవా! ఈ దేహము అనే అశ్వత్థ వృక్షము(రావి చెట్టు) మీద రెండుపక్షులు వాల్తాయి. అవే జీవాత్మ, ఆత్మ. జీవాత్మ అనే పక్షి ఈ దేహముతో చేసే కర్మల ఫలములను అనుభవిస్తూ ఉంటుంది. రెండవది పరమాత్మ స్వరూపమైన ఆత్మ అనే పక్షి ఈ పక్షికి జీవుడు చేసే కర్మలుగానీ, కర్మఫలములు గానీ, అంటవు. అన్నిటనీ సమానంగా, ఒక సాక్షిలాగా, చూస్తూ ఉంటుంది. ఈ ఆత్మ అనే పక్షికి తాను ఎవరో, జీవాత్మ ఎవరో బాగా తెలుసు. కాని, ఈ శరీరములో ఉండి, పది ఇంద్రియములతో కర్మలు చేస్తూ, ఆ కర్మ ఫలములను అనుభవిస్తున్న, జీవాత్మకు తాను ఎవరో, తన స్వరూపము ఏమిటో, తెలియదు. ఎందుకంటే జీవాత్మను అవిద్య ఆవరించి ఉంటుంది. కర్మలచేత బంధింపబడుతుంటాడు. ఆత్మకు అవిద్య లేదు కాబట్టి, ఆత్మకు ఎటువంటి కర్మబంధనములు లేవు. బంధనములు లేనపుడు విముక్తి అనే ప్రశ్నలేదు కదా! ఉద్ధవా!

అవిద్య నుండి విముక్తి చెందిన వాడు రాగ ద్వేషములకు లోనుకాడు. అతడు ఈ ప్రపంచంలో తిరుగుతున్నా, సాటి వారితో కలిసి కర్మలు చేస్తున్నా, “నేను చేస్తున్నాను, నేను చదువుకున్నాను, నేను పెద్దవాడిని” అనే అహంకారానికి లోను కాడు. కర్మలు చెయ్యాలి కాబట్టి చేస్తుంటాడు. ఆకర్మల ఫలితముల గురించి పట్టించుకోడు. కాని అవిద్యతోనూ, అవివేకముతోనూ ఆవరింపబడ్డ మానవుడు, “నేను, నాది, ఇదంతా నేను చేసాను, ఈఆస్తి అంతా నాది, నేను చేసే కర్మలకు కర్తనే నేనే” అని అహంకరిస్తాడు. అతడు చేసే కర్మలచేత బంధింపబడతాడు. ఆ కర్మల వలన కలిగే సుఖదుఃఖములను అనుభవిస్తుంటాడు. జనన మరణ చక్రంలో తిరుగుతుంటాడు.

అవిద్య చేత ఆవరింపబడని మానవుడు, వివేకము కల
మానవుడు, ఈ దేహము తో ఏ పని చేసినా అంటే తిన్నా, పడుకున్నా,
చదివినా, తిరిగినా, స్నానం చేసినా, పుణ్యక్షేత్రములు దర్శించుకున్నా,
ఎవరినన్నా తాకినా (పురుషుడు అయితే స్త్రీని, స్త్రీ అయితే పురుషుడిని),
మంచి వాసన, చెడ్డ వాసన చూచినా, భోజనము చేసినా, మంచి
మాటలు చెడు మాటలు విన్నా, వాటిని కేవలము ఇంద్రియములకే
పరిమితం చేస్తాడు. మనసులోకి రానివ్వడు. వాటి కోసరం
వెంపర్లాడడు. వాటిని మాటి మాటికీ కావాలనికోరుకోడు. ఏమీ
పట్టనట్టు ఉంటాడు. ఒక మాటలో చెప్పాలంటే తాను చేసిన కర్మలతో, ఆ
కర్మఫలములతో తాను బంధింపబడడు.

సూర్యుడు గంగా జలములోనూ, మురికి నీటి గుంటలోనూ
సమానంగా ప్రతిఫలిస్తాడు. అలాగే గాలి పూలమీది నుండి, పెంట
కుప్పలమీదినుండి సమానంగా వీస్తుంది. కాని దేనీ మీదా ఆసక్తి
చూపించదు. అలాగే విద్వాంసుడు అయిన పురుషుడు, స్త్రీ, ఈ
ప్రపంచంలో సంచరిస్తున్నా, వేటి మీద ఆసక్తి చూపించరు. మానవుడు
ఈ ప్రాపంచిక విషయములను, వాటిని అనుభవించడం వల్ల కలిగే
వాసనలను, వైరాగ్యము అనే కత్తితో నరుకుతుంటాడు. తనకు కలిగిన
సందేహములను, ఆత్మజ్ఞానముతో తీర్చుకుంటూఉంటాడు. స్వప్నము
నుండి మేలుకున్న వాడు, తనకు వచ్చిన స్వప్నము అంతా నిజం కాదు,
భ్రమ అని ఎలా అనుకుంటాడో, అలాగే ఈ ప్రపంచంలో కనపడేవన్నీ
నిజం కాదు, అంతా భ్రమఅని అనుకుంటాడు.

ఉద్ధవా! ఏ మానవుని ప్రాణములు, ఇంద్రియములు, మనస్సు,
బుద్ధి ఈ ప్రాపంచిక విషయములలోనూ, కామ సంబంధమైన

కోరికలతోనూ ఆసక్తి కలిగి ఉండవో, ఆ మానవుడు నిరంతరము ఈ దేహముతో ప్రపంచములో సంచరించినా, అతడు దేని చేతా బందింపబడడు. ఎల్లప్పుడూ సంతోషంగా, ఆనందంగా ఉంటాడు. అటువంటి వాడికి ఈ శరీరంతో సంబంధం లేదు. తన శరీరాన్ని ఎవరు కొట్టినా, తిట్టినా, హింసించినా బాధ పడడు. నవ్వుతూ ఉంటాడు. ఎవరైనా తనను పూజిస్తే పొంగిపోడు. ఎవరైనా తనను నిందిస్తే కుంగిపోడు. నిర్వికారంగా ఉంటాడు. అటువంటి వాడే జీవించి ఉండి కూడా ముక్తిని పొందినవాడు అని చెప్పబడతాడు.

ఎవరైతే ఈ ప్రాపంచిక విషయములయందు ఆసక్తిని చూపడో అతడు దూషణములను, భూషణములను, తిరస్కారములను సమానంగా భావిస్తాడు. తన గురించి నాలుగు మంచి మాటలు చెబితే పొంగి పోడు, అలాగే తనను ఎవరైనా తిడితే కుంగిపోడు. ఎల్లప్పుడూ నవ్వుతూ ఉంటాడు. అటు వంటి వాడిని ముక్త పురుషుడు అని అంటారు.

(ఇక్కడ పురుషుడు అంటే మగవాడు అని కాదు. స్త్రీలు కూడా పురుషులే. పురుషుడు అంటే ఈ దేహము అనుపురములో ఉండేవాడు అని అర్థం చెప్పుకున్నాము కదా!)

అటువంటి ముక్త పురుషుడు తనకోసరం కానీ, తన దేహం కోసం కానీ ఏ పనీ చెయ్యడు. అంటే మంచి పనీ చెయ్యడు. చెడ్డ పనీ చెయ్యడు. (పెడితే తింటాడు లేకపోతే లేదు. దొరికినదానితో తృప్తి పడతాడు.) దేనిని గురించీ అనవసరంగా మాట్లాడడు. దేని గురించీ అతిగా ఆలోచించడు. దేనినీ పట్టించుకోడు. తనలో తాను

ఆనందిస్తుంటాడు. ఆత్మానందాన్ని అనుభవిస్తుంటాడు. ప్రపంచం దృష్టిలో ఇటువంటి వారిని పిచ్చివాళ్లు అని అనుకుంటారు.

ఉద్ధవా! వేదములు, శాస్త్రములు, పురాణములు అన్నీ చదివినా, తన గురించి, భగవంతుని గురించి, తెలుసుకోని వాడు, పాలు వట్టి పోయిన ఆవును పెంచుతున్న గొల్లవాడితో సమానము. అటువంటి వాడి విద్య, జ్ఞానము, పాండిత్యము వలన ఎటువంటి లాభములేదు. అతని పాండిత్యము అంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరు మాదరి వ్యర్థము. పాలు వట్టి పోయిన ఆవు, వ్యభిచారిణి అయిన స్త్రీ, మరొకరి వద్ద ఉద్యోగం చేస్తున్న వారు, దానము చేయకుండా కూడబెట్టిన ధనము, భగవంతుని కీర్తించని వాక్కు, ఎందుకూ పనికి రావు. అటువంటి వారు కేవలం తమ శరీరాన్ని అందంగా కనిపించడం కోసం, ధనాన్ని కాపాడుకోవడం కోసం నానా కష్టాలు పడుతుంటారు. కష్టాలు అనుభవిస్తుంటారు.

ఉద్ధవా! భగవంతుని గురించి స్తుతించని నాలుక, నోరు వ్యర్థము. బుద్ధిమంతుడు అయిన వాడు అనవసరమైన మాటలతో కాలక్షేపం చేయకుండా, భగవానుని స్తుతించడంలోనూ, కీర్తించడంలోనూ ఆసక్తి చూపించాలి. ఇటువంటి నిశ్చయమైన ఆలోచనలతో ఉన్నవాడు దేహము మీద ఆసక్తిని విడిచిపెట్టి, భగవంతుని మీద మనస్సు లగ్నం చేసి, పరమ శాంతిని పొందుతాడు.

ఉద్ధవా! అందరికీ పైన చెప్పిన వైరాగ్యము, ఆత్మజ్ఞానము, ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనోనిగ్రహము, మనస్సును నిర్మలంగా ఉంచుకోవడం, మనస్సును పరమాత్మయందు లగ్నం చేయడం సాధ్యం

కాకపోవచ్చు. అటువంటి వారు, తాము చేసే పనులు అన్నిటినీ కూడా, తాము చేస్తున్నాము అనే అహంకారంతో కాకుండా, భగవంతుని పరంగా చేస్తున్నాము అని అనుకుంటూ, ఆ కర్మల ఫలములను భగవంతునికి అర్పించాలి. ఆ కర్మలు చేసేటప్పుడు వాటి నుండి కలిగే ఫలముల మీద ఎటువంటి ఆసక్తి లేకుండా చెయ్యాలి. తీరిక వేళల్లో భగవంతుని లీలలను వినాలి. గానం చెయ్యాలి. భగవంతుని స్తుతించాలి.

ఉద్ధవా! మానవులు అందరూ ఎల్లప్పుడూ భగవంతుని ఆశ్రయించాలి. భగవంతుని కొరకే ధర్మంగా ధనం సంపాదించాలి. ధర్మం బద్ధంగా సంపాదించిన ధనముతోనే, ధర్మబద్ధమైన కోరికలను తీర్చుకోవాలి. తుదకు, ఆ కోరికలను కూడా విడిచిపెట్టాలి. అప్పుడే భగవంతుని మీద అచంచలమైన భక్తి, శ్రద్ధ కలుగుతాయి. అటువంటి భక్తులు సత్పురుషుల సంగంలో ఎల్లప్పుడూ నామీద భక్తి కలిగి, నన్నేధ్యానిస్తుంటారు. తుదకు నన్నేపాందుతారు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి ఆత్మ జ్ఞానమును ఉపదేశించాడు.

శ్రీకృష్ణుడు చెప్పినది అంతా విన్న తరువాత ఉద్ధవునికి ఒక సందేహము కలిగింది. “కృష్ణా! పరమాత్మ కీర్తిని ఎందరో గానం చేస్తుంటారు కదా! మరి వారిలో సాధువులు అని ఎవరిని అంటారు? సత్పురుషులు నీ యందు ఎటువంటి భక్తిని కలిగి ఉంటారు? ఓ దేవా! నీవు పురుషులలో శ్రేష్ఠుడవు. ఈ సకల జగత్తుకు అభిపతివి. అటువంటి నీకు ప్రణమిల్లుతున్నాను. నేను అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పి నా సందేహాలు తీర్చు.

ఓ దేవా! నీవు ఈ ప్రకృతికి అతీతుడవు. నిర్వికారుడవు.
నిరాకారుడవు. కేవలము నీ భక్తులను అనుగ్రహించడానికి శ్రీకృష్ణుడిగా
మానవ రూపంలో అవతరించావు. నీతో కలిసి ఈ యుగంలో ఈ
భూమి మీద తిరగడం మా భాగ్యంగా భావిస్తున్నాము.” అని
వేడుకున్నాడు ఉద్ధవుడు. ఉద్ధవునికి శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధంగాసమాధానం
చెప్పాడు.

“ఉద్ధవా! ఎవరైతే నా మీద అపారమైన భక్తి శ్రద్ధ కలిగి
ఉంటాడో అతడు ఇతర ప్రాణుల మీద దయ కలిగిఉంటాడు. అతడికి
ఎవరిమీదా విరోధము గానీ, శత్రుత్వము కానీ ఉండదు. అతనికి ఎన్ని
కష్టాలు వచ్చినీ సంతోషంతో భరిస్తాడు కానీ ఎవరినీ నిందించడు.
అతడు ఎల్లప్పుడూ సత్యమునే పలుకుతాడు. అతని మనసులో
ఎటువంటిపాపచింతన ఉండదు. అతడు అందరినీ సమంగా
చూస్తాడు. కులముల మధ్య, జాతుల మధ్య, ప్రాంతముల మధ్య
భేదభావము చూపడు. అందరికీ తనకు చేతనైన మేలు చేస్తాడు.
అతని మనసు బుద్ధి కామవాంఛలతో నిండి ఉండదు. అతని మాట
మృదువుగా ఉంటుంది. ఎల్లప్పుడూ తన శరీరమును, మనసును
పవిత్రంగా ఉంచుకుంటాడు. ఇతరుల సొత్తుకు ఆశించడు. ప్రాపంచిక
విషయములలో ఆసక్తి కనపరచడు. ఆహారం మితంగా తనకు
కావాల్సినంత వరకు తీసుకుంటాడు. ఎల్లప్పుడూ పరమ శాంతంగా, స్థిర
చిత్తంతో ఉంటాడు. అటువంటి వాడికి ఎటువంటి ప్రమాదములు
జరగవు. గంభీరంగా ఉంటాడు. అతడికి ధైర్యము ఎక్కువ. ఎవరికీ
భయపడడు. ఆకలి, దాహం వేసినపుడు ఆహారం కోసరం
ఆరాటపడటం, శోకము కలిగినపుడు ఏడవడం, మోహము

కలిగినపుడు దాని కోసరం వెంపర్లాడటం, పుట్టినపుడు సంతోషించడం, చచ్చినపుడు దుఃఖించడం, ఇటువంటి వికారములకు లోనుకాడు. నిర్వికారంగా ఉంటాడు. ఎవరినుండి పొగడ్తలను, సన్మానాలను ఆశించడు. అందరినీ గౌరవిస్తాడు. భగవంతుని గురించి తనకు తెలిసిన విషయములను ఇతరులకు వివరిస్తాడు. అందరితో స్నేహంగా కలిసి మెలిసిఉంటాడు. అటువంటి నా భక్తుడు భగవత్తత్వమును బాగాతెలిసి ఉంటాడు.

ఉద్ధవా! పైన చెప్పబడిన గుణములను, దోషములను బాగా అర్థం చేసుకొని, సకల ధర్మములను విడిచిపెట్టి, నన్నే సేవించే వాడిని సత్పురుషుడు అని అంటారు. శుద్ధ సత్వ గుణ స్వరూపుడను, అనంతుడను, సర్వాంతర్యామిని అయిన నా స్వరూపమును చక్కగా తెలుసుకొనిగానీ, లేక నా గురించి ఏమీ తెలియక పోయినాగానీ, నన్ను ఏకాగ్రబుద్ధితో, అచంచలమైన మనస్సుతో సేవించిన వారిని ఉత్తమభక్తులు అని అంటారు.

ఉద్ధవా! నీవు కూడా నా మూర్తిని ప్రతిష్ఠించి పూజించు. నా భక్తులను పూజించు. సేవించు. ఆరాధించు. నమస్కరించు. నాకథలను అందరికీ చెప్పు. నన్నే ధ్యానించు. నీకు దొరికిన పదార్థములను నాకు నివేదించి తరువాత ఆరగించు. నీ ఆత్మను నాకు అర్పించు. నా జననము, నా లీలలను గురించి చర్చించు. నా పుట్టిన రోజు మొదలగు పండుగలను ఆనందంగా జరిపించు. నా మందిరములలో నా గురించిన పాటలను పాడించు. కీర్తనలను గానం చేయించు. ఉత్సవములను చేయించు. సంవత్సరమునకు ఒక సారి వచ్చే నా జన్మదినము నాడు కానీ, ఇతర పండుగరోజులలోగానీ,

పుణ్యతీర్థయాత్రలను చెయ్యి. వేదములలో చెప్పబడిన పద్ధతులలో కానీ, తంత్రశాస్త్రములలో చెప్పబడిన పద్ధతులలో గానీ చీక్షలు స్వీకరించు. నా గురించి చెప్పబడిన వ్రతములను ఆచరించు. ఆలయములను కట్టించి అందులో నా విగ్రహములను ప్రతిష్ఠించు. ఈ పనులన్నీ నీవు ఒంటరిగా చేయడానికి నీకు శక్తి చాలక పోతే ఇతరులతో కలిసి సమిష్టిగా చెయ్యి. అందరూ కలిస్తే చేయలేని పని అంటూ ఏమీ లేదు. ఉద్యానవనములు, క్రీడా స్థలములు, పుష్పవనములు, నగరములు, ఆ నగరములలో దేవాలయములు నిర్మింపజేయి. ఆ ఆలయములను శుభ్రం చేయడం అంటే ఊడ్చడం, కడగడం, ముగ్గులుపెట్టడం, అలంకరించడం మొదలగు పనులను ఏ మాత్రం కపటం లేకుండా చెయ్యి. ఇతరులచేత చేయించు. ఆలయములలో సేవచేయడంలో ఎటువంటి అభిమానము, దురహంకారము, దంభము, డాంబికము, పనికిరాదు. నీవు చేయు శుభకార్యములను అందరికీ తెలియాలని ఆరాట పడరాదు. ఒక దేవతకు సమర్పించిన నివేదనలను మరలా నాకు సమర్పించకూడదు.

ఉద్ధవా! నీకు ప్రియం అయినది, నీవు ఎక్కువ ఇష్టపడేది అయిన పదార్థములనే నాకు సమర్పించు. అటువంటివి నాకు సమర్పించినపుడే నీకు అనంతమైన ఫలితం దక్కుతుంది. ఉద్ధవా! సూర్యుడు, అగ్ని, బ్రాహ్మణులు, ఆవులు, నా భక్తులు, ఆకాశము, వాయువు, జలము, భూమి, అందరిలో ఉన్న ఆత్మ, సకల జీవరాసులు..ఇవన్నీ నా పూజకు అర్హులే. వీటిలో దేనిని పూజించినా నన్ను పూజించినట్టే!

ఉద్ధవా! నాలుగు వేదములలో చెప్పబడిన మంత్రములతో
సూర్యుని పూజించాలి. అగ్నిలో హవిస్సులను వేయడం ద్వారా అగ్నిని
పూజించాలి. ఆహవ్యేనించి, అర్చించి, భోజనం పెట్టడం ద్వారా
బ్రాహ్మణులను పూజించాలి. పచ్చిగడ్డిని గోవులకు పెట్టడం ద్వారా
గోవులను పూజించాలి. సాటి ప్రాణులను తన బంధువుల మాదిరి
ఆదరించడం ద్వారా, మనఃపూర్వకంగా ధ్యానం చేయడం ద్వారా,
ప్రాణాయామం ద్వారా, నీటిని అభిషేకం చేయడం ద్వారా,
పుష్పములతో అర్చించడం ద్వారా, నన్ను పూజించ వచ్చును. మట్టితో
నిర్మించబడిన వేదిక మీద నా విగ్రహములను ఉంచి, వాటిని రహస్య
మంత్రములతోనూ, ఇతర జీవులకు ఆహారము మొదలగునవి ఇవ్వడం
ద్వారాను, సకల భూతములను సమానంగా చూడటం ద్వారాను,
సర్వాంతర్యామి నైన నన్ను పూజించవచ్చును.

ఉద్ధవా! ఇంక నన్ను ఏ రూపంతో పూజించ వచ్చును అని నీ
సందేహము. నన్ను చతుర్భుజములతో, శంఖ,చక్ర,గద, పద్మములతో
కూడిన, శాంత స్వరూపమైన విగ్రహమును ప్రతిష్ఠించి పూజించవచ్చు.
ఏ రూపంతో పూజించినా ఏకాగ్రమైన మనస్సు ముఖ్యము. ఏకాగ్రమైన
భక్తితో, శ్రద్ధతో, ఏ యజ్ఞము చేసినా, యాగము చేసినా, ఇష్టమైన ఏ
కర్త చేసినా, ఇతరులకు ఉపయోగపడే చెఱువులు, బావులు
తవ్వించినా, సత్రములు కట్టించి అన్నదానము చేసినా, వారికి నామీద
భక్తి లభిస్తుంది. సత్పురుషులనుసేవించడం ద్వారా, సత్సంగముల
ద్వారా ఆత్మజ్ఞానము కలుగుతుంది.

ఉద్ధవా! సత్పురుషులు ఎక్కడుంటారో, నేను వారి వెంటనే ఉంటాను. కాబట్టి సత్సంగము ముఖ్యము. సత్సంగము వలన తప్పితే మరొక మార్గంతో ఈ సంసారము అనే సాగరమును దాటడం అసాధ్యము. ఉద్ధవా! నీవు నాకు స్నేహితుడవు. మంచి హృదయము కలవాడవు. నాకుసేవకుడవు. కాబట్టి నీకు అతి రహస్యమైన మరొక విషయమును కూడా చెబుతాను శ్రద్ధగా విను.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి బోధించాడు అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి చేసిన ఆత్మబోధలను, జ్ఞానబోధలను వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పదకొండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

పన్నెండవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణ భగవానుడు ఉద్ధవునికి తన ఉపదేశమును కొనసాగించాడు.

“ఉద్ధవా! సత్సంగము అనేది ప్రతి మనిషికి ఆవశ్యకము. సత్సంగము ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తిని సమూలంగా నాశనం చేస్తుంది. కేవలము సత్సంగము తోనే నేను నా భక్తులకు

వశము అవుతాను. అంతే కానీ, యోగము, సాంఖ్యము, ధర్మాన్ని
అనుష్ఠించడం, వేదములను అభ్యసించడం, తపస్సుచేయడం, సన్యాసం
పుచ్చుకోవడం, దేవతలను పూజించడం, రహస్యమైన నా
మంత్రములను జపించడం, తీర్థయాత్రలు చేయడం,
యమ,నియమములు పాటించడం, వీటిని ఆచరించడం ద్వారా
కూడా నేను ఎవరికీ వశం కాను. పైన చెప్పబడినవి ఏవీ నన్ను వశం
చేసుకోలేవు. కేవలం సత్సంగము ద్వారానే నేను నా భక్తులకు దగ్గర
అవుతాను.

ఉద్ధవా! ప్రతి యుగంలోనూ రజోగుణము కల వారు,
తమోగుణము కలవారు అయిన దైత్యులు, రాక్షసులు,పక్షులు,
మృగములు, గంధర్వులు, అష్టరసలు, నాగులు, సిద్ధులు, చారణులు,
గుహ్యకులు, విద్యాధరులు, మానవులలో నాలుగు వర్ణముల వారు,
స్త్రీలు, కడజాతిలో పుట్టినవారు, ఇంకా పైన చెప్పబడిన జాతులలో
ముఖ్యులైన వృత్రాసురుడు, ప్రహ్లాదుడు, వృషపర్వుడు, బలి చక్రవర్తి,
బాణుడు, మయుడు, విభీషణుడు, సుగ్రీవుడు, హనుమంతుడు,
జాంబవంతుడు, గజేంద్రుడు, జటాయువు, తులాధరుడు అనే వ్యాపారి,
మాంసము వ్యాపారం చేసే ధర్మవ్యాధుడు, సైరంధ్ర వృత్తిలో ఉన్న కుబ్జ,
అమాయకులైన వ్రజవాసులు(గోపికలు, గోపకాంతలు), యజ్ఞములు,
యాగములు నిష్ఠతో చేసిన బ్రాహ్మణుల భార్యలు, వీరందరు కూడా
కేవలము సత్సాంగత్వము, సత్సంగముల చేతనే నా దగ్గరకు
చేరుకున్నారు. వారందరూ ఏ వేదములను చదవలేదు. ఏ వ్రతములను
ఆచరించలేదు. ఏ తపస్సు చేయలేదు. కేవలమునా మీద
అచంచలమైన భక్తి, నా భక్తుల యొక్క సత్సంగము వలననే నన్ను

పాందగలిగారు.

అంతే కాదు, గోపికలు, గోపకాంతలు, నందుని ఇంటి పెరడులో ఉన్న మద్దిచెట్లు, కాళీయుడు, బృందావనములో ఉన్న చెట్లు, లతలు, వీరందరికీ ఏ శాస్త్రపరిజ్ఞానము, వేదాధ్యయనము తెలియదు. కేవలము సత్సంగము వలన, నిర్మలమైన మనస్సుతో ఎల్లప్పుడు నన్ను స్మరించడం వలన ముక్తి పొందారు. అంతేకానీ, ఎన్నో కష్టాలుపడి, ఎంతో ధనము వినియోగించి, యోగాభ్యాసము చేసి గానీ, సాంఖ్యయోగము అవలంబించికానీ, దాన ధర్మములు చేసికానీ, వ్రతములు ఆచరించి కానీ, తపస్సు చేసి కానీ, యజ్ఞయాగములు చేసి కానీ, వేదములను అధ్యయనం చేసికానీ, నన్నుపొందలేరు. కేవలము సత్సంగము వలననే నన్ను పొందగలరు.

ఉద్ధవా! నేను, బలరాముడు అక్రూరుని వెంట మధురకు వెళ్లినపుడు, నా మీదనే తమ ప్రాణములను నిలుపుకున్న గోపికలు, గోపకాంతల యొక్క హృదయములు నా యందు లగ్నం అయి ఉన్నాయి. నా వియోగము వలన కలిగినవిరహంతో వారు చాలా బాధపడ్డారు. నేను వారి దగ్గరకు రావడం తప్ప వేరే ఏదీ వారికి సుఖమును కలిగించలేకపోయింది. ఎందుకంటే యమునా తీరంలో వారు నాతో గడిపిన రాత్రులు, యుగాలు క్షణాల్లా గడిపారు. వారి మధ్య నేను లేకపోయేసరికి, వారికి క్షణము ఒక యుగంగా గడిచింది. ఆ గోపికలు నా మీద ఉన్న ప్రేమతో ఈ ప్రపంచాన్నే మరిచిపోయారు. వారి మనస్సులు నా మీదనే లగ్నం చేసారు. నన్నే స్మరించుకుంటున్నారు. కాని ఈ గోపికలు నా గురించి కానీ, నా తత్వమును గానీ తెలుసుకోలేరు. గోపికలు నన్ను కేవలం తమ ప్రియునిగానే తలంచారు

కానీ ఒక పరమాత్మ స్వరూపుడిగా భావించలేదు. కేవలము నన్ను ఒక ప్రియుడిగానే నన్ను కలవడానికి నాతో సంగమించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. వారికి ఆత్మజ్ఞానము, పరమాత్మ తత్వము తెలియదు. కేవలము శారీరక సుఖము మాత్రమే తెలుసు. కానీ నా మీద ఉన్న అచంచలమైన ఏకాగ్రమైన ప్రేమతో, భక్తితో నన్ను పొందగలిగారు.

ఉద్ధవా! నీవు కూడా ఈ వేదములు, శాస్త్రములు, పురాణములు, శాస్త్ర చర్చలు, వ్రతాలు అన్నీ మానేసి, కేవలం నా మీద భక్తితో నన్ను శరణు వేడు. సకల ప్రాణులలో అంతర్యామిగా ఉన్న నన్ను ధ్యానించు. ఈ ప్రపంచములో నీకు ఎదురు లేదు. నీవు నిర్భయంగా అన్ని చోట్లా సంచరించగలవు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి ఉపదేశించాడు.

ఆమాటలు విన్న ఉద్ధవుడు ఇలా అన్నాడు. “ ఓ దేవా! యోగేశ్వరేశ్వరా! నీ ఉపదేశములు ఎన్ని విన్నా నాలో ఇంకా సందేహాలు మొలకెత్తుతున్నాయి. నాలో ఉన్న భ్రాంతి పోవడం లేదు. అంతా అయోమయంగా ఉంది. నాలో ఉన్న ఈ భ్రాంతిని పోగొట్టవా!” అని వేడుకున్నాడు ఉద్ధవుడు. అప్పుడు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ ఇలా అన్నాడు.

“ఉద్ధవా! ప్రతి మనిషిలో ఆరు చక్రాలు ఉన్నాయి. అన్నిటి కన్నా మూలము ఆధార చక్రము. స్త్రీగర్భంలో పిండం ఏర్పడగానే, ప్రాణములు ముందు ఆధార చక్రంలో ప్రవేశిస్తాయి. తరువాత మణిపూరము, విశుద్ధ చక్రములలో మనస్సు సూక్ష్మరూపంలో ఏర్పడుతుంది. తరువాత ముఖము, పాడుగు, పొట్టి, లావు, సన్నము, కంఠధ్వని, ఆకారము, అన్నీ క్రమంగా ఏర్పడతాయి. ఇవన్నీ స్థూల శరీరమునకు సంబంధించినవి.

అగ్ని ముందు కట్టెలో సూక్ష్మరూపంలో ఉంటుంది. ఒక కట్టె మరొక కట్టెతో మధించినపుడు, నిప్పురవ్వల రూపంలో బయటకు వస్తుంది. ఆ నిప్పురవ్వలు నిప్పుగా మారుతుంది. ఆ నిప్పులో ఆహుతుల రూపంలో నెయ్యి, సమిధలు వేసినపుడు ప్రచండ రూపం దాలుస్తుంది. ఆ ప్రకారంగానే వేదములలో నా గురించిన వివరములు సూక్ష్మంగా ఉంటాయి. వాటిని విద్వాంసులు వివరిస్తే గానీ, స్థూలరూపంలో అర్థం కావు.

ఉద్ధవా! ఈ ప్రపంచం అంతా సత్త్వ, రజస్, తమోగుణములతో నిండి ఉంది. ఈ ప్రపంచం అంతా నా స్వరూపమే. విత్తనములు భూమిలో నాటితో, ఆ విత్తనములు వివిధ మొలకల రూపములలో బయటకు వస్తాయి. అలాగే పరమాత్మ కూడా మొదట అవ్యక్తంగానే అదృశ్యరూపంలో (అండముగా) ఉంటాడు. తరువాత క్రమక్రమంగా తల, ఇంద్రియములతో స్థూల రూపాన్ని సంతరించుకుంటాడు (పిండంగా మారి శిశువుగా రూపొందుతాడు.)

ఉద్ధవా! నీకంటికి వస్త్రము ఒకటిగా కనపడుతూ ఉంటుంది. కానీ ఆ వస్త్రము ఎన్నో దారపు పోగుల సముదాయము. అలాగే పరమేశ్వరుడు సకల జీవులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్నాడు. ఈ సంసారము అనే మహా వృక్షమునకు భోగములు, కోరికలు, రూపములు, మొదలగు పుష్పములు, ఫలములు కాస్తాయి.

ఈ సంసార వృక్షము పాపము, పుణ్యము అనే రెండు విత్తనముల ద్వారా మొలుస్తుంది. జీవుని వెంట ఉండే వాసనలు ఈ

వృక్షమునకు వేళ్లు. సత్త్వ, రజస్తమోగుణములు దీని కాండము.
పంచభూతములు ఈ చెట్టు కొమ్మలు. పది ఇంద్రియములు, మనస్సు
మొత్తం పదకొండు దీనికి శాఖలు. శబ్దము మొదలగు శక్తులు ఈ
చెట్టులో నుండి కారే రసాలు. వాతము, పిత্তము, క్లేష్మము అనే
మూడు శరీర ధాతువులు ఈ చెట్టుకు బెరడు. ఈ చెట్టుకు రెండే
రెండుపండ్లు కాస్తాయి అవేసుఖము, దుఃఖము. ఈ చెట్టు మీద
జీవుడు, ఆత్మ అనే రెండు పక్షులు నివాసం ఉంటాయి. ప్రాపంచిక
విషయములలో మునిగి తేలేవారు దుఃఖము అనే ఫలములను
తింటుంటారు. వివేకము కల వారు సుఖము అనే ఫలములను
తింటారు.

ఉద్ధవా! నిజానికి నేను ఒక్కడినే. కాని నామాయాశక్తి చేత
మీకు అనేకరూపాలలో కనపడుతున్నాను. ఈ విషయములను ప్రతి
వాడు తన గురువు నుండి తెలుసుకోవాలి. అప్పుడే అతనికి ఆత్మజ్ఞానము
కలుగుతుంది. ఉద్ధవా! నీవు కూడా మంచి గురువును ఆశ్రయించు.
నా మీద ఏకాగ్రమైన భక్తి కలిగి ఉండు. జ్ఞానము అనే కత్తితో
ఈసంసార వృక్షమును నరికెయ్యి. అప్పుడు నీకు పరమాత్మ తత్వము
అర్థం అవుతుంది. తుదకు నన్ను చేరుకుంటావు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉ
ద్ధవునికి జ్ఞానబోధ చేసాడు అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు
చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పన్నెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
పదమూడవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి తన
జ్ఞానబోధను కొనసాగించాడు.

“ఉద్ధవా! ప్రతి జీవిలోనూ మూడు గుణాలు అంటే
సత్వ, రజస్, తమోగుణములు ఉన్నాయని చెప్పాను కదా! అవి కేవలము
మనసుకు బుద్ధికి సంబంధించినవి కానీ ఆత్మకు సంబంధించినవి
కావు. ఈ మూడు గుణములను ఒక దానితో ఒకటి జయించవచ్చును.
ఉదాహరణకు సత్వ గుణమును ఎక్కువగా పెంపొందించుకోవడం
ద్వారా రజస్త, తమోగుణములను జయించవచ్చును. తరువాత
సత్వగుణమును కూడా శాంతింప జేసి, నిర్గుణ స్థితికి చేరుకోవచ్చును.
అదేపరమాత్మ స్థితి. జీవునిలో ఎప్పుడైతే సత్వగుణము ఎక్కువగా
అభివృద్ధి చెందుతుందో, అప్పుడు నా యందు భక్తి ఎక్కువ అవుతుంది.
ధర్మజీవనము అలవాటు అవుతుంది. నిరంతరము సాత్విమైన
పదార్థములను తినడం ద్వారా సత్వగుణము అభివృద్ధి చెందుతుంది.
(అందుకే బ్రాహ్మణులకు సాత్వికాహారము అంటే శాకాహారము
తినమని చెప్పారు. మాంసాహారము నిషేధించారు. క్షత్రియులకు
రజోగుణము ఎక్కువ. అందుకని వారిని మాంసాహారము తినమని
చెప్పారు. కాబట్టి మనం తినే ఆహారాన్ని బట్టిమన గుణములుకూడా
వృద్ధిచెందుతాయి.)

ఉద్ధవా! సత్త్వగుణముతో ధర్మము వృద్ధి చెందుతుంది. సత్త్వగుణముతో వృద్ధి చెందిన ధర్మము రజస్తమోగుణములను నాశనం చేస్తుంది. వాటితో పాటు అధర్మము కూడా నాశనం అవుతుంది. ఉద్ధవా! ఈ మూడు గుణములు వృద్ధి చెందడానికి కారణమైన వస్తువులు.....శాస్త్రములు, నీరు, ప్రజలు, ఉన్న ప్రదేశము, జరుగుతున్న కాలము, చేసే కర్మలు, అతడు ఎత్తిన జన్మ, మంత్రములు, ధ్యానము, సంస్కారము.... ఈ పది వస్తువులు జీవులలో గుణములు వృద్ధి చెందడానికి కారణం అవుతాయి. ఈ పది వస్తువులలో ఋషులచేత ఆచరించబడినవి సాత్వికములు, నిషేధించబడినవి తామసికములు, పక్కన పెట్టబడినవి రాజసములు.

ఆత్మ సాక్షాత్కారము కావాలంటే ముందు ఈ స్థూల దేహము, దానిలో ఉన్న సూక్ష్మదేహము, ఈ దేహములు రావడానికి కారణమైన మూడు గుణములు నశించాలి. ఇవి జరగాలంటే జీవుడు సత్త్వగుణమును అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. సాత్విక విషయముల యందు మనసును లగ్నం చేయాలి. జీవునిలో సత్త్వగుణము వృద్ధి చెందితే, ధర్మం కూడా వృద్ధి చెందుతుంది. ధర్మం ఎప్పుడైతే వృద్ధి చెందుతూ ఉందో, పరమాత్మ జ్ఞానం కూడా అభివృద్ధి చెందుతుంది. రెండు వెదురు గడలు రాచుకుంటే నిప్పుపుట్టి ఆ వెదురు పాదలను కాల్చి బూడిద చేస్తుంది. అలాగే జీవునిలో పుట్టిన సత్త్వగుణము, దాని వలన వృద్ధి చెందిన ధర్మము, అతనిలోని రజస్తమోగుణములను నాశనం చేస్తాయి. తుదకు సత్త్వగుణము కూడా నశించిపోయి, నిర్గుణత్వము కలుగుతుంది.” అని శ్రీకృష్ణ భగవానుడు ఉద్ధవునికి ఆత్మతత్వమును బోధించాడు.

(ఇక్కడ మీకు ఒక విషయం గుర్తు చేయాలి. పైన స్థూల దేహము, సూక్ష్మ దేహము అని రెండు చెప్పాము. మనలో చాలా మంది ఈ దేహమే ముఖ్యము అనుకుంటూ ఉంటారు. చిన్న ఉదాహరణతో దీనిని అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఇది కంప్యూటర్ యుగం కదా. కంప్యూటర్ భాషలో చెప్పాలంటే మనకు పైకి కనిపించే హార్డ్‌వేర్ కాంపోనెంట్స్ అనగా సిపియూ, మదర్‌బోర్డు, రామ్, హార్డ్ డిస్క్, వగైరా అన్నీ స్థూల దేహము అనుకుంటే, వీటిలోకి లోడ్ చేయబడే విండోస్ ఆపరేటింగ్ సిస్టమ్, యం యస్ ఆఫీస్ పాక్, ఆడియో విడియో ప్లేయర్స్, పేజ్ మేకర్, తెలుగు సాఫ్ట్‌వేర్‌వగైరా అన్నీ సూక్ష్మశరీరాలు. మన కంటికి కనపడవు. కాని ఇవి లేకపోతే కంప్యూటర్ పని చేయదు. అలాగే శరీరం శిథిలం అయిపోతే సూక్ష్మశరీరం అయిన మనో,బుద్ధి,అహంకారాలు శరీరాన్ని విడిచిపెట్టి పోతాయి. ఆపరేటింగ్ సిస్టమ్ క్రాష్ అవుతుంది. అప్పుడు కంప్యూటర్‌ను తుక్కు కింది అమ్మినట్టు, శరీరాన్ని పాతి పెట్టడమో, కాల్చివేయడమో చేస్తాము.)

శ్రీకృష్ణుడు చెప్పినది అంతా విన్న ఉద్ధవుడు మరలా మరొక ప్రశ్న (మనకోసరం, మనకు అర్థం కావడం కోసరం) అడిగాడు.

“కృష్ణా! మానవులు ఈ ప్రపంచంలో తిరుగుతుంటారు. ప్రాపంచిక విషయములు అనుభవిస్తుంటారు. అవి దుఃఖమునకు కారణం అవుతుంటాయి. అవి దుఃఖ కారణములు అని తెలిసి కూడా మరలా మరలా వాటినే చేస్తుంటారు. ఫలితాన్ని అనుభవిస్తుంటారు. దీనికి కారణం ఏమి?”అని అడిగాడు.

(ఈ ప్రశ్న ఈ నాటికికూడా వర్తిస్తుంది. ఇటీవల ఢిల్లీలో ఒక అమ్మాయిని బస్సులో ఎక్కించుకొని అమానుషంగా రేప్ చేసి చిత్రవధ చేసి చంపేసారు. దానికి నిర్ణయచట్టం తెచ్చారు. నిందితులకు ఉరి శిక్ష

వేసారు. మూడు రోజుల కిందట హైదరాబాదులో మరలా అటువంటి సంఘటనే జరిగింది. కాకపోతే అక్కడ బస్సు ఇక్కడ కారు. అక్కడ మెడికల్ స్టూడెంట్ ఇక్కడ సాఫ్ట్ వేర్ ఉద్యోగిని. మిగిలింది సేమ్ టు సేమ్. ఆ మృగాళ్లకు తాము చేసేది తప్పు అనీ, నిర్ణయచట్టం ఉందనీ, తమకు ఉరిశిక్ష పడుతుందనీ, తెలియదా! తెలుసు. కానీ చేసారు. చేస్తుంటారు. చేస్తూనే ఉంటారు. అదే రజస్తమోగుణముల విజృంభణతో కలిగిన కామ ప్రకోపం. ఇదే ప్రశ్న మనకోసరం ఉద్ధవుడు కృష్ణుని అడిగాడు.)

ఉద్ధవుడు అడిగిన ప్రశ్నకు శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు. “ఉద్ధవా! సాధారణంగా మానవులు అవివేకులు. వారిని అవిద్య ఆవరించి ఉంటుంది. లేనిది ఉన్నట్టుగా భ్రమ చెందుతుంటారు. దేహము మీద విపరీతమైన అభిమానము పెంచుకుంటారు. దేహముతో అనుభవించే సుఖముల కొరకు పాకులాడుతుంటారు. మానవునిలో పుట్టిన ఈ దేహోత్త బుద్ధి అంటే ఈ దేహమే నేను అని అనుకోవడం, కేవలం భ్రమ. కాని అది భ్రమ అని తెలుసుకోలేక పోవడమే అవిద్య. ఈదేహమే నేను ఈ దేహముతో అన్నిసుఖములు అనుభవించాలి అని అనుకోవడంతోనూ రజోగుణము వృద్ధిచెందుతుంది. అప్పుడు అతనిలో ఉన్న సత్త్వగుణము అంటే మంచి తనము మరుగున పడి పోతుంది. ఎప్పుడైతే మనసు నిండా రజోగుణము ఆవరించిందో, విపరీతమైన కోరికలు పుడతాయి. అది చేసేయ్యాలి, ఇది చేసేయ్యాలి అని ఊగిపోతుంటాడు. అప్పుడే అతనిలో కామ సంబంధమైన కోరికలు విజృంభిస్తాయి. తనకంటబడ్డ స్త్రీని అనుభవించాలనీ, తాను కోరుకున్న వస్తువులను పొందాలనీ, ఇతరుల

ధనమును అపహరించాలనీ విపరీతంగా ఆలోచిస్తాడు. ఆచరిస్తాడు. తుదకు మనశ్శాంతి నశించి, నానాకష్టాలపాలవుతాడు. అయినా ఆ పనులు చేయడంమానడు. విషయ వాంఛలు, కామకోరికలు, వాటి వలన చేసే కర్తలు తనకు కష్టాలు కలిగిస్తున్నాయి అని తెలిసినా కూడా, ఆ కర్తల వలన తీరని దుఃఖం కలుగుతుంది అని తెలిసికూడా, మరలా మరలా ఆ పనులనే చేస్తుంటాడు. కష్టాలు, దుఃఖాలు అనుభవిస్తుంటాడు.

కాని వివేకము కల పురుషుడు, తనలో రజోగుణము, తమోగుణము ప్రధానంగా ఉన్నప్పటికినీ, ఏపని అయినా చేయబోయే ముందు, మనస్సును అదుపులో పెట్టుకొని, బుద్ధితో ఆలోచిస్తాడు. తాను చేయబోయే పనిలో ఉన్న దోషములను విచారిస్తాడు. ఆ పని చేయవచ్చా, చేయకూడదా, చేస్తే వచ్చే కష్టనష్టములు ఏమిటి అని లెక్కవేసుకుంటాడు. తాను చేయబోయే పని తనకు దుఃఖమును కలిగిస్తుంది అని తెలుసుకొంటే ఆ పని చేయడు.

(పైన మనం చెప్పుకున్న ఉదాహరణకు కృష్ణుడు చెప్పిన సమాధానాన్ని అన్వయించుకుందాము. ఢిల్లీలో జరిగిన సంఘటన, హైదరాబాదులో జరిగిన సంఘటన, అనునిత్యం ప్రపంచంలో జరుగుతున్న ఇటువంటి సంఘటనలువాటికి సంబంధించిన పనులు (అంటే ఆడపిల్లలను అల్లరి పెట్టడం, అవమానించడం, రేప్ చేయడం లాంటివి) చేయబోయే ముందు ఆ చేసేవాళ్లు వారి విపరీత మనస్సును పక్కన బెట్టి, బుద్ధితో ఆలోచించి ఉంటే, ఈ సంఘటనలు జరిగేవికావు. అంతగా కామప్రకోపం ఎక్కువగా ఉంటే, వెంటనే ఇంటికి పోయి

భార్యతో తీర్చుకునేవాళ్లు. అప్పుడు ఏ నిర్ణయ చట్టము అవసరం లేదు. మగాళ్లుమ్యగాళ్లుగా మారే అవకాశము లేదు. వాళ్లను ఉరిదీసే అవసరం అంతకన్నా లేదు. ప్రపంచంలో ఆడవాళ్లందరూ నిర్ణయంగా బతుకుతారు. స్త్రీ నిర్ణయంగా ఒంటరిగా అర్థరాత్రి తిరగ గలిగినప్పుడే మనకు నిజమైన స్వతంత్రం వచ్చినట్టు అన్న గాంధీజీ మాటలు నిజం అవుతాయి. దీని కంతా మూలం భాగవతంలో శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన మాటలు అందరికీ ఆచరణీయం, అనుసరణీయం.)

ఉద్ధవా! మానవులు ఎల్లప్పుడు తాము చేసే పనులయందు చాలా అప్రమత్తంగా ఉండాలి. అనవసరమైన భావోద్వేగాలకు లోను కాకూడదు. ముఖ్యంగా తనలో ఉన్న ఆవేశాన్ని, శ్వాసను, అదుపులో పెట్టుకోవాలి. మనస్సులో ఎల్లప్పుడూ భగవంతుని ఎడల భక్తి కలిగి ఉండాలి. భగవంతుని ఎడల ఏకాగ్రమైన భక్తి కలిగిఉండాలి. మనస్సును ప్రాపంచిక విషయముల నుండి వెనక్కు లాగి, భగవంతుని వైపు మళ్లించాలి. దీనినే యోగము అంటారు. పూర్వము సనకాది మహర్షులకు ఈ యోగమును నేను బోధించాను.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి మానవునిలో దుఃఖభూయిష్టమైన కోరికలు ఎందుకు పుడతాయో, దానికి తరుణోపాయము ఏమిటో వివరించాడు. మరలా ఉద్ధవునికి మరొక సందేహమం కలిగింది.

“కృష్ణా! నీవు ఇప్పుడు ఈ యుగంలో మాతోపాటు ఉన్నావు కదా! సనకాది మహామునులు చాలా పురాతనమైన వారు కదా! వారికి నీవు ఏ కాలంలో, ఏ రూపంలో ఈ యోగమును బోధించావు కాస్త వివరంగా చెప్పు.” అని అడిగాడు. దానికి శ్రీకృష్ణుడు ఈ

విధంగాసమాధానం చెప్పాడు.

“ఉద్ధవా! సనకాది మహామునులు బ్రహ్మ యొక్క మనసులో కలిగిన సంకల్పము నుండి జన్మించారు. అందుకే వారికి బ్రహ్మ మానస పుత్రులు అని పేరు. వారు ఒక సారి వారి తండ్రి అయిన బ్రహ్మ వద్దకు పోయి “యోగము అంటే ఏమిటి? దాని స్థితి ఏమిటి? అది ఎలా ఉంటుంది? మానవుల చిత్తములు సాధారణంగా ప్రాపంచిక విషయముల వైపు, కామ సంబంధమైన కోరికలవైపు ఆకర్షింపబడుతూ ఉంటుందికదా! ఆ కోరికల ఫలితంగా మానవులు కర్మలు చేస్తారు. ఆ కర్మల ఫలితములను అనుభవిస్తారు. ఆ కర్మఫలములు వాసనల రూపంలో వారి మనస్సుల వెంటనంటి ఉంటాయి కదా! వాసనలను పుట్టించే విషయ వాంఛలను, కామకోరికలను, ఎలా అదుపులో పెట్టుకోవాలి. వాసనలు మనసుకు అంటకుండా ఉండాలంటే ఏం చెయ్యాలి?” అనిఅడిగారు.

ఉద్ధవా! బ్రహ్మ అంటే నీకు తెలుసుకదా! ఆయన స్వయంభువు. ఆయన పుట్టుకకు కారణం లేదు. ఆయనే అన్ని జీవుల పుట్టుకకు కారణము. కాని సృష్టికార్యము నిర్వర్తించడానికి నిరంతరము ఏదో ఒక కర్మ చేస్తూనే ఉంటాడు. తానే కర్మలు చేస్తూ వాటి ఫలములను అనుభవిస్తున్నప్పుడు, కర్మల వలన కలిగే వాసనలు మనస్సుకు అంటకుండా ఉండాలంటే ఏం చెయ్యాలి అనే విషయం ఆయనకు ఎలా తెలుస్తుంది. ఎంత ఆలోచించినా బ్రహ్మదేవుని బుర్రకు సనకాదులు అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం దొరక లేదు.

ఆ బ్రహ్మ దేవునికి తండ్రిని నేను (విష్ణువు బొడ్డులోనుండి పుట్టిన తామర పుష్పములోనుండి బ్రహ్మ ఉద్భవించాడు అని చెప్పుకున్నాము కదా). అందుకని బ్రహ్మ నన్ను స్మరించాడు. నేను బ్రహ్మ దేవుని ముందు హంస రూపంలో సాక్షాత్కరించాను. నేను ఎవరో సనకాదిమునులకు తెలియ లేదు. బ్రహ్మతో సహా వారందరూ నా వద్దకు వచ్చి “నీవు ఎవరు?” అని నన్ను అడిగారు. ఉద్ధవా! వారు అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానంగా నేను ఏమి చెప్పానో నీకు వివరిస్తాను. సావధానంగా విను.

“బాహ్మణోత్తములారా! మీకు అందరికీ తెలుసు. పరమాత్మ ఒక్కడే. ఆయనకు ఏ రూపమూ లేదు. రకరకాలైన రూపములు అసలే లేవు. మరి మీరు నన్ను “నీవు ఎవరు?” అని అడగడంలో అర్థం లేదు కదా! “నేను ఫలానా వాడిని” అని చెప్పడానికి అసలు నేను ఏ గుణమునకు, ఏ జాతికి, ఏ క్రియకు సంబంధించినవాడిని అని చెప్పగలను. దేవతలు కానీ, దైత్యులు కానీ, మనుషులు కానీ వారి శరీరములు అగ్నీ పంచభూతములతో తయారు కాబడినవే! కాబట్టి రూపములలో భేదముఉన్నా పదార్థము ఒకటే!

(బంగారముతో రకరకాల ఆభరణములు తయారు చేసినా, అందులో ఉన్న మూల పదార్థము బంగారమే కదా!) కాబట్టి జీవరాసులు వేరు వేరుగా ఉన్నా వారిలో ఉన్న ఆత్మస్వరూపము ఒకటే కదా! అటువంటప్పుడు అగ్ని తెలిసిన మీరు నన్ను ‘నీవు ఎవరు?’ అని అడగడంలో అర్థం లేదు కదా! ఇలా అడగడం మీ వాచారంభము (నోటి దూల) తప్ప వేరు కాదు.

బ్రాహ్మణులారా! ఈ ప్రపంచంలో ఎన్నో వస్తువులు ఉన్నాయి. అవి సుఖాలను, దుఃఖాలను కలిగిస్తుంటాయి. వాటిలో కొన్నిటిని మానవులు మనసుతోనూ, వాక్కుతోనూ, వినడం ద్వారానూ, చూడడం ద్వారానూ, ఇంకా ఇతర ఇంద్రియములతోనూ అనుభవిస్తుంటారు. మానవులకు సుఖములను, దుఃఖములను కలిగించే అన్ని పదార్థములు నా స్వరూపాలే! వాటికి నాకూ భేదములేదు. ఆత్మ తత్వము అర్థం అయితే సర్వం పరమాత్మ మయం అనే విషయం మీకు అర్థం అవుతుంది.

ప్రతి మానవుడికి మనస్సు బుద్ధి రెండు ఉంటాయి. ఆ రెంటిని కలిపి చిత్తము అంటారు. ఆ చిత్తము బయట ప్రపంచములో ఉన్న విషయములను ఆకర్షిస్తూ ఉంటుంది. బయట ప్రపంచములోని విషయములు కూడా చిత్తాన్ని ఆకర్షిస్తుంటాయి. ఇలాగా చిత్తము, విషయములు ఒకదానిని ఒకటి ఆకర్షించుకుంటూఉంటాయి. జీవాత్మకు ఈ చిత్తము, విషయములు రెండూ అనుభవించతగ్గవే. అంతే కానీ చిత్తమే జీవుడు కాదు. అలా అని విషయములు అన్నీ జీవుడు కాదు.

(కొంత మంది అంటూ ఉంటారు. ఆమె అంటే నాకు ప్రాణం, వాడు అంటే నాకు ప్రాణం. ఆ వస్తువు లేకపోతేనేను బతక లేను. చచ్చి పోతాను. ఇలా రకరకాలుగా అంటుంటారు. అదంతా పచ్చి అబద్ధం. వాడు, ఆమె, వస్తువులు అన్నీ బాహ్యంలో ఉండేవి. జీవాత్మ అంతర్గతంగా ఉండేది.)

కాబట్టి ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! మానవులు బాహ్య ప్రపంచంలో ఉన్న వస్తువుల మీద ఆసక్తి చూపినంత వరకు, వారి చిత్తము ఆ

వస్తువులయందు లగ్నం అవుతుంది. అవి కావాలని కోరుకుంటుంది. వాటి కొరకు నానాపాట్లు పడుతుంది. ఆ వస్తువులు తనకు కావాలనే కోరిక కూడా చిత్తము నుండి పుట్టినదే! కాబట్టి వివేకము కల మానవుడు చిత్తమును నిగ్రహించుకోవాలి. బాహ్య ప్రపంచములోని వస్తువుల మీద ఆసక్తిని తగ్గించుకోవాలి.

ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! మానవునికి జాగ్రదావస్థ (మెలుకువ కలిగి ఉండటం), స్వప్నావస్థ (నిద్రపోతూ కలలు కనడం, దానినే కలత నిద్ర అంటారు), సుషుప్తావస్థ (గాఢంగా నిద్రపోవడం). ఈ అవస్థలు మూడూ మనలో ఉన్న సత్వగుణము, రజోగుణము, తమోగుణము ప్రభావంతో కలుగుతుంటాయి. ఈ మూడు అవస్థలను జీవుడు సాక్షిగా చూస్తుంటాడు. కాబట్టి జీవుడికి మెలుకువ, నిద్ర, కలలు అంటూ ఏమీ లేవు. జీవుడు ఆత్మ స్వరూపమును పొంది నపుడు ఈ మూడు అవస్థలను అధిగమించి తులీయావస్థకు చేరుకుంటాడు. అదే బ్రహ్మానందము. పరమాత్మ స్వరూపము.

ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! మనస్సు ద్వారా, బుద్ధి ద్వారా మానవులు బాహ్య ప్రపంచములోని వాటితో సంబంధము పెంచుకొని సంసారములో చిక్కుకుంటారు. (పుట్టగానే మూడేళ్ల పాటు ఏమీ తెలియని బ్రహ్మానంద స్థితి. మూడేళ్ల తరువాత స్కూలు, టీచర్లతో, తోటి వారితో సంబంధం. తరువాత వివాహము. మరొక స్త్రీతో సంబంధము, ఆమె వలన సంతానము. వారిని పోషించడానికి ధనము. ఇల్లు, ఆస్తి. ఇదే సంసారము.) ప్రతి వాడూ ఈ సంసార బంధనములలో

చిక్కుకోవలసిందే తప్పదు. కాని సంసారంలో ఉండి కూడా అంటే అంటనట్టు ఉంటూ, ఎక్కువగా సంబంధములు పెంచుకోకుండా, పరమాత్మ మీద మనసు లగ్నం చేసిన వాడిని ఈ సంసార బంధనములు అంటవు. అప్పుడు చిత్తము విషయ వాంఛల జోలికిపోదు. చిత్తము మానవుని అభీనంలో ఉంటుంది.

బ్రాహ్మణోత్తములారా! అసలు ఈ సంసార బంధనములు ఎలా కలుగుతాయి అని ఆలోచిస్తే దీని కంతటికీ మూల కారణం మనిషిలోని నేను, నాది అనే అహంకారము. ఈ అహంకారమే అన్ని బంధనములను కలుగచేస్తుంది. అనర్థాలకు కారణం అవుతుంది. జీవితంలో మానవుని ఆనందాన్ని సమూలంగా హరించి వేస్తుంది. దుఃఖసాగరంలో ముంచుతుంది.

(చిన్న విషయం. బాలుడు చిన్నప్పుడు ఆడుకుంటున్నప్పుడు వాడికి తల్లి తండ్రులు ఒక వస్తువు కానీ, ధనం కానీ ఇచ్చి “నాన్నా ఇది నీదే దాచుకో!” అంటారు. వెంటనే వాడు “ఇదినాది. ఎవ్వరికీ ఇవ్వను” అని అంటాడు. పెద్ద అయిన తరువాత వాడు, “అమ్మ నాన్న నన్ను దాచుకోమన్నారు, ద కు దీర్ఘం కాకుండా ఓత్వము ఇస్తాను. దోచుకొని, దాచుకుంటాను అని అలా ఫిక్స్ అయి పోతాడు. ఉగ్గుపాలతో నేర్చిన అహంకారము, స్వార్థం, ఇలా వెర్రితలలు వేస్తుంది.)

కాబట్టి తెలివి కల వాళ్లు ఈ విషయమును తెలుసుకొని అహంకారాన్ని, స్వార్థాన్ని అంతం చేయాలి. అహంకారమును, స్వాభిమానమును వదిలిపెట్టాలి. భోగముల మీద ఆసక్తిని తగ్గించుకోవాలి. భగవంతుని మీద చింతన పెంచుకోవాలి. దుఃఖముల నుండి విముక్తి పొందాలి.

బ్రాహ్మణోత్తములారా!మానవునిలో నిరంతరం సుడులు
తిరుగుతున్న ఆలోచనలే మనిషి మనిషికి మధ్య భేద భావమును
కలుగజేస్తాయి. వాడు వేరు నేను వేరు అని అంతరాలు సృష్టిస్తాయి. ఈ
భేదభావమునకు సంబంధించిన ఆలోచనలు అంతం కాకపోతే, వాడు
ఎంతటి వాడైనా, పతనం తప్పదు.

బ్రాహ్మణోత్తములారా! ఈ జగత్తులో పరమాత్మ తత్వము ఒక్కటే
సత్యము. మిగిలినవి అన్నీ అసత్యములే. దేనికీ అస్థిత్యము లేదు.
నిరంతరము మారి పోయేవే. దేహములు కూడా పుట్టినప్పటి నుండి
చచ్చే దాకా బాల్య, యవ్వన, వృద్ధాప్యములు అనే అవస్థలను,
మార్పులను పొందుతూ ఉంటుంది. ప్రకృతిలో ఉన్న మొక్కలు,
వృక్షములు అన్నీ నిరంతరము మార్పు చెందుతుంటాయి. ఏదీ
శాశ్వతముగా నిలువదు. ఈదేహములకే శాశ్వతత్వము లేనపుడు,
దేహములు పాటించే వర్ణము,ఆశ్రమము మొదలగు ధర్మములకు
అస్థిత్యము ఏముంటుంది. స్వర్గం నరకం ఏముంటాయి.

సుఖదుఃఖాలకు మూలమైన కర్మలు కూడా తాత్కాలికమే. అన్నీ
స్వప్నంలో జరిగినట్టు జరుగుతుంటాయి. కాబట్టి ఈ అనంత విశ్వంలో
ఉన్న అన్ని వస్తువులు, విషయములు అన్నీ మిథ్య. దేనికీ అస్థిత్యములేదు
అని తెలుసుకోవాలి.

మానవుడు మెలుకువగా ఉన్నప్పుడు ఈ ప్రపంచంలో కనపడే
ఎన్నో విషయాలను తన ఇంద్రియములతో చూస్తుంటాడు.

వింటుంటాడు. అనుభవిస్తుంటాడు. బాల్యము, యౌవనము, వృద్ధాప్యము అనే అవస్థలను పొందుతుంటాడు. అలాగే స్వప్నంలో ఉన్నప్పుడు, ఇంద్రియములు పనిచేయనపుడు, మనసుతోనే అన్నిపనులు చేస్తుంటాడు. సుషుప్తావస్థలో ఉన్నప్పుడు మనసు కూడా పనిచేయదు. గాఢ నిద్రలో ఉంటాడు. జీవుడు ఆత్మతో అనుసంధానం అవుతాడు. బ్రహ్మానంద స్థితిని అనుభవిస్తాడు. ఆ స్థితిలో ఈ ప్రపంచములోని వస్తువులు, వాటికి సంబంధించిన కోరికలు, సుఖదుఃఖాలు. కలలో కనపడే వస్తువులు మాదిరి అన్నీ నశించిపోతాయి. అలాగేక స్థితిలో ఉంటాడు.

మానవునిలోని ఈ మూడు అవస్థలు నాచేతనే కల్పించబడ్డాయి. ఈ అవస్థలు అన్నిటికీ మూల కారణం మీలో ఉన్న అహంకారమే. ఈ విషయం తెలుసుకున్న మీరు, జ్ఞానము అనే ఖడ్గము చేత మీలో ఉన్న అహంకారమును ఖండించండి. అప్పుడు మీ హృదయములలో ఉన్న నేను మీకు కనపడతాను. నన్ను సేవించి ముక్తిని పొందండి.

ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా!ఈ జగత్తు అంతా మీ మనస్సు చేత మీరు కల్పించుకున్నదే. మీ మనసుతో మీరు ఎలా చూస్తే అలా కనపడుతుంది. మీ మనస్సు చంచలంగా ఉంటే జగత్తులోని విషయాలు కూడా చంచలంగానే కనపడతాయి. కాబట్టి ఈ ప్రపంచం, ప్రాపంచిక విషయాలు, విషయభోగాలు, కామవాంఛలు అన్నీ మీ మానసిక భ్రమ. ఉన్నాయి అని అనుకుంటే ఉంటాయి. లేవు అనుకుంటే లేవు.

విజ్ఞానస్వరూపుడు అయిన పరమాత్మ ఒక్కడే సత్యం. ఆ పరమాత్మయే నానారకాలుగా ప్రపంచంలో ప్రకటితం అవుతున్నాడు. కాని వాస్తవానికి పరమాత్మఒక్కడే. మానవుల మనోభావాలను బట్టి, చిత్త చాంచల్యమును బట్టి, వారుకోరుకున్న విధంగా, కోరుకున్న రూపాలలో కనపడుతున్నాడు. ఇదంతా మాయ అని తెలుసుకొని, అన్నిటిలో పరమాత్మను చూడడమే మానవుని కర్తవ్యం.

కాబట్టి మానవులు ఈ కనపడే ప్రాపంచిక విషయముల నుండి తమ దృష్టిని మరల్చుకోవాలి. విషయ వాంఛలయందు, కామ సంబంధ మైన కోరికల యందు ఆసక్తిని వదిలిపెట్టాలి. అనవసరంగా మాట్లాడకుండా మితంగా మాట్లాడాలి. మనస్సు, వాక్కును, ఇంద్రియములను అదుపులో పెట్టుకోవాలి. అప్పుడే నిరంతర సుఖమును అనుభవించగలడు. లేకపోతే అతని జీవితం అంతా దుఃఖమయం అవుతుంది. కాని ప్రతి మానవునికి ఆహారం తీసుకోవడం, శరీరం శుభ్రం చేసుకోవడం, నిద్రపోవడం శారీరక ధర్మములు. ఆ సందర్భములలో మాత్రమే బాహ్య ప్రపంచముతో సంబంధంపెట్టుకోవాలి. అప్పుడు కూడా ఈ ప్రపంచం అంతా మాయ, మిథ్య, పరమాత్మ ఒక్కడే సత్యము అనే భావననుకలిగి ఉండాలి.

బ్రాహ్మణోత్తములారా! సిద్ధిపొందిన పురుషుడు, ఈ దేహము శాశ్వతము కాదు అని తెలుసుకుంటాడు. కర్మవశాత్తు ఈ దేహము వచ్చింది. కాలం తీరగానే పోతుంది అనే జ్ఞానమును కలిగి ఉంటాడు. అతనికి దేహము మీద ప్రేమ, అభిమానము, ఆసక్తి ఉండదు. దేహము ఉన్నంత వరకు కర్మలు చేస్తుంటాడు. కాని ఏ కర్మ మీద ఆసక్తి

కనబరచడు. చేయాలి కాబట్టి చేస్తుంటాడు. దేహములో ప్రాణములు ఉన్నంతవరకు జీవించి ఉంటాడు. ఈ దేహమును కలలో వచ్చి మెలుకువ రాగానే మాయం అయ్యే దేహం మాదిరి భావిస్తాడు.

ఓ బ్రాహ్మణులారా! మీకు అత్యంత రహస్యములైన సాంఖ్యయోగ విషయములను వివరించాను. నేను ఎవరో కాదు. హంసరూపంలో వచ్చిన విష్ణువును. మీకు ధర్మోపదేశము చేయడానికే వచ్చాను. నాలోనే అన్ని యోగములు అంటే సాంఖ్యము, యోగము, సత్యము, వేదములు, తేజసు, ఐశ్వర్యము, కీర్తి, నిగ్రహము అన్నీ ఉన్నాయి. అన్ని గుణములు నన్నే సేవిస్తుంటాయి. నేను అన్ని గుణములకు అతీతుడను. నాకు రాగద్వేషములు లేవు. మానవుల హితమును కోరుతుంటాను. నాకు అందరి మీద ప్రేమ తప్ప ద్వేషము లేదు. నేను ఈ విశ్వంఅంతా నిండి ఉన్నాను.” అని ఉపదేశించాడు హంసరూపంలో ఉన్న విష్ణువు.

విష్ణువు బోధనలు విన్న తరువాత ఆ మునుల సందేహములు అన్నీ తొలగి పోయాయి. వారందరూ విష్ణువును భక్తి శ్రద్ధలతో పూజించారు. కీర్తించారు. తరువాత నేను నా లోకమునకు వెళ్లిపోయాను.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి ఉపదేశించాడు అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు ఉద్ధవునికి శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన పరమాత్మ తత్వమును గురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పదమూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
పదునాలుగవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ ఉద్ధవునికి తన ఉపదేశములను కొనసాగించాడు. ఇంతలో ఉద్ధవునికి మరొక సందేహము కలిగింది. శ్రీకృష్ణుని ఇలా అడిగాడు.

“కృష్ణా! బ్రహ్మ తత్వమును తెలిసిన మహా ఋషులు ఎన్నో రకముల శ్రేయస్సులను, శ్రేయోమార్గముల గురించి చెబుతుంటారు. అవి అన్నీ ఒకటేనా లేక వేరు వేరుగాఉంటాయా! అన్ని మంచివేనా లేక వాటిలో కొన్ని మాత్రమే మంచివా! లేక ఒకటి మాత్రమే మంచిదా! నీవు భక్తి యోగము గురించి నాకు చెప్పావు కదా! నీవు ఉపదేశించిన నిష్కామ భక్తి యోగమును సక్రమంగా ఆచరిస్తే, మానవులకు ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తి నశించి, మనస్సు నీ యందే లగ్నం అవుతుంది. కానీ, ఏ కోరికలు లేని ఈ భక్తియోగము అందరికీ సమ్మతమేనా! అందరూ ఆచరించతగ్గదేనా! లేక అది కొంతమందికి మాత్రమే పరిమితమా! లేక నీవు ఒక్కడివి మాత్రమే ఆచరించావా! ఇంకెవ్వరూ ఆచరించలేదా! అసలు ఈ నిష్కామ భక్తి యోగము అందరికీ ఆచరణయోగ్యమేనా! నాకు వివరించు.” అని అడిగాడు.ఆ ప్రశ్నకు శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఉద్ధవా! వేదములు అన్నీ కాలప్రభావంతో నశించి పోతాయి. వేదములను ఎవరూ అధ్యయనం చెయ్యరు. వేదములలో చెప్పబడిన

ధర్మములను ఎవరూ పాటించరు. అధర్మం పెచ్చరిల్లుతుంది. అప్పుడు ప్రళయం వస్తుంది. ఆ ప్రళయంలో ఈ సృష్టి అంతరించి పోతుంది. బ్రహ్మ మరలా సృష్టి మొదలు పెట్టినపుడు నేను బ్రహ్మాకు వేద విద్యను ఉపదేశించాను. ఆ వేదములను అనుసరించి సృష్టి కొనసాగింది.

నేను బ్రహ్మాకు ఉపదేశించిన వేదములను, బ్రహ్మ తన మొదటి కుమారుడైన స్వామయంభువ మనువుకు ఉపదేశించాడు. తనకు బ్రహ్మ ఉపదేశించిన వేద విద్యను స్వామయంభువ మనువు తన తరువాతి వారైన భృగువు, అంగిరసుడు, మలీచి, పులహుడు, అత్రి, పులస్త్యుడు, క్రతువు అను ఏడుగురు ఋషులకు ఉపదేశించాడు. సప్తఋషుల నుండి వేద విద్య దేవతలకు, దానవులకు, గుహ్యకులకు, మనుష్యులకు, సిద్ధులకు, గంధర్వులకు, విద్యాధరులకు, చారణులకు, కింపురుషులకు, కిన్నరులకు, నాగులకు, రాక్షసులకు, మొదలగు వారికి ఉపదేశింప బడింది.

ఈ లోకములో జీవుల యొక్క స్వభావములు సత్వ, రజస్, తమోగుణముల ఆధారంగా ఉంటాయి. వీటినే పూర్వజన్మ వాసనలు అంటారు. ప్రతి జీవి తన పూర్వ జన్మ వాసనలకు అనుగుణంగానే ఈ లోకంలో ప్రవర్తిస్తుంటాడు. ఈ వాసనల వలననే దేవతలు, అసురులు, జంతువులు, మనుష్యులు రకరకాలుగా ప్రవర్తిస్తుంటారు. ఈ విషయము లగ్నీ వేదములలో చెప్పబడ్డాయి.

ఇంక మానవుల సంగతికి వస్తే, మానవుల స్వభావములను అనుసరించి వారి బుద్ధి, మనసు వివిధ రీతులలో ప్రవర్తిస్తూ ఉంటుంది. కొంత మంది వేదములు అభ్యసించి వేదములలో చెప్పిన

మాదిరి నడచుకుంటారు. మరి కొందరు వేదములను చదవరు. కాని వారికి వారి పెద్దలనుండి వంశానుగతంగా వస్తున్న ఆచారములను, వ్యవహారములను, అలవాట్లను అనుసరిస్తూ ఉంటారు. వాటినే వేదము అనుకుంటారు. మరి కొందరు అది కూడా చెయ్యరు. తమకు ఏది తోస్తే అదే ధర్మము అదే వేదము అని వితండ వాదము చేస్తుంటారు. వారిని పాపండులు అని అంటారు. వారిది పాపండు మతము (వితండ వాదము). ఇదంతా నా మాయ వలన జరుగుతూ ఉంటుంది.

మానవులంతా మాయా మోహితులై తాము చేసే కర్మలను బట్టి తమకు ఏది శ్రేయస్సు కలుగ జేస్తుందో, శ్రేయోమార్గములు ఏమిటో నిర్ణయించుకుంటారు. కొంత మంది మానవులు ధర్మమును ఆచరించడం శ్రేయోమార్గము అనుకుంటారు. మరికొందరు కీర్తిని సంపాదించడం శ్రేయస్సు అనుకుంటారు. మరి కొందరు తమ కోరికలను తీర్చుకోవడంలోనే తమ శ్రేయస్సు ఉందని అనుకుంటారు. కొంతరు సత్యవ్రతమును, మరి కొందరు మనో నిగ్రహమును, ఇంద్రియ నిగ్రహమును తమ తమ శ్రేయోమార్గములుగా తలుస్తారు. మరి కొందరు ధనము, ఆస్తులు, భోగములు, ఉండటమే శ్రేయస్సు అనుకుంటారు. మరి కొందరు యజ్ఞములు, యాగములు, తపస్సు చేయడమే శ్రేయస్సు అనుకుంటారు. ఎవరికి తోచినట్టు వారు తమ తమ శ్రేయోమార్గములను అవలంబిస్తారు.

అసలు సత్యం ఏమిటంటే ఈ లోకమే అనిత్యము, అశాశ్వతము, దుఃఖములతో నిండి ఉంది. నిరంతరము పరిణామం(మార్పు) చెందుతూ ఉంటుంది. మానవులు ప్రాపంచిక

విషయములయందు ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు. ప్రాపంచిక విషయములు అన్నీ మోహమును పుట్టిస్తాయి. క్షుద్రమైనవి. హీనమైనవి. నిరంతరము శోకమును కలిగిస్తాయి. నిరంతరము దుఃఖములతో, శోకములతో నిండి ఉన్న ఈ ప్రపంచంలో సుఖం పొందాలంటే ఒకే ఒక మార్గం ఉంది. నాయందు మనసు లగ్నం చేయాలి. ప్రాపంచిక విషయముల మీద, విషయ వాంఛల మీద ఆసక్తిని వదిలిపెట్టాలి. పరమాత్మను మనసులో నిలుపుకొని, నిర్మలమైన మనస్సుతో పరమాత్మను ధ్యానిస్తేనే సుఖం కలుగుతుంది కానీ మరి దేని వలనా సుఖం కలుగదు.

నిరంతరము ప్రాపంచిక విషయములలో, విషయ వాంఛలతో సతమతమయ్యేవారికి సుఖం ఎలా ఉంటుంది? ఇతరుల సొత్తుకు ఆశపడని వాడికి, మనస్సును, ఇంద్రియములను నిగ్రహించిన వాడికి, అందరిపట్లా సమానమైన భావము కలిగిన వాడికి, అందరూ తనతో సమానమే అని తలచేవాడికి, ఉన్నదానితో తృప్తి పడేవాడికి, ఈలోకమంతా సుఖమయంగానే కనిపిస్తుంది.

ఉద్ధవా! నా యందే మనసు నిలిపిన వాడికి, నా యందు భక్తి కలిగిన వాడికి, బ్రహ్మ పదవి, ఇంద్ర పదవి ఇచ్చినా, ఒక రాజ్యానికి రాజును చేసినా, అణిమాది అష్టసిద్ధులు ప్రసాదించినా, నిరాకరిస్తాడు. మోక్షము ఇచ్చినా వద్దంటాడు. ఎందుకంటే పైన చెప్పబడినవి అన్నీ శాశ్వతములు కావు. బ్రహ్మ పదము ఒక్కటే శాశ్వతము.

నేను నా భక్తులను ఇష్టపడినంతగా ఎవరినీ ఇష్టపడను. నేను నాభక్తుల పాద ధూళిని శిరస్సున దాలుస్తాను. వారి కోసరం ఏమైనా

చేస్తాను. వారి యోగక్షేమములను వహిస్తాను. నా మీద భక్తితో నన్ను సేవించేవారు ఇతరుల సొత్తుకు ఆశపడరు. దొరికిన దానితో తృప్తిపడతారు. శాంతంగా ఉంటారు. వారికి స్వాభిమానము ఉండదు. అందరినీ సమంగా ఆదరిస్తారు. వారిలో భేదభావము ఉండదు. వారికి రాగద్వేషములు ఉండవు. విషయ వాంఛలు ఉండవు. వీరంతా నాయందు ఏకాగ్రమైన భక్తి కలిగి ఉంటారు. అటువంటి వారు ఈ లోకంలో నిరంతర సుఖమును పొందుతారు. వారికి దుఃఖము అంటే ఏమిటో తెలియదు. పైలక్షణములు లేని వారు ఎవ్వరూ సుఖమును పొందలేరు.

ఉద్ధవా! ఇంద్రియములను, మనస్సును జయించలేని వారు నా మీద భక్తి కలిగి ఉన్నా ప్రయోజనం లేదు. వారు నా మీద భక్తి ఉందని లోకానికి చూపి, దానితో సొమ్ముచేసుకుంటారు. నా మీద భక్తి ఉందని గొప్పలు చెప్పుకుంటారు. కాని మరి కొందరు, నా మీద ఉన్న భక్తి ప్రభావంతో ప్రాపంచిక విషయములకు, విషయ వాంఛలకు దూరంగా ఉంటారు.

ఉద్ధవా! బాగా మండుతున్న అగ్నిలో ఒక కర్రపుల్ల వేస్తే అది భస్మం అయినట్టు, నామీద అచంచలమైన భక్తి కలిగి ఉంటే, ఆ భక్తి అనే అగ్నిలో అతని పాపములు అన్నీ భస్మం అయిపోతాయి. ఉద్ధవా! నిరంతరమైన సాధనతో నా మీద భక్తి పెరుగుతుంది. ఆ సాధనా భక్తితోనే మానవులు నన్ను వశం చేసుకోగలరు. అంతేకానీ, కేవలం యోగముచేతా, సాంఖ్యము చేతా, ధర్మాచరణము చేతా, వేదములను అధ్యయనం చేయడం చేతా, తపస్సు చేయడం చేతా, దానం

చేయడం చేతా నన్ను వశం చేసుకోలేరు.

పై చెప్పబడినవి అన్నీ నా మీద భక్తి కలిగి ఉన్నప్పుడే రాణిస్తాయి. విడివిడిగా రాణించవు. నా మీద ఉన్న భక్తి, శ్రద్ధ.... వీటి వలననే నేను సాధువుల హృదయములలో తిష్టవేసుకొని కూర్చుంటాను. నా మీద భక్తి కలిగి ఉండటానికి కుల, జాతి భేదములేదు. నా మీద శ్రద్ధ, భక్తి ఉన్న ఛండాలురు కూడా పవిత్రం అవుతారు. నా మీద భక్తి, శ్రద్ధ లేని మానవుల యొక్క చిత్తము, దయాగుణము, వారు ఆచరించే ధర్మము, చేసే తపస్సు, ఆర్జించిన జ్ఞానము, ఇవి ఏవి కూడా ఆ మానవులను పవిత్రం చేయలేవు.

నా మీద భక్తి, శ్రద్ధ ఉన్న దానికి ఋజువు నన్ను తలచుకోగానే వారి శరీరములు పులకించాలి. వారి చిత్తము ద్రవించాలి. వారిగొంతు బొంగురుపోవాలి. వారి కళ్లలో నుండా ఆనంద భాష్పములు జలాజలా రాలాలి. ఆనందం పట్టలేక ఏడుస్తారు. అంతలోనే నవ్వుతారు. గుండెల నిండా నన్నే నింపుకుంటారు. పెద్దగా పాడతారు. ఆడతారు. అదే నా మీద ఉన్న అచంచలమైన గాఢమైన భక్తికి నిదర్శనము. ఇటువంటి భక్తులు మూడులోకములను పవిత్రం చేస్తారు. నా మీద భక్తిలేకపోతే వారి చిత్తము ఎన్నటికీ పరిశుద్ధము కాదు.

మకిల పట్టిన బంగారమును అగ్నిలో వేసి కాలిస్తే ఆ మకిల అంతా పోయి ప్రకాశిస్తుంది. అలాగే నా మీద ఉన్న అచంచలమైన భక్తితో వారిలో ఉన్న పూర్వ జన్మ వాసనలు అన్నీ నశించిపోతాయి. వారి హృదయములు పవిత్రం అవుతాయి. కంటికి జబ్బు వస్తే ఎదురుగా ఉన్న వస్తువులు కూడా సరిగా కనపడవు. ఆ కంటిలో మందు వేస్తే, కంటిలో

ఉన్న వ్యాధి పోయి, కళ్లు సరిగా కనపడతాయి. అలాగే నన్ను కీర్తించడం ద్వారా, నా లీలలను వినడం ద్వారా, మానవుల మనసులలోని మాలిన్యం తొలగి పోయి, పవిత్రం అవుతాయి.

ఉద్ధవా! ఎల్లప్పుడూ ప్రాపంచిక విషయముల గురించి విషయ వాంఛల గురించి, కామ సంబంధ మైన వాటి గురించి ఆలోచించే వాడి మనస్సు నిరంతరము ప్రాపంచిక విషయముల యందు, విషయ వాంఛల యందు లగ్నమై ఉంటుంది. అలా కాకుండా ఎల్లప్పుడూ నా గురించి ఆలోచిస్తూ నన్నే స్మరిస్తూ ఉన్న వాడి మనసు నిరంతరము నాయందే లగ్నం అయి ఉంటుంది. విషయ వాంఛల యందు మనసు నిలిపితే దుఃఖం కలుగుతుంది. నా యందు మనసు నిలిపితే సుఖం కలుగుతుంది. ఇంతే తేడా! కాబట్టి నువ్వు కూడా ప్రాపంచిక విషయముల యందు మనసు నిలపకుండా, నన్నే ధ్యానించు, స్మరించు, కీర్తించు. నీ చిత్తము నా యందే నిలుపు.

ఉద్ధవా! మరొక విషయం. స్త్రీలతో కానీ, ఎల్లప్పుడూ ఆ స్త్రీల పాండు కోరేవాడితో కానీ స్నేహం చేస్తే, సంసారంలో చిక్కుకుంటావు. సంసారము నుండి విముక్తుడవు కావాలంటే ఎల్లప్పుడూ ఒంటరిగా ఉండటానికి ప్రయత్నించు. ఎందుకంటే స్త్రీలతో సాంగత్యము వలనా, ఎల్లప్పుడూ స్త్రీలతో సుఖములు అనుభవించే వారి సాంగత్యము వలనా, జీవులకు అనేక విధములైన కష్టములు, నష్టములు, బాధలు కలుగుతాయి. స్త్రీ సాంగత్యము మానవుని సంసార బంధనములలో పడవేస్తుంది. స్త్రీ సాంగత్యము వలన కలిగే కష్ట నష్టములు ప్రపంచములోని ఏ ఇతర విషయముల వలన కలుగవు.” అని ఉ

పదేశించాడు కృష్ణుడు.

అప్పుడు ఉద్ధవుడు కృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు. “కృష్ణా! నిన్ను స్మరించాలి, పూజించాలి, ధ్యానించాలి అని అన్నావు కదా. నిన్ను ఏ రూపంలో స్మరించాలి. కాస్త వివరంగా చెప్పు.” అని అడిగాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు ఈ విధంగా చెప్పాడు.

“ఉద్ధవా! ధ్యానంలో కూర్చునే ముందు నువ్వు మంచి ఆసనమును ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. అది ఎక్కువ ఎత్తు అయినది, ఎక్కువ కిందగా ఉండేదీ కాకుండా, సమంగా ఉండేది, నీకు కూర్చోడానికి సుఖంగా ఉండేది అయిన ఆసనమును ఏర్పాటు చేసుకొని దానిమీద నిటారుగా కూర్చోవాలి. చేతులు ఒడిలో పెట్టుకోవాలి. దృష్టిని ముక్కు కొసన నిలపాలి. ప్రాణాయామం చెయ్యాలి. గట్టిగా గాలి పీల్చి, నిలపగలిగినంత సేపు నిలిపి మరలా నెమ్మదిగా వదిలిపెట్టాలి. శ్వాసను క్రమబద్ధం చేయాలి. రోజు రోజుకూ ప్రాణాయామం చేసే సమయమును పెంచుకుంటూ పోవాలి.

మూలాధార చక్రము నుండి ప్రారంభించి, ఓంకార ధ్వనిని పైపైకి తీసుకొని వెళ్లాలి. అంటే ఓంకారమును మెల్లగా ఆరంభించి పైపైకి తీసుకొని వెళుతూ ఆ ధ్వనిని స్వరంతో కలపాలి. (ఓం తో ప్రారంభించి మ్మమ్మ అంటూ దీర్ఘంగా కలపాలి) ఈ మాదిరి ప్రతిరోజూ మూడుసార్లు చెయ్యాలి. ఈ మాదిరి చేస్తే ఒక నెల రోజులలో శ్వాస స్వాధీనం అవుతుంది. మనసులో పైకి లేచి ఉన్న, ముడుచుకొని ఉన్న, ఎనిమిది దళములు ఉన్న, మెల్ల మెల్లగా వికసిస్తున్న పద్మమును మనసులో ధ్యానించాలి. ఆ పద్మము మధ్యలో సూర్యుని, చంద్రుని,

అగ్నిని ఉంచాలి. వాటి మధ్య నా స్వరూపమును ప్రతిష్ఠించాలి.

ఉద్ధవా! నా రూపం ఎలా ఉంటుందంటే.....ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. అవయవాలు సమంగాఉంటాయి. ప్రసన్నమైన ముఖంతో ఉంటుంది. పాడవైన చేతులు కలిగిఉంటుంది. మెడ అందంగా ఉంటుంది. చెక్కిళ్లు నిండుగా ఉంటాయి. ముఖాన చిరునవ్వు మెరుస్తూ ఉంటుంది. చెవులకు ప్రకాశిస్తున్న మకరకుండలములు ఉంటాయి. బంగారు రంగులో ఉన్న పట్టు బట్ట కట్టుకొని ఉంటాను. వక్షస్థలములో శ్రీవత్సము అనే పుట్టు మచ్చ ఉంటుంది. నాలుగు చేతులలో శంఖము, చక్రము, గద, తామర పుష్పము ఉంటాయి. మెడలో వనమాల వేలాడుతూ ఉంటుంది. కాళ్లకు అందియలు ఉంటాయి. కంఠములో కౌస్తుభ మణి ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది. మణిమయ కిరీటము, ముత్యాల మొలనూలు ఉంటాయి. నా రూపము మనోహరంగానూ, హృద్యంగానూ, సర్వాంగ సుందరంగానూ, ప్రసన్నమైన ముఖంతోనూ, అతి కోమలంగానూ ఉంటుంది.

ఇటువంటి నా రూపములో ఉన్న అన్ని అవయవముల యందు నీ మనసును లగ్నం చెయ్యి. బుద్ధిమంతుడైన వాడు, తన మనస్సును ప్రాపంచిక విషయముల నుండి వెనుకకు లాగి, నా యొక్క అన్ని అవయవముల యందు లగ్నం చేస్తాడు. తరువాత తన ఇష్టం అయిన అవయవమునందు మనసును నిలుపుతాడు. ఉదాహరణకు నా యొక్క సుందర మైన ముఖము నందు కానీ, నా పాదముల యందు కానీ మనసును నిలిపితే, మిగిలిన అవయవము

లను విడిచి పెట్టి నా ముఖమునుకానీ, పాదములను కానీ మనసులో నిలుపుకోవాలి. వాటినే ధ్యానించాలి. క్రమ క్రమంగా తన మనసును అక్కడి నుండి శూన్యంలోకి మళ్లించాలి.

(మనం పూజించే విగ్రహాలు మన మనసును నిశ్చలంగా నిలపడానికే పనికి వస్తాయి అని వ్యాసుల వారి అభిప్రాయము. కాని మనం ఆ విగ్రహాలకు అలంకారాలు చేయ్యడం, వజ్రకిరీటాలు సమర్పించడం, రకరకాల నివేదలను అర్పించడంతోనే ఆగిపోతున్నాము.)

తరువాత ఆ అవయవమును, శూన్యమును విడిచిపెట్టి, కేవలము శుద్ధబ్రహ్మమును మాత్రమే ధ్యానించాలి. బ్రహ్మము మీదనే మనసును లగ్నంచేయాలి. ఇంక ఏ ఇతర వస్తువు గురించి తలంచ కూడదు, ఆలోచించకూడదు. ధ్యానించకూడదు. అప్పుడు పురుషుడు తన లో ఉన్న జీవాత్మలో పరమాత్మను, పరమాత్మలో జీవాత్మను దర్శిస్తాడు. ఇది తీవ్రమైన ధ్యానముతో కానీ సిద్ధించదు. పరమాత్మ యందు మనసును లగ్నం చేసిన వానికి ఈ ప్రపంచంలో దొరికే వస్తువుల మీద, ఆ వస్తువులతో చేసే పనుల మీద, ఆ వస్తువులను సంపాదించాలనే కోరికలమీదా ఎటువంటి ఆసక్తి ఉండదు. ప్రాపంచిక విషయములు మీద ఉన్న భ్రమలు అన్నీ తొలగి పోతాయి. ప్రాపంచిక విషయములు, విషయ వాంఛలు అన్నీ అసత్యములు, పరమాత్మ ఒక్కడేసత్యము అనే జ్ఞానం సిద్ధిస్తుంది.” అని శ్రీకృష్ణుడుఉద్ధవునికి జ్ఞానోపదేశం చేసాడు అని శుకయోగి పరీక్షిత్ మహారాజుకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పదునాలుగవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
పదునైదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి తన ఉపదేశాన్ని
కొనసాగించాడు.

“ఉద్ధవా! ఇంద్రియములను జయించిన వాడు,
ప్రాణాయామము ద్వారా శ్వాసను నియంత్రించిన వాడు, స్థిరమైన
చిత్తము కలవాడు అయిన యోగి తన మనస్సును నిరంతరము నా
యందే నిలిపి ఉంచుతాడు. అటువంటి యోగికి అణిమ మొదలగు
ఎనిమిది సిద్ధులు వాటంతట అవే సిద్ధిస్తాయి.” అని అన్నాడు.

ఇంతలో ఉద్ధవుడు కలుగచేసుకొని కృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు.
“కృష్ణా! నువ్వు యోగుల సంగతి, సిద్ధుల సంగతి చెప్పావు కదా! వారు
ఎలా ఉంటారు. వారి వేష భాషలు ఎలాఉంటాయి. వారికి సిద్ధులు
ఎలా వస్తాయి. అసలు సిద్ధులు ఎన్ని. వీటి గురించి నాకు
తెలియజెయ్యి.” అని అడిగాడు. దానికి సమాధానంగా శ్రీకృష్ణుడు ఇలా
అన్నాడు.

“ఉద్ధవా! యోగులు 18 సిద్ధులు ఉన్నాయని చెప్పారు. వాటిలో
8 సిద్ధులు ప్రసిద్ధమైనవి. ఆ సిద్ధులను నేను అభ్యసించాను. మిగిలిన
10 సిద్ధులు సత్వ, రజస్, తమోగుణములతో ప్రభావితమౌతున్నాయి.

నేను చెప్పిన ఎనిమిదిసిద్ధులలో అణిమ, మహిమ, గరిమ మొదటివి. ఇవి శరీరమునకు సంబంధించినవి. తరువాతది ప్రాప్తి. ఇది ఇంద్రియములకు, ఆ ఇంద్రియముల అభిష్టాన దేవతలకు సంబంధించినది. ప్రాకామ్యము అనే సిద్ధి లౌకికమైన వస్తువులకు సంబంధించినది. ప్రాపంచిక వస్తువులను ఇష్టం వచ్చినట్టు అనుభవించడానికి అనువైనది. ఈశితము అనేసిద్ధి శరీరములో ఉన్న శక్తి, ప్రేరణ ఇస్తుంది. తరువాతది వశిత. ఈ సిద్ధి పొందిన వాడు ప్రపంచంలో విహరిస్తున్నా విషయ సుఖములు అనుభవిస్తున్నా వాటి యందు ఏ మాత్రం ఆసక్తి లేకుండా ఉంటాడు. కామావసాయిత అనేది ఎనిమిదవ సిద్ధి. ఈ సిద్ధి పొందిన వాడు తాను కోరుకున్న వస్తువులను పొందుతాడు. కోరుకున్న సుఖములను యధేచ్ఛగా అనుభవిస్తాడు. ఈ అష్టసిద్ధులు నాకు సహజంగానే సిద్ధించాయి. ఇవి ఉన్నాయి అని నేను ఎన్నడూ గర్వాన్ని పొందలేదు.

ఇవి కాక ఇంకా 10 సిద్ధులు ఉన్నాయని చెప్పాను కదా! వాటితో ఈ క్రింది విషయములను తెలుసుకోవచ్చును. అవి ఏమిటంటే... శరీరంలో కలిగే ఆకలి, దష్టిక మొదలగు వాటిని నియంత్రించవచ్చును. దూరములో జరిగే విషయములను చూచేశక్తి, దూరంగా మాట్లాడుకునే మాటలను వినేశక్తి కలిగి ఉండటం. ఇష్టమైన ప్రదేశమునకు, ఈ శరీరముతో, మనోవేగముతో వెళ్లగలిగి ఉండటం, తనకు ఇష్టం వచ్చిన రూపమును ధరించడం (కామరూపులు), పరకాయ ప్రవేశం చేయడం (తన శరీరములో ఉన్న చైతన్యాన్ని మరొక శరీరంలోకి ప్రవేశపెట్టడం), తనకు ఇష్టం వచ్చినపుడు మరణించే శక్తి కలిగి ఉండటం (స్వచ్ఛంద మరణం...భీష్మునికి ఉన్న శక్తి), దేవలోకంలో దేవతలు, దేవతా స్త్రీలు సలిపే క్రీడలను చూడగలిగి ఉండటం, తాను

ఏమి సంకల్పిస్తే అది సిద్ధించడం, తాను ఏ మాట అంటే అది జరిగి పోవడం. ఈ పది సిద్ధులు మానవుని రజోగుణము, తమోగుణముల నుండి పుట్టినవి. ఈ గుణములకు అనుగుణంగా పై సిద్ధులు సంక్రమిస్తాయి.

ఇవి కాక క్షుద్ర శక్తులు కొన్ని ఉన్నాయి. జరిగినది, జరుగుతున్నది, జరగబోయేది తెలుసుకోవడం, శరీరం ఎండ, వాన, చలికి తట్టుకునే శక్తి కలిగి ఉండటం, ఇతరుల మనసులో మెదిలే ఆలోచనలను పసికట్టడం, అగ్ని స్తంభన, వాయుస్తంభన, జలస్తంభన మొదలగు విద్యలు, విషం తిన్నా తట్టుకోగలిగే శక్తి కలిగి ఉండటం, ఎదుటి వారిని సులభంగా జయించే శక్తి. ఇవి క్షుద్రశక్తులు.

ఉద్ధవా! ఇప్పటి దాకా నీకు సిద్ధులు పేర్లు వాటి లక్షణముల గురించి చెప్పాను. ఏ యోగము అవలంబిస్తే ఏ సిద్ధి లభిస్తుందో వివరంగా చెబుతాను విను. నేను సూక్ష్మరూపంలో ఉంటాను. నాకు స్థూల శరీరం లేదు. అటువంటి నాలో ఎవరైతే తమ సూక్ష్మశరీరంతో ప్రవేశించి నన్ను ఉపాసిస్తాడో, అతడు నారాయణ సిద్ధి ని పొందుతాడు. మహత్తత్వ రూపంలో ఉన్న నాలో ఎవరైతే తన చిత్తమును ప్రవేశపెట్టి నన్ను ఉపాసిస్తాడో, అతడు మహిమ అనే సిద్ధిని పొందుతాడు. అలా కాకుండా ఆకాశము మొదలగు భౌతిక ఉపాధులలో తన చిత్తమును ప్రవేశపెట్టిన వాడు, దానికి తగిన మహిమలనే పొందుతాడు.

అగ్ని, వాయువు, జలము, భూమి ఇవి అన్నీ పరమాణు రూపంలో ఉండే భూతములు. పరమాణువులు అన్నీ కలిస్తేనే ఈ భూతాలు ఏర్పడతాయి. యోగి ఈ నాలుగు భూతములలో తన

చిత్తమును లగ్నం చేస్తే, తాను కూడా ఆ భూతముల మాదిరి
సూక్ష్మమైన పరమాణువులతో సమాన మైన శక్తులను పొందుతాడు.
దానినే లఘిమ అంటారు. (వివరంగా చెప్పాలంటే మన శరీరం స్థూల
రూపము. కాని ఈ శరీరం కూడా అనేక పరమాణువుల కలయిక.
అలాగే ప్రపంచంలో ఉండే అన్ని వస్తువులు కూడా అనేక పరమాణువుల
కలయిక. యోగి తన శరీరమును పరమాణువులుగా విభజిస్తాడు.
అంటే మాయం అవుతాడు. కనపడకుండా పోతాడు. గోడలలో నుండి,
తలుపులలో నుండి చెట్లలో నుండి రాళ్లలో నుండి, పర్వతములలో
నుండి, జలములో నుండి వెళ్లగలడు. రాగలడు. మరలా తన ఇష్టం
వచ్చినపుడు ఆ పరమాణువులను ఒకటిగా చేసి స్థూల శరీరం
పొందుతాడు.

ఉదాహరణకు మీ చేతిలో ఒక ఫోటో ఉంది. దానిని స్కాన్
చేసారు. మైల్ లో అమెరికాకు పంపారు. ఏం జరుగుతుంది. ఆ ఫోటో
చిన్న చిన్న బైట్లుగా విడి పోతుంది. మైల్ ద్వారా వెళుతుంది. అక్కడ
ప్రింటర్ లో మరలా అవన్నీ కలిసిపోయి ఫోటోగా మారుతుంది. ఇదీ
అలాగే అనుకోవచ్చుకదా! ఏమంటారు? ఆలోచించండి.)

ఉద్ధవా! నేనుసత్వగుణ ప్రధానుడను. అటువంటి నన్ను ఏకాగ్ర
చిత్తంలో నిర్మల మైన మనస్సుతో ధ్యానిస్తే, అన్ని ఇంద్రియములకు
అభిష్టానముగా ఉన్న “ప్రాప్తి” అనే సిద్ధిని పొందుతాడు. మహత్తత్వము
క్రియాశక్తికి ప్రధానము. అటువంటి నా మహత్తత్వములో తన
మనస్సును లగ్నం చేసి నన్ను ఉపాసిస్తే, “ప్రాకామ్య” అనే సిద్ధిని
పొందుతాడు. మాయకు అభిపతిని అయిన నా యందు మనస్సును
లగ్నం చేసిన వారికి “ఈశిత్వము” అనే సిద్ధి లభిస్తుంది. నారాయణ

స్వరూపుడను అయిన నాయందు మనస్సును లగ్నం చేస్తే “వశిత్వము” అనే సిద్ధి లభిస్తుంది.

పరబ్రహ్మ స్వరూపుడు అయిన నా యందు మనస్సు బుద్ధి లగ్నం చేస్తే, అతడికి సకల కోరికలు నశించి, పరమానంద స్థితిని పొందుతాడు. అప్పుడు అతనికి ఆకలి, దష్టిక, కోరికలు, వీటి మీద ధ్యాస ఉండదు. పరిశుద్ధమైన ఆత్మస్వరూపమును పొందుతాడు. అటు వంటి వాడికి ఆకాశంలో కానీ, ఇంకా దూరంలో కానీ చేయబడే శబ్దములను, దూరం నుండి వినే శక్తి లభిస్తుంది.

నా నేత్రములే సూర్యుడు. యోగి తన నేత్రములలో సూర్యుని, సూర్యునిలో నేత్రములను లగ్నం చేస్తే, అతనికి దూర ప్రాంతములలో జరిగే విషయములను, దూరంగా ఉన్నసమస్త వస్తువులను, ప్రాణులను స్పష్టంగా చూచే శక్తి లభిస్తుంది.

యోగి తన శరీరమును, మనస్సును, ప్రాణములను నాలో లగ్నం చేస్తే అతనికి “మనోజవము” అనేసిద్ధి లభిస్తుంది. ఈ శక్తితో ఆ యోగి తాను కోరుకున్న చోటికి క్షణాల్లో పోగలడు. అలాగే తాను ఎవరి రూపం ధరించాలి అని అనుకుంటాడో ఆ రూపం ధరించగలడు. అంటే కామరూప శక్తిని పొందగలడు.

అంతే కాదు తాను ఏ శరీరములో ప్రవేశించాలి అని అనుకుంటాడో, తన మనస్సులో ఆ శరీరంలో ఉన్నానని గాఢంగా సంకల్పిస్తాడు. తుమ్మెద ఒక పూవు మీది నుండి మరొక పూవు మీదికి వాలే విధంగా, అతని ప్రాణములు ప్రధానంగా కలిగిన అతని ఆత్మ,

అతని శరీరం నుండి మరొక శరీరంలోకి వాయు మార్గం ద్వారా ప్రవేశిస్తుంది. మరణ కాలములో యోగి, తన కాలి మడమతో అపాన మార్గమును మూసి (అంటే అపాన మార్గము గుండా ప్రాణములు పోకుండా ఆపి). తన ప్రాణములను పైపైకి తీసుకొని వెళ్లి, హృదయములో నిలిపి, అక్కడి నుండి తల మీది భాగము వరకు తీసుకొని వెళ్లి, అక్కడి నుండి తల మీద ఉన్న బ్రహ్మ రంధ్రమును చేదించుకొని అనంత విశ్వంలో కలపాలి. అప్పుడు ఈ స్థూల శరీరం నుండి ప్రాణములు వెళ్లిపోయి, శరీరం పడిపోతుంది.

యోగి మానవ లోకము విడిచి దేవలోకములోకి ప్రవేశించి అక్కడ ఉన్న దేవతల, దేవతాస్త్రీల విహార స్థలములలో తిరగాలి అని అనుకుంటే. నన్ను సత్వగుణముతో ధ్యానించాలి. అప్పుడు సత్వగుణ ప్రధానులు అయిన దేవతా గణములు అతని వద్దకే వస్తారు. ఏ యోగి అయినా తన చిత్తమును నా యందు లగ్నం చేసి ఏకాగ్రచిత్తంతో నన్ను ధ్యానం చేస్తే, అతడు సంకల్పించిన పనులు అన్నీ నెరవేరుతాయి. అదేవిధంగా అతడు ఏమి కోరితే అది జరుగుతుంది. అతడు ఏ ఆజ్ఞ ఇస్తే ఆ ఆజ్ఞ అమలు చేయబడుతుంది. (శాపం ఇవ్వడం ఇదే కావచ్చు).

యోగి అయిన వాడు నా యందు మనస్సు లగ్నం చేస్తే, నా మీదభక్తి, శ్రద్ధ కలిగి ఉంటే, అతని మనసు కూడా సత్వగుణమును సంతరించుకొని శుద్ధి అవుతుంది. అతడికి జరిగినవి, జరుగుతున్నవి, జరగబోయేవి అన్ని విషయములు తెలుస్తాయి. (దివ్యదృష్టి అని అంటారు కదా!)

ఉద్ధవా! మనిషి నీళ్లలో పడితే ఊపిరి ఆడక మరణిస్తాడు.
కాని నీటిలో ఉన్న చేపలు మొదలగు జలచరములు అలా మరణించవు.
అలాగే భక్తియోగముతో నన్ను ఉపాసించిన యోగి, శాంత
చిత్తుడవుతాడు. యోగము ఫలించిన తరువాత అతనిలో పుట్టిన అగ్ని
అతనిని ఏమీ చేయలేదు. ఇంతెందుకు నన్ను చతుర్భుజములతోనూ,
శంఖు,చక్ర,గద,తామర పుష్పములతోనూ, వనమాలతోనూ,
శ్రీవత్సముతోనూ, కౌస్తుభముతోనూ అలంకరింపబడిన నా మూర్తిని
ధ్యానించే యోగికి ఈలోకములో అసాధ్యము అంటే ఏమి లేదు. పైన
చెప్పిన విధంగా నన్ను ఉపాసించిన యోగికి అష్టసిద్ధులు సిద్ధిస్తాయి.
ఇంద్రియములను, మనస్సును జయించిన వాడికి, ప్రాణాయామంతో
శ్వాసను నియమించిన వాడికి, లభించనిసిద్ధి ఏదీ ఉండదు.

ఉద్ధవా! ఈ సిద్ధులు అన్నీ ప్రాపంచిక సుఖములు
అనుభవించడానికే పనికి వస్తాయి. ఉత్తమమైన భక్తిమార్గములో
నడిచేవాడికి, నాలో ఐక్యం కావడమే లక్ష్యంగా కల యోగికి, ఈ
సిద్ధులు అడ్డం వస్తాయి. ఈ సిద్ధులను పొందడానికి తన సమయం
వృధా చేసుకుంటాడు యోగి. ఈ లోకములో పుట్టడం, ఓషధుల
గురించి తెలుసుకోవడం, తపస్సు చేయడం, మంత్రశాస్త్రములను
అధ్యయనం చేయడం ఇవన్నీ ధారణ అనే యోగం ద్వారా లభిస్తాయి.
ఇతర ఏ ఉపాయములచేత కూడా నన్ను చేరుకొనే సిద్ధి లభించదు.

ఉద్ధవా! నాలోనే అన్ని సిద్ధులు ఉన్నాయి. అన్ని యోగములు
నాలోనే ఉన్నాయి. సాంఖ్యయోగమునకు, నిష్కామ కర్మలకు, కారణం
నేనే. ఈ లోకమును పాలించేవాడిని నేనే. నాలోనే సకల చరాచర

సృష్టి ఉంది. ప్రతి జీవునిలోనూ స్థూల శరీరంగానూ, అంతర్కామిగానూ నేను విరాజిల్లుతున్నాను. నన్ను స్మరించడం, పూజించడం, ఆరాధించడం, నా మీద భక్తి శ్రద్ధ కలిగి ఉండటం నన్ను చేరుకొనే మార్గాలు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి వివిధ సిద్ధుల గురించి ఉపదేశించాడు అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పదునైదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

పదునారవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుతో శ్రీకృష్ణ ఉద్ధవ సంవాదమును ఈ విధంగా వివరిస్తున్నాడు.

ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణునితో ఇలా అంటున్నాడు. “కృష్ణా! నీవు మానవ రూపంతో మా ముందు కృష్ణుడుగా నిలబడి ఉన్నా, నీవు పరమాత్మ స్వరూపుడవు. ఎప్పటినుండో ఉన్నావు. నీకు అంతము లేదు. నీకు ఒక ఆవరణం అంటూ లేదు. అంతటా ఉన్నావు. సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మ అంటే నీవే తప్పవేరు కాదు. ఈ అనంత విశ్వంలో సకల చరాచర జీవ రాసులను పుట్టించి, పోషించి, లయం చేసేది నీవే! ఉత్తమ మైన ప్రాణులలో

ఉన్నావు. అలాగే నీచమైన ప్రాణులలో కూడా ఉన్నావు. (దానిని నిరూపించడానికే మనం హీనంగా తలిచే చేప, అసహ్యించుకునే వరాహము, అతి నెమ్మదిగా నడిచే కూర్మము, మృగరాజుగా చెప్పబడే సింహము, ఉత్తమా మానవుడిగా చెప్పబడే రాముడు ఈ అవతారములు అన్నీ పరమాత్మవే. కాబట్టి పరమాత్మకు ఉన్నతము నీచము అనే తేడాలేదు. అన్నీ మనలోనే ఉన్నాయి.)

ఈ విషయం అందరికీ తెలుసు. కానీ అందరూ తెలియనట్టే వాడు గొప్ప, వీడు పేద అనే భేదభావంతో ఉంటారు. కేవలము నీ మీద భక్తి శ్రద్ధ ఉన్న వారు మాత్రమే నీ గురించి తెలుసుకోగలరు. మేము సరే పామరులము. నీ గురించి పూర్తిగా మాకు తెలియదు. మాకు తోచినట్టు విగ్రహముల రూపంలో నిన్ను ఆరాధిస్తుంటాము. కానీ పరమ యోగులు, మహా ఋషులు నిన్ను ఎలా భావిస్తారు? ఎలా పూజిస్తారు? ఎలా ఆరాధిస్తారు? వారి భక్తి ఎలా ఉంటుంది?

ఓ దేవా! నీవు సర్వాంతర్యామివి. చరాచర జగత్తు నీ మాయ అనే మోహంలో పడి ఉంది. నీవు అన్నిటినీ సాక్షిగా చూస్తుంటావు కానీ నిన్ను మేము చూడలేకపోతున్నాము. ఓ దేవా! మూడులోకములలోనూ, నాలుగు దిక్కులలోనూ, నిండి ఉన్న నీ విభూతుల గురించి నాకు చెప్పు. నీ పాదములను పట్టుకొని ప్రార్థిస్తున్నాను.” అనిఅడిగాడు ఉద్ధవుడు. ఉద్ధవుడు అడిగిన దానికి శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ ఈ విధంగా సమాధానం ఇచ్చాడు.

“ఉద్ధవా! ఇప్పుడు నువ్వు నన్ను అడిగిన ప్రశ్న కురుక్షేత్ర మహా సంగ్రామం జరగబోయే ముందు అర్జునుడు నన్ను అడిగాడు. ఇంకాసేపట్లో యుద్ధం ప్రారంభం కాబోతూ ఉండగా, అర్జునుడికి ఒక విపరీతమైన ధోరణి పుట్టింది. “వీరందరూ నా బంధువులు. నేను యుద్ధం చేసి వీరిని చంపాలా! వీరి నాశనానికి నేను కారణం కావాలా! నా చేతిలో వీరంతా చనిపోతారు కదా! నేను ఎవరి కోసరం జీవించాలి?” అని ఒక సామాన్య మానవుని మాదిరి విలపించాడు. నేను యుద్ధం చేయను అని ధనుర్జ్ఞానములు కింద పెట్టి రథం మీద చతికిల బడి కూర్చున్నాడు. ఉద్ధవా! ఆ సమయంలో నేను సమయోచితంగా యుక్తియుక్తంగా ఉపదేశించి, అర్జునుడికి తత్వబోధ చేసాను. ఇప్పుడు నువ్వు అడిగిన ప్రశ్నే అర్జునుడు కూడా అడిగాడు. ఆనాడు అర్జునునికి నేను చెప్పిన సమాధానమే నేడు కూడా నీకు చెబుతున్నాను.

ఉద్ధవా! నేను పరమాత్మ స్వరూపుడను. అందరికీ హితమును చేకూర్చే వాడిని. సకల వ్యవహారములకు నేను మూలము. సృష్టి,స్థితి,లయములను నేను నిర్వహిస్తున్నాను. నిరంతరము కదిలే పదార్థములలోనూ, జీవులలోనూ ఉన్న కదిలే శక్తిని నేనే. నేను కాల స్వరూపుడను. మూడుగుణములలో సత్వగుణము నేను. ఈ ప్రకృతి అంతా నేనే. ఈ ప్రకృతిలో ఉన్న గుణములు అన్నీ నా స్వరూపాలే. నేను అన్ని జీవులలో మణిహారంలో దాగి ఉన్న దారం మాదిరి కనపడకుండా ఉన్నాను. మహత్తత్వమును నేను! అత్యంత సూక్ష్మ పదార్థములలోనూ, అత్యంత స్థూల పదార్థములలోనూ నేనే ఉన్నాను. అందరి మనస్సులలో ఉండి ఆలోచింపజేస్తున్నాను. ఆ ఆలోచనా శక్తిని నేను!

(ఇక్కడ ఒకటి గమనించాలి. ఆలోచనా శక్తి భగవంతుడు. ఆ ఆలోచనలు చెడ్డవా, మంచివా అనే విషయం మన స్వేచ్ఛకు వదిలేసాడు భగవంతుడు. ఆలోచనా శక్తి ఇచ్చాడు కదా అని సమాజ విఛ్ఛిన్నానికి దారితీసే ఆలోచనలు చెయ్యకూడదు. సమాజహితానికి పనికి వచ్చే ఆలోచనలే చెయ్యాలి.)

ఓ ఉద్ధవా! నేను వేదములను బోధించే వారిలో బ్రహ్మ వంటి వాడిని. (గురు: సాక్షాత్ పరబ్రహ్మ అని అందుకే అన్నారు కదా!) అన్ని మంత్రములకు మూలమైన ఓంకారమును నేనే! అక్షరములలో మూలమైన 'అ' కారమును నేను. ఛందస్సులలో గాయత్రీ ఛందస్సు నేనే! దేవతలలో ఇంద్రుడను, పంచభూతములలో అగ్నిని, ఆదిత్యులలో విష్ణువు, రుద్రులలో నీలలోహితుడను నేనే! బ్రహ్మ ఋషులలో భృగువు, రాజర్షులలో మనువు, దేవ ఋషులలో నారదుడు నేను. ఆవులలో కామధేనువు నేనే! సిద్ధులలో కపిలుడు, పక్షులలో గరుడుడు, ప్రజాపతులలో దక్షుడు, పితృగణములలో అర్యముడు నేనే.

దైత్యులలో ప్రహ్లాదుడు, ఓషధులు ఇచ్చే నక్షత్రములలో చంద్రుడు, యక్షులలో కుబేరుడు నేనే. ఏనుగులలో ఐరావతము, జలచరములలో వరుణుడు, ప్రకాశించే వారిలో తాపం కలుగచేసే వారిలో సూర్యుడు, మానవులలో రాజును నేనే (విష్ణువు కాని వాడు, విష్ణు అంశ లేని వాడు రాజు కాలేడు అని ఆర్షోక్తి) అశ్వములలో ఉచ్చైశ్రవము, ధాతువులలో బంగారము, దండనాథి కారము కలవారిలో యమధర్మరాజును, సర్పములలో వాసుకిని నేనే. నాగులలో

అనంతుడను, మృగములలో సింహమును, నాలుగు ఆశ్రమములలో
సన్యాస ఆశ్రమము, నాలుగు వర్ణములలో బ్రాహ్మణ వర్ణము నేనే.

నదులలో గంగానది, జలాశయములలో సముద్రము,
ఆయుధములలో ధనుస్సు, ఆ ధనుస్సును ధరించేవారిలో శంకరుడను
నేనే. నివసించడానికి యోగ్యమైన స్థానములలో మేరు పర్వతము నేనే.
(దేవతలు త్రిమూర్తులు అక్కడే నివాసం ఉంటారని సూర్యుడు మేరు
పర్వతం చుట్టు తిరుగుతాడనీ పురాణాలు చెబుతున్నాయి.)
పర్వతములలో హిమాలయము, వృక్షములలో అశ్వత్థము, ఓషధులలో
యవలు నేనే. పురోహితులలో వశిష్టుడు, వేదవిదులలో బృహస్పతి,
సేనాధిపతులలో కార్తికేయుడు, నేనే. యజ్ఞములలో
యజ్ఞస్వరూపుడను, వ్రతములలో అహింసావ్రతము, ప్రపంచములో అన్ని
పదార్థములను శుద్ధిచేయు వాటిలో అగ్ని, జలము, వాయువు నేనే.

మానవులలో వాక్ష్పతిని నేనే. అష్టాంగ యోగములలో సమాధి
యోగము, నేనే. స్త్రీలలో శతరూపను, పురుషులలో స్వాయంభువ
మనువును, మునులలో నారాయణమునిని, బ్రహ్మచారులలో
సనత్కుమారుడను నేనే. ధర్మములలో అభయం స్వరూపుడను,
ప్రియంగా మాట్లాడేవాడిని, మౌనంగా ఉండేవాడిని, నేనే.
ఋతువులలో వసంత ఋతువును, మాసములలో మార్గశిర
మాసము, నక్షత్రములలో అభిజిత్ నక్షత్రము నేనే. యుగములలో
కృతయుగము, భీరులలో దేవలుడు, అసితుడు నేనే. వేదములను
విభజించిన వ్యాసుడను నేనే. (వ్యాసాయ విష్ణు రూపాయ).

ఆచార్యులలో శుక్రాచార్యుడను నేనే. భగవాన్ అని చెప్పబడే వారిలో వాసుదేవుడను నేనే. భగవద్భక్తులలో ఉద్ధవుడను నేనే! కింపురుషులలో హనుమంతుడను నేనే. విద్యాధరులలో సుదర్శనుడను నేనే. రత్నములలో పద్మరాగము, పుష్పములలో తామర పుష్పము, గడ్డి జాతులలో దర్బలు, హేమామం చేసే పదార్థములలో ఆవు నెయ్యి నేనే. ధనాభిపతులలో లక్ష్మిని, కపటంగా ప్రవర్తించే వారిలో జూదరిని, ఎటువంటి కష్టములు వచ్చినా ఓర్చుకునే వారిలో క్షమాగుణమును, సాత్వికులలో సత్త్వగుణమును నేనే. బలవంతులలో ఉండే ఉత్సాహము, పరాక్రమము నేనే. భగవద్భక్తులలో ఉండే భక్తిభావము నేనే!

సాత్వికులైన నవమూర్తులలో అనగా వాసుదేవుడు, సంకర్షణుడు, ప్రద్యుమ్నుడు, అనిరుద్ధుడు, నారాయణుడు, హయగ్రీవుడు, వరాహుడు, నృసింహుడు, బ్రహ్మ వీరిలో శ్రేష్ఠమైన వాసుదేవుడు అనే మూర్తి నేనే! గంధర్వులలో విశ్వావసుడు, అష్టరసలలో పూర్వచిత్తి, మానవులలో ఉన్న స్థైర్యమును, పృథివిలోని మట్టి వాసనను నేనే. జలములో ఉన్న రుచిని, తేజస్సు కల వారిలో సూర్యుడను, సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రములలో వెలిగే శక్తిని, ఆకాశము నుండి పుట్టే శబ్దమును నేనే.

నా భక్తులలో బలిచక్రవర్తిని, వీరులలో అర్జునుడను నేనే. కాళ్లలో ఉండే నడిచే శక్తిని, వాక్కులో ఉండే మాట్లాడే శక్తిని, అపానములో ఉండే మల విసర్జన శక్తిని, చేతులలో ఉండే పట్టుకునే శక్తిని, జననేంద్రియములలో ఉండే సంభోగ శక్తిని, చర్మములో ఉండే స్పర్శ శక్తిని, కళ్లలో ఉండే చూచే శక్తిని, నాలుకలో ఉండే రసాస్వాదన

శక్తిని, చెవులలో ఉండే వినికిడి శక్తిని, ముక్కులో ఉండే వాసన చూచే శక్తిని నేనే. (మనిషి చని పోయిన తరువాత అన్ని అవయవాలు ఉంటాయి కానీ వాటిలో ఉండే శక్తి ఉండదు. అందుకని శవం వినలేదు, చూడలేదు, కదలలేదు. మనిషి బతికి ఉన్నా అవయవాలలో ఉండే శక్తులు పని చేయక పోతే ఆయా అవయవములు కూడా పనిచేయవు. కొందరికి గుడ్డి, చెవుడు, చేతులు కాళ్లు పనిచేయక పోవడం చూస్తున్నాము. అదే ఇక్కడ చెప్పింది.)

ఉద్ధవా! రూప, స్వరూ, రస, శబ్ద, గంధములు అనే పంచ తన్మాత్రాలు నేనే. మానవులలో ఉన్న మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారము నేనే. మహతత్వము, పంచభూతములు, పదకొండు ఇంద్రియములు (జ్ఞానేంద్రియములు 5, కర్మేంద్రియములు 5 మనసు 1 మొత్తం 11), లోపల ఉన్న పురుషుడు, బయట ఉన్న ప్రకృతి, ప్రకృతిలో ఉన్న సత్వ, రజస్, తమోగుణములు, వీటికిఅతీతంగా ఉన్న బ్రహ్మము అన్నీ నేనే. సకల పదార్థముల గురించి తెలుసుకొనే శక్తి, జ్ఞానము, తత్వనిర్ణయము నేనే.

ఉద్ధవా! నేను జీవాత్మ, పరమాత్మ. గుణములు నేనే, ఆ గుణములు అనుభవించే వాడిని నేనే. క్షేత్రము నేనే క్షేత్రజ్ఞుడను నేనే! సకలజీవులలో ఆత్మస్వరూపుడను నేనే! నేనే లేని చోటు లేదు. ఈ అనంత విశ్వములలో ఉండే పరమాణువులను అయినా లెక్కించవచ్చు కానీ నా విభూతులను లెక్కపెట్టడం అసాధ్యం.

ప్రతి వస్తువులో ప్రతి జీవిలో ఒక రకమైన తేజస్సు ఉంటుంది.(వాటినే వైబ్రేషన్స్ అని ఆధునిక భాషలో అంటారు). ఐశ్వర్యం

ఉంటుంది. పేరు ఉంటుంది. సిగ్గు ఉంటుంది. త్యాగబుద్ధి ఉంటుంది.
అందం ఉంటుంది. సౌభాగ్యం ఉంటుంది. పరాక్రమము ఉంటుంది.
ఓర్పు ఉంటుంది. జ్ఞానము విజ్ఞానము ఉంటాయి. ఆ గుణములు అన్నీ
నాలోని అంశలే. ఉద్ధవా!

నేను నాడు అర్జునుడికి చెప్పిన విభూతులు అన్నీ నీకు
చెప్పాను. (భగవద్గీత 10 వ అధ్యాయము విభూతి యోగము) కాని ఈ
విభూతులు అన్నీ కేవలం మనస్సులో కలిగే వికారములు మాత్రమే!
వాక్కుకు అందనివి. ఉన్నాయి అనుకుంటే ఉన్నాయి. లేవు అనుకుంటే
లేవు. కాబట్టి వీటినే పరమార్థంగా, ప్రామాణికంగా భావించకూడదు.
మానవులు చేయవలసినది ఏమిటంటే వాక్కును, మనస్సును,
ఇంద్రియములను అదుపులో పెట్టుకోవాలి. ప్రాణాయామం ద్వారా
శ్వాసను నియంత్రించాలి. సంయమనం పాటించాలి. సాత్వికమైన
బుద్ధిని అలవరచుకోవాలి. ఈ విధంగా చేస్తే మరలా మరలా సంసార
చక్రంలో పడే అవకాశం, అవసరం ఉండదు.

ముందు బుద్ధిని బాగుపరచుకోవాలి. బుద్ధి ద్వారా
మనస్సును, వాక్కును అదుపులో పెట్టుకోవాలి. మనస్సు, వాక్కు
నిగ్రహించుకోకపోతే, ఎన్ని వ్రతాలు చేసినా, ఎంత తపస్సు చేసినా, ఎన్ని
దాన ధర్మాలు చేసినా అవి అన్నీ పచ్చికుండలో పోసిన నీరు మాదిరి
వృధా అవుతాయి.

ఉద్ధవా!నా భక్తుడు అయిన వాడు, నా మీద అచంచల మైన
భక్తి కలిగి ఉండాలి. భక్తితో కూడిన బుద్ధి ద్వారా మనస్సును, వాక్కును

నిగ్రహించుకోవాలి. శ్వాసను ప్రాణాయామం ద్వారా నియంత్రించాలి. అప్పుడే అతడు తాను చేసే సాధనలో పరిపూర్ణత్వం సాధించగలడు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి పరమాత్మ విభూతుల గురించి వివరించాడు అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుడు విభూతి యోగం గురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పదునారవఅధ్యాయముసంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

పదునేడవఅధ్యాయము.

“పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి తన ఉపదేశాన్ని కొనసాగించాడు. ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణుని ఇలా అడిగాడు.

“కృష్ణా! నీవు ఇంతకు ముందు వర్ణాశ్రమ ధర్మముల గురించి, ఆచార వ్యవహారముల గురించి, వర్ణాశ్రమ ధర్మములను పాటించని వారి గురించి, అటువంటి వారి భక్తి శ్రద్ధల గురించి, వివరించావు. ఎవరైతే తమ తమ ధర్మములను నియమం తప్పకుండా పాటిస్తారో, వారికి నీ మీద భక్తి ఎలా లభిస్తుందో వివరంగా చెప్పు. ఈ విషయం నీవు ఇదివరకే హంస రూపంలో బ్రహ్మాదులకు వివరించావు అని చెప్పావు. కాని నీవు చెప్పిన ధర్మములు కాలానుగుణంగా అందరూ మరిచిపోయి ఉంటారు. ఈ రోజుల్లో ధర్మం గురించి ప్రవచనం చేసే

వారు గానీ, వినే వారు గానీ లేరు. మూడులోకములలో నిన్ను మించిన ధర్మప్రవచనములు చేసే ప్రవక్త మరొకడు లేడు. ధర్మము గురించి చెప్పినా, ధర్మమును ఆచరించినా, ధర్మమును ఇతరులతో ఆచరింపజేసినా, నీకు నువ్వే సాటి. అటువంటి నీవు ఈ భూమిని విడిచిపెట్టి నీ లోకములనకు వెళ్లిపోయిన తరువాత, భూలోకంలో ధర్మం గురించి చెప్పే వాళ్లు ఎవరుంటారు? నీతో పాటు ధర్మములు అన్నీ నాశనం కావలసిందేనా! నీవు పోయిన తరువాత ఈ లోకంలో ధర్మం భక్తి రూపంలో ఎలా వర్ధిల్లుతుంది. వివరించండి.” అని అడిగాడు ఉద్ధవుడు.

ఉద్ధవుడు ఈ మాదిరి అడగగానే శ్రీకృష్ణుడు భాగవత ధర్మములను ఈ విధంగా ఉపదేశించాడు. “ఉద్ధవా! నీవు అడిగిన ప్రశ్న ధర్మసమ్మతంగానూ, మానవులలో భక్తిని పెంపొందించేది గానూ ఉంది. అందుకని సమాధానం చెబుతాను విను. యుగములలో మొదటిది కృతయుగము. దాని వర్ణము హంస మాదిరి స్వచ్ఛమైన తెలుపు. కృతయుగంలో మానువుల మనసులు కూడా తెల్లగా స్వచ్ఛంగా ఉండేవి. ఆ యుగంలో వారు పుట్టగానే ధర్మపరులై ఉండేవారు. అధర్మము అనే మాట మచ్చుకైనా వినిపించేది కాదు. వారికి భక్తి, శ్రద్ధ, విశ్వాసము మెండుగా ఉండేవి. ఒకరు చెప్పవలసినపనిలేదు. అందుకని ఆ యుగమును పండితులు కృతయుగము అని అన్నారు. కృతయుగంలో వేదము ఒక్కటే. అదే ఓంకారము. అప్పుడు ధర్మము నాలుగు పాదములతో వృషభ రూపంలో ఉండేది. అప్పుడు ఈ యజ్ఞ యాగమములు, జీవ హింస లేవు. మానవులు ఎక్కువగా తపస్సు చేసేవారు. పరమాత్మను హంస

రూపంలో ధ్యానించేవారు.

తరువాత మానవులలో మార్పు వచ్చింది. త్రేతాయుగము మొదలయింది. అప్పుడు వేదములు ఆవిర్భవించాయి. ఒకటిగా ఉన్న వేదము మూడుగా విభజింపబడింది. దానినే త్రయీ విద్య అని అంటారు. వేదములలో చెప్పబడిన విధంగా యజ్ఞములు, యాగములు చేయడం మొదలయింది. ఆ యజ్ఞస్వపూవుడను నేనే. త్రేతాయుగము లోనే మానవులు వారి వారి గుణములను బట్టి, చేసే కర్మలను బట్టి నాలుగు వర్ణములుగా విభజింప బడ్డారు. విరాట్పరుషుని ముఖము నుండి బ్రాహ్మణులు, బాహువుల నుండి క్షత్రియులు, ఊరువుల నుండి వైశ్యులు, పాదములనుండి శూద్రులు పుట్టినట్లు చెప్పబడింది. మానవులు నాలుగు వర్ణములు గా విభజింపబడిన తరువాత వారు ఆచరించవలసిన ఆశ్రమ ధర్మములు కూడా ఏర్పడ్డాయి. అవే బ్రహ్మచర్యము, గృహస్థాశ్రమము, వాన ప్రస్థము, సన్యాసము. మానవుని జీవిత భాగము నుండి గృహస్థాశ్రమము, హృదయము నుండి బ్రహ్మచర్యము, వక్షస్థలము నుండి వాన ప్రస్థము, తలనుండి సన్యాసము ఆవిర్భవించింది.

వర్ణములు కానీ, ఆశ్రమములు కానీ మనవుల స్వభావములను బట్టి ఏర్పడ్డాయి. (పుట్టుకను బట్టి కాదు). మనిషి స్వభావములను బట్టి గుణములను బట్టి, చేసే కర్మలను బట్టి వర్ణములు ఏర్పడ్డాయి అని చెప్పాను కదా! ఒక్కొక్క వర్ణము వారి గురించి వివరిస్తాను.

మనో నిగ్రహము, ఇంద్రియ నిగ్రహము, తపస్సు, శుచిగా ఉండటం, ఎల్లప్పుడూ సంతోషంగా ఉండటం, క్షమాగుణము కలిగి ఉండటం, సరళంగా ప్రవర్తించడం, దేవునియందు భక్తి, శ్రద్ధ కలిగి ఉండటం, దయ, సత్తము పాటించడం ఇవి అన్నీ బ్రాహ్మణుని లక్షణములు. (ఈ లక్షణములు ఉన్న ఎవరైనా బ్రాహ్మణులే. ఈ లక్షణములు లేని వాడు బ్రాహ్మణుడు కాడు. పుట్టుకతో కులం సంక్రమించదు అని శ్రీకృష్ణుడే చెబితే, కులాల పేరుతో మానవులను విభజిస్తున్నారు నేటి మానవులు.)

ఉద్ధవా! ఇంక క్షత్రియునికి ఉండవలసిన గుణములు, లక్షణముల గురించి చెబుతాను విను. తేజస్సు, బలము, శౌర్యము, ఐశ్వర్యము, ధైర్యము, ఓదార్పము, ముందుకు దూకే శక్తి, స్థైర్యము, బ్రాహ్మణులను పూజించడం, బ్రాహ్మణుల మేలు కోరేలక్షణము, ఇవి క్షత్రియుని స్వభావములు.

ఇంక వైశ్యులకు ఉండవలసిన లక్షణములు ఏవంటే.... ఆస్తులు సంపాదించడం, దానాలు చెయ్యడం, పొగరుగా ఉండక పోవడం, బ్రాహ్మణులనుసేవించడం, ధనమును పోగుచేయడం, వ్యాపారం, వాణిజ్యం, పశుపోషణ ఇవి అన్నీ వైశ్యుల ధర్మములు.

ఇంక శూద్రుల లక్షణములు.... కపటం లేకుండా మనసును నిష్కల్మషంగా ఉంచుకోవడం, బ్రాహ్మణులను, దేవతలను, గోవులను పూజించడం, దాని వలన సంపాదించిన ధనముతో జీవించడం, ఉన్నదానితో తృప్తి చెందడం శూద్రుల ధర్మములు.

వీరి కన్నా కింది మరొక వర్ణం ఉంది. వారు శుచిగా ఉండరు. సత్యము పలకరు. దొంగతనాలు చేసి ధనం సంపాదిస్తారు. దేవుడిని, వేదములను నమ్మరు. అనవసరంగా అందరితో తగవులాడతారు. వారికి కామ సంబంధమైన కోరికలు ఎక్కువ. కోపం ఎక్కువ. విషయ వాంఛల మీద, స్త్రీసంభోగము మీద మక్కువ ఎక్కువ. ఇవి ఆఖరు వర్ణము వారి స్వభావములు.

ఇంక మానవుడుగా పుట్టిన వాడు ఆచరించ వలసిన సామాజిక ధర్మము ఏమిటంటే.... అహింస (మనస్సుతో గానీ, వాక్కుతో గానీ, చేతలతో కానీ ఎదుటి వారి మనసును గానీ, శరీరమును గానీ హింసించక పోవడం), ఎల్లప్పుడూ సత్యమునే పలకడం, ఇతరుల ఆస్తులను హరించకపోవడం, కోరికలను అదుపులో పెట్టుకోవడం, అంతా నాకే కావాలనే లోభత్వం లేకుండా ఉండటం, సకల భూతముల యందు దయకలిగి ఉండటం, సాటి వారి మేలును కాంక్షించడం చేతనైతే సాటి వారికి మేలు చేయడం, ఇవి సకల మానవులు ఆచరించవలసిన ధర్మములు.

బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులను ద్విజులు అని అంటారు. గర్భాదానము, సీమంతము, జాతక కర్తలు, ఉపనయనము మొదలగు కర్తలను ఆచరించిన తరువాత మానవుడు రెండవ జన్మ ఎత్తుతాడు. అందుకే మానవుని ద్విజుడు అని అంటారు. (రెండవ సారి పుట్టిన వాడు.) ద్విజుడు అయిన తరువాత ఆచార్యుని వద్ద బ్రహ్మచర్యదీక్ష స్వీకరిస్తాడు. గురుకులములో చేరుతాడు. ఇంద్రియ నిగ్రహము పాటిస్తాడు. వేదములను అధ్యయనము చేస్తాడు. బ్రహ్మచర్య దీక్షలో

ఉన్నప్పుడు జడలను, మేఖలను, కృష్ణాజినమును, దండమును, అక్షమాలను, యజ్ఞోపవీతమును, కమండలమును, దర్బలను, ధరిస్తాడు. ఎటువంటి అలంకారములను చేసుకోకూడదు. దర్బాసనము మీద కూర్చోవాలి. స్నానము, భోజనము, హోమము, జపము చేసేటప్పుడు మౌనంగా ఉండాలి. స్త్రీలతో మాట్లాడంకానీ, స్త్రీసాంగత్యము కానీ చేయకూడదు. వీర్యస్థలనము చేయకూడదు. స్వప్నస్థలనము అయితే స్నానం చేసి ప్రాణాయామం పాటించి, గాయత్రిని జపించి, మనసును అదుపులో పెట్టుకోవాలి.

బ్రహ్మచర్యము అవలంబించేటప్పుడు పవిత్రంగా ఉండాలి. ఏకాగ్రమైన చిత్తంతో ఉండాలి. మౌనంగా ఉండాలి. ఉదయము, సాయంత్రము సంధ్యావందనము చేయాలి. గాయత్రి మంత్రమును ఉపాశించాలి. అగ్నిని, సూర్యుని, గురువును, గోవును, బ్రాహ్మణులను, వృద్ధులను, దేవతలను పూజించాలి.

విద్య చెప్పే ఆచార్యుని విష్ణు స్వరూపంగా భావించాలి. ఆచార్యుని అవమానించకూడదు. ఆయన యందు దోషములను ఆపాదించరాదు. ఎల్లప్పుడూ ఆచార్యుని దేవతా స్వరూపుడుగా భావించాలి. బ్రహ్మచారి మధ్యాహ్నము, సాయంత్రము భిక్షాటనచేసి భిక్షను స్వీకరించాలి. భిక్షగా తెచ్చిన ఆహార పదార్థములను గురువుగారికి సమర్పించాలి. గురువు గారి అనుమతితో భిక్షను భుజించాలి. గురువు ఎక్కడకు వెళితో శిష్యుడు ఆయన వెంట సేవకుని మాదిరి వెళ్లాలి. నిద్రాసమయములో గురువు గారి పక్కనే నిద్రించాలి. గురువుగారు విశ్రాంతి తీసుకుంటుంటే ఆయనకు పాదములను

పట్టాలి. గురువుగారు కూర్చుని ఉన్నప్పుడు శిష్యుడు కొంచెం దూరంలో చేతులు కట్టుకొని నిలబడి గురువుగారి ఆదేశముల కొరకు ఎదురు చూడాలి. సర్వకాల సర్వావస్థలయందు గురువుగారిని సేవించాలి.

గురుకులములో ఉన్నంత కాలము వేదములను అభ్యసించాలి. బ్రహ్మ చర్చము పాటించాలి. భోగ వస్తువులను విడిచిపెట్టాలి. అటువంటి బ్రహ్మచారి మహర్షోకము గుండా బ్రహ్మలోకమునకు వెళతాడు. గురుకులములో ఉన్నబ్రహ్మచారి అగ్నిని, గురువును, సకల భూతములను సమానంగా చూడాలి. అందరూ పరమాత్మ స్వరూపులుగా భావించాలి.

తరువాతది గృహస్థాశ్రమము. గృహస్థాశ్రమములో తప్ప మిగిలిన ఆశ్రమములు అనగా బ్రహ్మ చర్చము, వాన ప్రస్థము, సన్యాసము వీటిలో ఉన్నప్పుడు స్త్రీలను చూడటం, మాట్లాడటం, వారితో హాస్యంగా ప్రవర్తించడం, వారిని తాకడం, మొదలగు పనులుచేయరాదు. ఇతరులు మైథునక్రియలో ఉండగా చూడకూడదు.

ఇంతే కాకుండా, అన్ని వర్ణములవారు, అన్ని ఆశ్రమములలోని వారు ఈ క్రింది నియమములను విధిగా పాటించాలి. ఆచమనం చేయడం, శుచిగా ఉండటం, ప్రతిరోజూ స్నానం చేయడం, సంధ్యోపాసన చేయడం, విష్ణువును పూజించడం, పుణ్య తీర్థములనుసేవించడం, జపం చేసుకోవడం, తినకూడని

పదార్థములను తినకపోవడం, అనవసరమైన మాటలను
మాట్లాడకపోవడం, మనం మాట్లాడకూడని వారితో మాట్లాడకుండా
మౌనంగా ఉండటం, సకల జీవరాసులలో పరమాత్మ అంతర్యామిగా
ఉన్నాడు అని తెలుసుకోవడం, మనస్సును, వాక్కును, ఇంద్రియములను
అదుపులో పెట్టుకోవడం. ఈ నియమములు అన్ని వర్ణముల వారికి,
అన్ని ఆశ్రమముల వారికి ఆచరించతగ్గవి.

పైన చెప్పబడిన నియమములను ఆచరించిన బ్రాహ్మణుడు
అగ్ని వలె ప్రకాశిస్తాడు. బ్రాహ్మణులు తాము చేసిన తపస్సు వలన అతని
పూర్వజన్మ వాసనలు అన్నీ నాశనం అవుతాయి. తానుచేసిన పనులకు
ఫలితం ఆశించకుండా, నిష్కామ కర్మను పాటిస్తూ, నాయందు
అచంచలమైన భక్తి కలిగి ఉంటాడు.

ఉద్ధవా! బ్రహ్మచర్యము తరువాత గృహస్థాశ్రమము.
గృహస్థాశ్రమములో ప్రవేశింప తలచిన బ్రహ్మచారి, వేదములను
అధ్యయనముచేసిన తరువాత, గురువు గారికి గురుదక్షిణ
సమర్పించుకొని, గురువుగారి అనుమతి తీసుకొని, తరువాత
వివాహముచేసుకోవాలి. కామ కోరికలు, సంతాన వాంఛ కలవాడు
గృహస్థ ఆశ్రమములోకి ప్రవేశిస్తాడు. అటువంటి కోరికలు లేని వాడు
బ్రహ్మచర్యము నుండి వానప్రస్థమునకు కానీ లేక సన్యాసఆశ్రమము
కానీ స్వీకరిస్తాడు. కేవలము బ్రాహ్మణులు మాత్రమే సన్యాస ఆశ్రమము
స్వీకరించాలి.

(దీనికి విపరీత అర్థములు తీస్తారు. ఏం బ్రాహ్మణులైనా సన్యాసము స్వీకరించేది మాకు అర్హత లేదా! అని అంటారు. అసలు ఆంతర్యము అదికాదు. బ్రాహ్మణులకు వేద అధ్యయనము, ధర్మ బోధ వారి కర్తవ్యముగా విధించారు. అందుకని వారు సన్యాసము స్వీకరించినా సమాజానికి నష్టం లేదు. అలా కాకుండా క్షత్రియులు స్వీకరిస్తే, రక్షించే వారు లేక సమాజం అరాచకమవుతుంది. అలాగే వైశ్యులు సన్యాసులు అయితే వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, పశుపోషణ దెబ్బ తింటాయి. అలాఅని శూద్రులు సన్యాసము స్వీకరిస్తే సాధారణ పరిపాలన దెబ్బతింటుంది. అందుకని బ్రాహ్మణులకు మాత్రమే సన్యాస ఆశ్రమమును వీలు కల్పించారు. దానిని మనం అపార్థం చేసుకుంటున్నాము.)

ఉద్ధవా! అలాకాకుండా, ఒక ఆశ్రమము నుండి మరొక ఆశ్రమమునకు అనగా బ్రహ్మచర్యము నుండి, గృహస్థ ఆశ్రమము, తరువాత వానప్రస్థము, తరువాత సన్యాసము తీసుకోవచ్చును. ఎక్కువగా క్షత్రియులు ఈ విధంగా చేస్తుంటారు. నా మీద భక్తి శ్రద్ధ ఉన్న వారు ఈ వర్ణాశ్రమధర్మములను సక్రమంగా పాటిస్తారు. గృహస్థ ఆశ్రమములో ప్రవేశించదలచిన వారు, తనకు తగినట్టి, మంచి శీలము కలిగిన కన్యను భార్యగా స్వీకరించాలి. ఆ కన్య వయసులో వరుని కంటే చిన్నదిగా ఉండాలి. ఒకే వర్ణము కలవారు అయి ఉండాలి. సాధారణంగా ఏ వర్ణము వారు ఆ వర్ణము వారి కన్యలనే వివాహం చేసుకోవడం శ్రేష్టము. అలా కాకుండా కేవలం కామ కోరికలు తీర్చుకోడానికి వివాహాలు చేసుకోవాలనుకుంటే తన కంటే కింది వర్ణములోని కన్యలను వివాహం చేసుకోవాలి. తన కంటే పైవర్ణము వారిని చేసుకుంటే అది విపరీత పరిస్థితులకు దారితీస్తుంది.

యజ్ఞములు చేయడం, యాగములు చేయడం, వేదములను అధ్యయనం చేయడం, దాన ధర్మములు చేయడం అనే అధికారాలు బ్రాహ్మణ,క్షత్రియ,వైశ్య వర్ణములకు ఉన్నాయి. శూద్రులు పరిపాలనా వ్యవహారాలు చూస్తారు కాబట్టి ఈ అధికారము వారికి లేదు. దానములు తీసుకోవడం, వేదములను అధ్యయనం చేయడం, యజ్ఞములు చేయడం, చేయించడం బ్రాహ్మణులకు అధికారము. ఎందుకంటే ఈ మూడు పనులు బ్రాహ్మణులకు విధింపబడిన ధర్మములు. కొంత మంది బ్రాహ్మణులు ఇతరుల నుండి దానమును తీసుకోరు. అటువంటి వారు యజ్ఞములు చేసి, వేదములను అధ్యయనము చేసి, తాము చేయించిన యజ్ఞములకు, యాగములకు దక్షిణలు స్వీకరించి, తమ జీవనమును గడుపుకుంటారు. అదే వారి జీవనాధారము. ఇంకా కొంత మంది బ్రాహ్మణులు ఈ ప్రకారంగా కూడా ఇతరుల నుండి ధనం తీసుకోవడం దోషము అని భావిస్తారు. అటువంటి వారు ఎవరినీ యాచించకుండా, ఎవరి వద్ద నుండి ధనము తీసుకోకుండా, పంట పొలములలో గింజలు ఏరుకొని, వాటితో కడుపునింపుకుంటారు. సహజంగా దొరికేపండ్లు, కాయలు, ఆకులు తిని బతుకుతారు.

బ్రాహ్మణులు తమ దేహములు కామ సుఖములు అనుభవించడానికి కాదు, తపస్సు చేయడానికి, ధర్మబోధ చేయడానికిఅని తెలుసుకోవాలి. ఏ బ్రాహ్మణుడైతే ఎవరినీ ఏదీ యాచించకుండా, పొలములో గింజలు ఏరుకొని బతుకుతూ, మనస్సు పరమాత్మయందు లగ్నం చేసి, అతిథులను పూజిస్తూ ఏ కోరికలు

లేకుండా బతుకుతాడో, అతడు గృహస్థాశ్రమము నుండి నేరుగా నన్ను చేరుకుంటాడు. మోక్షమును పొందుతాడు. దారిద్ర్యములో చిక్కుకొని అలమటించేవారిని, ఆపదలలో ఉన్న వారిని రక్షించేవారిని, నేను రక్షిస్తుంటాను. రాజు రూపంలో నేను ప్రజలను రక్షిస్తూ ఉంటాను. (నా విష్ణు: పృథివీ పతి: విష్ణు అంశ లేనిది రాజు కాలేడు.) తన ప్రజలను ఆపదల నుండి రక్షిస్తూ, కన్న బిడ్డలవలె కాపాడే రాజు, సకలపాపముల నుండి విముక్తుడు అవుతాడు. ప్రజారక్షణలో అతను చేసిన ఏ పనీ పాపం కాదు. (దోషులను శిక్షించే రాజులు, నేటి న్యాయమూర్తులు, ఉరిశిక్షను అమలు చేసే తలారికి ఏ పాపము అంటదు.)

నిష్పక్షపాతంగా ప్రజలను పాలించే రాజులు, స్వర్గలోక సుఖములను అనుభవిస్తారు. దారిద్ర్యము వలన గానీ, వేరే ఇతరములైన బలవత్తరములైన కారణముల వలనగానీ, బ్రాహ్మణులు వైశ్య వృత్తిని, క్షత్రియ ధర్మములను స్వీకరించవచ్చును. క్రయ విక్రయములు చేయడం ద్వారా వైశ్య వృత్తిని, కత్తి పట్టడం ద్వారా క్షత్రియ ధర్మమును అవలంబించవచ్చును. అంతేకానీ, బ్రాహ్మణుడు శూద్రవృత్తి అయిన పరిపాలనా వ్యవహారములను, సేవకా వృత్తిని స్వీకరించరాదు. ఈ ప్రకారంగా వృత్తులు మారడం కేవలం దారిద్ర్యభాధ నుండి విముక్తి పొందడానికే పరిమితము. తన జీవనమునకు తగిన ధనమును సంపాదించగానే పర ధర్మమును వదిలిపెట్టి మరలా తన స్వధర్మ వృత్తులను స్వీకరించాలి.

గృహస్థు అయిన వాడు ప్రతిరోజూ వేదములను అధ్యయనము చేయాలి. దేవతలను, పితృదేవతలను, అతిథులను పూజించాలి. భోజనము పెట్టి మనుషులను, తగిన ఆహారములనుపెట్టి

జంతువులను, పక్షులను తృప్తిపరచాలి.

గృహస్థు ఇతరులను పీడించి ధనం సంపాదించరాదు. తనకు లభించిన దానితో తృప్తి పడి జీవనం సాగించాలి. గృహస్థులు అయిన క్షత్రియులు ప్రజల వద్ద నుండి పన్ను వసూలు చేసి దానితో జీవక సాగించాలి. తన కింద పనిచేసేవారిని కూడా పోషించాలి. తనకు ఉన్నదానిలో యజ్ఞయాగములు చేయాలి.

(ఆ రోజుల్లో క్షత్రియులు ప్రజలను రక్షించేవాళ్లు, పాలించేవాళ్లు. దానికి ఆరవ వంతు పన్నురూపంలో తీసుకొనే వాళ్లు. దానితో జీవనం గడుపుకుంటూ మరలా ఆ ధనమును యజ్ఞయాగముల రూపంలో దానధర్మముల రూపంలో ప్రజలకు ఇచ్చేవాళ్లు. ఈ ప్రకారంగా ధనం చేతులు మారుతూ ఉండేది.)

గృహస్థు అయిన వాడు సంసారము మీద ఆసక్తి కలిగి ఉండకూడదు. నిర్లిప్తంగా ఉండాలి. భగవంతుని సేవ చేసుకుంటూ ఉండాలి. ఈ లోక సుఖములు, పరలోక సుఖములు అశాశ్వతములు అని తలచి, నిష్కామ కర్మలు ఆచరించాలి. భార్య, సంతానము, బంధువులు, మిత్రులు అందరూ సత్రములో కలుసుకొనే బాటసారులు అని భావించాలి. ఈ లోకములో అనుభవించే సుఖములు అన్నీ క్షణికములు అని భావించాలి. స్వప్నములో కనిపించిన వస్తువులు అన్నీ మెలుకువ రాగానే కనపడకుండా పోయినట్టు, భార్యాపుత్రులు, బంధు మిత్రుల సంబంధము కూడా ఈ శరీరం ఉన్నంత వరకే ఉంటాయి అని భావించాలి. ఈ ప్రకారంగా ఆలోచించి సంసారము మీద ఏ మాత్రం ఆసక్తి లేకుండా, నిష్కామ కర్మలు చేస్తూ, అహంకార

మమకారములను వదిలిపెట్టి, గృహస్థ ధర్మమును ఆచరించాలి.

నా భక్తులు అయిన వారు గృహకృత్యములను ఆచరిస్తూనే నన్ను పూజిస్తూ ఆరాధిస్తూ గృహస్థుగా జీవనం గడప వచ్చును. లేకపోతే వానప్రస్థమునకు వెళ్ల వచ్చును. పుత్రులు ఉన్న వారు సంసార బాధ్యతలు పుత్రులకు అప్పగించి సన్యాసమును స్వీకరించవచ్చును. అలా కాకుండా, గృహస్థు అయిన వాడు, కేవలము స్త్రీలకు సంబంధించిన సుఖములను అనుభవిస్తూ, కామసంబంధమైన కోరికలు తీర్చుకుంటూ, స్త్రీల వశములో ఉంటూ, మూఢుడుగానూ, అవివేకిగానూ, భార్య పుత్రులదే లోకంగా జీవిస్తూ, ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తుడై ఉంటే, వాడు అహంకారము చేత, మమకారము చేత బంధింపబడతాడు. సంసారము అనే సాగరంలో చిక్కుకుపోతాడు.

ఉద్ధవా! చాలా మంది మానవులు “నేను లేకపోతే నా భార్య పిల్లలు, నా తల్లి తండ్రులు, నా బంధు మిత్రులు ఏమైపోతారు! ఎలా బతుకుతారు? ఈ లోకం అంతా ఏమైపోతుంది? అంతా నా వల్లనే జరుగుతూ ఉంది.” అనే భ్రమలో ఉంటారు. ఇది కేవలము వారి అవివేకము. ఎవరి వల్లా ఏమీ జరగదు. ఎలా జరగాలంటే అలా జరుగుతుంది. అందరూ నిమిత్తమాత్రులే! ఈ సత్యమును తెలుసుకున్న వాడు సుఖమునుపొందుతాడు.

అలా కాకుండా ఎల్లప్పుడూ ప్రాపంచిక విషయముల మీదా, ధన సంపాదన మీదా, స్త్రీసుఖము కోసరం వెంపర్లాడే వాడు, ఎల్లప్పుడూ తన భార్య బిడ్డల గురించి, బంధుమిత్రుల గురించి, తాను

సంపాదించిన ధనము గురించి ఆలోచిస్తూ, మరణించేటప్పుడుకూడా ఇదే ఆలోచనలతో దేహము విడిచిపెట్టి, అంధ తమస్సు అనే నరకానికి పోతాడు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి బ్రహ్మచర్య, గృహస్థ ఆశ్రమ ధర్మముల గురించి వివరించాడు అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పదునేడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

పదునెనిమిదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునితో వర్ణాశ్రమ ధర్మముల గురించి ఇలా వివరిస్తున్నాడు.

“ఉద్ధవా! గృహస్థ ఆశ్రమము తరువాతది వానప్రస్థము. వానప్రస్థమునకు పోవాలని అనుకునే వ్యక్తి తన భార్యను కుమారుల రక్షణలో ఉంచాలి. అలా కాకపోతే భార్యను తన వెంటబెట్టుకొని వానప్రస్థమునకు వెళ్లాలి. వానప్రస్థము అంటే నగరమును వదిలిపెట్టి అడవిలో జీవించడం. అక్కడ ఆకులను, (ఇప్పుడు మనం తినే ఆకు కూరలు), వేళ్లను(అంటే భూమిలో లభించేవి అంటే వేరుశనగ, బంగాళా దుంప, కంద, కారెట్, చిలగడ దుంపలు మొదలైనవి),

కాయలను, పండ్లను తిని జీవించాలి. (ప్రతిరోజూ మనం తినేవి ఇవేగా! కాకపోతే ఇక్కడ కొనుక్కుంటాము. అక్కడ ఫ్రీగా దొరుకుతాయి. అంతే!), అగ్ని మీద పచనం చేసిన పదార్థములను, చెట్టుకు పండిన పండ్లను తినాలి. ధాన్యమును దంచుకొని తినాలి. చర్మములను గానీ, నార చీరలను గానీ, ధరించాలి. మూడు వేళలా స్నానం చేయాలి. భూమి మీద పడుకోవాలి.

ఎండాకాలంలో ఎండలోనూ, వానాకాలంలో వానలోనూ, చలి కాలంలో మెడలోతు నీటిలోను తపస్సు చేయాలి. తనకు అవసరమైన వస్తువులను తానే సంపాదించుకోవాలి. ఏవీ కూడబెట్టుకోకూడదు. ఎప్పటి కప్పుడు సంపాదించుకొని కడుపునింపుకోవాలి. ఉన్నదానితో తృప్తిగా జీవించాలి. ప్రతిరోజూ హోమం చేయాలి. అగ్నిని పూజించాలి. తాను వండుకున్న పదార్థములను దేవతలకు ఆహుతులుగా సమర్పించాలి.

వేదములలో చెప్పబడినప్పటికినీ, మాంసమును అగ్నిలో హోమం చేయకూడదు. మాంసాహారము తినకూడదు. గృహస్థాశ్రమములో మాదిరి చాతుర్వార్య వ్రతము మొదలగు వ్రతములను చేయాలి. ఈ ప్రకారం జీవించడం ద్వారా దేహం శుష్కించిపోతుంది. తపస్సు చేస్తూనే శరీరమును విడిచిపెట్టి ఋషిలోకం చేరుకుంటాడు. తరువాత పరమాత్మలో లీనం అయిపోతాడు. వానప్రస్థములో ఉన్నప్పుడు చేసే తపస్సు నిష్కామంగా చేయాలి. స్వర్గ సుఖాల కోసరమో లేక ఏవేవో సిద్ధుల కోసమో, మహిమల కోసమో తపస్సు చేయకూడదు. వాన ప్రస్థములో కూడా

కోరికలు వదలకపోతే అంతకన్నా మూర్ఖత్వము మరొకటి ఉండదు.
వానప్రస్థములో ఏ పని చేసినా నిష్కామంగా చేయ్యాలి.

వానప్రస్థములో ఉన్నప్పుడు ముసలి తనం వస్తుంది. శరీరం
సహకరించదు. అప్పుడు సంధ్యావందనము, అగ్నిహోత్రము, తపస్సు
చేయలేడు. అటువంటి పరిస్థితులతో కేవలం మానసికంగా అన్నీ
చేయాలి అంటే మనసులోనే హోమామం చేస్తున్నట్టు, తపస్సు చేస్తున్నట్టు
ఊహించుకోవాలి. తరువాత తనలో తాను అగ్నిని సృష్టించుకోవాలి.
అందులో ప్రవేశించాలి. తనకు తానుగా యోగాగ్నిలో ఆహుతి
అయిపోవాలి.

తరువాతది సన్యాసము. ప్రాపంచిక విషయములను, విషయ
వాంఛలను అన్నిటి మీద వైరాగ్యము కలిగినప్పుడు సన్యాసము
స్వీకరించవచ్చును. సన్యాసము స్వీకరించే ముందు తనది అన్న ప్రతి
వస్తువు ఇతరులకు దానంగా ఇవ్వాలి. మానవులు సన్యాసము స్వీకరిస్తే
దేవతలకు యజ్ఞయాగములు జరగవు. ఆహుతులు అందవు. ఆ కారణం
చేత దేవతలు సన్యాసాశ్రమము స్వీకరించే వారిని భార్యా పుత్రుల
రూపంలో, కామకోరికల రూపంలో ఎన్నో అడ్డంకులు కల్పిస్తుంటారు.
సన్యాసి ఆ అడ్డంకులను వైరాగ్యము అనే కత్తితో ఖండించాలి. సన్యాసి
కేవలం కౌపీనము (జననాంగమును మాత్రము కప్పుకోవాలి)
ధరించాలి. పైన ఒక అంగవస్త్రమును నడుము కట్టుకోవాలి. ఒక
చేతిలో దండము, మరొక చేతిలో కమండలము (నీటిని తీసుకొని
పోయే ఒక పాత్రవంటిది. ఎండిన కాయతో చేసుకోవాలి. ఆనప
కాయను ఎండబెట్టి లోపల పదార్థము తీసివేసి తయారు చేస్తారు.)

ఇవి తప్ప సన్యాసికి నాది అన్న ఏ వస్తువు ఉండకూడదు. శరీరమునకు ఆపద సంభవించినపుడు ఈ నియమములు సడలించవచ్చును.

సన్యాసి జనపదములలో సంచరించరాదు. పవిత్రమైన దేవాలయములలో, ఆశ్రమములలో ఉండాలి. నీటిని వస్త్రముతో వడగట్టి తాగాలి. ఎల్లప్పుడూ సత్యమే పలకాలి. నిర్మలమైన మనస్సుతోనే కర్మలు చేయాలి. సాధ్యమైనంత వరకు మౌనంగా ఉండాలి. కోరికలను, కోరికలకు సంబంధించిన పనులను చేయకూడదు. ప్రాణాయామం చెయ్యాలి. మనస్సు నిర్మలంగా ఉంచుకోవాలి. అంతే కానీ కేవలం కాషాయం ధరించి, దండము చేతపట్టుకున్నంత మాత్రాన సన్యాసి కాడు.

సన్యాసి నాలుగు వర్ణముల వారిలో ఏడు ఇండ్లనుండి భిక్షను స్వీకరించాలి. ఎంత లభిస్తే అంతే తినాలి. తృప్తిగా జీవించాలి. గ్రామమునకు వెలుపల ఉన్న చెరువులో స్నానం చేసి సంధ్య మొదలగు కార్యములు నిర్వర్తించుకోవాలి. తెచ్చుకున్న భిక్షను ప్రోక్షణ చేసి పరమాత్మకు నివేదించాలి. దేవతలకు, భూతములకు విడిచిపెట్టి మిగిలినది తాను భుజించాలి. సన్యాసి ఎల్లప్పుడూ తన ఆత్మయందు తాను రమించాలి. ధైర్యంగా ఉండాలి. నియమంగా ఉండాలి. అందరినీ సమానంగా చూడాలి. ఎవరితోనూ సంగమం (అటాచ్మెంట్) పెట్టుకోకూడదు. ఎల్లప్పుడూ ఒంటరిగానే తిరగాలి. ఒకచోట స్థిరనివాసం ఏర్పరచుకోకూడదు. సాధ్యమైనంత వరకు జనులు లేని ప్రదేశములో ఉండాలి. భయం లేకుండా ఉండాలి. ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మనే ధ్యానించాలి. స్మరించాలి. అందరిలో పరమాత్మను

చూడాలి. పరమాత్మ అందరిలో ఉన్నాడన్న ఆత్మతత్వమును తెలుసుకోవాలి.

సన్యాసి అయిన వాడు తనకు ఉన్న బంధనముల గురించి వాటి నుండి మోక్షము పొందడం గురించి ఆలోచించాలి. ఇంద్రియ చాంచల్యము వలన బంధనములు కలుగుతుంటాయి.

ఇంద్రియములను నిగ్రహించి, పరమాత్మయందు మనసు లగ్నం చేయడమే మోక్షము. కాబట్టి సన్యాసి అయిన వాడు కోరికలను, కోపమును, మోహమును వదిలిపెట్టాలి. విషయ సుఖములను వదిలిపెట్టాలి. రక్తి అనేది వదిలిపెట్టాలి. ఎల్లప్పుడూ ఆత్మయందు మనసును లగ్నం చేసి ఆనందం పొందాలి. శారీరక ఆనందం విడిపెట్టాలి. ఆత్మానందం ముఖ్యము అని తలంచాలి.

సన్యాసులు దేవాలయములు, నదీ తీరములు, కొండలు, పర్వతములు, వీటిలో సంచరించాలి. కేవలము భిక్ష కోసరమే గ్రామములలోకి, పట్టణముల లోకి ప్రవేశించాలి. సన్యాసులు ఎక్కువగా వానప్రస్థుల ఆశ్రమములనుండి భిక్షను స్వీకరించాలి. సాత్వికమైన ఆహారం తింటేనే మనస్సు పరిశుద్ధంగాఉంటుంది. కోపము, మోహము మనసులోకి ప్రవేశించవు. దానివలన మోక్షము తొందరగా వస్తుంది.

వానప్రస్థాశ్రమములో ఉన్న వాళ్లు, ఈ ప్రపంచములో దొరికే వస్తువులు అన్నీ పరిణామం చెందేవే, నాశనం అయ్యేవే అనే భావనతో ఉండాలి. వాటిమీద ఆసక్తి, వాటిని దాచుకోవాలనే ఆసక్తి వదిలిపెట్టాలి.

విషయవాంఛలకు కామసంబంధమైన కోరికలకు దూరంగా ఉండాలి.
ఏ పని చేసినా ఏకోరికా లేకుండా, ఎటువంటి ఫలితమును
ఆశించకుండా చేయాలి.

ఉద్ధవా! ఈ ప్రపంచం మమత, అనురాగములతో నిండి
ఉంటుంది. ఈ శరీరము మనస్సు, వాక్కు, ప్రాణములతో నిండి
అహంకార పూరితమై ఉంటుంది. వాటి వలన సుఖములు,
దుఃఖములు కలుగుతుంటాయి. ఈ సుఖ దుఃఖములు స్వప్నములో
కనపడే వస్తువుల మాదిరి అశాశ్వతములు అని తెలుసుకోగలిగిన
వాడు ప్రాపంచిక విషయములను కూడా కలలో కనిపించే వస్తువుల
మాదిరి భావిస్తాడు. ఆత్మ ఒక్కటే సత్యము అనే ఆత్మ తత్వమును
తెలుసుకోగలుగుతాడు. ప్రాపంచిక విషయముల యందు, విషయ
వాంఛల యందు విరక్తుడై, వీటినుండి మోక్షమును పొందే
మార్గములను వెదుకుతుంటాడు. నా యందు భక్తి, శ్రద్ధ
పెంపొందించుకుంటారు. ఆ స్థితికి చేరుకున్న వాడికి సన్యాసి గుర్తులు
అయిన దండము మొదలగు వాటితో అవసరం లేదు. సన్యాస
ధర్మములను పాటించవలసిన అవసరం లేదు. అటువంటివాడు
ఎంతటి జ్ఞానిఅయినా కూడా కేవలం బాలుని మాదిరి ప్రవర్తిస్తాడు. ఒక
జడుని మాదిరి ఉంటాడు.

(మనం జడభరతుని కథ చదువుకున్నాము.) ఎన్నో విద్యలు తెలిసి
కూడా పిచ్చివాడిమాదిరి ప్రవర్తిస్తాడు. వేదముల అర్థములు తెలిసి
కూడా ఎటువంటి నియమములను ఆచరించడు. ఎవరినీ
అవమానించడు. ద్వేషించడు. విమర్శించడు. ఎవరు ఏది చెప్పినా

స్వీకరిస్తాడు. వితండ వాదము చెయ్యడు. నాస్తికుడు కాడు. ఎవరి పక్షమునా మాట్లాడడు. అటువంటి సన్యాసి ఎవరికీ భయపడడు. ఎవరినీ భయపెట్టడు. తనను ఎవరైనా దూషించినా, అవమానించినా సంతోషంగా చిరునవ్వుతో స్వీకరిస్తాడు. ప్రతీకార వాంఛ ఉండదు. ఎవరితోనూ విరోధము పెట్టుకోడు. కోపగించడు. ఎక్కువ భిక్ష దొరికిన రోజు సంతోషించడు. భిక్ష దొరకని రోజు దుఃఖించడు. భిక్ష దొరకడం, దొరక్క పోవడం దైవాభీనం అని సరిపెట్టుకుంటాడు. కాని ఆహారము ప్రాణం నిలుపుకోడానికి అవసరం కాబట్టి, ఆహారం ఏదోవిధంగా ధర్మమార్గంలో సంపాదించుకుంటాడు. ప్రాణాలు శరీరంలో ఉంటేనే కదా తత్వవిచారము చేయడానికి, దానివలన ముక్తి పొందడానికి.

ఉద్ధవా! సూర్యుడు, చంద్రుడు ఒక్కరే. కాని భూమి మీద ఉన్న అన్ని పాత్రలలోనూ, జలాశయములలనూ, రకరకాల రూపములతో కనపడుతుంటాడు. కదిలినట్టు కనిపిస్తుంటాడు. అలాగే పరమాత్మ కూడా ఆత్మస్వరూపుడుగా వివిధములైన శరీరములలో అంతర్యామిగా ఉంటాడు. ఈ దేహములలో ఉన్న ఆత్మలన్నీ ఆ పరమాత్మ స్వరూపాలే. ఉద్ధవా! సన్యాసికి ఒక్కోసమయంలో మంచి ఆహారం లభిస్తుంది. పడుకోడానికి మంచి స్థలం లభిస్తుంది. ఒక్కోసారి మంచి ఆహారము, మంచి స్థలము లభించదు. కాని దొరికిన దానిని స్వీకరించడమే సన్యాసి లక్షణము.

ఉద్ధవా! నేను పరమాత్మ అవతారము అయినప్పటికినీ, ఏకర్తలు చేయవలసిన అవసరం నాకు లేనప్పటికినీ, నేను లౌకిక కర్తలు అన్నీ ఆచరిస్తున్నాను. అదే ప్రకారంగా మానవుడు ఎంతటి జ్ఞాని

అయినప్పటికినీ, లోకుల కోసరం శౌచము, అనుష్ఠానముమొదలగు కర్మలను ఆచరించాలి. ఇతరుల చేత ఆచరింప చేయాలి. జ్ఞాని అయిన వాడికి వాడు వీడు అనే భేదబుద్ధి ఉండదు. అందరినీ సమానంగా భావిస్తాడు. ఒక వేళ ఉన్నా, అతనికి పరమాత్మ జ్ఞానము కలుగగానే, అతనిలో ఉన్న భేదబుద్ధి నశిస్తుంది. అప్పుడప్పుడు వాడు, వీడు అనే భేదబుద్ధి కలిగినా, మరణకాలంలో నిర్వికారుడై నన్నేపాందుతాడు.

పురుషులలో ఇంద్రియములను జయించిన వాళ్లు ఉంటారు. వాళ్లందరూ ఈ ప్రాపంచికవిషయములు అన్నీ అశాశ్వతములు అని నమ్మి వాటి వలన కలిగే ఫలితములు దుఃఖమును కలుగజేస్తాయి అని తెలుసుకొని, ప్రాపంచిక విషయములమీద విరక్తి చెందుతారు. కాని నా గురించి తెలుసుకోడానికి ఎటువంటి ప్రయత్నము చెయ్యరు. అటువంటి వారు ఆత్మతత్వమును గురించి తెలిసిన గురువు దగ్గరకు పోయి ఆ గురువు నుండి బ్రహ్మజ్ఞానము గురించి తెలుసుకోవాలి. గురువు యందు భక్తి, శ్రద్ధ కలిగి ఉంటాలి. అసూయను, ద్వేషమును వదిలిపెట్టాలి. బ్రహ్మజ్ఞానము కలిగేంత వరకు గురువును దైవ సమానుడుగా భావించి సేవించాలి.

ఉద్ధవా! వీళ్లు కాకుండా కొంత మంది సన్యాసులు ఉంటారు. వారికి జ్ఞానము ఉండదు. వైరాగ్యము కలుగదు. ఎల్లప్పుడూ కామ కోరికలతో, ప్రాపంచిక విషయముల మీద మోహముతో, ఉంటారు. ఇంద్రియములను, మనసును జయించలేరు. ఇంద్రియములకు వశుడై ఉంటాడు. కేవలం పొట్ట కూటి కోసరమే సన్యాసము స్వీకరిస్తారు. ఎల్లప్పుడూ విషయ వాంఛలలో మునిగితేలుతుంటాడు. వాడికి ధర్మం

తెలియదు. పైగా ధర్మ విరుద్ధమైన పనులు చేస్తుంటారు. ఇటువంటి వారు తమను తాము మోసం చేసుకుంటారు. లోకాన్ని మోసం చేస్తుంటారు. ఆత్మవంచనకు పాల్పడతారు. వారికి ఏ లోకములోనూ ఎటువంటి సుఖమూ లభించదు. ఉభయత్రా భష్టులు అవుతారు.

ఉద్ధవా! ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనో నిగ్రహము, అహింస క్లుప్తంగా ఇవి సన్యాసి ధర్మములు. గృహస్థు అయిన వాడు కేవలము సంతానము కొరకు మాత్రమే భార్యతో సంగమించాలి. రతిసుఖము కొరకు కాదు. కేవలము సంతానము కొరకు భార్యతో సంగమించేవాడు నిత్య బ్రహ్మచారి అనబడతాడు. పైన చెప్పబడిన ధర్మములను పాటించిన బ్రహ్మచారులు, గృహస్థులు, వానప్రస్థులు, సన్యాసులు, సకల జీవరాసులలో నన్ను అంతర్యామిగా చూచేవాడు, నామీద ధృఢమైన భక్తి కలిగి ఉంటాడు. అతని భక్తి నానాటికీ వృద్ధిపొందుతూ ఉంటుంది. చివరకు నాలో ఐక్యం అయిపోతాడు.

ఎవరైతే వర్ణాశ్రమధర్మములను నియమబద్ధంగా పాటిస్తూ, పరిశుద్ధమైన చిత్తముతో, నాగురించి తెలుసుకుంటారో, అతనికి జ్ఞానము లభిస్తుంది. తనకు లభించిన జ్ఞానమును ఆచరణలో పెట్టడం ద్వారా అతడు త్వరలోనే నన్ను పొందుతాడు. ఉద్ధవా! నీకు వర్ణముల గురించి ఆశ్రమముల గురించి, వాటికి సంబంధించిన ధర్మముల గురించి వివరించాను. ఈధర్మములు ముక్తిని ప్రసాదిస్తాయి.

ఉద్ధవా! తన ధర్మము నిష్ఠగా పాలించే వ్యక్తి నన్ను ఎలా పొందగలడో నీకు వివరించి చెప్పాను.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి వానప్రస్థము, సన్యాసము ఆశ్రమ ధర్మములను వివరించాడు అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు వర్ణాశ్రమ ధర్మముల గురించి చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పదునెనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

పంతొమ్మిదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి తన ఉపదేశములను ఇలా కొనసాగిస్తున్నాడు.

“ఉద్ధవా! ఆత్మ తత్వమును తెలిసిన వాడు, కేవలం శాస్త్రములు చదవడమే కాదు, వాటిని అనుభవంలో పెట్టినవాడు, ఎవరో చెప్పినది వినడం కాకుండా, తానుస్వయంగా అనుభవించి తెలుసుకున్న వాడు అయిన మానవుడు, ఈ ప్రపంచం అంతా మాయ, మిథ్య, అని నమ్ముతాడు. ఈ ప్రపంచములో ఉన్న వస్తువుల మీద ఆసక్తి చూపించడు. ప్రాపంచిక విషయముల గురించి తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నించడు. అన్నీ నేనే కాబట్టి నన్ను తప్ప వేరే దేనినీ కోరుకోడు.

జ్ఞాన, విజ్ఞానము కలిగిన వారు నాపాదములను మాత్రమే శ్రేష్ఠము అని భావిస్తారు. ఎటువంటి వారు నాకు ప్రియులు. ఏ కొంచెం ఆత్మ తత్వజ్ఞానము కలిగినా చాలు, దాని వలన కలిగే సిద్ధి, ఎంతో తపస్సు, తీర్థ సేవనము, జపము, దానములు చేయడం వలన కూడా కలగదు. కాబట్టి ఉద్ధవా! నీవు కూడా నీ కున్న జ్ఞానముతో ఆత్మ తత్వమును తెలుసుకో. భక్తిభావంతో నన్ను ఆరాధించు. పూర్వ కాలంలో కూడా మహాబుష్పలు జ్ఞాన యజ్ఞము ద్వారా, ఆత్మ యందు నన్ను నిలిపుకొని, పూజించి, ఆరాధించి నాలో ఐక్యం అయ్యారు.

ఉద్ధవా! ఆధ్యాత్మికము, ఆధి దైవికము, ఆధిభౌతికము, ఈ మూడు వికారములు కేవలం నా మాయ వలన కల్పించబడినవి. చీకటిలో తాడును చూచి పాము అనుకుంటాము. అంతే కానీ అక్కడ పాము అంతకు ముందు లేదు, ఇంక ఉండబోదు. అక్కడ ఉన్నది తాడు మాత్రమే. పాము అనేది మన భ్రమ. అలాగే ఈ మూడు వికారములు ముందు నుండి లేవు. ఇంక ఉండబోవు. అంతా మాయాకల్పితాలు. పుట్టుక, చావు ఈ శరీరమునకే గానీ, శరీరంలో ఉన్న ఆత్మకు కాదు. ఆత్మ తత్వము తెలుసుకున్న నీకు ఎటువంటి నాశనము లేదు. నీవు ఎల్లప్పుడూ ఉంటావు. నీ దేహము మాత్రమే పోతుంది. ఇందాక చెప్పినట్టు అక్కడ తాడు మాత్రమే ఉంటుంది. పాము ఉండదు. ఈ వికారములు అన్నీ తాడులో పామును చూడటం వంటిది. వీటికి ఎటువంటి ఉనికి లేదు.” అని పలికాడు కృష్ణుడు.

అప్పుడు ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు. “కృష్ణా! నీవు దేవదేవుడవు. ఈ విశ్వం అంతా నీ రూపమే. నీకు ఉన్న జ్ఞానము

శుద్ధమైనది, పురాతనమైనది, వైరాగ్యముతో కూడుకున్నది. నీయందు భక్తి కలిగి ఉండాలి అని చెప్పావు కదా! ఆ భక్తి యోగము గురించి కొంచెం వివరించు. తెలుసుకోవాలని ఉంది.

దేవా! నాతో సహా ఈ ప్రపంచంలో ఉన్న మానవులు అందరూ సంసారము అనే బావిలో పడి, బయటకు రాలేక, తాపత్రయ పడుతున్నారు. నిరంతరం దుఃఖముతో పీడింపబడుతున్నారు. అటువంటి మాకు అమృతమును వర్షించే విధంగా, నీ పాదములు అనే గొడుగు తప్ప వేరే మార్గము మరొకటి లేదు.

ఓ దేవా! సంసార సాగరంలో పడి ఈదుతూ, ఒడ్డుకు చేరలేక, కాల సర్వం చేత నిరంతరం కఠవబడుతూ, విషయ వాంఛలతో, ఆశాపాశములతో కట్టబడి ఉన్న మా వంటి జీవులను ఉద్ధరించు. మోక్షమునకు మార్గముచూపే నీ బోధనలు అనే అమృత వర్షమును మా మీద కురిపించు.” అని ప్రార్థేయపడ్డాడు ఉద్ధవుడు.

అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునితో ఇలా అన్నాడు. “ఉద్ధవా! కురుక్షేత్ర సంగ్రామం ముగిసిన తరువాత, యుద్ధంలో తన బంధువులను, మిత్రులను చంపినందుకు ధర్మరాజు ఎంతో చింతించాడు. భీష్ముని వద్దకు వెళ్లాడు. ధర్మరాజు వెంట నేను, పాండవులు అందరంవెళ్లాము. అప్పుడు ధర్మరాజు భీష్ముని వలన ఎన్నో ధర్మములను విన్నాడు. తరువాత ధర్మరాజు భీష్ముని మోక్ష ధర్మము గురించి అడిగాడు. ఆ సమయంలో భీష్ముడు చెప్పిన ధర్మములను నేను నీకు వివరిస్తాను. ఆ ధర్మబోధనలు జ్ఞానము, విజ్ఞానముతోనూ,

వైరాగ్యముతోనూ, శ్రద్ధ భక్తితోనూ కూడుకొన్నట్టివి.

ఉద్ధవా! అనంత సృష్టిలో ప్రకృతి, పురుషుడు, మహత్తత్వము, అహంకారము, పంచతన్మాత్రలు, పంచభూతములు, పది ఇంద్రియములు, మనస్సు, సత్వ,రజస్,తమగుణములు ఇవి అన్నీ కలిపి ఇరవై ఎనిమిది తత్వాలు. వీటిని వేరు వేరుగా చూడటం అజ్ఞానము. వీటి అన్నిటిలో పరమాత్మను చూడడం జ్ఞానము. ఆ జ్ఞానాన్ని ఆచరించడం విజ్ఞానము. ఈ జ్ఞాన విజ్ఞానములు కూడా నా స్వరూపాలే. పైన చెప్పబడిన 28 తత్వములకు మూల తత్వము బ్రహ్మము. ఆ బ్రహ్మ పదార్థమును కేవలం జ్ఞానముతో మాత్రమే తెలుసుకోగలము. బ్రహ్మాను తెలుసుకోవడమే విజ్ఞానము. అవయవములతో కూడిన ఈ దేహము, ప్రకృతిలో మనకు కనిపించే అన్ని పదార్థములు పుడతాయి, ఉనికిని కలిగి ఉంటాయి, నాశనం అవుతాయి. వీటికి స్థిరమైన అస్థిత్వము లేదు. సృష్టి మొదలు పెట్టేటప్పుడు, ప్రళయం తరువాత ఈ ప్రకృతి కారణరూపంలో ఉంటుంది. (అంటే సంకల్పస్థితి). సృష్టి తరువాత, ప్రళయానికి ముందు అస్థిత్వమును కలిగి ఉంటాయి. నిరంతరము రకరకాల పనులు జరుగుతుంటాయి.

సృష్టికి ముందు, ప్రళయం తరువాత ఏదైతే నిలిచి ఉంటుందో అదే పరమాత్మ. అదే సత్యము. వేదములను అధ్యయనం చేయడం వలనా, ప్రత్యక్షంగా చూడటం వలనా, ఇతిహాసములు చదవడం వలనా, ఇది ఉందా లేదా అనే అనుమానము వలనా ఈ ప్రకృతి, ఇందులో వస్తువులు, విషయ సుఖములు, స్వర్గ సుఖములు అన్నీ

మాయ,మిథ్య. నిజాలు కావు, పరమాత్మ తత్వము ఒక్కటే సత్యము అని తెలుసుకోగలుగుతాడు. వివేక వంతుడైన మానవుడు స్వర్గసుఖములను ఆశించి చేసే యజ్ఞములు, యాగములు, మొదలగునవి తాత్కాలికమైనవనీ, చేసుకున్న పుణ్యం కరిగిపోగానే మరలా జన్మ ఎత్తాలనీ, (క్షీణే పుణ్యే మర్త్యలోకం విశంతి) ఆ మాటకొస్తే బ్రహ్మలోకం కూడా శాశ్వతం కాదనీ, ఇవన్నీ అమంగళ కరములు, దుఃఖభాజనములు అనీ తెలుసుకోవాలి.

ఉద్ధవా! నీకు ఇదివరకే భక్తియోగము గురించి చెప్పాను. మరలా అడిగావు కాబట్టి భక్తిని పొందడానికి కావలసిన సాధనముల గురించి వివరిస్తాను. నా యందు భక్తి, శ్రద్ధ కలగాలంటే ముందు నాగురించి తెలుసుకోవాలి. నా కథలను అవతార విశేషములను వినాలి. నా గుణములను, నా లీలలను, నా నామములను కీర్తించాలి. నన్ను నిష్ఠగా పూజించాలి. నా గురించి స్తోత్రము చేయాలి. నన్ను సేవించాలి. నాకు నమస్కరించాలి. నన్నే కాదు నా భక్తులను కూడా పూజించాలి. సకల ప్రాణులలో నన్ను చూడగలగాలి. ఈ శరీరంతో ఏపని చేసినా నా పరంగా చేయాలి. ఫలితం మీద ఆసక్తి లేకుండా కర్మలు చేయాలి. నన్ను కీర్తించాలి. మనస్సును నా మీద లగ్నంచేయాలి. కోరికలను వదిలిపెట్టాలి. ధనమును, భోగములను, విషయ వాంఛలను నా కొరకు వదిలిపెట్టాలి. యజ్ఞము యాగములు, దానములు, ధర్మములు, హోమములు, వ్రతములు, తపస్సు అన్నీ నా కొరకేచేయాలి. ఇతర కోరికలు తీరడం కోసం చేయకూడదు.

ఉద్ధవా! ఈ ధర్మములను పాటించాలి. తన ఆత్మను నాకు నివేదించాలి. అప్పుడు ఆ మానవునిలో నా మీద భక్తి నిలుస్తుంది. అటువంటి భక్తునికి ఈ లోకంలో లభించని వస్తువు ఇంక ఏమీ ఉండదు. సత్వగుణముతో కూడినది, ప్రశాంతమైనది అయిన తన చిత్తమును నాకు అర్పించినపుడు, మానవుడు ధర్మము, జ్ఞానము, వైరాగ్యము అనే ఐశ్వర్యములను పొందుతాడు.

అలా కాకుండా మనస్సు రజోగుణ ప్రధానమైతే, అది విషయ వాంఛల వైపు, ప్రాపంచిక సుఖముల వైపు పరుగెడుతుంటుంది. ఈ దేహము, ఈ గృహము, ఈ ఆస్తి నాది అనే భావన కలుగుతుంది. అప్పుడు అతని మనసు అజ్ఞానంలో పడిపోతుంది. అధర్మం వైపు ప్రయాణం చేస్తుంది. ఈ దేహము ఈ దేహములో అనుభవించే సుఖములు అన్నీ శాశ్వతములు అనే మోహంలో పడిపోతాడు.

ఉద్ధవా! క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే నా యందు భక్తిని కలిగించే ఏ కార్యము అయినా అది ధర్మ కార్యము. అందరిలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు అని తెలుసుకోవడమే జ్ఞానము. ప్రాపంచిక సుఖముల యందు, విషయ వాంఛల యందు విముఖత్వము కలిగి ఉండటమే వైరాగ్యము. అణిమ,మహిమ మొదలగు సిద్ధులే పాండతగిన ఐశ్వర్యములు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి ఉపదేశించాడు.

ఇప్పుడు ఉద్ధవునికి ఒక సందేహము కలిగింది. “ కృష్ణా! యమ నియమములు, శమ దమములు, తితిక్ష, ధృతి, అని చెప్పారు కదా! వాటి గురించి వివరించండి. అలాగే దానము, తపస్సు, శౌర్యము,

సత్యము, ఋతము, త్యాగము, ఇష్టము, ధనము, యజ్ఞము, దక్షిణ వీటి అర్థములు కూడా వివరించండి. పురుషుడు అంటే ఎవరు అతని బలం ఎట్టిది? దయ, లాభము, విద్య, లజ్జ, శ్రీ, సుఖము, దుఃఖము అనగా నేమి? పండితుడు ఎలా ఉంటాడు? పండితుని లక్షణములు ఏమి? మూర్ఖుడు ఎలా ఉంటాడు? మంచి లక్షణములు, చెడ్డ లక్షణములు ఏవి? స్వర్గ నరకములు అంటే ఏమిటి? బంధువులు అంటే ఎవరు? గృహము అంటే ఏమిటి? ధనవంతుడు అంటేఎవరు? దరిద్రుడు అంటేఎవరు? లోభి అంటే ఎవరు? ఈశ్వరుడు అని ఎవరిని అంటారు? నా మనసులో ఈ ప్రశ్నలు తొలుస్తున్నాయి. దయచేసి వీటికి సమాధానాలు చెప్పండి. వీటినే కాకుండా వీటికి వ్యతిరేకముగాఉండే లక్షణములను కూడా వివరించండి.” అని అడిగాడు ఉద్ధవుడు. ఉద్ధవుని సందేహములకు శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధంగా సమాధానాలు చెప్పాడు.

“ఉద్ధవా! అహింస, సత్యము, అస్తేయము, అసంగము, హ్రీ, అసంచయము, ఆస్తిక్యము, బ్రహ్మచర్యము, మౌనము, స్థైర్యము, క్షమ, అభయము, ఈ పన్నెండు యమములు అంటారు. బాహ్యశౌచము, అభ్యంతర శౌచము, జపము, తపము, హోమామము, శ్రద్ధ, ఆతిథ్యము, అర్చన, తీర్థాటనము, పరహితములైన పనులు చేయడం, తృప్తి, గురుసేవ, ఈ పన్నెండు నియమములు అని అంటారు. యోగులు, సాధకులు ఈ యమ నియమములు పాటించి, అనంత ఐశ్వర్యములు పొందుతారు. వీటిని వివరిస్తాను.

మనస్సును నా యందు లగ్నం చేయడం శమము అంటారు. ఇంద్రియములను నిగ్రహించడం దమము అంటారు. దుఃఖమును జయించడం, దుఃఖములను ఓర్చుకోవడం తితిక్ష అంటారు. స్త్రీపురుషులు ఒకరితో ఒకరుకామవాంఛలను తీర్చుకోవడాన్ని అదుపులో ఉంచుకోవడం ధైర్యము అంటారు. తనకు ఉన్నది ఇతరులతో పంచుకోవడం దానం అంటారు. కోరికలను వదిలిపెట్టడం తపస్సు అంటారు. మనం చేసే కర్మల వలన కలిగా వాసనలను నిరోధించడమే శౌర్యము. బ్రహ్మ జ్ఞానము కలిగి ఉండటమే సత్యము. ఇతరులకు ప్రియమైన వాక్కులు పలకడమే ఋతము. అడ్డమైన పనులు చేయకుండా ఉండటమే శౌచము అంటే పవిత్రంగా ఉండటం. అన్ని కోరికలను వదిలిపెట్టడమే సన్యాసము. ధర్మం పాటించడమే ధనం సంపాదించడం. ధర్మాచరణమునుమించిన ధనము, సంపద లేదు.

నేనే యజ్ఞ స్వరూపుడను. నీకున్న జ్ఞానమును ఇతరులకు ఉపదేశించడమే దక్షిణ ఇవ్వడం. ప్రాణాయామం చేయడం అత్యంత బలసంపన్నమైనది. భగము అంటే ఐశ్వర్యము. నా మీద భక్తియే మానవునికి లభించు లాభము. మనుషుల మధ్య, సాటి జీవుల మధ్య భేదభావము లేకుండా అందరినీ సమానంగా చూడటమే నిజమైన విద్య. ఫలితములను ఆశించకుండా కర్మలు చేయడమే లజ్జ అంటే హి అంటారు. నిష్కామ కర్మలే శ్రీ. సుఖము వచ్చినపుడు పొంగి పోకుండా, దుఃఖము వచ్చినపుడు కుంగిపోకుండా సమానత్వము ప్రదర్శించడమే నిజమైన సుఖము. అలా కాకుండా విషయ వాంఛల యందు మనసును లగ్నం చేయడమే నిజమైన దుఃఖము. ఏ కర్మలు తనను బందిస్తాయో, ఆ బంధనముల నుండి ఎలా విడివడాలో తెలిసిన వాడే

పండితుడు. “ఈ శరీరం నాది, ఇది అంతా నాది, నేనే ఇదంతా చేస్తున్నాను, నా వలననే ఇదంతా జరుగుతూ ఉంది” అని భావించే వాడేమూర్ఖుడు. ప్రాపంచిక విషయముల నుండి మనస్సును బుద్ధిని పరమాత్మవైపు మళ్లించడమే మంచి మార్గము, సత్వధము. అలా కాకుండా కేవలం ప్రాపంచిక విషయముల మీద, విషయ వాంఛల మీద మనస్సును నిలపడమే చెడుమార్గము. సాత్విక గుణము కలిగి ఉండటమే స్వర్గము. తమోగుణము ఎక్కువగా ఉండటమే నరకము. సకల జీవరాసులకు నేనే ప్రియమైన బంధువును. మానవ శరీరమే గృహము. మంచి గుణములు కలిగిన వాడే ధనవంతుడు. తృప్తి లేని వాడు దరిద్రుడు. ఇంద్రియములను జయించని వాడే పరమలోభి (అన్నీనాకే కావాలంటాడు). విషయ వాంఛలకు లోబడని వాడే స్వతంత్రుడు. ఎల్లప్పుడు ప్రాపంచిక విషయములలో వర్తిస్తూ విషయ వాంఛలకు లోబడ్డవాడే అస్వతంత్రుడు.

ఉద్ధవా! వీడు మంచి వాడా, చెడ్డ వాడా, వీడు గుణవంతుడా లేక వీడు గుణహీనుడా అని ఆలోచించడమే దోషము. అందరూ మంచి వాళ్లు, గుణవంతులు అని అనుకోవడమే మంచితనము.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునితో చెప్పాడు అని శుకయోగీంద్రుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు భక్తి, జ్ఞానము, యమ, నియమము మొదలగు వాటి గురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము పంతొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
ఇరువదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణుని ఇలా
అడిగాడు.

“కృష్ణా! ఏమి చెయ్యాలో ఏమి చెయ్యకూడదో నిర్దేశించేది
వేదము. ఆ వేదస్వరూపుడవు నువ్వు. వేదములు మనం చేసే కర్తలు
మంచివా, చెడ్డవా, పాపము పుణ్యము వీటి గురించి చెబుతున్నాయి.
వేదములె వర్ణాశ్రమములలో భేదములను, గుణదోషములను, ద్రవ్యము,
దేశము, వయస్సులను, యోగ్యతలను, అయోగ్యతలను స్వర్గ
నరకములను గురించి వివరించాయి. మానవునిలోని గుణములు,
దోషములు వాటి మధ్య భేదములు వీటి గురించి తెలుసుకోకుండా,
ఇది చెయ్యాలి, ఇది చెయ్యకూడదు అని నిర్ణయించలేము.
వీటినిగురించి తెలుసుకోకుండా ముక్తి కలగడం అసంభవము.
స్వర్గము, నరకము, మోక్షము అవి అన్నీ అనుభవానికి అతీతములైనవి.
నీ వాక్కు వాటి గురించి నాకు వివరంగా తెలిపాయి. నీ వాక్కే నాకు
వేదముతో సమానము. నీ వాక్కే మానవులకు, పితరులకు ప్రమాణము.

కృష్ణా! ఒక పక్క వేదములు వర్ణాశ్రమ ధర్మములను,
వాటిలో గుణదోషములను, భేదబుద్ధితో చెబుతున్నాయి. అదే వేదము
అందరినీ సమానంగా చూడాలి, భేదబుద్ధి చూపించకూడదు అని

చెబుతూ ఉంది. ఇది ఒకదానికి మరొకటి విరుద్ధంగా ఉన్నాయి. ఈ పరస్పర విరుద్ధభావాలు వేదములలో ఎందుకు ప్రతిపాదించబడ్డాయో వివరించండి.” అని అడిగాడు. శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెబుతున్నాడు.

“ఉద్ధవా! మానవుల శ్రేయస్సు కోరి నేను జ్ఞాన యోగము, కర్మ యోగము, భక్తి యోగము ఉపదేశించాను. మానవులు ముక్తి పొందడానికి ఇంతకంటే మంచి ఉపాయము మరొకటి లేదు. ఉద్ధవా! మానవులు తాముచేసే కర్మల నుండి, కర్మ ఫలముల నుండి విరక్తిపొందిన వారు, కర్మలను వదిలిపెట్టినవారు, జ్ఞానయోగము అవలంబించడానికి అర్హులు. తాము చేసే కర్మలను వదిలిపెట్టలేని వారు, కర్మఫలముల మీద విరక్తి చెందని వారు. కర్మలుచేస్తే సుఖం కలుగుతుంది అని నమ్మినవారు, కర్మలు చేయడం దుఃఖములకు మూలకారణం అని తెలియనివారు, అటువంటి వారు ఏపని చేసినా ఏదో ఒక కోరికతో చేస్తుంటారు. వీరు కర్మయోగము అవలంబించడానికి అర్హులు.

ఎల్లప్పుడు నా యందు మనస్సును లగ్నం చేసేవారు, నా కథలను వినేవారు, సదా నన్ను కీర్తించేవారు, ప్రాపంచిక విషయముల యందు, విషయ వాంఛల యందు ఆసక్తిలేని వారు, భక్తియోగము అవలంబించడానికి యోగ్యులు.

కర్మలు చేస్తే దుఃఖము కలుగుతుంది కానీ సుఖం కలుగదు అనే జ్ఞానం కలిగేంతవరకు, లేక నా కథలను వినడంలో

శ్రద్ధకలిగేంతవరకు, మానవులు రోజూచేసే కర్తలు(సంధ్యావందనము, హోమము, తర్పణములు మొదలైనవి), ఏదో నిమిత్తంతో చేసే కర్తలు, అనగా శ్రాద్ధములు మొదలగునవి, చేస్తూ ఉండవలసిందే.

ఉద్ధవా! ఎల్లప్పుడూ తన ధర్మాన్ని ఆచరిస్తూ, ఫలం కోరకుండా కర్తలు చేస్తూ, ఉండే పురుషుడు, యజ్ఞముల ద్వారా దేవతలను ఆరాధిస్తూ, అటు కోరికలతో కూడిన కర్తలను కానీ, ఇటు చేయకూడని కర్తలను కానీ చేయకుండా ఉంటే, అటువంటి వారికి, అటు స్వర్గము రాదు, ఇటు నరకము రాదు. చేయకూడని పనులను చేయని వాడు, పరిశుద్ధమైన చిత్తము కలవాడు, స్వధర్మమును ఆచరించేవాడు, అనునిత్యం ప్రపంచంలో తిరుగుతున్నా, అతడి మనసు నా మీద లగ్నం అయి ఉంటుంది. ఎల్లప్పుడూ నామీద భక్తి కలిగి ఉంటాడు.

ఉద్ధవా! దేహము మీద అభిమానము ఎల్లప్పుడూ ప్రమాదమును కలిగిస్తుంది. కాబట్టి బుద్ధిమంతుడు అగు మానవుడు అటు స్వర్గమును కానీ, ఇటు నరకమును కానీ, కోరుకోడు. కాని మానవుడు కేవలము మానవ దేహముతో మాత్రమే జ్ఞానమును సంపాదించగలడు. ధర్మము, అర్థము, కామము వీటిని సంపాదించాలంటే దేహము కావాలి. కాని ఈ దేహము శాశ్వతము కాదు. కాలము తీరగానే రాలిపోతుంది. ఈ విషయం తెలిసిన జీవుడు ఈ దేహమునుండి వెళ్లిపోకముందే ముక్తి కొరకు ప్రయత్నాలు చేస్తాడు.

ఎలాగంటే, ఒక చెట్టు మీద ఒక పక్షి గూడు కట్టుకొని నివసిస్తూ ఉంటుంది. దయాదాక్షిణ్యములు లేని మానవుడు తన

స్వార్థం కోసరం ఆగూడును నాశనం చేస్తాడు. అది గ్రహించిన పక్షి ఆ గూడును వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోతుంది. అలాగే ఈ దేహము క్షీణించి పోగానే, లేక ఏ కారణం చేతనైనా నాశనం కాగానే, జీవుడు మరో దేహమును వెతుక్కుంటూ వెళ్లాపోతాడు.

ఉద్ధవా! ఒక్కో సంవత్సరము గడిచే కొద్దీ మానవుని ఆయువు క్షీణించిపోతుంది. ఈ విషయం తెలుసుకున్న మానవుడు భయంతో వణికి పోతాడు. ప్రాపంచిక విషయముల మీద, విషయ వాంఛల మీద ఆసక్తిని వదిలిపెట్టి, పరబ్రహ్మము గురించి తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తాడు. పరమ శాంతిని పొందుతాడు.
(కాని మనం మాత్రం ఆనందంగా పుట్టినరోజు పండుగలు జరుపు కుంటాము. అందరినీ ఉద్ధరించడానికి పుట్టినట్టు ఫీల్ అవుతుంటాము. చావుకు దగ్గర అవుతున్నాము అనే విషయాన్ని మరిచిపోతాము.)

ఉద్ధవా! మంచి పనులు చేయడానికైనా, చెడ్డ పనులు చేయడానికైనా, ఆ పనుల వలన మంచి,చెడు ఫలములు పొందడానికైనా ఈ మానవ దేహము అత్యంత అవసరము. ఒక్క మానవ శరీరములోనే మనం చేసిన కర్మలకు ఫలితమును అనుభవించగలము. మానవ శరీరము లభించడం చాలా కష్టం. కాని చాలా సులభం కూడాను. సంసారం అనే సాగరంలో మునగడానికైనా, సంసారము అనే సాగరమును దాటడానికైనా ఈ శరీరము ఒక ధృఢమైన నావలాంటిది. భగవంతుని శరణు కోరితే, ఆయన ఈ నావకు చుక్కానిగా నిలిచి శరీరము అనే ఈ నావను సంసారము అనే సాగరంలో సక్రమంగా నడిపిస్తాడు. భగవంతుని స్మరించడమే ఈ

నావ సక్రమంగా సరి అయిన మార్గములో నడవడానికి, మోక్షము అనే
లక్ష్యము చేరడానికి పనికొచ్చే అనుకూలమైన గాలి. ఇంత చక్కని
ఏర్పాటు చేసినా, మానవుడు ఆ ఏర్పాటును సక్రమంగా
ఉపయోగించుకోడు. నన్ను స్తురిస్తూ నా మీద భక్తిని
పెంపొందించుకొని ఈ సంసార సాగరమును దాటడానికి
ప్రయత్నించడు. ప్రాపంచిక విషయములలో నిమగ్నుడైన మానవుడు
తన చేజేతులా తన జీవితమును నాశనం చేసుకుంటున్నాడు.
పతితుడౌతున్నాడు. ప్రాపంచిక విషయములలో కేవలం దుఃఖమే
మిగులుతుంది అని తెలుసుకొన్న యోగి, విరక్తుడై ఇంద్రియములను
జయించి తన మనస్సును ఆత్మకు అనుసంధానము చేసి, నిశ్చలంగా
ఉంటాడు.

ఉద్ధవా! మానవుల మనస్సు అతి చంచలమైనది. ఒక చోట
నిలకడగా ఉండదు. అటు ఇటు పరుగెడుతుంటుంది. అప్పుడు
మానవుడు నిరాశ పడక, మనసుకు నచ్చిన మార్గమును అనుసరించి,
మనసును ప్రాపంచిక విషయముల మీదకు పోకుండా నిరోధించాలి.
ఇది సాధన వలననే సాధ్యం అవుతుంది. మనస్సును నిలకడగా
ఉంచాలంటే ముందు ఇంద్రియములను నిగ్రహించాలి.
ప్రాణాయామంతో శ్వాసను అదుపులో ఉంచాలి. బుద్ధిని మనసులో
అనుసంధానం చేయాలి. అప్పుడు మనస్సు నిశ్చలంగా ఉండే అవకాశం
ఉంది.

ఉదాహరణకు ఒక అశ్వము ఉంది. ఆ అశ్వమును ఎక్కి స్వారి
చెయ్యాలంటే, అశ్వమును తన ఇష్టం వచ్చినట్టు నడిపించాలంటే,

ముందు ఆ అశ్వమును మచ్చిక చేసుకోవాలి. తన మనోభావములను తెలుసుకొని దానికి తగ్గట్టు నడిచే విధానమును ఆ అశ్వమునకు నేర్పాలి. అప్పుడే ఆశ్వికుడు అశ్వమును తన ఇష్టం వచ్చినట్టు నడపగలడు. అశ్వమును ఎక్కినపుడు ఆశ్వికుడు పగ్గములను చేతిలో పట్టుకొని అశ్వమునకు సూచనలు ఇస్తూ, అదిలిస్తూ తన మనసుకు నచ్చిన విధంగా నడిపిస్తుంటాడు. మంచి మాటలతో తన స్వాధీనంలోకి తెచ్చుకుంటాడు.

మనస్సు కూడా అశ్వం లాంటిది. మనస్సును కూడా బుద్ధి అనే పగ్గములు పట్టుకొని, మంచి మాటలతో స్వాధీనం చేసుకోవాలి. అప్పుడే మనస్సు మన ఇష్టంవచ్చినట్టు నడుస్తుంది. కాని ఇది అంత సులభ సాధ్యం కాదు. కానీ మనస్సు తన స్వాధీనములోకి వచ్చి నిశ్చలంగా ఉండేంతవరకు, మానవుడు తత్వజ్ఞానమును అభ్యసించాలి. దానికి గురువు యొక్క ఉపదేశములు చాలా అవసరము. గురువు యొక్క ఉపదేశములను అనుసరించి మానవుడు వైరాగ్యమును అవలంబించి, దేహము మీద అభిమానమును వదిలిపెట్టాలి. యమ నియమములను అనుసరించాలి. ప్రపంచములోని వస్తువులను, వాటి తత్వములను నిశితంగా పరిశీలించాలి. నా ప్రతిమను పెట్టుకొని ధ్యానించాలి. మనస్సును నా మీద లగ్నం చేయాలి. అప్పుడు మనస్సు పరమాత్మ వైపు మళ్లుతుంది. ఈ మార్గము తప్ప వేరే ఏ ఇతర మార్గముల ద్వారా మనస్సు పరమాత్మవైపు మళ్లదు.

యోగి అయిన వాడు అప్పుడప్పుడు ప్రమాద వశాత్తు చేయకూడని కర్తలు చేయడం సంభవిస్తుంది. అప్పుడు యోగి

యోగమార్గము ద్వారా ఆ పాపములను పోగొట్టుకోవాలి. అంతేకానీ ప్రాయశ్చిత్తముల కొరకు ప్రయత్నించకూడదు.

మానవుడు ప్రపంచంలో సంచరిస్తూ ఏవేవో కర్మలు చేస్తుంటాడు. కర్మలు ఎల్లప్పుడూ అనర్థములను, దుఃఖములను తెచ్చిపెడతాయి. కాబట్టి వీలైనంత వరకు జీవించడానికి అవసరమైన కర్మలు తప్ప ఇతర కర్మలు చేయడం మానుకోవాలి. ఎల్లప్పుడూ నా కథలను వింటూ, నన్ను స్తురించే మానవుడు, ప్రాపంచిక కర్మల యందు విముఖుడై ఉంటాడు. విషయ వాంఛలు అన్నీ దుఃఖమును కలిగిస్తాయి అని తెలుసుకుంటాడు. కానీ ప్రాపంచిక విషయములను, విషయ వాంఛలను విడిచిపెట్టడానికి అతని శక్తి చాలదు. అటువంటి సమయంలో మానవుడు నా మీద భక్తిని కలిగి ఉండాలి. ప్రాపంచిక సంబంధమైన కర్మలు చేస్తున్నా వాటివలన దుఃఖము కలిగినా, వాటియందు ఆసక్తి లేకుండా ఉండాలి. ఎల్లప్పుడూ నా మీద భక్తి కలిగి నన్ను ధ్యానిస్తూ ఉండాలి. అప్పుడు ఆ కర్మలు, కర్మఫలములు అతనిని ఏమీ ప్రభావితం చేయలేవు.

ఇటువంటి భక్తి యోగమును అవలంబించే మానవుని, నన్ను సతతం ఆరాధించే మానవుని హృదయంలో నేను ఎల్లప్పుడూ నిలిచి ఉంటాను. నేను ఉన్న చోట విషయ వాసనలకు చోటు లేదు. అతని మనస్సు నిర్మలంగా నా మీద లగ్నం అయి ఉంటుంది. నన్ను మనసులో సాక్షాత్కరింప చేసుకున్న మానవునిలో అహంకారము మాయమై పోతుంది. అతని కర్మ వాసనలు నశించి పోతాయి. అతనిలోని సకల సంశయములు తీరిపోతాయి. కాబట్టి నా భక్తుడు

ఎల్లప్పుడు నన్నే స్తురిచే వాడికి జ్ఞానము, వైరాగ్యముతో పనిలేదు. నా మీద భక్తి, శ్రద్ధ కలగడానికి జ్ఞాన వైరాగ్యములు పనికివస్తాయి కానీ, ఒకసారి నా మీద అచంచలమైన భక్తి కలిగిన తరువాత, జ్ఞాన వైరాగ్యములు అతనికి ఏ విధమైన మేలు చేయలేవు.

ఉద్ధవా! పుణ్య కర్తలు, తపస్సు, జ్ఞానము వైరాగ్యము, యోగాభ్యాసము, దానము, ధర్మము, తీర్థయాత్రలు, వ్రతములు ఇవి అన్నీ ఆచరిస్తే వచ్చే ఫలితములను, మానవుడు భక్తి యోగమును అవలంబించి నా యందు అచంచలమైన భక్తివిశ్వాసములను కలిగి ఉండటం ద్వారా పొందుతాడు. నా భక్తులకు కోరికలు ఏమీ ఉండవు. నా భక్తుడు కావాలనుకుంటే స్వర్గము, మోక్షము, వైకుంఠము అతనికి అనాయాసంగా లభిస్తాయి. నా యందు అచంచలమైన ప్రేమ కలవారు, సాధువులు, యోగులు అయిన నా భక్తులు, నేను మోక్షము ఇస్తానన్నా వద్దంటారు. నిరంతరం నా పాదసేవను మాత్రమే కోరుకుంటారు. దేనిమీదా ఆసక్తి, అపేక్ష లేకుండా ఉండటమే అన్నిటి కన్నా మేలైనది. ఏ కోరికలు లేని వాడు, ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తి లేనివాడు మాత్రమే నా యందు భక్తి కలిగి ఉండటానికి అర్హుడు.

ఉద్ధవా! రాగము ద్వేషము లేని వారు, అంతటా సమ బుద్ధి కలవారు, అందరినీ సమానంగా చూచేవారు, నాయందు ఏకాగ్రమైన భక్తి కలవారు, మాయకు అతీతుడైన భగవంతుని మనసులో నిలుపుకున్న వారు, అటువంటి వారు పుణ్య కార్యములు చేసినా, చేయకూడని పనులు, శాస్త్ర విరుద్ధమైన పనులుచేసినా, వారికి ఎటువంటి పుణ్యము, పాపము అంటదు. ఎందుకంటే వాళ్లు ఏపని

చేసినా నా పరంగానే చేస్తారు. కర్తృఫలములను ఆశించరు.
కర్తృఫలములను నాకు అర్పిస్తారు.

ఉద్ధవా! నేను నీకు జ్ఞాన మార్గము, కర్తృమార్గము,
భక్తిమార్గము వీటి గురించి చెప్పాను. ఈ మార్గముల ద్వారా నన్ను
ఆశ్రయించిన వారు, కాలమునకు అతీతమైనది, నామాయకు
లోబడనిది అయిన నా నివాసమును చేరుకుంటారు. దానినే
పండితులు పరబ్రహ్మపదముఅని అంటారు.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి
కర్తృ,జ్ఞాన,భక్తిమార్గముల గురించి వివరించాడు అని శుక మహర్షి
పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఇరువదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
ఇరవై ఒకటవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి
చేసిన జ్ఞానబోధను వివరిస్తున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి గుణములు
వాటిలో ఉన్న దోషముల గురించి ఈ విధంగా వివరిస్తున్నాడు.

“ఉద్ధవా! నేను ఇప్పటి దాకా నీకు భక్తి యోగము, జ్ఞాన
యోగము, కర్మయోగము గురించి వివరించాను. కాని మానవులు
వీటి గురించి ఆలోచించకుండా, ఈమార్గములలో నడవకుండా,
కేవలము ఇంద్రియముల చేత భోగములు అనుభవిస్తూ విషయ
వాంఛలలో మునిగి తేలుతూ, సకల దోషములను కొనితెచ్చుకుంటూ,
ఈ జననమరణ చక్రంలో తిరుగుతుంటారు.

ఎవరైతే తమకు అప్పగించిన పనులను శ్రద్ధతో చేస్తారో, తమ
తమ ధర్మములను సక్రమంగా నిర్వహిస్తారో, వారే గుణవంతులు.
తమకు అప్పగించిన ధర్మములను అధికారములను కాదని
పరాధికారములను పైన వేసుకొనేవారు దోషులు. వారి చర్యలు
దోషముతో కూడుకున్నవి. ఇదే ఒకమనిషిలోని గుణములను,
దోషములను నిరూపణ చేసే ప్రక్రియ.

ఉద్ధవా! ఈ ప్రకృతిలో దొరికే వస్తువులు, పదార్థములు అన్నీ ఒకేవిధంగా ఉంటాయి. కాని మానవులు ఇది యోగ్యమా, కాదా, ఇది శుద్ధమైనదా, కాదా, ఇది శుభమైనదా, కాదా అని సందేహిస్తుంటారు. ఇదంతా ధర్మాచరణము కొరకు, తమయొక్క దేహమును సంరక్షించు కోడానికి చేస్తుంటారు. ధర్మాచరణము గురించి, మానవుల శ్రేయస్సు గురించి, ఈ ఆచారాన్ని నేనే మానవులకు చూపించాను.

ఉద్ధవా! ఈ ప్రకృతిలో ఉండే ప్రతి వస్తువు పంచభూతములతో చేయబడిందే. సకల ప్రాణుల శరీరములు ఏర్పడడానికి ఈ పంచభూతములే కారణములు. ఈ పంచభూతములు పరమాత్మ నుండి ఉద్భవించినవే! ఈ ప్రాణుల దేహము లన్నీ పంచభూతములతో నిర్మితమైనప్పటికినీ, అన్ని దేహములు సమానమైనప్పటికినీ, ధర్మ, అర్థ, కామములు పొందడానికి, వేదము వారికి వివిధములైన నామములను, రూపములను కల్పించబడ్డాయి. అదే ప్రకారంగా వివిధ ప్రదేశములకు, వివిధ కాలములకు, వివిధ పదార్థములకు, ధాన్యము మొదలగు వస్తువులకు, ఇవి మంచివి, ఇవి చెడ్డవి అనే భేదములు విధించబడ్డాయి.

ఏయే ప్రదేశములలో భగవంతుని మీద, బ్రాహ్మణుల మీద భక్తి ఉండదో, ఆ దేశములు అపవిత్రమైనవి. ఇదే విధంగా కాలములో కూడా ఈ భేదములు ఉన్నాయి. స్వయముగా గానీ, ఏదైనా పదార్థమును ఉపయోగించి కానీ ఒక పని చెయ్యాలంటే, దానికి పవిత్రమైన కాలము కావాలి. (ఈ రోజుల్లో కూడా మనం మంచి ముహూర్త నిర్ణయం చేసి కానీ ఏ పనీ చేయము.) ఎందుకంటే కాలం

కాని కాలంలో ఒక పని తలపెడితే, తాను తల పెట్టిన కార్యము చేయడానికి కావలసిన వస్తుసామగ్రి లభించదు. అందుకని ఆ పని చేయడానికి వీలుపడదు. కాబట్టి అటువంటి కాలము అపవిత్రమైనది.

ఒక పదార్థము శుచిగా ఉందా లేదా అనే విషయం ఆ పదార్థము యొక్క పరిమాణము, ద్రవ్యము (ఖరీదు), వచనము (దాని గురించి మాట్లాడుకోవడం), కాలము (అది దొరికే కాలము), అది చిన్నదా, పెద్దదా(పరిమాణము)...వీటిని బట్టి నిర్ణయింపబడుతుంది. ఒక వస్త్రము ఉంది. దానికి మకిల అంటినా, మూత్రంపోసినా అపవిత్రం అవుతుంది. దానిని ఉతికితే శుభ్రం అవుతుంది. గుడిలో విగ్రహాలు ఏ కారణం చేతనైనా అపవిత్రం అయితే సంప్రోక్షణ మంత్రములతో పవిత్రం అవుతాయి.

ఏది పవిత్రము ఏది అపవిత్రము అని నిర్ణయించడానికి బ్రాహ్మణులు, పండితులు చెప్పిన దానినే అనుసరించాలి. ఒకసారి పూజకు ఉపయోగించిన పువ్వులు, వాసన చూచిన పువ్వులు, మురికి మడ్డితో ఉన్న నీరు, అపవిత్రములు. కాని ఈ నియమము పారే నీరు ఉన్న నదులకు, వర్తించదు.

జీవులు తమ యొక్క శక్తి, సామర్థ్యములను బట్టి, బుద్ధిని బట్టి, వారికి ఉన్న సంపదలను అనుసరించి, పాపములు చేస్తుంటారు. ఈ పాప కార్యములకు దేశ, కాల పరిస్థితులు వర్తిస్తాయి. ఒక ప్రదేశములో చేసిన కార్యము పాపం అయితే మరొక ప్రదేశములో చేసిన అదే కార్యము పాపం కాదు. ధాన్యము, కర్రలు, దంతములు, తైలములు,

బంగారము, చర్మము, మట్టితో చేసిన కుండలు, ఇవి అన్నీ కాలము, వాయువు, అగ్ని, నీటితో పవిత్రం చేయవచ్చును. ఉదాహరణకు కుండలు నీటితో కడగవచ్చు. బంగారము అగ్నిలో వేసి మెరుగుపెట్టవచ్చు. కొన్ని గాలిలో ఆరబెట్టవచ్చు. కొన్ని పదార్థములకు ఏదైనా అంటుకుంటే అక్కడ ఆ పదార్థమును చెక్కడం వలన, రుద్దడం వలనా అపవిత్రం అయిన భాగమును తీసేయవచ్చు. చెక్కిన తరువాత, రుద్దిన తరువాత, మిగిలిన వస్తువు పవిత్రంగా ఉంటుంది.

మానవుడు స్నానము, దానము, తపస్సు, వయస్సు, శక్తి, ఉపనయనము మొదలగు సంస్కారములతో, సంధ్యావందనము మొదలగు కర్మలతో, మానవుడు పరిశుద్ధుడు అవుతాడు. ఉపనయనంతో మానవుడు ద్విజుడుగా మారి, పరిశుద్ధుడయి వేదములను చదవడానికి అర్హుడవుతాడు. మంచి గురువు ముఖతా మంత్రములను అభ్యాసం చేస్తే ఆ మానవుడు పవిత్రుడవుతాడు. ఏ కర్మ చేసినా దానిని నాకు అర్హిస్తే ఆ కర్మ పవిత్రమౌతుంది. దేశము, కాలము, ద్రవ్యము, కర్త, మంత్రము, కర్మ ఈ ఆరు పవిత్రంగా ఉంటే అది ధర్మము అనిపించుకుంటుంది. ఈ ఆరు అపవిత్రం అయితే అదే అధర్మము.

ఉ ధ్ధవా! కొన్ని సమయాలలో మనకు గుణము గా అనిపించింది దోషముగా ఉంటుంది. అలాగే మనకు దోషముగా కనిపించింది గుణముగా ఉంటుంది. గుణ దోషములు మనము ఆ వస్తువును చూచే తీరును బట్టి, మన మనసును బట్టి ఉంటుంది. సురాపానము నిషిద్ధము. సురాపానము వలన మంచి వాడు కూడా పతితుడు అవుతాడు. కాని అప్పటికే పతితుడు అయిన వ్యక్తి

సురాపానం వలన కొత్తగా పతుతుడు అయ్యే అవకాశం లేదు. కాబట్టి అప్పటికే పతితుడు అయిన వ్యక్తి సురాపానం చేస్తే అది దోషంగా అనిపించదు. భార్యతో కలవడం యతులకు దోషము. కానీ గృహస్థుకు దోషం కాదు. పైగా అది గృహస్థ కర్తవ్యము.

మానవుడు ఏయే విషయముల నుండి వెనుకకు తగ్గుతాడో, ఆయా విషయముల నుండి అతనికి విముక్తి కలుగుతుంది. కాబట్టి విషయముల వంక మొగ్గు చూపకుండా, వాటి నుండి వెనుకకు తగ్గడమో లేక వాటి వంక చూడకపోవడమో సుఖదాయకమైన మార్గము. అలా విషయ వాంఛలకు, కోరికలకు దూరంగా ఉండటమే శోకాన్ని భయాన్ని, మోహాన్ని నాశనం చేస్తుంది. శాంతిని కలిగిస్తుంది. అలా కాకుండా ఎప్పుడూ విషయ వాంఛల గురించి ఆలోచిస్తుంటే, వారిని విషయవాంఛలు తమ వైపుకు లాక్కుంటాయి. వాటి మీద అంతులేని ఆసక్తిని కలిగిస్తాయి. విషయ వాంఛల మీద ఉన్న ఆసక్తి క్రమేణా ఆ కోరికలు తీరాలనే బలమైన పట్టుదల కలుగుతుంది. దాని వలన అనవసరమైన కలహములు సంభవిస్తాయి. చిన్న చిన్న కలహములు అంతులేని కోపాన్ని కలిగిస్తాయి. క్రోధంలో నుండి మోహం పుడుతుంది. ఆ మోహ ప్రభావంలో పడి మానవుడు ఏది చెయ్యాలి ఏది చెయ్యకూడదు అనే విచక్షణా జ్ఞానమును కోల్పోతాడు. విచక్షణా జ్ఞానమును కోల్పోయిన వ్యక్తి తాను ఏమి చేస్తున్నాడో తెలియకుండా చెయ్యకూడని పనులు అన్నీ చేసేస్తాడు. తుదకు కష్టాల పాలవుతాడు.(భగవద్గీతలోని రెండవ అధ్యాయము 62,63 శ్లోకాలు ఇదే విషయాన్ని చెబుతాయి).

విచక్షణా జ్ఞానము కోల్పోయిన వ్యక్తికి ఎల్లప్పుడు విషయవాంఛల యందు ఆసక్తి ఉంటుంది కానీ, పరమాత్మయందు భక్తి ఉండదు. కేవలము తన కోరికలను తీర్చుకోడానికే ప్రయత్నిస్తాడు. అనవసరమైన ఆవేశానికి లోనవుతాడు. ఆవేశంతో ఊగి పోతాడు. ఒళ్లు తెలియకుండా పడిపోతాడు.

ఉద్ధవా! మానవుడు యజ్ఞయాగములు దానధర్మములు చేసి స్వర్గలోక సుఖములను కోరుకుంటాడు. ఈ ప్రకారంగా వేదములలో కూడా చెప్పబడినది అని నిరూపిస్తాడు కానీ అసలు విషయం అర్థం చేసుకోడు. చిన్న పిల్ల వాడికి చేదు మందు తాగించడానికి వైద్యుడు ముందు తీపి పదార్థమును తినిపించి తరువాత చేదుమందు తాగిస్తాడు. అలాగే ముందు స్వర్గసుఖముల ఆశ చూపించి, తరువాత కఠినతరమైన మోక్షమార్గమును ఉపదేశించాయి వేదములు. మానవులు మాత్రము స్వర్గసుఖముల దగ్గరే ఆగిపోతున్నారు. మోక్షమార్గము కొరకు ప్రయత్నించడం లేదు.

ఉద్ధవా! మానవులు సహజంగా తమకు ఉన్న పశు సంపద, ఆస్తులు, పుత్రులు, ధనము తమకు దుఃఖములు కలిగిస్తాయి అని తెలిసినా, వాటి మీద ఆసక్తిని పెంచుకొని, వాటిని పొందడం కోసమే పాకులాడుతుంటారు. అలాగే వేదవాక్యములను నమ్మినవాడు యజ్ఞయాగములు చేసి స్వర్గసుఖముల కొరకు పాకులాడుతుంటాడు. ఉద్ధవా! వేదములు పరమాత్మను గురించి, ముక్తి మార్గమును గురించి ఉపదేశిస్తాయి కానీ, తుచ్ఛమైన స్వర్గసుఖములు పొందడానికి మానవులను ఎందుకు ప్రేరేపిస్తాయి? కాని కొంత మంది

వేదములకు విపరీత వ్యాఖ్యానాలు చేసి, మానవులను స్వర్గసుఖముల పొందడానికి తగిన కార్యములను చేయమని పురికొల్పుతున్నారు. వేదమును సరిగా అర్థం చేసుకున్న వేదవిదులు ఈ విధంగా బోధించరు.

కేవలము కర్మలను ప్రోత్సహించేవారు, కాముకులు, ఎల్లప్పుడూ దీనంగా ఉండేవారు, అన్నీ తమకే కావాలని కోరుకునేవారు, వేదములలో చెప్పబడిన యజ్ఞయాగములను చేయమనీ వాటి వలన స్వర్గ సుఖములు, ఇంకా ఇతర శక్తులు సంపాదించవచ్చని చెబుతుంటారు. ఆమాటలు నమ్మిన అవివేకులు, కర్మప్రధానమైన యజ్ఞయాగముల మీద ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు కానీ, ఎన్నటికీ జ్ఞాన ప్రధానమైన పరమాత్మ తత్వమును, ఆత్మ తత్వమును తెలుసుకోలేరు.

ఉద్ధవా! చీకటిలో ఉన్న వాడు తన సమీపంలో ఉన్న వస్తువును కూడా చూడలేడు. అలాగే హింసతో కూడిన యజ్ఞయాగములను ప్రోత్సహించే వారు, ఈ సకల జగత్తుకు కారణమైన వాడిని, అందరి హృదయములలో అంతర్యామిగా ఉన్న నా గురించి తెలుసుకోలేరు. ఉద్ధవా! ఈ రోజుల్లో కేవలం మాంసం తినడానికే యజ్ఞములు యాగములు చేస్తూ, ఆ యజ్ఞయాగములలో పశువులను చంపుతూ, మాంసము తింటున్నారు. అంతే కాదు యజ్ఞయాగములలో చంపిన పశువుల యొక్క మాంసమును దేవతలకు, పితృదేవతలకు, భూతములకు ఆహుతులుగా ఇస్తూ, వారిని ఆరాధిస్తున్నారు. అంతేగానీ పరమాత్మ తత్వమును తెలుసుకోడానికి ఏమాత్రం ప్రయత్నించడం లేదు. అటువంటి అవివేకులు, మందబుద్ధులు అయిన మానవులు ఈ

లోకములో ఉండే రాజ్యసుఖముల గురించి, ఉందో లేదో తెలియని, కేవలం వినడానికి మాత్రమే శ్రావ్యంగా ఉండే, స్వర్గలోకము గురించి, అక్కడ లభించే స్వర్గ సుఖముల గురించి, వెంపర్లాడుతూ ఎంతో ధనమును వ్యయం చేసి యజ్ఞములు, యాగములు చేస్తుంటారు. వారికి అటు స్వర్గ సుఖములు లభించవు. ఇటు ధనమూ నష్టపోతారు. రెండు విధముల చెడిపోతారు.

ఉద్ధవా! ఇటువంటి వారు ఎక్కువగా రజోగుణము, తమోగుణము కలిగి ఉంటారు. అటువంటి గుణములు కలిగిన ఇంద్రుడు మొదలగు దేవతలను ఆరాధిస్తుంటారు. కాని ఎటువంటి గుణములు లేని, గుణములకు అతీతుడను అయిన నన్ను మరిచిపోతారు. “మేమంతా యజ్ఞయాగములు చేసి, ఇంద్రుడు మొదలగు దేవతలకు హవిస్సులు అర్పించి, స్వర్గలోకమునకు పోయి అక్కడ అమర సుఖములు అనుభవిస్తాము, మేము చేసుకున్న పుణ్యం అయిపోయిన తరువాత మరలా భూమి మీద మంచి కులము కలవారు, ధనవంతుల కుటుంబంలో జన్మించి మరలా యజ్ఞ యాగములు చేసి పుణ్యము సంపాదించి, మరలా స్వర్గసుఖములు అనుభవిస్తాము” అని అనుకుంటూ ఉంటారు. వేదములలో చెప్పబడిన ఈ మాటలు వినడానికి ఇంపుగా, మనోహరంగా ఉంటాయి. స్వర్గసుఖముల కోసం అలమటించేవారికి ఈ వాక్యములు ఆసక్తిని కలిగిస్తాయి. అటువంటి వారు నా గురించి గానీ, నా లీలల గురించి గానీ కీర్తించరు. నా మీద ఎటువంటి ఆసక్తి కనబరచరు.

ఉద్ధవా! వేదములలో మూడు కాండలు ఉన్నాయి.

1.కర్తృకాండ. ఉపాసనా కాండ. 3.జ్ఞాన కాండ. వీటిలో ఏది

అవలంబించినా తుదకు పరబ్రహ్మను చేరుకోవడమే లక్ష్యం. ఆ బ్రహ్మయే ఆత్మ. వేదములలో ఉన్న అన్ని మంత్రములు ప్రత్యక్షంగా కానీ, పరోక్షంగా కానీ ఇదే విషయాన్ని ప్రతిపాదించాయి. నేను కూడా ఇదే విషయాన్ని నీకు వివరించాను. మంచి మనసు కలవారు, వివేకులు, బుద్ధిమంతులు ఈ విషయాలను తెలుసుకోడానికి అర్హులు.

వేదము అంటే శబ్దబ్రహ్మము. దాని అర్థం అంత సులభంగా తెలుసుకోలేరు. ప్రాణాయామం చేతా, ఇంద్రియ నిగ్రహం చేతా, మనో నిగ్రహం చేతనే వేదములను దాని అర్థములను తెలుసుకోగలరు. ఈ వేదములు, వేదార్థములు అనంతములు. అపారములు. సముద్రము వలె గంభీరముగా ఉంటాయి. శబ్దబ్రహ్మమే వేదము. అదే ఓంకారము. ఈ అనంత విశ్వంలో మొట్ట మొదట పుట్టిన శబ్దము ఓంకారము. ఈ శబ్దమునకు ఒక రూపము అంటూ లేదు. ఈ ఓంకారము నుండి వేదములు ఉద్భవించాయి. ఆ ఓంకారము సర్వవ్యాపకుడను అయిన నా నుండి ఉద్భవించింది. ఈ శబ్దబ్రహ్మము తామరతూడులోని నాళము వలె, సకల ప్రాణుల యందు నాద రూపంతో లక్షితమౌతూ ఉంటుంది.

వేదములలో చెప్పబడిన కర్మకాండలలో ఏది మంచిది, ఏది ఆచరించ తగ్గది, ఏది ఉపాసించతగ్గది, జ్ఞానకాండలో ఏది చేయ తగ్గది, ఏది చేయకూడనిది ఇవి అన్నీ నాకు తప్ప వేరెవరికీ తెలియవు. వేదములలో చెప్పబడిన కర్మకాండలు అన్నీ నా పరంగానే చెప్పబడ్డాయి. ఉపాసనా కాండలు కూడా నన్నే ఉపాసనా దేవతగా వర్ణిస్తున్నాయి. జ్ఞాన కాండలో కూడా నాగురించి తెలుసుకోమంటున్నాయి. వేదములు

శ్రుతులు నాగురించి చెబుతున్నాయి. నన్ను వివిధ రూపములతో ఆవిష్కరిస్తున్నాయి. చివరకు అన్ని రూపములు విడిచిపెట్టి నన్నే స్మరించి శాంతిని పొందమంటున్నాయి. తుదకు నేను ఒక్కడినే మిగులుతున్నాను.” అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి జ్ఞాన బోధ చేసాడు” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము ఏకాదశ స్కంధము
ఇరువది ఒకటవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
ఇరువది రెండవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు చెప్పినది అంతా విన్న ఉద్ధవుడు ఇలాఅడిగాడు. “కృష్ణా! ఋషులు తత్వములు గురించి ఏమని చెప్పారు? నీవేమో 28 తత్వములు అని చెప్పావు. కాని మరి కొందరు ఈ తత్వములు 26 అంటారు, కొంత మంది 25 అంటారు. ఇంకా కొందరు ఏడు అంటారు. మరి కొందరు 9 అనీ, 6 అనీ, 4 అనీ, మరి కొందరు 11 అనీ అంటారు. ఇంతే కాదు మరికొందరు ఋషులు 17 అంటారు. మరి కొందరు ఋషులు 16 అంటారు. మరి కొందరు 13 అంటారు. ఈ ఋషులలో ఇన్ని తేడాలు ఎందుకు వచ్చాయి. ఎందుకు ఇన్ని విధాలుగా చెబుతున్నారు. దీనిని గురించి వివరించు?” అనిఅడిగాడు. ఆ ప్రశ్నకు సమాధానంగా కృష్ణుడు తత్వముల గురించి

వివరించాడు.

“ఉద్ధవా! ఋషులు, బ్రాహ్మణులు, పండితులు చెప్పినవి అన్నీ సత్యములే. ఈతత్వములు అన్నీ ఒకదానితో ఒకటి కలిసి ఉన్నాయి. విడదీయడంలోనే ఈ భేదాలు కనపడుతున్నాయి. వీరందరూ నా మాయాతత్వమునకు అనుగుణంగా తత్వముల నిర్ణయం చేసారు. కాని కొంత మంది పండితులు ఒకరు చేసిన తత్వనిర్ణయమును మరొకరు తప్పుపడుతున్నారు. దీని కంతటికీ మూల కారణము వారిలో ఉన్న మూడుగుణములు ఒకదానితో ఒకటి విభేదించడమే. ఈ మూడుగుణములలో కలిగిన క్షోభవలన తత్వనిర్ణయంలో ఈ విధంగా భిన్నమైన విధానాలు వచ్చాయి. ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనోనిగ్రహము పాటించి, ఆలోచించగలిగితే ఈ భేదభావాలు నశించిపోతాయి. భేదభావాలు ఎప్పుడు నశించిపోయాయో. వాదోపవాదాలకు అవకాశం ఉండదు.

ఉద్ధవా! జీవుడు అనాదిగా అవిద్యతో బాధ పడుతున్నాడు. తాను ఎవరో తాను తెలుసుకోలేకపోతున్నాడు. జీవునికి ఆత్మబోధ అవసరము. దానికి భగవంతుడే సరి అయిన గురువు. జీవుడికి, ఆత్మకు ఎటువంటి భేదము లేదు. జీవుడు వేరు, ఆత్మ వేరు అనడం అవివేకము. సత్యము, రజస్సు, తమస్సుల కలయికే ఈ ప్రకృతి. ఈ ప్రకృతిలో ఈ మూడు గుణములు సామ్య స్థితిలో అంటే సమంగా ఉంటాయి. ఈ మూడు గుణములే ప్రకృతిలో సృష్టి, స్థితి, లయములకు కారణము. కాబట్టి ఈ మూడు గుణములు ప్రకృతిని ప్రభావితం చేస్తాయి కానీ ఆత్మను కాదు. ఆత్మకు ఈ సత్య, రజస్తమోగుణములకు సంబంధము లేదు.

సత్యగుణము జ్ఞానమునకు, రజోగుణము కర్మకు,
తమోగుణము అజ్ఞానమునకు ప్రతీకలు అని చెప్పబడ్డాయి. కాల
స్వరూపుడు అయిన పరమాత్మ ఈ మూడు గుణములలో
హెచ్చుతగ్గులు కలుగ చేస్తుంటాడు. ఈ మూడు గుణముల యొక్క
స్వభావము మహతత్వము.

ఉద్ధవా! నేను నీకు తొమ్మిది తత్వముల గురించి వివరిస్తాను.
అవి జీవుడు, ప్రకృతి, మహత్తు, అహంకారము, ఆకాశము, వాయువు,
తేజస్సు, జలము, పృథివి. ఇవి తొమ్మిది తత్వములు.

చెవి, చర్మము, కళ్లు, ముక్కు, నాలుక ఇవి
జ్ఞానేంద్రియములు. వాక్కు, చేతులు, కాళ్లు, జననాంగములు,
విసర్జకావయవములు, ఇవి కర్మేంద్రియములు, మొత్తం పది. మనస్సు
పదకొండవది. ఇవి కాక, జ్ఞానేంద్రియములకు ప్రేరణ కలిగించేవి పంచ
తన్మాత్రలు. ఇవే శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములు. ఇవి ఐదు. ఇవన్నీ
కాక ప్రకృతి మనం చేసే కార్యములకు కారణం అయి ఉంది.
సత్య,రజస్,తమోగుణముల వలన ప్రకృతిలో సృష్టి, స్థితి, లయములు
జరుగుతున్నాయి. ఈ విషయాలన్నిటినీ పురుషుడు అవ్యక్తముగా అంటే
కనపడకుండా ఉండి సాక్షీభూతంగా చూస్తున్నాడు. ఈ పురుషుని
పర్యవేక్షణలో ఈ ప్రకృతిలో నుండి పుట్టిన మహతత్వము మొదలగు
ధాతువులు అన్ని ఒకదానితో ఒకటి కలిసి సృష్టి చేస్తున్నాయి.

ఇంక ఏడు తత్వముల గురించి చెబుతాను విను.
పంచభూతములు, జీవుడు, పరమాత్మ. ఇవే ఏడు తత్వములు.

శరీరము, ఇంద్రియములు, ప్రాణము అన్నీ ఈ ఏడుతత్వముల నుండి వచ్చాయని చెబుతారు. ఇంక ఆరు తత్వములు అని వాదించేవారి ప్రకారము పంచభూతములు, పరమాత్మ. ఈ ఆరు తత్వములు మాత్రమే ఉన్నాయి అని అంటారు. పరమాత్మలోనుండి పంచభూతములు ఆవిర్భవించాయనీ, పరమాత్మ పంచభూతముల ద్వారా సృష్టిని చేసి ఆ సృష్టిలో తాను ప్రవేశిస్తున్నాడనీ అంటారు. ఇంక నాలుగు తత్వములు ఉన్నాయి అనే వారు భూమి, జలము, అగ్ని, ఆత్మ ఈ నాలుగు తత్వముల నుండి యావత్తు సృష్టి జరిగిందనీ అంటారు. (మూడుకనపడేవి, ఆత్మ కనపడనిది). వీరు కాకుండా తత్వములు 17 అనేవారున్నారు. వారి ప్రకారము పంచభూతములు 5, పంచ తంత్రాలు 5, జ్ఞానేంద్రియములు 5, మనస్సు, ఆత్మ. ఇవి 17. వీటితోనే సృష్టి జరిగింది అని అంటారు. ఇంక తత్వములు 16 అని చెప్పేవారు ఆత్మ, మనస్సు ఒకటే అని నమ్ముతారు. అందుకే వారి దృష్టిలో తత్వములు 16 అయ్యాయి. ఇంక పదమూడు తత్వముల వారి విషయానికి వస్తే, పంచభూతములు 5, జ్ఞానేంద్రియములు 5, మనస్సు, జీవాత్మ, పరమాత్మ. మొత్తం 13. ఇంక పదకొండు తత్వములు అని నమ్మేవారు, పంచభూతములు 5, జ్ఞానేంద్రియములు 5, ఆత్మ. ఇవి పదకొండు అని అంటారు. ఇంక తొమ్మిది తత్వముల వారు, పంచభూతములు, మనస్సు, బుద్ధి అహంకారము ఆత్మ. మొత్తం 9. కేవలం ఎనిమిది తత్వములు అనే వారు ఆత్మను తీసేసి 8 తత్వములు అని అంటారు. ఈ ప్రకారంగా ఋషులు తత్వములను వివిధ రీతులలో లెక్కించారు. వారు చెప్పినది అంతా సత్యమే. అందులో సందేహము లేదు.” అని చెప్పాడు కృష్ణుడు.

ఇప్పుడు ఉద్ధవునికి మరొక సందేహము తలెత్తింది. “కృష్ణా! ప్రకృతి, పురుషుడు ఇద్దరూ వేరు వేరు లక్షణములు కలవారు కదా! కాని ఇద్దరూ కలిసిఉన్నట్టు కనిపిస్తారు. ఈ శరీరము ప్రకృతిలో నుండి వచ్చింది. ఈ శరీరంలో ఆత్మ ఉంది. అంటే ఆత్మ ప్రకృతిలో ఉన్నట్టే కదా! ప్రకృతి కూడా ఆత్మలో ఉన్నట్టే కదా! ఇది ఎలా సాధ్యం. ఓ దేవదేవా! మానవులలో జ్ఞానము పుట్టాలన్నా, ఉన్న జ్ఞానము పోవాలన్నా నీ అనుగ్రహమే మూలము. ఇదంతా నీ మాయవలననే జరుగుతూ ఉంది. ఆ మాయను నీవు తప్ప ఇతరులకు తెలియదు. కాబట్టి నీ మాయతో కలిగిన నా సందేహాలను నీవే తీర్చాలి.” అని అడిగాడు.

అప్పుడు భగవానుడు అయిన కృష్ణుడు ఇలా చెబుతున్నాడు. “ఉద్ధవా! ప్రకృతి పురుషుడు ఒకటి కాదు. ఆ రెంటిమధ్య చాలా భేదము ఉంది. ఈ దేహములు మూడుగుణములలో కలిగిన హేచ్ఛతగ్గుల వలన, వాటి మధ్య కలిగిన సంఘర్షణ వలన (క్షోభవలన) ఏర్పడుతున్నాయి. నామాయ వలన ప్రభావితములైన సత్వ, రజస్తమోగుణములు దేహములలో భేదబుద్ధిని సృష్టిస్తున్నాయి. అందుకే మానవులు వివిధము లైన గుణములతోనూ, ఆకారములతోనూ పుడుతున్నారు. వీరిలో అధ్యాత్మము, అభిభూతము, ఆధిదైవము అనే భేదములు కూడా కనపడుతున్నాయి. మనం చూచే కళ్లు అధ్యాత్మము అయితే మనం దేనిని చూస్తున్నామో అది అభిభూతము. కళ్లకు అభి దేవత అయిన సూర్యుడు అభి దైవము. ఈ మూడు కూడా ఒకదానిని ఒకటి ఆశ్రయించుకొని ఉంటాయి. కాని ఆకాశములో ప్రకాశిస్తున్న సూర్యుడు స్వయంగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. ఎవరి ప్రమేయం, ఎవరి సహాయం, ఎవరి ప్రభావం లేకుండానే

తనంతట తానే వెలుగుతున్నాడు. ఆత్మ కూడా ఇదే పద్ధతిలో వెలుగుతూ ఉంటుంది. ఆత్మ వెలగడానికి ఇతరుల సాయం అవసరం లేదు. ఆత్మకు ఒకటే రూపము. అది రెండుగా లేదు. ఆత్మ తన ప్రకాశము ద్వారా ప్రపంచములోని ఇతర వస్తువులను ప్రకాశింపజేస్తూ ఉంది. ఆత్మ శక్తి వలననే మనం అన్నిటినీ చూడగలుగుతున్నాము. ఎలాగైతే కళ్ళకు మూడు దశలు ఉన్నాయో అలాగే చర్మము, చెవి, నాలుక, ముక్కు మొదలగు వాటికి కూడా మూడు దశలు ఉన్నాయి.

కళ్లు	చూడటం	సూర్యుడు
చర్మము	స్పర్శ	వాయువు
చెవులు	శబ్దము	దిక్కులు
నాలుక	రసము	వరుణుడు
ముక్కు	వాసన	అశ్వినులు

ఉద్ధవా! ప్రకృతి మూలంగా మహతత్వము ఉద్భవించింది అని చెప్పాను కదా! ఆ మహతత్వములోనుండి అహంకారము పుట్టింది. ఆ అహంకారము మూడా విధములు. సాత్విక అహంకారము. రాజస అహంకారము, తామసాహంకారము. కాబట్టి జ్ఞానస్వరూపమైన ఆత్మ ఉందా లేదా అన్న వాదనలు అనవసరము. కాని మానవులు దీని గురించి ఎప్పుడూ వాదించుకుంటూనే ఉంటారు. కనపడని వస్తువు లేదు అనుకోవడం, కనపడే వస్తువు ఉంది అనుకోవడం మానవ సహజము.” అని పలికాడు భగవానుడు.

అప్పుడు ఉద్ధవుడు ఇలా అన్నాడు. “దేవా! మానవులు అందరూ నీ చేత సృష్టించబడ్డారు కదా! కాని వారందరూ తమ ఇష్టం వచ్చిన కర్మలు చేసి గొప్పవి, నీచమైన అయిన జన్మలను వారి వారి కర్మల

వాసనలను బట్టి పొందుతున్నారు. జనన మరణ చక్రంలో తిరుగుతూ దేహధారులు అవుతున్నారు. వారికి ఆత్మ తత్వము ఏ మాత్రమూ తెలియదు. వాళ్లకు కూడా తెలియని ఆత్మ తత్వమును నాకు వివరించు. ఈ జగత్తులోని జీవులన్నీ నీ మోహములో పడి ఉన్నాయి. అందు వలన నీ తత్వము తెలిసిన వారు ఎవ్వరూ లేరు.” అని అడిగాడు ఉద్ధవుడు.

ఉద్ధవుడు అడిగిన ప్రశ్నకు భగవానుడు ఇలా సమాధానం చెబుతున్నాడు. “ఉద్ధవా! మానవుల దేహము పంచభూతములతోనూ, ఇంద్రియములతోనూ నిర్మితమైంది. ఆ దేహములతో మానవులు కర్మలు చేస్తున్నారు. ఆ కర్మవాసనల ఫలితంగా వారు ఒకదేహము నుండి మరొక దేహమునకు ప్రయాణం చేస్తున్నారు. ఆత్మకు దేహమునకు ఏమీ సంబంధము లేకపోయినప్పటికినీ, దేహికి ఉన్న అహంకారము వలన ఆత్మ మనసుతో పాటు వెళుతూ ఉంటుంది.

మనస్సు కర్మల అభీనంలో ఉంటుంది. మనస్సు ఎల్లప్పుడు ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగిపోయి వాటికి తగిన కర్మలు చేస్తూ ఉంటుంది. ఆ కర్మల ఫలితంగానే దేహములు లభిస్తుంటాయి. ఈ దేహములతో మానవుడు సుఖములు దుఃఖములు అనుభవిస్తుంటాడు. ఈ సుఖ దుఃఖముల యందు ఎక్కువ ఆసక్తి ఉండటం వలనా. చేసే కర్మల యందు విపరీతమైన అనుబంధం పెంచుకోడం వలనా, జీవుడు తన పూర్వ జన్మ స్మృతిని కోల్పోతాడు. అలా పూర్వ జన్మ స్మృతిని కోల్పోవడమే మృత్యువు.

దేహము మీద ఉన్న అభిమానమే జన్మకు కారణము అవుతూ ఉంది. కాని జీవుడు తన పూర్వజన్మ గురించి స్మరించడు. జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుకోడానికి ప్రయత్నించడు. ఎలాగైతే స్వప్నములో జరిగిన విషయములను మెలుకువ రాగానే మరిచిపోతాడో, అలాగే గతజన్మ విషయములను కూడా మరిచిపోతాడు. ఎలాగంటే, మనము స్వప్నములో ఎన్నో దేహములతో కనపడతాము. అవి అన్నీ మన మనసు సృష్టించినవే కానీ నిజం కాదు. స్వప్నములో ఉన్నంత కాలము వాటిని చూస్తుంటాము. వాటితో సంబంధం పెట్టుకుంటాము. అదేమాదిరి మెలుకువలో కూడా అంటే జాగ్రదావస్థలో కూడా మనసే ఈ ప్రపంచంలో ఉన్న వస్తువులను, విషయములను మనకు సృష్టించి చూపుతుంది. వాటిని మానవులు మంచివి, చెడ్డవి, మధ్యస్థమైనవి అనీ విభజించి చూస్తుంటారు, అనుభవిస్తుంటారు, దుఃఖిస్తుంటారు. దీని కంతటికీ మనసే కారణం.

కాల ప్రభావం చేత జనన మరణములు సంభవిస్తున్నాయి. మనిషి శరీరం పుట్టిన తరువాత వాడి ఆయువు కాలం రూపంలో మొదలవుతుంది. ఆయువు తీరి పోగానే మరణం సంభవిస్తుంది. ఈ కాలము యొక్క స్వరూపం తెలియక పోవడంతో, మానవులు మృత్యువును గుర్తించలేకపోతున్నారు. పుట్టుకకు, చావుకు తామే కారణం అనుకుంటున్నారు. దీనికంతటికీ వారి అవివేకమే కారణము.

ఈ కాల పరిణామము ఒక్క మానవులకే కాదు వృక్షములకు, పర్వతములకు, జంతువులకు కూడా వర్తిస్తుంది. ఈ వయో పరిమితి సకల దేహములకు ఒకటిగానే ఉంటుంది. వయసు తీరగానే

పతనమైపోవడం అత్యంత సహజం. కాని అవివేకులు అయిన మానవులు జనన మరణాలకు తానే కారకుడననీ, అన్ని తనవలననే జరుగుతున్నాయనీ అపోహలో ఉంటాడు. నిజానికి జీవాత్మయే ఆత్మ, ఆత్మయే జీవుడు. ఆత్మకు పుట్టుక, మార్పు, చావు లేనట్లు, జీవాత్మకు కూడా లేదు. కానీ తానే ఈ శరీరము అనే భ్రాంతి వలన, తాను పుడుతున్నాడు, పెరుగుతున్నాడు మరణిస్తున్నాడు అన్న భ్రాంతిలో ఉంటాడు.

ఉద్ధవా! ఈ శరీరమునకు తొమ్మిది అవస్థలు ఉన్నాయి. వివాహం అయిన తరువాత భార్యాభర్తలు శారీరకంగా ఒకటి అవడం అంటే నిషేకము, గర్భం దాల్చడం, జననం, బాల్యము, కౌమారము, యౌవనము, ప్రౌఢత్వము, వార్ధక్యము, మరణము. ఇవి తొమ్మిది అవస్థలు. మానవుడు ఈ అవస్థలు అన్నీ తాను, తన శరీరము అనుభవిస్తున్నాను అని భ్రమపడుతుంటాడు. అవి శరీరమునకు సహజము అని తెలుసుకోడు. అదే అతని అవివేకము.

ఒక తండ్రి ఉంటాడు. ఆ తండ్రి నుండి పుత్రుడు జన్మిస్తాడు. అంటే తండ్రి లోనుండి పుత్రుడు జన్మించాడు. తరువాత తండ్రి మరణిస్తాడు. అంటే తాను ఎవరి నుండి పుట్టాడో అతను మరణించాడు. ఇప్పుడు ఎవరు పుట్టినట్టు ఎవరు మరణించినట్టు. ఈ దేహము మరొక దేహమును ఉత్పత్తి చేస్తుంది. తరువాత నశించి పోతుంది అని తెలుసుకుంటే. దేహాభిమానము ఉండదు. అంతా నా వలననే జరుగుతూ ఉంది అనే అహంకారమూ ఉండదు.

ఒకడు ఒక విత్తనం భూమిలో పాతి పెడతాడు. ఆ విత్తనంలో నుండి మొక్క మొలుస్తుంది. పెద్దది అవుతుంది. వృక్షము అవుతుంది. కాలం తీరగానే ఎండి పోతుంది. పడి పోతుంది. ఈ ఉత్పత్తి నాశనములను చూడగలిగితే, మానవునికి శరీర జనన మరణములు కూడా ఇంతే అని అర్థం అవుతుంది. తనలో ఉన్న ఆత్మ స్వరూపమును తెలుసుకోలేని మానవుడు, బయట ప్రపంచం వేరు, తనలో ఉన్న ఆత్మ వేరు అని అనుకుంటూ, ప్రాపంచిక విషయములయందు, విషయ వాంఛల యందు, ఆసక్తుడై సంసార సాగరంలో పడి కొట్టుకుంటూ ఉంటాడు.

ఉద్ధవా! జీవునకు జన్మలు ఎలావస్తాయో తెలుసా! జీవుడు ఈ దేహములో ఉండి, అహంకారమునకు లోబడి కర్మలు చేస్తుంటాడు. సత్వగుణము అధికంగా ఉన్నవారు, సాత్వికమైన కర్మలు చేస్తే వారు ఋషులు గానూ దేవతలు గానూ జన్మిస్తారు. అలాగే రజోగుణము అధికంగా ఉన్న వారు రజోగుణ ప్రాధాన్యంగా చేసే కర్మలను బట్టి వారికి మనుష్య జన్మ, అసుర జన్మ వస్తుంది. తమోగుణము అధికంగా కలవారు, తమోగుణ ప్రాధాన్యము కల కర్మలు చేస్తే వారు పశు వులుగానూ, పక్షులుగానూ, వృక్షములుగానూ జన్మిస్తారు.

మనలో ఉన్న కోరికలు, మనకు స్వప్నములో కనపడే వస్తువులు అన్నీ మిథ్య. నిజాలు కావు అలాగే ఈ లోకంలో మానవుడు అనుభవించే ప్రాపంచిక విషయములు, కామభోగములు అన్నీ కూడా నిజాలు కావు. అసలు ఈ సంసారమే మిథ్య అని తెలుసుకోవడం ఉత్తమం. ప్రపంచంలో ఉన్న వస్తువులను చూస్తూ, అనుభవిస్తున్న వ్యక్తికి అవే విషయాలు స్వప్నంలోకూడా వస్తాయి. వాటిని అనుభవిస్తున్నట్టు

భ్రమచెందుతుంటాడు. కాని అవి నిజం కాదు. మెలుకువ రాగానే
మాయం అవుతాయి. అలాగే ఈ సంసారబంధములు కూడా నిజం
కాదు అని తెలుసుకున్నవాడికి సుఖము, దుఃఖములకు లోనుకాడు.
నిశ్చింతగా ఉంటాడు. కాబట్టి ప్రతిమానవుడు ఇంద్రియములను
అదుపులో పెట్టుకోవాలి. కనపడేదంతా భ్రమ అని తెలుసుకోవాలి.
స్వప్నం మాదిరి కరిగిపోతుంది అని తెలుసుకోవాలి. ఇటువంటి
మానవునకు దైనందిన జీవితంలో ఎన్నో కష్టాలు ఎదురవుతాయి.
దుర్మార్గులు అతనిని హింసిస్తారు. అవమానిస్తారు, పరిహసిస్తారు.
బంధిస్తారు. అతడికి అన్నం, నీరు దక్కనివ్వరు. కాని ఆత్మ తత్వము
తెలుసుకున్న అతడు పరమేశ్వరుని ధ్యానము వదిలిపెట్టడు. తన సొంత
బుద్ధితో భగవంతుని శరణు వేడుతాడు. తనను తాను
రక్షించుకుంటాడు.” అని కృష్ణుడు చెప్పగా ఉద్ధవునికి మనసుకు బాధ
కలిగింది.

“కృష్ణా! నీవు చెప్పేది వింటుంటే సజ్జనులకు ఇటువంటి
కష్టములు కలుగుతాయా అనిపిస్తూ ఉంది. నీ కథలు వినే వారు, నిన్ను
కీర్తించేవారు, నీ పాదములను ఆశ్రయించిన వారు, శాంతమూర్తులు
అయిన నీ భక్తులకే ఇన్ని బాధలు తప్పకుంటే, ఇంక పండితులు, జ్ఞానుల
సంగతి చెప్పవలెనా! వారి కష్టములను తలచుకుంటే మనసు వికలం
అవుతూ ఉంది.” అని బాధ పడ్డాడు ఉద్ధవుడు” అని శుక మహర్షి
పరీక్షిత్ మహారాజుకు శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి చేసిన తత్వబోధను
వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఇరువది రెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
ఇరువది మూడవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి ఒక భిక్షకుని వృత్తాంతమును వినిపించాడు. అది ఎలాగంటే..... “ఉద్ధవా! మంచి వాళ్లను దుర్జనులు అనేకమైన చెడ్డమాటలు అంటుంటారు. ఆ మాటలు విన్న మంచి వారి మనసు కలత చెందడం సహజం. కాని వారు ప్రతీకారం చేయకుండా, తమ మనసులను శాంత పరచుకోవాలి. అటువంటిసాధువులు ఈ లోకంలో చాలా తక్కువగా ఉంటారు. దుర్జనుల మాటలు మంచివారి మనసులను బాధించినట్టు వాడిఅయిన బాణములు కూడా శరీరమును బాధించవు. ఈ సందర్భంలో నీకు ఒక భిక్షుకుని కథ వినిపిస్తాను విను.

ఒక భిక్షువును చాలా మంది చెడ్డవాళ్లు ఘోరంగా అవమానించారు. ఆ బాధలను తట్టుకున్న ఆ భిక్షువు అదంతా ఆ చెడ్డ వారి తప్పు కాదనీ, తన పూర్వ జన్మ ఫలమనీ భావించి, ఈవిధంగా గానం చేసాడు.

“మాళవ దేశంలో సంపన్నుడు, వ్యవసాయము, వ్యాపారము, వాణిజ్యము పుష్కలంగా ఉన్న ఒక బ్రాహ్మణుడు ఉండేవాడు. వాడికి కోపం ఎక్కువ. చాలా కోపిష్టి. పైగా పరమ లోభి. ఎవరికీ సాయం చేసే వాడు కాదు. డబ్బు కూడబెట్టే వాడు. భార్యా పిల్లలను హింసించి

బాధపెట్టి ఆనందించే స్వభావం కల వాడు. (ఈ లక్షణాలు ఉన్న వాళ్లు ఈ నాడు కూడా మన సమాజంలో చాలా మంది కనిపిస్తారు. గమనించండి.) వాడు తన బంధువులతో కానీ, తన ఇంటికి వచ్చిన వారితో గానీ ఒక్క మంచిమాట కూడా మాట్లాడి ఎరుగడు. అతడి ఇంట్లో ఏ శుభకార్యంకానీ, దేవ కార్యం కానీ జరగలేదు. పోనీ తనన్నా కడుపు నిండా తింటాడా అంటే అదీ లేదు. తను తినడు, మరొకరికి పెట్టడు.

ఆ కారణం చేత అతని భార్య, కుమార్తెలు, సేవకులు అతనిని ఏమీ చేయలేక అతనితో మాట్లాడే వారు కాదు. అతను చెప్పిన పనులు చేసేవారు కాదు. కాని పుత్రులు, బంధువులు, మిత్రులు అతనిని ద్వేషించేవారు. సమయం దొరికితే అతనికి ద్రోహం చెయ్యడానికి వెనుకాడేవారు కాదు. ఈ ప్రకారంగా కేవలం ధనము సంపాదించడం, దానిని దాచిపెట్టడం మాత్రమే తెలిసినవాడు, ధర్మం అంటే తెలియని వాడు అయిన ఆ బ్రాహ్మణుని చూచి దేవతలు కూడా అతని మీద చాలా కోపంగా ఉండేవారు.

దేవతల కోపాగ్నికి అతని పుణ్యం అంతా క్షీణించి పోయింది. అతడు సంపాదించిన ధనం అంతా నష్టమైంది. అతని మీద ద్వేషంతో ఉన్న దాయాదులు కొంత ధనం లాక్కున్నారు. ఇదే సందని దొంగలు మరి కొంత ధనం దొంగిలించారు. విధి వశాత్తు, అతను చేసిన వ్యాపారాలలో నష్టం రాగా, కొంత ధనం నష్టం అయింది. ఇంతలో రాజులు అతను సంపాదించిన ధనానికి పన్ను రూపంలో కొంత ధనం లాక్కున్నారు.

ఈ ప్రకారంగా తాను సంపాదించి కూడబెట్టిన ధనం అంతా నష్టం కాగా ఆ బ్రాహ్మణుడు దుఃఖించాడు. అతని మనస్సు శోకంతో నిండి పోయింది. నోటినుండి మాట రావడం లేదు. ఏడుస్తూ కూర్చున్నాడు. ఉన్నదంతా పోవడంతో వైరాగ్యం పుట్టింది. ఆ బ్రాహ్మణుడు తనలో తాను ఇలా అనుకున్నాడు.

“నేను ఎంతో ధనం సంపాదించాను. కాని అది అంతా వ్యర్థంగా పోయింది. నేను అనుభవించిందీ లేదు. కడుపుకు తిన్నదీ లేదు. అనవసరంగా ధనం సంపాదించడం కోసరం నిద్రాహారాలు మానుకున్నాను. శరీరాన్ని ఎంతో కష్ట పెట్టాను. నిజమే! లోభులు కూడ బెట్టిన ధనము ఎప్పుడూ నిలువదు. సుఖాన్ని ఇవ్వదు. ధనం కూడబెట్టడం దుఃఖమునకు కారణము. ఎంత ఎక్కువ ధనం కూడబెడితే అంతకన్నా రెట్టింపు దుఃఖం ఈ లోకంలో కలుగుతుంది. ఇతరులను పీడించినందుకు పరలోకంలో నరకం వస్తుంది.

లోభత్వము పనికిరాదు. అది ఏకొంచెం మానవునిలో ఉన్నా, ఆ లోభత్వము అతని కీర్తిని, అతనిలో ఉన్న మంచి గుణములను, తుదకు అతని ప్రాణములను హరిస్తుంది. ధనం సంపాదించడంలో గానీ, దానిని ఇంకా వృద్ధిచేయడంలోకానీ, దానిని పరుల కంట పడకుండా దాచిపెట్టడంలో కానీ, దానిని ఖర్చు పెట్టడంలోకానీ, అనుభవించడంలో కానీ, మానవునికి ఎక్కువ శ్రమ, భయము, చింత కలుగుతుంటాయి. ఒక విధమైన భ్రమలో బతుకుతుంటాడు.

మానవుని వద్ద ఎంత ఎక్కువ ధనం ఉంటే అంత ఎక్కువగా ఈ భయాలు కలుగుతుంటాయి. దొంగల భయం, హింస, అసత్యము, గొప్పలు చెప్పుకోవడం, కామము, కోపము, గర్వము, ఎవరితోనూ కలవకపోవడం, విరోధము, ఎవరినీ నమ్మకపోవడం, ద్వేషము, స్త్రీ, జాదము, మద్యము, మొదలగు వ్యసనములకు బానిస అవడం, ఇవి అన్నీ ధనం ఎక్కువగా ఉండటం వలన కలుగుతుంటాయి.

ఎల్లప్పుడూ సుఖంగా ఉండాలి అనుకునే వ్యక్తి ఈ వ్యసనములకు దూరంగా ఉండాలి. ధనం ఎక్కువగా సంపాదించినా, తక్కువగా సంపాదించినా, ధనం ఉంటే చాలు, సోదరులు, భార్య, తల్లి తండ్రులు, బంధువులు, మిత్రులు శత్రువులు అవుతారు. ఒకరంటే ఒకరికి పడదు. ధనం కోసరం కుమ్ములాడుకుంటారు. ధనం ఉన్న మానవుడు దానిని కాపాడుకోవడానికి బంధువులను, మిత్రులను కూడా వదిలిపెడతాడు. ఒకరి మీద ఒకరికి స్వర్గలు పెరిగి చంపుకోవడం వరకూ వస్తుంది.

మానవ జన్మ అతి దుర్లభము. అందులోనూ బ్రాహ్మణ జన్మ ఇంకా పవిత్రమైనది. అటువంటి బ్రాహ్మణుడుగా పుట్టి, ధనము అమితంగా సంపాదించి తనను తాను నాశనం చేసుకొనేవాడు ఎన్నటికీ శుభములను పొందలేడు. స్వర్గ సుఖములు పొందడానికి కానీ, మోక్షపదమును చేరుకోడానికి కానీ, ఈ దేహమే ముఖ్యము. అటువంటి దేహమును పొంది కూడా ధనార్జన యందు ఆసక్తి పెంచుకొని తన మరణాన్ని తాను కొని తెచ్చుకుంటాడు మానవుడు.

పోనీ ధనం సంపాదించాడే అనుకుందాము. ఆ ధనమును దేవతలకు, ఋషులకు, పితరులకు, సాటి ప్రాణులకు, అన్నతమ్ములకు, బంధువులకు, భార్య పిల్లలకు ఎవరి భాగం వాళ్లకు ఇస్తే, వాళ్లా తృప్తి పడతారు. వీడూ సుఖంగా ఉంటాడు. అలా చెయ్యకుండా అంతా నాకే అని దాచుకుంటే, చివరకు ఆ డబ్బు దొంగలపాలు, రాజు పాలు చేసి నాశనం అవుతాడు.

నేను నా జీవితం అంతా ధనం సంపాదించడం, దానిని దాచడంలోనే గడిపాను. నా వయస్సు క్షీణించి పోయింది. బలము కూడా తగ్గిపోయింది. ముసలి తనం వచ్చింది. ఇప్పుడు ఏమి చెయ్యాలన్నా చేయలేని పరిస్థితి. మానవుడు ఎంతటి విద్వాంసుడు అయినా ఈ ధన సంపాదనపిచ్చి పట్టుకుంటే, వాడు దానితో పీడించబడతాడు. ధన సంపాదన అనేది ఒక మోహము. ఈ లోకం అంతా ఈ ధనసంపాదన అనే మోహంలో పడి సతమతమౌతూఉంది.

ప్రతి మానవుడికీ మృత్యువు అతని వెన్నంటి ఉంటుంది. ఎప్పుడు మీద పడి కబళిస్తుంతో తెలియదు. ఆ సమయంలో అతడు సంపాదించిన ధనము, ఆ ధనముతో కొన్న ఖరీదైన వస్తువులు, అనుభవించిన భోగములు, భోగవస్తువులు, మరణ సమయంలో ఎందుకూ పనికిరావు. అతని మరణాన్ని ఒక్క క్షణం కూడా ఆపలేవు. ఈ ధన సంపాదన, కూడబెట్టడం, ఖర్చుపెట్టడం, అనుభవించడం ఇవన్నీ మరుజన్మ రావడానికి తగిన వాసనలను పెంపొందిస్తాయి కానీ, మోక్షమును ఇవ్వలేవు.

ఆ పరమాత్మ దయవలననే నేను ఇంత ధనం సంపాదించాను. ఆ పరమాత్మ దయవలననే ఆ ధనం అంతా పోయింది. ఆ పరమాత్మ దయవలననే నాకు ఈ వైరాగ్యం కలిగింది. ఇన్నాళ్లకు ఆ పరమాత్మ నాకు ప్రసన్నమైనాడు. నేను నా మిగిలిన జీవితమును ధర్మకార్యముల కొరకు వినియోగిస్తాను. దొరికిన దానితో తృప్తిగా జీవిస్తాను. పరమాత్మ గురించి తపస్సు చేస్తాను. ఇదే నా నిశ్చయము. ఈనిశ్చయాన్ని అమలు చేయడానికి నాకు దేవతలు సహకరింతురు గాక!”

ఉద్ధవా! ఆ బ్రాహ్మణుడు ఈ విధంగా నిశ్చయించుకొని అహంకార మమకారములను వదిలిపెట్టి, మనస్సు నిండా శాంతమును నింపుకొని, సన్యాసము స్వీకరించాడు. మౌనంగా ఉన్నాడు. ఆ సన్యాసి తన మనస్సును, ఇంద్రియములను నిగ్రహించుకొని, దొరికిన దానిని తింటూ తిరుగుతున్నాడు. దేని మీదా ఆసక్తి చూపించేవాడు కాదు. భిక్షాటన చేస్తూ ఊరూరా తిరుగుతున్నాడు.

అప్పటి దాకా పరమ లోభిగా ఉంటూ తమను కష్టములకు గురిచేసిన వాడు ఇలా సన్యాసిగా తిరుగుతుంటే ఆ ఊరి వాళ్లకు చోద్యంగాఉంది. వాడి మీద రాళ్లు వేస్తూ, కొడుతూ, ఆట పట్టిస్తూ అవమానించసాగారు. కొందరు వాడి కర్తను లాక్కున్నారు. కొందరు భిక్షాపాత్రను, కమండలాన్ని, చాపను, జపమాలను లాక్కున్నారు. కొందరు వాడు కట్టుకున్న చిరిగిన వస్త్రమును లాగుతున్నారు. వాడు భిక్ష అడుక్కుని వచ్చి తినబోతుంటే ఆ అన్నములో ఉమ్మివేసేవారు. కొందరు వాడి దగ్గర కూర్చుని అర్థంలేని ప్రశ్నలు వేసి వాడిని సమాధానాలు చెప్పమని వేధించేవారు. చెప్పకపోతే కర్తలతో కొట్టేవారు.

మరి కొందరు “ఇంకా మా దగ్గర ఏమి ఉందని లాక్కుంటాడు, నీవు దొంగవు, వీడిని కొట్టండి, కట్టండి” అని బెదిరించేవారు. మరికొందరు వాడిని స్తంభములకు కట్టి ఆనందించేవారు. మరి కొందరు ‘వీడు దొంగ సన్యాసి. మరలా మనలను మోసం చెయ్యడానికి వచ్చాడు. వీడు మనలనే కాదు లోకాన్నే మోసం చేసాడు. వీడి దగ్గర ఉన్న ధనం అంతా పోగానే బంధువులు అందరూ వదిలేసారు. ఇప్పుడు ఊరి మీద పడ్డాడు. కొంగ జపం చేస్తున్నాడు. అడుక్కుతింటున్నాడు” అని తిట్టసాగారు.

కాని ఆ సన్యాసి వాటిని ఏమీ పట్టించుకోవడం లేదు. అంతా తన కర్తవ్యము అనుకొని మౌనంగా భరించసాగాడు. ఇదంతా దైవనిర్ణయం, తప్పించుకోతగ్గవి కాదు, అనుభవించడం తప్ప మరొక మార్గము లేదు అని మనసులో నిశ్చయించుకున్నాడు. తనలో తాను ఈ విధంగా అనుకోసాగాడు.

“ఈ లోకంలో ఉన్న జనులు గానీ, పైన ఉన్న దేవతలు కానీ, నాలో ఉన్న ఆత్మగానీ, తిరిగే గ్రహాలు కానీ, చేసే కర్మలు గానీ, నడుస్తున్న కాలము కానీ నా సుఖదుఃఖములకు కారణము కావు. నాలో ఉన్న మనస్సే నా సుఖదుఃఖములకు కారణము. ఈ మనస్సు సత్వ, రజస్, తమోగుణములచేత ప్రభావితమై కర్మలు చేస్తూ ఉంది. ఆ కర్మల ఫలితంగానే మరుజన్మ వస్తూ ఉంది. దేవ,మానవ,పశు జన్మలు ఎత్తుతున్నాము. మానవుడు చేసే ప్రతి కర్మను ఆత్మస్వరూపుడు అయిన పరమాత్మ సాక్షిభూతంగా చూస్తుంటాడు.

ఆత్మ ప్రాపంచిక విషయములలోనూ, సంసారములోనూ
లీనమై జీవాత్మగా వ్యవహరింపబడుతూ ఉంది. మనస్సుతో సంకల్పిస్తూ
దేహములో పనులు చేస్తూ, ఈ సంసారముమీద ఆసక్తి కలిగి ఉంటూ
ఉంది. కాబట్టి మనసును నిగ్రహించడమే ఈ సంసారము నుండి
విముక్తి చెందడానికి తరుణోపాయము. మనసును నిగ్రహించడానికి
దానము, స్వధర్మమును పాటించడం, యమ, నియమాలను
పాటించడం, శాస్త్రములు చదవడం, వినడం, మంచి పనులు
చేయడం, వ్రతములు మొదలగునవి చేయడం, ఇవి అన్నీ మనస్సును
నిగ్రహించడానికి మార్గాలు. మనస్సును తన అదుపులో పెట్టుకున్న
వాడికీ, ఎల్లప్పుడూ ప్రశాంతంగా ఉండేవాడికి దానధర్మములతో
అవసరం లేదు. అలాగే అదుపు తప్పిన మనసు కలవాడికి, అలసత్వము,
కలిగిన వాడికి ఎన్ని దాన ధర్మములు చేసినా ప్రయోజనము లేదు.

శరీరములో ఉన్న పది ఇంద్రియములు, మనసు అభీనంలో
ఉంటాయి. మనసు ఏది సంకల్పిస్తే ఇంద్రియాలు ఆ పనిని
చేస్తుంటాయి. కాని మనస్సు ఏ ఇంద్రియము వశములో లేదు.
మనస్సు చాలా బలమైనది. అత్యంత బలవంతుని కంటే బలమైనది.
యోగులు కూడా మనస్సు బలానికి భయపడుతుంటారు. మనసును
తన వశంలో ఉంచుకున్నవాడే దేవుడు. ఇంద్రియములను
జయించడం సులభం. మనసును జయించడం చాలా కష్టం. ఈ
మనస్సు ప్రతి వాడికీ శత్రువు. ఇది రాగద్వేషములతో నిండి ఉంటుంది.
ఈ మనస్సు శరీరములో ఉన్న మర్తస్థానములలో కూడా చేరి
బాధపెడుతుంది. ఈ మనస్సు జయించడం ఎవరి వల్లా కాదు.
ఇటువంటి శత్రువును తన శరీరంలోనే పెట్టుకొని, దానిని

జయించలేక, బయట ఉన్న శత్రువులతో అనవసరంగా
కలహిస్తుంటారు మానవులు. కొంత మందిని మిత్రులుగానూ, మరి
కొంత మందిని శత్రువులుగానూ, మరి కొంతమందిని తటస్థులు
గానూ భావిస్తుంటారు. కానీ, లోపల ఉన్న మనస్సు అనే శత్రువు
గురించి మరిచిపోతారు. ఇటువంటి వారు పరమ మూర్ఖులు.

ఈ మానవులకు వివేకము లేదు. మనస్సుతో కల్పించబడిన ఈ
దేహము నేనే అనుకుంటారు. ఈ ప్రపంచములో కనిపించే ప్రతి
వస్తువు నాది అనుకుంటారు. అన్నీ నాకే కావాలి అని అనుకుంటాడు.
ఆ వస్తువులు సంపాదించడం, విషయ వాంఛలు తీరడం కొరకు ఎన్నో
అకృత్యములు చేస్తుంటారు. సంసార సాగరంలో పడి కొట్టుకు
పోతుంటారు.

మానవుడే తనకు కలిగిన సుఖములకు, దుఃఖములకు
కారణము అని అనుకొందాము. అటువంటప్పుడు ఆత్మకు ఎటువంటి
సంబంధము లేదు కదా! ఏ పని చేసినా, ఆ పనికి తగిన ఫలితము
అనుభవించినా, దానికి కారణము ఈ స్థూల శరీరము(పది
ఇంద్రియములు), అందులో ఉన్న సూక్ష్మ శరీరము(మనో బుద్ధి
అహంకారాలు). అన్నం తినేటప్పుడు తన పంటితో తన నాలుక
కొరుక్కుంటే దానికి ఎవరి మీద తన కోపం చూపిస్తాడు.

పోనీ, దేవతలే మానవునికి కలిగే సుఖములకు, దుఃఖములకు
కారణం అనుకుంటే, ఈ సుఖదుఃఖముల వలన ఆత్మకు ఎటువంటి
నష్టము కలుగదు కదా! ఈ శరీరముతో ఏపని చేసినా, ఆ పనికి తగిన

ఫలితము అనుభవించినా, అది ఇంద్రియములకు అభిష్టాన దేవతలకు సంబంధించినది. ఈ శరీరములో ఉన్న పది ఇంద్రియములకు పది మంది అభిష్టాన దేవతలుఉంటారు. ఈ దేవతలు అందరి శరీరములో ఒకే విధంగా ఉంటారు. మానవుడు తన శరీరములోని ఇంద్రియము లతో చేసే పనులు అన్నీ ఈ దేవతలకు సంబంధించినవి. ఇందాక చెప్పినట్టు ఒక అవయవము వలన మరొక అవయవమునకు దెబ్బతగిలితే అది ఎవరి తప్పు. ఎవరిని నిందించాలి.

పోనీ మానవునికి కలిగే సుఖదుఃఖములకు ఆత్మ కారణం అనుకుంటే, మనసును, దేవతలను, కర్మలను నిందించడం దేనికి? సుఖ దుఃఖములు కలిగించడం ఆత్మ స్వభావము అనుకుంటే సరిపోతుంది కదా! ఆత్మకంటే వేరైనది ఏది లేదు కదా! ఒకవేళ ఉంటే అది మిథ్య అవుతుంది కానీ సత్యము కాదు. సుఖదుఃఖాలు లేకుంటే మానవుడికి కోపము రావడానికి కారణం ఏమిటి?

పోనీ మానవుని సుఖదుఃఖములకు గ్రహములు కారణము అని అనుకుందాము. దీనివలన జనన మరణములు, వృద్ధిక్షయములు లేని ఆత్మకు ఏమి నష్టం. గ్రహముల ప్రభావము జననమరణములకు లోబడ్డ శరీరమునకు కానీ జననమరణములు లేని ఆత్మకు కాదు కదా! అందుకే జోతిష శాస్త్రజ్ఞులు ఆకాశంలో ఉన్న గ్రహ ప్రభావము శరీరము మీద పడుతుంది అంటారు. అటువంటప్పుడు శరీరంలో అంతర్గతంగా ఉన్న జీవాత్మ మీద కోపం ఎందుకు?

పోనీ మనం చేసే కర్మలే సుఖములకు దుఃఖములకు కారణం అనుకుంటే, దాని వలన జీవాత్మకు ఏమి ప్రయోజనము? ఎందుకంటే

కర్తలు చెయ్యాలంటే కదలని పదార్థాలు, కదిలే పదార్థాలు ఉండాలి. కాని దేహము జడపదార్థము. లోపల చైతన్యము లేనిదే ఏ పనీ చేయలేదు. లోపల ఉన్న జీవాత్మ శుద్ధమైన జ్ఞానము. ఇంక కర్తలు చేయడం ఎలా సాధ్యం. కర్తలే లేనప్పుడు ఎవరి మీద కోపించాలి.

పోనీ మనకు కలిగే సుఖ దుఃఖములకు కాలమే కారణము అని అనుకుందాము. కాలమునకు అతీతమైన ఆత్మ మీద కాల ప్రభావం ఎలా ఉంటుంది. అటువంటప్పుడు ఆత్మకు సుఖము దుఃఖము ఎలా ఉంటాయి. కాబట్టి మనకు కలిగే సుఖదుఃఖములకు ఎవరి మీద కోపం చూపించాలి. మానవునకు కలిగే సుఖ దుఃఖములకు మానవునిలో ఉన్న అహంకారమే కారణం కానీ, అన్నిటికీ అతీతమైన ఆత్మ ఎన్నటికీ కాదు. ఆత్మకు సుఖములతోనూ దుఃఖములతోనూ ఎటువంటి సంబంధము ఉండదు. ఈవిషయం తెలుసుకుంటే మానవుడు ఎవరికీ భయపడడు.

కాబట్టి నేను కూడా మన ప్రాచీనులైన మహాబుషులు చెప్పిన బోధనలను అనుసరించి శ్రీహరి పాదసేవలో నిమగ్నమై ఈ సంసారము అనే సాగరమును దాటుతాను.” అని తనలో తాను అనుకున్నాడు ఆ బ్రాహ్మణుడు.

ఉద్ధవా!ఆ ప్రకారంగా ఉన్న ధనం పోయి వైరాగ్యం పుట్టిన ఆ బ్రాహ్మణుడు,సన్యాసం పుచ్చుకొని, ఉన్నచోట ఉండకుండా భూమి అంతా తిరుగుతూ, అందరిచేతా చీత్కారములను అనుభవిస్తూ, తన జీవిత గాధను ఇలా చెప్పుకున్నాడు.

ఉద్ధవా! ఈ కథ విన్నావు కదా! ఇందులో ఉన్న బ్రాహ్మణుని సుఖములకు దుఃఖములకు ఎవరు కారణము? అసలు సుఖములు కానీ, దుఃఖములు కానీ, ఏమీ లేవు. ఇది అంతా భ్రమ. ఒక విషయాన్ని మనం సుఖం అనుకుంటూ సుఖం. దుఃఖం అనుకుంటే దుఃఖం. ఈ సంసారమే మన అజ్ఞానము లోనుండి పుట్టిన కల్పన. అజ్ఞాన కల్పితమైన ఈ సంసారములోని సుఖదుఃఖములకు ఉనికి ఎలా ఉంటుంది.

కాబట్టి ఉద్ధవా! నీవు నీ మనసును బుద్ధిని నా యందు లగ్నం చెయ్యి. మనస్సును నిగ్రహించు. అన్ని యోగముల సారము ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనో నిగ్రహము, శ్రీహరి పాదసేవనము, సత్సంగము అని తెలుసుకో!" అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి సుఖదుఃఖముల గురించి వివరించాడు అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఇరువది మూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
ఇరువది నాలుగవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి
సాంఖ్యయోగము గురించి ఇలా వివరిస్తున్నాడు.

“ఉద్ధవా! ప్రాచీనులైన మహా ఋషులు పూర్వము
సాంఖ్యయోగము గురించి చెప్పారు. ఆ సాంఖ్యయోగమును నేను
నీకు వివరిస్తాను. ఈ సాంఖ్యయోగము వింటే మానవుడు
సుఖదుఃఖములను వదిలిపెడతాడు.

కృతయుగము నుండి నేటి దాకా మానవులు ఈ భూమి
మీద జీవిస్తున్నారు. వారిలో పురుషులు, స్త్రీలు ఉన్నారు. వారిలో
వివేకము కలిగిన వారు ఉన్నారు. అటువంటి వారిలో జ్ఞానము ఒకే
రూపంలో ఉంటుంది. ఆ జ్ఞానమే పరబ్రహ్మ స్వరూపము. పరబ్రహ్మను
గురించి తెలుసుకోవడమే జ్ఞానము. ఈ పరబ్రహ్మ స్వరూపము
కనపడదు. వినపడదు. తాకబడదు. మనసుతో తెలుసుకోలేము.
వృద్ధిక్షయములు లేనిది. భేదబుద్ధిలేనిది.

ఈ పరబ్రహ్మ స్వరూపము ఒకటే. రెండు కాదు. అది
సత్యమైనది. కాని మాయలో పడ్డ మానవునికి రెండుగా కనిపిస్తుంది.
ఈ రెండు ఏమిటంటే ఒకటి ప్రకృతి. రెండవది జ్ఞానము. దానినే
పురుషుడు అంటారు. ఆ ప్రకృతిలో క్షోభ కలిగింది. ఆ క్షోభనుండి

మూడు తత్వములు పుట్టాయి. అవే సత్వ, రజస్, తమోగుణములు. ఆ
 గుణముల నుండి జ్ఞాన శక్తి(ఆలోచన, వివేచన), క్రియా శక్తి
 (ఆలోచించినదాన్ని ఆచరించడం) ఉద్భవించాయి. జ్ఞాన శక్తి
 ప్రధానంగా ఉండే మహత్తత్వము ఆవిర్భవించింది. ఆ మహత్తత్వము
 లోనుండి జీవులకు భ్రమ కలిగించే అహంకారము ఉద్భవించింది. ఈ
 అహంకారము మూడు విధములు. వైకారికము (సత్వగుణ
 ప్రధానమైన అహంకారము), తైజసము (రజోగుణ ప్రధానమైన
 అహంకారము.) తామసము (తామస గుణ ప్రధానమైన
 అహంకారము). ఈ అహంకారము నుండి (నేను అనే స్వభావము
 నుండి) శబ్ద, స్పర్శ, రస, రూప, గంధము మొదలగు పంచ తన్మాత్రలు,
 భూమి, అగ్ని, నీరు, గాలి, ఆకాశము అనే పంచభూతములు, పది
 ఇంద్రియములు, మనస్సు ఉద్భవించాయి. పంచ తన్మాత్రలు,
 పంచభూతములు తామస అహంకారము నుండి ఉద్భవించాయి.
 అలాగే రాజస అహంకారము నుండి పది ఇంద్రియములు పుట్టాయి.
 సాత్విక అహంకారము నుండి, జ్ఞానేంద్రియములు 5,
 కర్మేంద్రియములు 5, మనస్సు 1 ఈ పదకొండింటికి అభిష్టాన దేవతలు
 ఉద్భవించాయి.

తరువాత, పరమాత్మ ఈ తత్వములు అన్నింటిలో ప్రవేశించి
 చైతన్యవంతులను చేసాడు. ఈ తత్వములు అన్నీ కలిసి, మిళితమై,
 క్రియాశీలములై, ఈ బ్రహ్మాండమును సృష్టించాయి. ఈ బ్రహ్మాండము
 మొదట జలములో ఉండింది. ఆ అండములో నారాయణ
 స్వరూపమైన పరమాత్మ వెల్లడి అయ్యాడు. నారాయణుడి నాభి నుండి
 ఒక పద్మము పుట్టింది. దాని పేరే విశ్వము.

ఆ పద్మములో నుండి బ్రహ్మ ఆవిర్భవించాడు. ఆ బ్రహ్మ రజోగుణ సంపన్నుడు. బ్రహ్మ నా గురించి తపస్సు చేసాడు. అప్పుడు లోక పాలకులను, భూలోకము, భువర్లోకము, సువర్లోకమును సృష్టించాడు. భూలోకములో మానవులను, జంతువులు, పశుపక్ష్యాదులను, భువర్లోకములో భూతగణములను, సువర్లోకములో దేవతలను సృష్టించాడు. ఈ మూడు లోకముల పైన మహర్లోకము, జనలోకము, తపోలోకము, సత్యలోకము అనే నాలుగు లోకములను సృష్టించాడు. ఆ లోకములు సిద్ధులకు, మహర్షులకు నివాసమైంది. భూమికి కిందుగా అధోలోకములను కూడా సృష్టించాడు బ్రహ్మ. అవే అతల, వితల, సుతల, రసాతల, తలాతల, పాతాళ లోకములు. ఆ లోకములు రాక్షసులకు, నాగులకు నివాసస్థానములు అయ్యాయి.

జీవులు వారి వారి కర్మఫలములను అనుసరించి మానవులుగా, పశుపక్ష్యాదులుగా, దేవతలుగా మూడు లోకములలో జన్మ ఎత్తుతూ ఉంటారు. యోగులు, సిద్ధులు వారి వారి తపస్సుల ఫలితంగా మహర్లోకము, జన లోకము, తపోలోకము, సత్యలోకము అనే ఉత్తమ లోకములను పొందుతుంటారు. నా మీద భక్తి శ్రద్ధ కలిగిన జీవులు నా యొక్క పరమ ధామమును పొందుతారు.

ఓ ఉద్ధవా! నేనే కాలస్వరూపుడను, పరమేశ్వరుడను. ఈ జగత్తు అంతా నా చేత ప్రేరేపింపబడి కర్మలు చేస్తూ ఉంది. మూడు గుణములతో కూడిన ఈ సంసారసాగరంలో జీవుడు మునుగు తున్నాడు. తేలుతున్నాడు. ఒడ్డుకు చేరుకుంటున్నాడు. అంటే ఒకప్పుడు ఉత్తమ గతులను, మరొకప్పుడు అధోగతులను పొందుతున్నాడు.

ఉద్ధవా! ఈ ప్రపంచంలో చిన్నవి, పెద్దవి, కళ్లకు కనపడేవి, కళ్లకు కనపడనివి అనేకమైన పదార్థములు, వస్తువులు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ ప్రకృతి, పురుషుల సంయోగము వలన ఏర్పడ్డాయి. ఏ పదార్థమైతే ఒకకార్యము యొక్క ఉత్పత్తికి, నాశనానికి కారణం అవుతుందో ఆ పదార్థమే ఆ కార్యమునకు వర్తమాన స్వరూపము అవుతుంది. మట్టి నుండి రకరకాల కుండలు తయారవుతాయి. మరలా మట్టిలో కలిసిపోతాయి. అలాగే బంగారము నుండి రకరకాల ఆభరణాలు తయారవుతాయి. మరలా కరిగిస్తే బంగారం అవుతుంది. ఇక్కడ మట్టి బంగారము కారణము. కుండలు, ఆభరణములు కార్యములు. కాబట్టి కారణములే సత్యములు అనగా నిలిచి ఉండేవి. కార్యములు వ్యవహారికములు. కాబట్టి మహతత్త్వము, అహంకారము ఎక్కడి నుండి వచ్చాయో ఆ పరమాత్మయే కారణ స్వరూపుడు. అదే సత్యము.

ఉద్ధవా! ఈ జగత్తుకు కారణమైన ప్రకృతి, ఆ ప్రకృతికి అభిష్టానదేవత పురుషుడు, మూడు గుణముల కదలిక ద్వారా ఉద్భవించిన కాలము ఈ మూడూ నాస్వరూపాలే. నాకంటే వేరు అయినది ఏదీ లేదు. ఈ జగత్తును అంతా పరమేశ్వరుడు సాక్షీభూతంగా చూస్తున్నాడు. జీవులందరూ మూడుగుణములతో ప్రభావితులై తమ సంతోషము కొరకు ఆనందము కొరకు ఎన్నో పనులు చేస్తున్నారు. తాతలు, తండ్రులు, కుమారులు, మనుమలు ఈ విధంగా సృష్టి చక్రము నిరంతరము తిరుగుతూ ఉంది.

నేనుకాల స్వరూపుడను అని చెప్పాను కదా. కాలం గడిచే కొద్దీ ఈ సృష్టి, స్థితి లయం, అను నిత్యం జరుగుతూ, తుదకు ఈ బ్రహ్మాండం అంతా నాశనమై పోతుంది. అప్పుడు ప్రళయం సంభవిస్తుంది. అప్పుడు ఈ మానవ శరీరములు అన్నము నందు, అన్నము బీజముల యందు, బీజములు భూమి యందు. భూమి వాసన యందు, వాసన జలములోనూ, జలము రసములోనూ, రసము తేజస్సులోనూ, తేజస్సు రూపములోనూ, రూపము వాయువులోనూ, వాయువు స్వర్గలోనూ, స్వర్గ ఆకాశములోనూ, ఆకాశము శబ్దములోనూ, లీనమై పోతాయి. ఇంద్రియములు అన్నీ తమ తమఅభివృద్ధి దేవతలలో లీనమై పోతాయి. ఈదేవతలు మనస్సులోనూ, మనస్సు అహంకారములోనూ, అహంకారము మహత్తత్వములోనూ, మహత్తత్వము మూడు గుణములలోనూ, మూడు గుణములు అవ్యక్తమైన ప్రకృతిలోనూ, ఈ ప్రకృతి కాలములోనూ లీనమై పోతుంది. కాలము మాయతో కూడిన జీవుని లోనూ, జీవుడు ఆత్మస్వరూపుడుగా నా యందు లీనమై పోతాడు.

ఉద్ధవా! ఈ అనంత విశ్వము యొక్క సృష్టి, స్థితి, లయములకు నేను కారణము. ఈ సృష్టి అంతా నాలోనుండి బయటకు వచ్చి తుదకు నాలోనే లీనమై పోతుంది. (ఈ విషయాన్ని స్థూలంగా నేటి శాస్త్రవిజ్ఞానానికి అన్వయించుకుంటే, మొట్ట మొదట చిన్ని అణువునుండి పెద్ద విస్ఫోటము సంభవించింది. దానినే బిగ్ బాంగ్ అంటారు. అందులో నుండి అనంత విశ్వం ఉద్భవించింది. అది నిరతంరం వ్యాపిస్తూనే ఉంది. అలా వ్యాపించి, వ్యాపించి తుదకు మరలా యధాస్థానానికి చేరుకుంటుంది. సాంఖ్య సిద్ధాంతంలో

స్థూలంగా ఇదే చెప్పబడింది. ఈ సందర్భంలో మేటి శాస్త్రజ్ఞుడు స్టీఫెన్ హాకింగ్ రాసిన “ఎ బ్రిఫ్ హిస్టరీ ఆఫ్ టైమ్” అనే పుస్తకం లోని కొన్ని మాటలు సందర్భోచితంగా ఉన్నాయి.

(With the success of scientific theories in describing events, most people have come to believe that God allows the universe to evolve according to a set of laws and does not intervene in the universe to break these laws. However, the laws do not tell us what the universe should have looked like when it started--it would still be upto God to wind up the clock work and choose how to start it off. So long as the universe had a beginning we could suppose it had a creator. But if the universe is really completely self-contained, having no boundary or edge, it would have neither beginning nor end. It would simply be. What place, then, for a creator)

ఉద్ధవా! ఉదయం సూర్యుడు ఉదయించగానే చీకటి
మాయం అయిపోతుంది. అలాగే ఈ సాంఖ్యయోగమును గురించి
తెలుసుకోగానే అన్ని భ్రమలు తొలగిపోతాయి. ఒక వేళ భ్రమ కలిగినా
అది ఎక్కువ కాలం నిలిచి ఉండదు. ఉద్ధవా! సకల కార్యములకు
కారణభూతుడను అయిన నేను నీకు సాంఖ్య యోగము గురించి

సంగ్రహంగా వివరించాను.” అని శ్రీకృష్ణుడు సాంఖ్యయోగం గురించి ఉద్ధవునికి చెప్పినట్టు శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఇరువది నాలుగవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము
ఇరువది ఐదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి మూడు గుణముల గురించి వివరిస్తున్నాడు.

“ఉద్ధవా! సత్త్వ, రజస్, తమోగుణములు ఒకదానితో ఒకటి కలవకుండా ఉంటే అవి మానవుల మీద ఎటువంటి ప్రభావాన్ని కలిగి ఉంటాయో వివరిస్తాను.

మనస్సును నిగ్రహించుకోవడం, ఇంద్రియములను నిగ్రహించడం, ఓర్పుతో ఉండటం, జ్ఞానము, వివేకము కలిగి ఉండటం, ఎల్లప్పుడూ సత్త్వమునే పలకడం, సాటి ప్రాణుల మీద దయకలిగి

ఉండటం, ఎల్లప్పుడూ సంతోషంగా ఉండటం, తనకు ఉన్న దానిలో ఒకరికి పెట్టే బుద్ధి కలిగి ఉండటం, ప్రాపంచిక విషయముల మీద అధికమైన వ్యామోహాన్ని కలిగి ఉండకపోవడం, చేసే పని మీద శ్రద్ధ కలిగి ఉండటం, నమ్రతగా ఉండటం, తనలో తాను ఆనందించడం, ఇటువంటి గుణములను సత్వగుణములు అని అంటారు. సత్వగుణము ప్రధానంగా కలవారు ఇటువంటి పనులు చేయడంలో ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు.

కోరికలు ఎక్కువగా కలిగి ఉండటం, ఆ కోరికలు తీరడానికి ప్రయత్నం చేయడం, మదము, తృప్తి, గర్వము కలిగి ఉండటం, ఎల్లప్పుడూ దేవతలను ఏదో ఒక కోరిక కోరడం, పెద్ద వాళ్లు చిన్న వాళ్లు, ధనికులు పేదలు అనే భేదబుద్ధి కలిగి ఉండటం, ఎల్లప్పుడూ సుఖంగా ఉండాలని కోరుకోవడం, సుఖాలు అనుభవించడం, ఇతరుల మీదికి తగవుకు, కలహానికి కాలు దువ్వడం, పేరు ప్రతిష్టల కోసరం పాకులాడటం, ఎదుటి వారిని అపహాస్యం చేసి మాట్లాడటం, బల పరాక్రమములు కలిగి ఉండటం, అనుకున్నది సాధించేవరకూ పట్టు విడువకపోవడం, ఇవన్నీ రజోగుణము అధికంగా కల వారి లక్షణములు.

ఎక్కువగా కోపము కలిగి ఉండటం, అంతా నాకే కావాలని అనుకోవడం, ఎప్పుడూ అబద్ధాలు చెప్పడం, ఎదుటి వారిని శారీరకంగా మానసికంగా హింసించడం, ప్రతిదానికీ ఒకరిమీద ఆధారపడటం, డాంబికంగా కనిపించడం, ప్రతి దానికీ ఎక్కువగా కష్టపడిపోవడం, ఎదుటి వారితో కలహములు పెంచుకోవడం, అనుకున్నది కాకపోతే దుఃఖంలో మునిగిపోవడం, అన్ని కష్టాలు నాకే వచ్చాయని బాధపడటం,

ఎప్పుడూ ఏదో పోగొట్టుకున్న వాడి మాదిరి ఉండటం, నిరాశ,
నిస్వహాలతో ఉండటం, ఎప్పుడూ నిద్రపోవడానికి ఇష్టపడటం, ప్రతి
దానికీ ఆశపడటం, భయపడటం, తనకు ఏదో రోగం ఉందని, లేని
రోగం గురించి బాధపడి పోవడం, ఇవన్నీ తమోగుణ లక్షణములు.

ఉద్ధవా! పైన చెప్పబడిన లక్షణములు సత్వ, రజస్
తమోగుణములు విడివిడిగాఉంటే ఏర్పడేవి. ఇప్పుడు వీటి
కలయికవలన కలిగే లక్షణాలను వివరిస్తాను.

ఉద్ధవా! జీవులలో ఉన్న నీది, నాది, అనే భేద బుద్ధి ఈ మూడు
గుణముల కలయిక వలన సంభవిస్తుంది. ఈమూడు గుణములకు
సంబంధించిన లక్షణములు మనస్సు నుండి, బయట నుండి వినబడే
శబ్దము, కనపడే దృశ్యములు మొదలగు విషయముల నుండి,
ఇంద్రియముల సంయోగము వలన, పుడుతుంటాయి. ఇవి అన్నీ సత్వ,
రజస్, తమోగుణముల ప్రభావం చేత ఏర్పడేవే. పురుషుడు ధర్మంగా
ప్రవర్తించడం, ధనం మొదలగు వాటిని సంపాదించడం, కోరికలను
తీర్చుకోవడం వీటిమీద ఆసక్తి కలిగిఉన్నప్పుడు, వాటి మీద శ్రద్ధ, అనురక్తి
ఈ మూడు గుణముల వలననే కలుగుతాయి.

కోరికలు తీర్చుకోడానికి కర్మలు చేయాలి అనే ఆసక్తి ఉన్న
మానవుడు గృహస్థ ధర్మమును స్వీకరిస్తాడు. గృహస్థ ఆశ్రమమును
స్వీకరించిన తరువాత తన స్వధర్మమును, నిత్యము చేయతగిన
పూజలు, సంధ్యావందనము అగ్నిహోత్రము, పితృదేవతలను
పూజించడం, అతిథులను ఆదరించడం మొదలగు వాటి యందు

ఆసక్తి కలిగి ఉంటాడు. ఇలాచేయడం కూడా మూడు గుణముల కలయికతోనే జరుగుతుంది.

ఉద్ధవా! పైన చెప్పబడిన ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనో నిగ్రహము మొదలగు లక్షణములు కలవారిని సత్వగుణము కలవారి గానూ, కోరికలు మొదలగు లక్షణములు కలవారిని రజోగుణము కలవారి గానూ, కోపము, లోభము మొదలగు లక్షణములు కలవారిని తమోగుణము కలవారిగానూ గుర్తించాలి. పరమాత్మ యందు భక్తి కలిగి ఉండి, తానుచేసే కర్మలకు ఫలం ఆశించకుండా కర్మలు చేసే స్త్రీపురుషులను, సత్వగుణము కలవారిగా గుర్తించాలి. ఎల్లప్పుడూ కోరికలుకోరుతూ అవి తీరడానికి సతమతమయ్యే వారిని రజోగుణము కల వారిగా, పరమాత్మను ఆరాధించడంలో కూడా హింస చేసే వారిని (బలులు మొదలగు వాటిని సమర్పించేవారిని) తమోగుణము కలవారిగా గుర్తించాలి.

ఉద్ధవా! ఈ సత్వ, రజస్, తమోగుణములు మానవుని మనసుకు సంబంధించినవి కానీ ఆత్మకు సంబంధించినవి కావు. ఈ గుణములద్వారా జీవుడు ప్రాపంచిక విషయములు, విషయ వాంఛల యందు ఆసక్తుడై సంసారంలో పడిపోతున్నాడు. ఎప్పుడైతే సత్వగుణము, రజస్, తమోగుణములను జయిస్తుందో, అప్పుడు జీవుడు సుఖంగా, శాంతంగా, జీవించగలుగుతాడు. జ్ఞానవంతుడవుతాడు. జీవునిలో ఉన్న రజోగుణము, సత్వగుణ, తమోగుణముల కన్నా అధికంగా ఉంటే, అతడు ఎక్కువ దుఃఖముతోనూ, కర్మలు చేయడంలోనూ, కీర్తిని సంపాదించడంలోనూ నిమగ్నమై ఉంటాడు. ఎవరిలో అయితే సత్వ,రజోగుణముల కన్నా

తమోగుణము ఎక్కువగా ఉంటుందో, ఆ మానవుడు శోకము, మోహము, నిద్ర, హింస, ఆశ వీటికి వశుడై ఉంటాడు. ఎవరి మనస్సు నిర్మలంగా ఉంటుందో, ఎవరి ఇంద్రియములు ప్రశాంతంగా ఉంటాయో, ఎవరిలో భయము ఉండదో, ఎవరి మనస్సు అనవసర విషయములను, కోరికలను కలిగి ఉండదో, అతడు సత్వగుణమును ఎక్కువగా కలిగిఉంటాడు. అతడికి పరమాత్మను పొందడం సులభం.

ఎల్లప్పుడూ ఏదో ఒక పని చేస్తూ, దాని వలన వచ్చే ఫలితములను అనుభవిస్తూ, మనస్సు అల్లకల్లోలం చేసుకుంటూ, ఎల్లప్పుడూ అసంతృప్తితో ఉన్న బుద్ధిని కలిగి ఉంటూ. చేతులు కాళ్లు అసహనంగా కదిలిస్తూ, మనస్సులో ఏదో ఒక ఆలోచనతో సతమతమౌ ఉండేవారు రజోగుణముతో ప్రభావితమౌతున్నారు అనితెలుసుకో!

ఎవరి బుద్ధి, మనస్సు ఎల్లప్పుడూ కలత చెంది ఉంటుందో, భగవంతుని గురించి తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నించదో, ఎవనిలో అజ్ఞానము, అవివేకము, విషాదము, సమృద్ధిగా ఉంటుందో, అతడు తమోగుణ ప్రధానుడు అని తెలుసుకో.

ఉద్ధవా! సత్వగుణము ఎక్కువగా ఉంటే దేవతలకు, రజోగుణము ఎక్కువగా ఉంటే అసురులకు, తమోగుణము ఎక్కువగా ఉంటే రాక్షసులకు బలం పెరుగుతుంది. సత్వగుణ ప్రధానులు ఎక్కువగా మెలుకువగా ఉండటానికి ప్రయత్నిస్తారు. రజోగుణ ప్రధానులు ఎక్కువగా కలలు, పగటి కలలుకంటుంటారు. తమోగుణ ప్రధానులు ఎక్కువగా నిద్రపోతుంటారు. ఈమూడు అవస్థలలో కూడా

ఆత్మ సాక్షిగా చూస్తూ ఉంటుంది.

వేదములను, శాస్త్రములను అధ్యయనం చేసిన బ్రాహ్మణులు సాత్విక బుద్ధి కలిగి ఉండి, బ్రహ్మలోకము వరకు వెళతారు. రజోగుణము కలిగిన వారు మానవులుగా పుడతారు. తమోగుణము కలిగిన వారు అధోగతినిపొందుతారు అంటే పశు,పక్షి జన్మలు ఎత్తుతారు. సత్వగుణము ఎక్కువగా ఉన్న వారు మరణించిన తరువాత స్వర్గలోకమునకు వెళుతారు. రజోగుణము ఎక్కువగా ఉన్న వారు మరణిస్తే మానవులుగా జన్మిస్తారు. తమోగుణము ఎక్కువగా ఉన్న వారు నరకలోకమునకు వెళ్తారు. ఏగుణము లేకుండా ఉన్నవారు మరణించిన తరువాత పరమాత్మ గతిని పొందుతారు.

ఉద్ధవా! ఇంక మానవులు చేసే కర్మల గురించి చెబుతాను. నా గురించి, నన్ను ఉద్ధేశించి, నాకు ప్రీతి కలగడానికి చేసే కర్మలు, సంధ్యావందనము, అగ్నిహోత్రము మొదలగు నిత్యము చేసే కర్మలు, ఫలమును ఆశించకుండా చేసే అన్ని కర్మలు సాత్విక కర్మలు అని అంటారు. ఏదో ఒక ఫలమును ఆశిస్తూ చేసే కర్మలు, రాజస కర్మలు అంటారు. గొప్ప కోసరం, ఎదుటి వారికి హాని కలిగించడానికి చేసే కర్మలు, హింసతో కూడిన యాగములు, అన్ని తామస కర్మలు అని అంటారు.

ఉద్ధవా! పరమాత్మను గురించిన జ్ఞానమును సాత్విక జ్ఞానము అంటారు. దేహమును గురించి, ప్రాపంచిక విషయముల గురించి తెలుసుకున్న జ్ఞానము రాజసము. కోరికల గురించి, విషయ వాంఛల గురించి, కామ వాంఛల గురించి తెలుసుకున్న జ్ఞానమును తామస

జ్ఞానము అంటారు.

కేవలము పరమాత్మను తప్ప వేరే ఏ విషయమును గురించి ఆలోచించని జ్ఞానము నిర్గుణ జ్ఞానము అంటారు. అడవులలో ఉంటూ తపస్సు చేసుకోవడం సాత్వికము. గ్రామములలో పట్టణములలో ఉంటూ ప్రాపంచిక విషయములు అనుభవించడం రాజసం. పానశాలలు, జూదగృహములలో ఉంటూ మత్తులో ఉండటం తామసం. దేవాలయములలో ఉంటూ పరమాత్మను గురించి ధ్యానించడం నిర్గుణం.

ఇంతే కాకుండా తాను చేసే కర్మల మీద ఏ విధమైన ఆసక్తి లేకుండా కర్మలు చేసే వాడు సాత్వికుడు. తాను చేసే కర్మల మీద ఎక్కువ ఆసక్తితో, ఫలితములను ఆశించి కర్మలు చేసేవాడు రాజసికుడు. తాను చేసే కర్మల గురించి ఆలోచించకుండా, తాను చేసే కర్మలకు మంచి ఫలితం వస్తుందో చెడ్డ ఫలితం వస్తుందో తెలియకుండా తనకు తోచిన కర్మచేసే వాడు తామసికుడు. కేవలం నా కోసమే కర్మలు చేసేవాడు నిర్గుణుడు.

భక్తితో, శ్రద్ధతో, భగవంతుని పరంగా చేసే కర్మ సాత్వికము. తాను చేసే కర్మల మీదనే శ్రద్ధ పెట్టి ఫలితం కోసరం చేసే కర్మ రాజసము. అధర్మయుక్తంగా, చెడ్డ ఫలితములను ఆశిస్తూ చేసే కర్మ తామసికము. నేను తప్ప మరొక విషయం మీద దృష్టి లేకుండా, నా మీద శ్రద్ధా భక్తులతో చేసే కర్మ నిర్గుణ కర్మ.

ఉద్ధవా! తినదగినది, పరిశుద్ధమైనది, ఎటువంటి ప్రయత్నం చేయకుండా లభించినది, అయిన ఆహారము సాత్వికాహారము. రుచికరమైనది, ఇంద్రియములకు సుఖం కలిగించేది, పులుపు, వగరు, ఉప్పు, కారం కలిగినది అయిన ఆహారము రాజసాహారము. అపవిత్రమైనది, పులిసిపోయినది, అయిన ఆహారము తామసికము. పరమాత్మకు నివేదించిన ఆహారము నిర్గుణము.

ఎల్లప్పుడు ఆత్మయందు రమించడం సాత్వికము. విషయ వాంఛలను, కామ కోరికలను, స్త్రీసుఖములను అనుభవించడం రాజసం. మోహము, భ్రమ, దీనత్వము కలిగి ఉన్న సుఖము తామసికము.

(కొంతమంది ఎంత ఉన్నా నాకేం ఉంది నా మొహం అంటూ ఏడుస్తుంటారు. తాము అనుభవించరు. మరొకరిని అనుభవించ నీయరు. లోభత్వంతో ఉంటారు.)

ఎల్లప్పుడు నన్ను కీర్తించడం, దానివలన అనుభవించే సుఖం నిర్గుణ సుఖం. తాను సంపాదించే ధనము, ఉంటున్న ప్రదేశము (గృహము), చేసిన పనులకు వచ్చే ఫలితము, చేసే కర్మ, కర్మల మీద శ్రద్ధ, కర్మలు చేయడం కోసం, ధనం సంపాదించడం కోసం పడే అవస్థ, శారీరక సౌష్ఠ్యం, అందం, రూపం, చేసే పనులమీద శ్రద్ధ నిష్ఠ ఇవి అన్నీ సత్వ,రజస్,తమోగుణముల ప్రభావంతోనే లభిస్తాయి.

ఉద్ధవా! మనం చూచేవి, వినేవి, ఆలోచించేవి, తాకేవి, అన్నీ కూడా ఈ మూడుగుణములకు లోబడే ఉంటాయి. మానవుడికి సంసారము ఈ మూడు గుణముల కలయిక వలననే లభిస్తుంది. ఈ

గుణములన్నీ మనసులో నుండి పుడతాయి. మనసును జయిస్తే ఈ మూడుగుణములను జయించి నట్టే. మానవుడు భక్తి యోగముతో ఈ మూడు గుణములనుజయించి, నిర్గుణత్వమును పొంది నన్ను చేరుకోగలడు.

కాబట్టి ఓ ఉద్ధవా! విచక్షణా జ్ఞానం కల మానవులు జ్ఞానము, విజ్ఞానము సంపాదించడానికి అనువైన మానవదేహమును పొంది, ఈ మూడు గుణముల యందు ఆసక్తిని విడిచిపెట్టి, నన్ను సేవిస్తే వారు ఉత్తమగతులను పొందుతారు. జ్ఞానము, వివేకము కల మానవుడు, ప్రాపంచిక విషయములలో అప్రమత్తంగా ఉండి, ఇంద్రియములను జయించి, ప్రాపంచిక విషయముల మీదా, విషయ వాంఛల మీదా, కామ భోగముల మీద ఆసక్తిని వదిలిపెట్టి, సాత్వికుడై రజస్తమో గుణములను జయించవలెను. తరువాత శాంతముతో కూడిన మనస్సుతో ఉన్న వ్యక్తి, సత్వగుణమును కూడా వదిలిపెట్టి, నిర్గుణుడై, వాసనలతో కూడిన సూక్ష్మదేహమును వదిలి పెట్టి పరమపదమును పొందుతాడు.

ఈ ప్రకారంగా సూక్ష్మదేహమునుండి, మనస్సులో నుండి పుట్టిన మూడుగుణములనుండి విముక్తుడై, పరబ్రహ్మస్వరూపుడనైన నా అనుభూతిని పొందుతాడు. అటువంటి వాడికి బాహ్య ప్రపంచము లోని విషయభోగములు, మనసులోని విషయ వాంఛలు ఏ మాత్రము తమ ప్రభావమును చూపించవు.”

అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి మూడుగుణముల గురించి వివరించాడు”
అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఇరువది ఐదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

ఇరువది ఆరవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునితో ఇంకా ఇలా
అన్నాడు. “ఉద్ధవా! పరమాత్మ తత్వమును తెలుసుకోడానికి జ్ఞానము,
వివేకము కావాలి. అవి కావాలంటే మానవ శరీరం కావాలి. కాబట్టి
మానవ శరీరంతోనే పరమాత్మ తత్వమును తెలుసుకోగలరు. తుదకు
పరమాత్మ అయిన నన్ను పొందగలరు. జానం సంపాదించడం ద్వారా
మానవుడు, సత్త్వ,రజస్,తమో గుణములు, వాటి వలన కలిగిన
అహంకారము, ప్రాపంచిక విషయములు, విషయ వాంఛలు అన్నీ
నిజాలు కావు, అంతా మాయ అని తెలుసుకొని వాటిలో
సంచరిస్తున్నప్పటికినీ, వాటి మీద ఆసక్తి కలిగి ఉండడు. తుదకు వాటిని
కూడా విడిచిపెడతాడు.

సాధారణంగా మానవుడు కేవలము పాట్ల పోసుకోడానికి
ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగి తేలుతున్న స్వార్థపూరితమైన
మానవులతో స్నేహం చేయకూడదు. ఎందుకంటే వారితో స్నేహం

వలన స్వార్థం, లోభబుద్ధి అలవడుతుందే కానీ ఏమీ ప్రయోజనము ఉండదు. గుడ్డి వాడికి గుడ్డివాడు దారి చూపినట్టు అవుతుంది. అప్పుడు ఇద్దరూ అంధకారంలో పడి పోతారు.

పూర్వము ఇల కుమారుడు పురూరవుడు అనే రాజు ఉండేవాడు. అతడు మహా కీర్తిమంతుడు. అటువంటి వాడు ఊర్వశి అనే అప్సరస మోహంలో పడిపోయాడు. దుఃఖముల పాలయ్యాడు. కొన్నాళ్ల తరువాత ఆ శోకమును విడిచి పెట్టి వైరాగ్యమును పొందాడు. ఆయన గురించి క్లుప్తంగా చెబుతాను విను.

(పురూరవుడి కథ ఇంతకు ముందు మనం చదువుకున్నాము. తన ముందు బట్టలు లేకుండా కనపడితే తాను వెళ్లిపోతాను అని ఊర్వశి నిబంధన పెట్టింది. అనుకోని పరిస్థితులతో పురూరవుడు దిగంబరంగా ఊర్వశికి కనపడ్డాడు. ఊర్వశి వెళ్లిపోయింది. అప్పుడు పురూరవుడు ఆమెను పిలుస్తూ ఆమె వెంట పడ్డాడు. ఇంక చదవండి.)

పురూరవుడు దిగంబరుడై పిచ్చి వాడి వలె తనను విడిచి పోతున్న ఊర్వశిని పిలుస్తూ ఆమె వెంట పరుగెత్తాడు. “దేవీ! ఊర్వశీ! నిలువు. వెళ్లిపోకు.” అని ఏడవడం మొదలుపెట్టాడు. ఊర్వశి పురూరవుని హృదయమును అంతగా కొల్లగొట్టింది. ఆమె మోహంలో పడి పురూరవుడు కేవలం ఆమెతో శారీరక వాంఛలు తీర్చుకోవడంలో నిమగ్నమయ్యాడు. అయినా పురూరవుడికి తృప్తి కలుగలేదు. ఇప్పుడు ఆమె తనను విడిచి పోగానే ఇలా ఏడుస్తున్నాడు.

“ ఊర్వశీ! నా ప్రేయసీ! నీ మోహంలో పడి నేను నీ కాగిట్లో
నా ఆయుర్దాయము కరిగిపోతూ ఉన్నదని గమనించలేకపోయాను. నీ
చేత మోసగింప బడ్డాను. నీ కాగిట్లో రోజులు క్షణాల్లా గడిపాను. ఆ
ప్రకారంగా రోజులు, మాసములు, సంవత్సరములు గడిపాను. అయినా
నీకు నా మీద దయలేదు. నన్ను విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయావు. నేను
చక్రవర్తిని, రాజులలో కీర్తిమంతుడను, అయినా నీ చేతిలో
కీలుబొమ్మను అయ్యాను. నీవు ఆడుకొనే ఆటవస్తువుగా
మారిపోయాను. నీ పెంపుడు జంతువుగా వ్యవహరించాను. నా
రాజ్యమును, నా ప్రజలను, నా కీర్తిని గడ్డిపోచ మాదిరి విడిచిపెట్టి
బట్టలు లేకుండా ఏడుస్తూ నీ వెంట పరుగెత్తుతున్నాను.

నేను ఎంత అవివేకిని. నీవు నన్ను గాడిద తన వెనుక కాళ్లతో
తన్నినట్టు తన్నినా, సిగ్గు లేకుండా నీ కోసం నీ వెంట పరుగెడుతున్నాను.
నా కీర్తి, నా రాజసము, నా తేజస్సు ఏమయ్యాయి? అపరిమితమైన
స్త్రీల సాంగత్యంలో ఉన్న పురుషుడు తన విద్య, తపస్సు, సన్యాసము,
వేదాధ్యయనము అన్నీ మరిచిపోతాడు. అతని పట్ల పైన చెప్పినవి అన్నీ
పనికిరాకుండా పోతాయి. నేను చక్రవర్తిగా నా ప్రజలను, నా సామంత
రాజులను, ఈ భూమిని నా కనుసన్నలలో పాలించాను. కానీ ఈ
నాడు నీకు వశుడనై నీ వెంట ఆవు వలె, గాడిద వలె పరుగెడు
తున్నాను.

ఊర్వశీ! నేను గర్విష్టిని. నాకు అన్నీ తెలుసు అనీ, నేను
సర్వజ్ఞుడను అనీ అహంకరించాను. నీ మోహంలో పడి
భ్రష్టుడనయ్యాను. నా వంటి మూర్ఖుడు ఎవరుంటారు? అగ్నిలో నెయ్యి
పోస్తే ఆరి పోదు. ఇంకా ప్రజ్వలిల్లుతుంది. అలాగే నాలోని కామాగ్ని

కూడా నీ అధరామృతము ఎంత పోసినా, చల్లారక ఇంకా ప్రజ్వలిల్లుతూ ఉంది. జారిణి (ఎంతో మంది పురుషులతో తిరిగేది) అయిన స్త్రీ చేత అపహరింప బడిన మనసును తిరిగి పొందడానికి దేవతలకు, మానవులకు ఎవరికీ సాధ్యము కాదు.

అయినా నిన్ను అనుకొని ఏమి ప్రయోజనము. నీవు నాకు ఎన్నో విధములుగా హిత బోధలు చేసావు. కాని నీ మీద అపరిమితమైన మోహంతో నేను నీ హితబోధలు పెడచెవిని పెట్టాను. అధోగతి పాలయ్యాను. అయినా ఊర్వశి నాకు ఏం అపకారం చేసింది. ఎవరైనా మెలికలు తిరిగిన తాడును చూచి పాము అనుకొని భ్రాంతి పడితే, అది చూచిన వాడి తప్పుకానీ తాడు తప్పుకాదు కదా! నేను కూడా ఇంద్రియములను జయించాను అని ప్రబల్లాలు పలికి, నిన్ను చూడగానే నీ మోహంలో పడి పోయాను. అది నా తప్పుకానీ నీది కాదు.

అయినా ఊర్వశీ! అందమైన స్త్రీ శరీరం చూచి అందరూ మోజుపడతారు కానీ, స్త్రీశరీరంలో ఏముంది? రక్త మాంసములు, ఎముకలు, దుర్గంధము, మలమూత్రములు తప్ప. ఇటువంటి స్త్రీ శరీరమును చూచి మోహంలో పడిపోతున్నారు అంటే అది కేవలము వారి అజ్ఞానము, అవివేకము, భ్రమ తప్ప వేరుకాదు.

అయినా ఈ శరీరము నాకు నా తల్లి తండ్రులు ఇచ్చారు. ఈ ఊర్వశి ఇప్పుడు వచ్చింది. నా శరీరం మీద ఊర్వశికి ఏం హక్కు ఉందని నన్ను ఇంతగా ప్రభావితం చేసింది. నేను ఇంతగా ప్రేమించిన ఊర్వశి కూడా, నేను మరణించిన తరువాత ఈ శరీరాన్ని కాలేస్తుంది,

పూడ్చిపెడుతుంది అంటే కానీ పక్కన పెట్టుకోదు కదా! కాబట్టి ఈ శరీరం ఎవరిది? కన్న తల్లి తండ్రులదా! కట్టుకున్న భార్యదా! బంధు మిత్రులదా! తుదకు పీక్కుతినే కాకులు, గద్దలదా! ఎవరిది? ఏమీ అర్థం కావడం లేదు. పురుషుడి శరీరం మాదిరే అందమైన స్త్రీ శరీరం కూడా మలమూత్రములు, రక్తమాంసములతో, దుర్గంధముతోకూడి ఉంటుంది. కానీ పురుషులు స్త్రీలు అంటే మోజుపడతారు. వారి వెంట పడతారు. వారి కోసం ఏమైనాచేస్తారు. స్త్రీసుఖం కోసం ఏమి చెయ్యడానికైనా వెనుదీయరు. పైగా “ఆహా ప్రేయసీ! నీ ముఖం, నీ ముక్కు, నీ పెదాలు, నీ శరీరం ఎంత అందంగా ఎంత మనోహరంగా ఉంది” అని పొగుడుతుంటారు. చర్మము, మాంసము, రక్తము, మలమూత్రములు, ఎముకలు మొదలగు వాటితో కూడిన ఈ స్త్రీ శరీరమును అనుభవించే వారికి, ఆ మలమూత్రములలో ఉండే పురుగులకు తేడా ఏముంటుంది.

కాబట్టి జ్ఞాని, వివేక వంతుడు అయిన మానవుడు స్త్రీలకు దూరంగా ఉండాలి. స్త్రీలతో సంపర్కముపెట్టుకోకూడదు. విషయ వాంఛల వలన మనస్సు చంచలమౌతుంది. కాబట్టి ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనోనిగ్రహము ప్రతి వాడూ అలవరచుకోవాలి. అప్పుడే మనస్సు ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. కాబట్టి వివేకి అయిన వాడు స్త్రీలతోనూ, స్త్రీ సంపర్కము కలిగిన వారితోనూ, స్నేహము చేయరాదు. ఎందుకంటే జ్ఞానులు, వివేకులు యొక్క మనస్సు, ఇంద్రియములు వారిని మోసం చేస్తుంటాయి. విషయ వాంఛల వైపు, స్త్రీసుఖం వైపు లాగుతుంటాయి. అటువంటి జ్ఞానులు, వివేకులే అలా అయినప్పుడు ఇంక నా వంటి సామాన్యుడి విషయం చెప్పేది ఏముంది?” అని అనుకున్నాడు పురూరవుడు.

ఓ ఉద్ధవా! ఇలా తనలో తాను ఆలోచించిన పురూరవుడు ఊర్వశీలోకమును వదిలిపెట్టాడు. (ఊర్వశి ఒక వృక్తి కాదు. ఊర్వశీ లోకము అంటే వల్లమాలిన వ్యామోహము. దానిని వదిలిపెట్టాడు పురూరవుడు.) తరువాత పురూరవుడు మనస్సును పరమాత్మ యందు లగ్నం చేసాడు. తనలో ఉన్న అజ్ఞానమును విడిచిపెట్టాడు. మనస్సు ప్రశాంతంగా ఉంచుకున్నాడు.

కాబట్టి ఉద్ధవా! బుద్ధిమంతుడు, వివేకి అయిన మానవుడు దుష్టుల సహవాసమును వదిలిపెట్టాలి, మంచి వారి సాంగత్యము పెంపొందించుకోవాలి. సత్సాంగత్యములో కాలం గడపాలి. సత్పురుషులు తమ అమృత వాక్కులతో అజ్ఞానాన్ని అవివేకాన్ని నాశనం చేసి, జ్ఞానోదయం కలుగజేస్తారు. ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తిని వదిలిపెట్టేటట్టు చేస్తారు. ఎందుకంటే సత్పురుషులకు కోరికలు ఉండవు. వారు నిష్కాములు. ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మ ధ్యానంలో నిమగ్నమై ఉంటారు. ప్రశాంత చిత్తంతో ఉంటారు. సుఖ దుఃఖములను సమంగా చూస్తారు. వారికి మనుషులలో పేద ధనిక భేదములు కనపడవు. నాది, నీది అనే భేదము ఉండదు. వారిలో అహంకారము ఉండదు. వారు తనకు కావాల్సిన దాని కంటే ఎక్కువ ఎవరి వద్ద నుండే తీసుకోరు. ఉన్నదానితో తృప్తిగా జీవిస్తారు. అటువంటి సత్పురుషుల సాంగత్యం ఎల్లప్పుడూ కోరుకోవాలి.

ఉద్ధవా! అటువంటి వారు నా కథలను ఎల్లప్పుడూ కీర్తిస్తూ ఉంటారు. ఆ కథలను శ్రద్ధగానూ, ఏకాగ్రమైన మనసుతో వింటే వారు

చేసిన పాపములు నాశనం అవుతాయి. వారికి నా యందు భక్తి కలుగుతుంది. నా యందు ఏకాగ్రమైన భక్తి కలిగి ఉంటే చాలు వారు ఈ లోకంలో ఇంక పొందవలసినది ఏదీ ఉండదు. అగ్ని ప్రజ్వలిల్లుతుంటే శీతలము కానీ, చీకటి కానీ దరిదాపులలో ఉండదు. అలాగే నా యందు భక్తి కలిగి ఉన్న వాడికి సంసార భయం అనేది ఉండదు. నీటి యందు మునిగిపోయే వ్యక్తి ఏదో ఒక పడవను పట్టుకోడానికి ప్రయత్నించినట్టు భయంకరమైన సంసార సాగరంలో మునుగుతున్న వ్యక్తులు ప్రశాంతమైన మనసు కలవారు, బ్రహ్మజ్ఞానము కలవారు అయిన సత్పురుషుల సాంగత్యము అనే పడవను పట్టుకోవాలి.

అలాగే ఆపదలలో ఉన్న వారిని రక్షించేవాడిని నేనే. ఈ లోకంలో ధర్మం ఆచరించిన వారికి పరలోకంలో అది ధనం మందిరి ఉపయోగపడుతుంది. అలాగే సంసారంలో పడి ఉన్న వారికి సత్పురుషులు రక్షకులు. ఉదయం కాగానే సూర్యుడు తూర్పుదిక్కున కనపడి ఈ లోకంలో ఉన్న అన్ని వస్తువుల మీద తన వెలుగును ప్రసరింపచేసి ఆ వస్తువులను మన కళ్లకు చూపుతున్నాడు.

అలాగే సత్పురుషులు భగవంతుని చూడటానికి తగిన వెలుగును మానవులకు ప్రసాదిస్తారు. భగవంతుని మనము ఈ కళ్లతో చూడలేము కాబట్టి మానవులకు సత్పురుషులు జ్ఞానము అనే కళ్లను ప్రసాదిస్తారు. దేవతలు అంటూ ఎక్కడా లేరు. అటువంటి సత్పురుషులే దేవతలు. నేను కూడా అటువంటి సత్పురుషుడనే.”

అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి పురూరవుని వృత్తాంతం వినిపించాడు అని శుక యోగీంద్రుడు పరీక్షిత్తు మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఇరువది ఆరవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

ఇరువది ఏడవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన పురూరవుని వృత్తాంతము విన్న ఉద్ధవుడు కృష్ణుని ఇలా అడిగాడు.

“కృష్ణా! సాత్వికులు అయిన నీ భక్తులు నిన్ను ఏ విధంగా పూజిస్తారో ఆ క్రియాయోగం గురించి నాకు వివరంగా తెలుపవలసింది. ఎందుకంటే, నారదుడు, వ్యాసుడు, బృహస్పతి మొదలగు మహర్షులు నిన్ను అర్చించడమే అధికమైన శ్రేయస్సును కలిగిస్తుంది అని చెబుతుంటారు. ఈ క్రియాయోగమును ప్రథమంగా నువ్వు బ్రహ్మకు బోధించావు. బ్రహ్మదేవుడు తన కుమారుడు భృగువుకు ఉపదేశించాడు. తరువాత శంకరుడు ఈ క్రియా యోగమును తన భార్య పార్వతికి చెప్పాడు. ఆ ప్రకారంగా ఈ క్రియాయోగము మానవలోకంలో విస్తరించింది.

కృష్ణా! నిన్ను ఉపాసించడమే నాలుగు వర్ణముల వారికీ,
నాలుగు ఆశ్రమములలో ఉన్న వారికీ స్త్రీలకు, అన్నిజాతుల వారికీ,
అగ్ర,నిమ్నకులముల వారికీ, సకల మానవాళికి శ్రేయోదాయకము. మా
మీద దయయుంది మాకు కూడా ఈ కర్మబంధముల నుండి విముక్తి
చెందే మార్గమును ఉపదేశించి మమ్ములను తరింపజేయి. ” అని
అడిగాడు. అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి క్రియాయోగం గురించి ఇలా
చెప్పాడు.

“ఉద్ధవా! ఈ కర్మ కాండ అనంతము. దీనికి అంతు లేదు. నీవు
అడిగావు కాబట్టి ఈ కర్మయోగమును క్లుప్తంగా వివరిస్తాను. పూజలు
మూడు రకాలు. వేదములలో చెప్పబడిన మంత్రములతో చేయు
పూజలు. తాంత్రిక పూజలు అంటే క్రియలతో చేసే పూజలు.
మంత్రములు, తంత్రములతో చేసే పూజలు అంటే మిశ్రమ పూజలు.
బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్యజాతుల వారు తగిన వయసులో ఉపనయన
సంస్కారము శాస్త్రోక్తంగా పొందాలి. తరువాతనే పూజలుచేయడానికి
అధికారము లభిస్తుంది.

ఉపనయన సంస్కారము పొందిన ద్విజుడు (అనగా రెండవ
సారి జన్మించిన వాడు. ఉపనయనము రెండవ జన్మతో సమానము)
భక్తితో భగవంతుని ప్రతిమను పెట్టి పూజించాలి. లేకపోతే భూమిని,
అగ్నిని, సూర్యుని, జలమును పరమాత్మ తత్వముగా పూజించాలి. అదీ
వీలు కాకపోతే తనహృదయములో పరమాత్మను నిలుపుకొని
పూజించాలి. పరమాత్మను తన ఇష్టదేవతా రూపములో పూజించాలి.

పూజచేయడానికి కింది నియమములను పాటించాలి.

ఉదయమే లేచి, కాలకృత్యములు తీర్చుకొని, దంతధావనము చేసి, స్నానము చేయాలి. స్నానం చేసేటప్పుడు, వేదములో చెప్పబడిన విధానములో కానీ, తాంత్రిక విధానములో కానీ, చెప్పబడిన మంత్రముల ప్రకారము ఒంటినిండా మట్టి పూసుకొని స్నానం చేయాలి. తరువాత సంధ్యావందనము మొదలగు నిత్య కర్తవ్యములు చేయాలి. తరువాత పరమాత్మకు భక్తితో పూజ చేయాలి. అటువంటి పూజ మానవుని కర్తవ్యబంధనములు తెంచివేస్తుంది.

ఈ పూజ ఎలా చేయాలంటే.... ముందు పరమాత్మ యొక్క రూపమును, కొయ్యతో గానీ, రాతితోగానీ, బంగారు, వెండి,రాగి మొదలగు లోహములతో కానీ,మణులు, రత్నములు, వజ్రములతో పొదిగి కానీ, లేక మట్టి, గంధము, పసుపు మొదలగు వాటితో గానీ, ఇసుకతో గానీ, లేక చిత్రముతో గానీ, ఇవన్నీ కుదరకపోతే మనస్సులో గానీ, ఈ విధంగా ఎనిమిది వస్తువులతో పరమాత్మ యొక్క విగ్రహమును తయారు చేయవచ్చును అని శాస్త్రములలో చెప్పబడింది.

పైన చెప్పబడిన విగ్రహములు రెండు విధములు. ఒకటి కదలనిది. రెండు కదిలేది. కదలనిది అంటే దేవాలయములలో స్థిరంగా ప్రతిష్ఠింపబడినది. దీనికి ఒకసారి ప్రాణ ప్రతిష్ఠ, ఆవాహన చేస్తేచాలు. ప్రతి దినము ఆవాహన, విసర్జన చేయనవసరం లేదు. అచల ప్రతిమలకు అంటే ఉత్థవిగ్రహములకు, తాత్కాలికంగా పూజల కొరకు పెట్టే ప్రతిమలకు కొన్నిచోట్ల ప్రతిసారీ ఆవాహన చేయాలి విసర్జన

చేయాలి. కొన్ని చోట్ల చెయ్యరు. ఇంక విగ్రహములకు స్నానం అంటే స్నానం విషయానికి వస్తే మట్టి, చిత్రింపబడిన చిత్రములకు తప్ప మిగిలిన అన్నింటికీ స్నానం చేయించవచ్చు. మట్టితో చేసినవి, చిత్రములుగా వేసినవి వీటిని తడి వస్త్రముతో తుడిస్తే సరిపోతుంది.

ఈ ప్రతిమలకు పరిశుద్ధమైన పదార్థములతోనే పూజ చేయాలి. ఎటువంటి కోరికలు లేకుండా, నిష్కామ యోగంతో పూజించే భక్తుడు, భగవంతుని రూపమును హృదయములో నిలుపుకొని, భావనలతోనే పూజింపవచ్చును. ప్రతిమలను పూజించేవారు స్నానము, అలంకారము, నివేదన చేయడం నాకు ఇష్టము. భూమి మీద, మట్టితో చేసిన ప్రతిమలను పూజించేవారు, వేదములలో, శాస్త్రములలో చెప్పబడిన మంత్రముల ద్వారా పూజ చేయాలి.

అగ్నిని పూజించేవారు నేతితో కలిపిన తిలలను, ఇతర హోమద్రవ్యములతో హోమం చేయాలి. (నేడు టివిలలో వస్తున్నట్టు, కొంత మంది చేస్తున్నట్టు, మిరప కాయలు, ఆవకాయ ముక్కలు వీటితో హోమం చేయమని ఇక్కడ చెప్పబడలేదు.) సూర్యునికి అర్ఘ్యము ఇవ్వడం చాలా ఇష్టము. జలముతో అర్ఘ్యమును, తర్పణములను ఇవ్వడం కూడా పూజ కిందికే వస్తుంది. ఇంతెందుకు, భక్తుడు ఏకాగ్రమైన మనస్సుతో నాకు అర్పించిన జలం కూడా నాకు ఎంతో ప్రియమైనది. నా మీద భక్తి లేని వాడు, నా మీద మనస్సు నిలుపని వాడు, ఎన్ని విలువైన పదార్థములు నాకు సమర్పించినా, నాకు ఏ మాత్రము తృప్తి కలుగదు. కాబట్టి నా యందు ఏకాగ్రమైన భక్తి శ్రద్ధ కలిగిన భక్తులు నాకు అర్పించిన దీప, ధూప, నివేదనలతో

నేను సంతృప్తి చెందుతాను.

ఉద్ధవా! ఇంక పూజలు ఎలా చేయాలో చెబుతాను. ముందు శుభ్రంగా స్నానం చేసి శుచిగా పూజకు కావలసిన సామగ్రిని సమకూర్చుకోవాలి. దర్బలను తూర్పువైపు కొసలు ఉండేటట్టు నేలమీద పరవాలి. దాని మీద కూర్చుని అంగన్యూసము, కరన్యూసము చేయాలి. (అంటే శరీరంలో ఉన్న పది ఇంద్రియములందు భగవంతుని ఉంచాలి, నిలుపుకోవాలి. అందుకే రుద్రాభిషేకము ముందు మహా న్యూసము చేస్తారు.) తరువాత విగ్రహములను మంత్రములతో న్యూసము చేయాలి. తరువాత అప్పటి వరకు చేసిన పూజల నిర్మూలమును(పూలు, పత్రి మొదలగునవి) భక్తితో తొలగించాలి.

తరువాత విగ్రహముల ప్రోక్షణ కొరకు నీటితో నిండిన పాత్రను చందనము, పుష్పములతో శుద్ధి చేయాలి. ప్రోక్షణ పాత్రలోని నీటితో పూజచేసే స్థలమును, పూజాద్రవ్యములను, తన శరీరమును ప్రోక్షణ చేసుకోవాలి. తరువాత ఆచమనము, అర్ఘ్యము, పాద్యము ఈ మూడు పనులకు మూడు పాత్రలలో నీరు సిద్ధం చేసుకోవాలి. (మూడు పాత్రలు మనకు దేవాలయములలో కనిపిస్తాయి. ఇంట్లో చేసే పూజలలో ఒకే పాత్రలో ఉన్న జలంతోనే అన్నీ చేస్తుంటాము.) ఈ మూడు పాత్రలను గంధము, పుష్పములు, అక్షతలు వీటితో అలంకరించాలి. పాద్యము, ఆచమనము, అర్ఘ్యము కొరకు పెట్టబడిన పాత్రలను హృదయ మంత్రములతోనూ, శిరోమంత్రముతోనూ, శిఖా మంత్రముతోనూ, గాయత్రి మంత్రముతోనూ అభిమంత్రించాలి. తరువాత నిర్మలమైన ఏకాగ్రమైన మనస్సుతో ఓంకారమును జపించాలి.

ఆత్మలో పరమేశ్వరుని ధ్యానించాలి. ఎదురుగా ఉన్న ఇష్టదేవతా ప్రతిమను మనసునిండా నింపుకోవాలి. మనసులోనే ఆ ప్రతిమను పూజించాలి. (పూజకు ముందు ధ్యానం అని ఒక మంత్రం ఉంటుంది.) భగవంతుని భావనలతో తన్మయత్వం చెందాలి.

తరువాత భక్తితో ఇష్టదైవాన్ని ఆ ప్రతిమలయందు ఆవాహన చెయ్యాలి. స్థాపించాలి. పూజించాలి. (ఆవాహయామి, స్థాపయామి, పూజయామి అనే మాటలు మీరు వినే ఉంటారు.) తరువాత ఆసనం సమర్పించాలి. ఆ ఆసనం మీద అష్టదళములతో ఒక పద్మమును వేయాలి. తరువాత పాద్యము, అర్ఘ్యము, ఆచమనము మొదలగు ఉపచారములు సమర్పించాలి. తరువాత సుదర్శనమును, పాంచజన్యమును, గదను, ఖడ్గమును, ధనుర్జాణములను, హలమును, కౌస్తుభమును, శ్రీవత్సమును పూజించాలి. ఎనిమిది దిక్కులతో ఉన్న విష్ణు పార్శ్వదులు అయిన నందుడు, సునందుడు, ప్రచండుడు, చండుడు, మహాబలుడు, బలుడు, కుముదుడు, కుముదేక్షణుడు, (వీళ్లు జంటలుగా ఉన్నారు గమనించండి. చండప్రచండులు, నందసునందులు, బలమహాబలులు, కుముదకుముదేక్షణులు...అంటే నాలుగు దిక్కులు, నాలుగు మూలలు.) తరువాత వినాయకుని, దుర్గను, విష్వక్సేనుని, వ్యాసుని , గురువును, లోకపాలకులను ప్రోక్షణ మొదలగు ఉపచారములతో పూజించాలి. వీరిని ప్రతిష్ఠించేటప్పుడు వీరందరూ ఇష్టదేవతను చూస్తూ ఉండేటట్టు పెట్టాలి. (సత్యనారాయణస్వామివారి వ్రతము చేసేటప్పుడు, ముందు లోకపాలకులను, పూజిస్తారు. అప్పుడు ఈ విధానమును గమనించవచ్చు.)

పూజించేవారు ధనవంతులు, సంపన్నులు అయితే, ప్రతిరోజూ బంగారు కలశములతో, చందన, అగరు, వట్టివేళ్లు, కర్పూరము, కుంకుమ, అగరు వత్తులు మొదలగు సుగంధ ద్రవ్యములతో స్నానం చేయించవచ్చు. అప్పుడు పురుష సూక్త మంత్రములు చదువుతూ స్నానం చేయించాలి. స్నానం అయిన తరువాత వస్త్రము, ఉపవీతము, ఆభరణము, తులసీ మాల, పుష్పములు, గంధము మొదలగు వాటితో అర్చించాలి. ఇవన్నీ యథాశక్తి సమర్పించాలి. పాద్యము. ఆచమనీయము, అర్ఘ్యము, గంధము, పుష్పము, అక్షతలు, ధూపము, మొదలగు ఉపచారములు భక్తితో, శ్రద్ధతో చేయాలి కానీ యాదాలాపంగా చేయరాదు.

తరువాత నివేదన. బెల్లంతో చేసిన పాయసము, నేతితో వండిన పదార్థములు, మోదకములు, అన్నము, పెరుగు,పప్పు మొదలగు ఆహార పదార్థములను నివేదనగా సమర్పించాలి. పండుగలు, పర్వ దినముల యందు లేదా వీలుగా ఉంటే ప్రతి దినము కూడా భగవంతుని విగ్రహమునకు అభ్యంగన స్నానము, శరీర మర్దనము, అభిషేకముచేసి, అన్న పదార్థములను నివేదనములుగా సమర్పించి, నృత్యగీతములతో అర్చించవలెను. అగ్నికుండము ఏర్పరచి, అందులో అగ్నిని వేల్చి, హోమం చేయాలి.

అగ్ని ముందు దర్శనము పరిచి, వాటి మీద సమిధలను ఉంచవలెను. అగ్నిలో హోమము చేయతగిన ద్రవ్యములను ప్రోక్షణ పాత్రలో ఉన్న జలముతో ప్రోక్షణము చేసి, ఉత్తర దిక్కునుండి అగ్నిలో హోమం చేయవలెను. తరువాత అగ్నికీలలలో కూడా నా విగ్రహమును

చూడగలగాలి. చతుర్ముఖములతో, శంఖ,చక్ర,గద,తామర పూవులతో,
పసుపు పచ్చని పట్టు వస్త్రముతో, కిరీటముతో, శ్రీవత్సముతో,
కౌస్తుభముతో, వనమాలతో ఉన్న నా రూపమును దర్శించాలి.
తరువాత సమిధలను నేతిలో ముంచి అగ్నిలో హోమం చేయాలి.
తరువాత కూడా నేతితో హోమం చేయాలి.

తరువాత మూలమంత్రమును జపించాలి. (ఓం
నమోనారాయణాయ అనేది మూల మంత్రము) తరువాత పురుష
సూక్త మంత్రములతో హోమం చేయాలి. స్వాహా మంత్రములతో
హోమం చేయాలి. తరువాత అగ్నిలో భగవానుని దర్శించాలి.
నమస్కరించాలి. నందుడు మొదలగు పార్షదులకు బలులు
సమర్పించాలి. నారాయణ మంత్రమును జపించాలి.తరువాత
విష్వక్సేనుడికి నివేదనలు సమర్పించాలి. పుష్పములను,
తాంబూలమును సమర్పించాలి.

తరువాత భగవత్కథలను వినాలి, వినిపించాలి.
భగవంతుని లీలలను అభినయించాలి. నృత్యం మొదలగు ఉత్సవములు
చేయాలి. తరువాత భగవంతునికి సాష్టాంగ ప్రణామము చేయాలి. నా
పాదముల మీద శిరస్సును ఉంచి, ఈ సంసార సముద్రము నుండి
విముక్తి కలిగించమని ప్రార్థించాలి.

తరువాత ఇష్టదేవతను పూజించిన పూలను శిరస్సున
ధరించాలి. ఉద్వాసన చెప్ప దలచుకుంటే, ప్రతిమలో ప్రతిష్ఠించిన
ప్రాణమును తన హృదయములో నిలుపుకోవాలి. ఈ పూజ చేసేటప్పుడు
పూజచేసే ప్రతిమ మందు పరమాత్మను చూడాలి కానీ ప్రతిమను

కాదు. ఎందుకంటే ఈ చరాచర జగత్తు అంతా పరమాత్మ సర్వాంతర్యామిగా నిండి ఉన్నాడు కదా! ఈ ప్రకారంగా వేదములలో చెప్పబడిన విధానముతోనూ, తాంత్రిక విధానముతోనూ పూజించి, ఈ లోకములోనూ పర లోకములోనూ శ్రేయస్సును పొందవలెను.

భక్తులకు శక్తి ఉంటే, నా కొరకు ఆలయములను నిర్మించి అందులోనా ప్రతిమలను ప్రతిష్ఠించవచ్చును. దేవాలయముల చుట్టు పూలతో కూడిన ఉద్యాన వనములు నెలకొల్పాలి. నిత్య పూజలు, ఉత్సవములు జరిపించాలి. పండుగల యందు, పర్వదినముల యందు విశేష పూజలు, ఉత్సవములు జరిపించడానికి భక్తులు దేవాలయములకు భూములు, ధనము దానంగా ఇవ్వాలి. అటువంటి వారికి వారు దానం చేసినదాని కంటే ఎన్నో రెట్లు ఐశ్వర్యము లభిస్తుంది. దేవాలయములు కట్టించి విగ్రహములను ప్రతిష్ఠ చేయిస్తే సార్వభౌమ పదవిలభిస్తుంది. మందిరములు నిర్మాణం చేయిస్తే మూడులోకముల ఆధిపత్యము, నిత్య పూజలు చేయిస్తే బ్రహ్మలోకవాసము, ఈ మూడు చేయిస్తే నాలో సాయుజ్యము పొందుతారు. ఇవన్నీ కాకుండా కేవలం నిష్కామ భక్తిని అవలంబిస్తే కూడా నన్ను పొందుతారు.

అలాకాకుండా, బ్రాహ్మణవృత్తిని, దేవతారాధనను చేయని వాడు కోట్ల కొలది సంవత్సరములు క్రిమిగా పుడుతూ చస్తుంటాడు. అంతే కాకుండా ఎవరి వస్తువులు అయినా అపహరించినా, అపహరించడానికి సాయం చేసినా, అపహరించమని ప్రేరేపించినా, అపహరించిన వస్తువును తీసుకున్నా వారి మరణానంతరము తగిన ఫలితమును అనుభవిస్తారు.”

అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి క్రియాయోగమును వివరించినట్లు శు
కమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఇరువది ఏడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

ఇరువది ఎనిమిదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణుని ఇలా
అడిగాడు.

“కృష్ణా! ఆత్మ అనేది స్వతస్సిద్ధమైన జ్ఞానము కల
చైతన్యము. దేహము జడపదార్థము. ఆ కారణం చేత అటు ఆత్మకు
కానీ ఇటు దేహమునకు కానీ సుఖము దుఃఖము అనేవి
అనుభవంలోకి రావు. మరి ఈ సుఖము దుఃఖము ఎవరు
అనుభవిస్తుంటారు. కృష్ణా! ఆత్మకు నాశనము లేదు. అది నిత్యము
సత్యము. దానికి రాగ ద్వేషములు అంటవు. పుణ్యపాపములు అంటవు.
ఆత్మపరిశుద్ధమైనది. ఆత్మ దానంతట అది ప్రకాశిస్తుంది.
అపరిమితమైనది. కాని దేహము కట్టె మాలిచి చేతనము లేనిది.
జడపదార్థము. ఈ రెండింటిలో దేనికి సుఖములు దుఃఖములు
అనుభవంలోనికి వస్తాయి. నాకు వివరించు.” అని అడిగాడు ఉద్ధవుడు.
ఉద్ధవుని ప్రశ్నకు శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఉద్ధవా! దేహము, ఇంద్రియములు, ప్రాణము ఈ మూడింటికీ ఆత్మతో సంబంధము ఉన్నది అని నన్నే వారికి ఈ ప్రపంచము కూడా సత్యముగానే కనిపిస్తుంది. వారు ఈ ప్రపంచము ఒక మాయ, మిథ్య అని తెలుసుకోలేరు. మానవుడు కల కంటున్నప్పుడు అందులో పాములను, పులులను చూచి భయంతో వణికిపోతాడు. అలాగే ఈ ప్రపంచములో ఉన్న జీవులు కూడా విషయవాంఛలతో, ఎల్లప్పుడూ కోరికల గురించి, ఆ కోరికలను ఎలా తీర్చుకోవాలి అని ఆలోచిస్తూ, ఈ ప్రపంచములో కనపడే వస్తువులు అన్నీ మాయ, వీటికి అస్థిత్వము లేదు, నిరంతరము మార్పుకు లోనవుతుంటాయి అని తెలిసికూడా, వాటిని నిజమని నమ్ము తుంటారు. స్వప్నావస్థలో ఉన్నవాడు ఆ స్వప్నములో కనపడే వాటిని చూచి భయపడుతుంటాడు, దుఃఖపడుతుంటాడు. మెలుకువ రాగానే అదంతా స్వప్నము అని తెలిసి ఆ దుఃఖమును వదిలిపెడతాడు. స్వప్నములో కనపడిన వస్తువులు మెలుకువ వచ్చిన తరువాత అతని మీద ఎటువంటి ప్రభావమును చూపవు. అలాగే మానవుడు తన నిజ జీవితంలో అనుభవించే శోకము, హర్షము, కోపము, లోభము, మోహము, జనన మరణములు అన్నీ అతని అహంకారము నుండి పుట్టినవే కానీ, వాటికి ఆత్మకు ఎటువంటి సంబంధము లేదు. వాటికి ఆత్మ కారణం కాదు.

తన దేహమును, ఇంద్రియములను, మనస్సును అభిమానించే మానవుడు, కాలమునకు అభీనుడు అయిన మానవుడు, సంసారము వెంట, సంసార సుఖముల వెంట పరుగెడుతుంటాడు. ఈ సంసార బంధనములు అన్నీ నేను, నాది అనే

అహంకారము వలన ఏర్పడినవే. నిజానికి ఈ సంసారమునకు ఒక కారణం అంటూ లేదు. కాని మానవుని అజ్ఞానము వలన, అది వివిధ రూపములతో కనపడుతూ ఉంటుంది. మానవుని మాయలో పడవేస్తుంది. మనస్సుచేత, వాక్కు చేత, శరీరము చేత అనేక పనులు చేయిస్తూ ఉంటుంది. అహంకారము వదిలిపెడితే సంసారము దానంతట అదే వదిలిపోతుంది.

ఈ అహంకారము అనే వృక్షమును జ్ఞానము అనే కత్తితో సమూలంగా నరికెయ్యాలి. ఆ జ్ఞానము అనే ఖడ్గము మంచి గురువును ఆశ్రయించి పొందాలి. అప్పుడు ఆ మానవుడు ప్రపంచములో తిరుగుతున్నా అతనికి ఎటువంటి గుణములు, వాసనలు, కోరికలు అంటవు. ఆత్మను గురించి, అనాత్మను గురించి తెలుసుకోవడమే జ్ఞానము. ఈ జ్ఞానమును వేదాధ్యయనము తోనూ, తపస్సు తోనూ, స్వధర్మమును ఆచరించడం వలనా, స్వయంగా అనుభవించడం వలనా, శాస్త్రములు చదివి తెలుసుకోవడం వలనా, తర్కము మొదలగు ప్రమాణముల ద్వారా తెలుసుకోవచ్చును.

దేనికి ఆది అంతము లేదో, ఏది ఈ విశ్వం అంతటా నిండి ఉందో, ఏది నాశము లేనిదో అదే పరమాత్మ. ఆ పరమాత్మ ఆత్మగా అన్నిజీవులలో అంతర్భామిగా వెలుగుతున్నాడు. ఇదే జ్ఞానము. బంగారముతో ఆభరణములు తయారు చేస్తారు. ఆభరణములు తయారు చేయక ముందు, ఆ ఆభరణములు కరిగించిన తరువాత, కేవలం బంగారము మాత్రమే మిగులుతుంది. ఆభరణములు మధ్యలో వచ్చి మధ్యలోనే పోతాయి. కాబట్టి బంగారము సత్యము. ఆభరణములు మిథ్య. అలాగే ఈ విశ్వం అంతా నిండి ఉన్నది పరమాత్మ తత్వము.

శలీరములు మిథ్య.

ఉద్ధవా! సృష్టికి ముందు లేనిది, సృష్టి లయం అయిన తరువాత కూడా ఉండదు. మధ్య ఉన్న స్థితి అంటే కాలములో కూడా వేరుగా ఉండదు. ఈ పదార్థములు అన్నీ దేని నుండి పుట్టి, పెరిగి. లయం అవుతున్నాయో అదే సత్యము. అదే పరమాత్మ. మనకు కంటికి కనపడేది అంతా, వాస్తవానికి లేకపోయినా మన కళ్లకు ఉన్నట్టు భ్రమకలిగిస్తూ ఉంటుంది. ఇదే రాజస అహంకారము. దీనికి కారణము శలీరము, ఇంద్రియములు, మనసు, పంచభూతములు, పంచతన్మాత్రలు. వీటితో నిర్మితమైన ఈ కనపడే ప్రపంచం అంతా కూడా ఆ పరమాత్మ స్వరూపమే.

పరమాత్మ కన్నా భిన్నమైన వస్తువు ఏదీ లేదు. ఆత్మజ్ఞానము వింటే వచ్చేది కాదు. గురువు ముఖతా తెలుసుకోవాలి. దాని కంటే ముందు దేహము, ఇంద్రియములు, మనసు వీటిని నియంత్రించి, వాటి మీద అభిమానమును పోగొట్టుకోవాలి. ఎల్లప్పుడు ఆత్మయందే రమిస్తూ ఉండాలి. ప్రాపంచిక విషయముల మీద, ఇంద్రియ సుఖముల మీద ఆసక్తిని వదిలిపెట్టాలి. భౌతికమైన, కంటికి కనపడే ఈ శలీరము ఆత్మకాదు అని తెలుసుకోవాలి. ఇంద్రియములు, ప్రాణములు, మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారము మొదలగునవి కూడా ఆత్మ స్వరూపములు కావు. అవి కేవలము వికారములే.

పంచ భూతములు అనగా వాయువు, భూమి, అగ్ని, జలము, ఆకాశము, వాని గుణములు అయిన శబ్ద,స్పర్శ,రూప,రస,గంధములు

ఇవి అన్నీ మనకు కనపడేవి కాబట్టి ఇవి కూడా ఆత్మస్వరూపములు కావు.

ఈ మాదిరి ఇది కాదు ఇది కాదు అంటూ, అనాత్మలను పరిహరించి నిత్యము, సత్యము అయిన ఆత్మస్వరూపము గురించి తెలుసుకోవాలి. ఒక సారి నా గురించి, తెలుసుకొనిన వానికి ఈ ఇంద్రియములు, శరీరము, చుట్టు ఉన్న ప్రాపంచిక విషయముల వలన ప్రభావితము కావు. ఎటువంటి దోషములు అంటవు.

సూర్యుడు ఎల్లప్పుడూ ప్రకాశిస్తుంటాడు. ఆయనను మేఘములు ఆవరించినా, ఆవరించకపోయినా, సూర్యుడు ఎటువంటి మార్పు చెందడు. అలాగే ఈ పంచభూతముల వలనా, వాటి గుణముల వలనా, వచ్చి పోయే వేడి, చలి మొదలగు వాతావరణ మార్పుల వలనా, నేను, నాది అనే అహంకారము వలనా, సత్వ, రజస్తమో గుణముల వలనా పరమాత్మ ఎటువంటి మాలిన్యమును పొందడు. నిశ్చలంగా ప్రకాశిస్తుంటాడు. కాబట్టి మానవుడు నా మీద ధృడమైన భక్తి కలిగి ఉంటూ, ప్రాపంచిక విషయములు, విషయ వాంఛలు వీటి మీద ఆసక్తిని పూర్తిగా విడిచిపెట్టి, మనస్సును వీటి నుండి దూరం చెయ్యాలి.

ఉద్ధవా! ఎవరికైనా ఒక వ్యాధి వస్తే అది పూర్తిగా తగ్గిపోయేవరకూ మందులు వాడాలి. లేకపోతే ఆ వ్యాధులు మాటి మాటికీ తిరగబెట్టి బాధను కలుగజేస్తుంటాయి. అలాగే మానవులు చేసిన కర్మల ఫలంగా సంక్రమించిన వాసనలు మనసును అంటిపెట్టుకొని ఉంటాయి. వాసనలు, వాటికి కారణమైన కర్మలు

పూర్తిగా విడిచిపెట్టకపోతే, అవి మాటి మాటికీ మానవులను
వేధిస్తుంటాయి. భార్య, పుత్రులు, ధనము, ఆస్తులు, విషయ వాంఛలు
వీటి మీద ఆసక్తినిపెంపొందించి స్వార్థబుద్ధిని పెంచి అజ్ఞానులు అయిన
మానవులను భ్రష్టులను చేస్తాయి. అలాకాకుండా పూర్వజన్మలో
యోగవిద్యను సాధన చేసినప్పటికినీ, బంధు మిత్రుల వలన
పతనమైన యోగభ్రష్టులు, మరుజన్మలో పూర్వజన్మ సంస్కార బలం
చేత, ఆ యోగమును కొనసాగిస్తారు. అటువంటి వారు ప్రాపంచిక
కర్మల యందు విముఖత కలిగి ఉంటారు.

ఉద్ధవా! ప్రతి మానవుడూ తన పూర్వ జన్మలలో చేసిన కర్మల
యొక్క సంస్కార బలము చేత ఈ జన్మలో, పుట్టినది మొదలు
మరణించే వరకూ, కర్మలు చేస్తుంటాడు. ఆ కర్మలు చేసిన ఫలితంగా
సుఖము దుఃఖము మొదలగు వికారములను పొందుతుంటాడు.
వారిలో శాస్త్రములను చక్కగా చదువుకున్న వాళ్లు, ఆత్మ తత్వమును
తెలిసిన వాళ్లు, బాహ్య సుఖములు కాక, ఆత్మానందాన్ని
అనుభవిస్తుంటారు. అహంకారమును విడిచిపెట్టి, ప్రాపంచిక
సుఖములపట్ల విముఖులుగా ఉంటారు. ఈ ప్రకారంగా ఆత్మానందాన్ని
అనుభవించే వారు, ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తి చూపరు.
వారినే అవధూతలు అంటారు.

ఉద్ధవా! మానవుడు స్వప్నములో ఎన్నో విషయములను
చూస్తుంటాడు. అనుభవిస్తుంటాడు. నిద్రనుండి మెలుకువ రాగానే
స్వప్నము చెదిరిపోతుంది. తాను స్వప్నములో చూచిన అన్ని
విషయములు అసత్యములు అని భావిస్తాడు. అలాగే వివేకము కల

మానవుడు తనలో ఉన్న ఆత్మ తప్ప ఇతర ప్రాపంచిక విషయములు అన్నీ అసత్యములు అని భావిస్తాడు. వాటి పట్ల ఆసక్తి చూపడు.

ఉద్ధవా! మానవుడు మూడు గుణముల ప్రభావంతో ఎన్నో కర్మలు చేస్తుంటాడు. ఆ కర్మలన్నీ తానే చేస్తున్నట్టు భావిస్తాడు. జ్ఞానవంతుడు అయిన మానవుడు తాను చేసిన కర్మలకు తనలో ఉన్న ఆత్మకు ఎటువంటి సంబంధము లేదు అని గ్రహిస్తాడు. తనలో ఉన్న ఆత్మ ఎటు వంటి కర్మలను కానీ, వాటి ఫలములను కానీ, తీసుకోదు విడిచిపెట్టదు అని తెలుసుకుంటాడు.

ఉద్ధవా! బయట ప్రపంచములో ఎన్నో వస్తువులు పదార్థములు ఉన్నాయి. అవి అన్నీ పగలు సూర్యుని వెలుగులో మన కళ్లకు కనపడతాయి. రాత్రి కాగానే చీకటి అలుముకుంటుంది. మన కంటికి, వస్తువులకు మధ్య చీకటి అడ్డువస్తుంది. అందుకని మనకు చీకట్లో వస్తువులు కనపడవు. మరునాడు సూర్యోదయము కాగానే సూర్యుని వెలుగులో చీకట్లు తొలగిపోయి, అన్ని వస్తువులు కనపడతాయి. సూర్యుని నుండి వచ్చిన వెలుగు, మనకు ఉన్న వస్తువులు కనపడేటట్టు చేస్తుంది కానీ కొత్త వస్తువులను ఉత్పత్తి చేయదు. అలాగే ఆత్మ విద్య కూడా జీవుని లో ఉన్న అజ్ఞానమును అవివేకమును నాశనం చేస్తుంది కానీ, కొత్తగా దేనినీ సృష్టించదు. ఆత్మ అనేది అంతకుముందు ఉంది. తరువాతా ఉంటుంది.

ఉద్ధవా! పరమాత్మ నిత్యము, సత్యము, అవినాశము. స్వయంప్రకాశము. దానికి పుట్టుక, చావు లేవు. వాక్కు చేత గానీ, మనసు చేత గానీ తెలియబడదు. విశ్వం అంతా వ్యాపించి

ఉంది. దానికి తెలియని విషయం లేదు. నావాడు పరాయి వాడు, నాది నీది అనే భేదబుద్ధి లేదు. ఆ పరమాత్మయే ఆత్మగా ప్రతి జీవిలో ఉంటూ, ప్రాణములను, ఇంద్రియములను కర్మలు చేయడానికి ప్రేరేపిస్తుంటుంది. ఇటువంటి లక్షణములు కలిగిన ఆత్మకు భేదబుద్ధిని, వికారములను కల్పించడం మానవుని అజ్ఞానము. మానసిక భ్రమ. అటు వంటి భ్రమకు ఆధారము ఏమీ ఉండదు.

ఉద్ధవా! ఈ ప్రపంచము, అందులోని జీవరాసులు, పదార్థములు అన్నీ పంచభూతములతో తయారుకాబడ్డవే. అవి కొన్ని కనపడతాయి, కొన్ని కనపడవు(కంటికి కనపడని సూక్ష్మజీవులు) ఈ ప్రకృతిలో ఉన్న వాటిని వాటి పేర్లతో, రూపములతో తెలుసుకుంటాము. తమకు అన్నీ తెలుసు, తాము పండితులము అని అనుకునే కొందరు ఈ ప్రపంచమే సత్యము, ప్రాపంచిక సుఖములే సత్యములు అని ప్రచారం చేస్తుంటారు. (వారినే మెటీరియలిస్టులు,భౌతిక వాదులు అని అంటారు.) వారిది వాగాడంబరమే గానీ నిజం కాదు. వారి మాటలకు ఎటువంటి అర్థమూ ఉండదు.

ఉద్ధవా! కొంతమంది యోగమును అభ్యాసము చేస్తుంటారు. వారికి మధ్యలో వ్యాధులు వస్తుంటాయి. అటువంటి యోగి ఈ క్రింది ఉపాయములను అవలంబించాలి. శీతలము మొదలగు వాటి వలన వచ్చే వ్యాధులను సూర్యు,చంద్ర ధారణ యోగము ద్వారానూ, వాతము,పిత్తము,పైత్యము ద్వారా వచ్చే వ్యాధులను ప్రాణాయామము ద్వారానూ, గృహములో కలిగే కలహములు, సర్వము మొదలగు విషజంతువుల వలనకలిగే బాధలను, తపస్సు చేత, మంత్రముల చేతా,

జెషధములచేతా నివారించుకోవాలి. కామ సంబంధమైన కోరికలు కలిగినపుడు, భగవంతుని ధ్యానించాలి. నామసంకీర్తన చేయాలి. అప్పుడప్పుడు మానవునిలో చెలరేగే డాంజికము, దంభము, గర్వము, మదము, మొదలగు వాటిని గురువులను, యోగులను ఆశ్రయించి పోగొట్టుకోవాలి.

కొంత మంది యోగులు, సిద్ధులు తమ శరీరములను రోగాలు రాకుండా, ముసలి తనం రాకుండా, స్థిరమైన యౌవనంతో ఉండేటట్టు చేసుకుంటారు. పరకాయ ప్రవేశము మొదలగు సిద్ధులను సంపాదిస్తారు. కాని ఆత్మజ్ఞానము కల వారు ఇటువంటి సిద్ధులయందు ఆసక్తి చూపరు. ఈ సిద్ధులన్నీ కేవలము శరీరమునకు సంబంధించినవి. ఈ శరీరమే శాశ్వతము కానపుడు ఈ సిద్ధుల వలన ఏమి ప్రయోజనము అని ఆలోచిస్తారు. కాబట్టి అటుంటి సిద్ధులను పొందడానికి ఏ ప్రయత్నమూ చెయ్యరు.

ఉద్ధవా! ప్రతిరోజూ యోగాభ్యాసముచేసే వ్యక్తి శరీరం ధృఢంగా ఉంటుంది. అతనికి ఏ రోగమూ రాదు. ముసలితనము రాదు. కాని ఎంత కాలము ఉంటాడు. ఏదో ఒక రోజు మరణించవలసిన వాడే. కాబట్టి, ఆత్మజ్ఞానము కలవారు ఈయోగాభ్యాసముల పట్ల ఆసక్తి చూపరు. నాయందు భక్తి శ్రద్ధలు కలిగి, నన్నే ఆశ్రయించుకున్న వారికి, ఈ యోగాభ్యాసముల వలన కలిగిన సిద్ధులు ఎటువంటి ప్రయోజనమును కలిగించవు.”

అని శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి పరమార్థ తత్త్వమును బోధించాడు అని శు
క మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఇరువది ఎనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

ఇరువది తొమ్మిదవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణుని ఈ విధంగా
అడిగాడు.

“కృష్ణా! మనస్సు చంచలమైనది. అది మానవుని
అభీనంలో ఉండదు. అటువంటప్పుడు మానవుడు నీవు చెప్పిన
యోగములను పాటించడం చాలా కష్టం కదా! కాబట్టి ఈ విధంగా
కాకుండా సులభంగా అనాయాసంగా మానవుడు ఉత్తమ
లోకములను పొందే మార్గము ఉంటే నాకు చెప్పు. ఎందుకంటే,
సాధారణ మానవులే కాదు యోగులు కూడా తమ మనస్సును
అదుపులో పెట్టుకోడానికి చాలా కష్టములు పడుతుంటారు. కాని వారి
మనసు వారి స్వాభీనములో ఉండదు. అటు ఇటు పరుగెడుతూ
ఉంటుంది. ఆ కారణం చేతనే వివేకము కల వారు నీ పాదపద్మము

లను ఆశ్రయిస్తారు.

కాని యోగులు అని పిలిపించుకోడానికి తాపత్రయపడేవారు నిజంగా యోగులు కారు. అటువంటి వారు నీ పాదములను ఆశ్రయించడానికి ఇష్టపడరు. నీ మాయలో పడి ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగితేలుతుంటారు. వారికి ఎన్నటికీ ముక్తిని పొందలేరు.

కృష్ణా! బ్రహ్మ మొదలగు దేవతా గణములు కూడా నీపాదములకు తలలు వంచి నమస్కరిస్తున్నారు. నీవు రామావతారంలో కోతులతో స్నేహం చేసావు. ఈ యుగంలో గ్రామీణులు, ఏమీ తెలియనివారు అయిన గోపికలతో స్నేహం చేసావు. ఇందులో ఆశ్చర్యపడవలసినది ఏమీ లేదు. రాక్షసులైన బలి చక్రవర్తి, ప్రహ్లాదుడు మొదలగు వారిని అనుగ్రహించావు. సమస్త జగత్తులోనూ అంతర్యామిగా అంతటా నిండి ఉన్నావు. అందరికీ ప్రియము చేకూరుస్తున్నావు. నిన్ను ఆశ్రయించిన వారి కోరికలు తీరుస్తుంటావు. అటువంటి నీ పాదపద్మములను ఎవరు వదులుకుంటారు. నీ పాద పద్మముల ముందు స్వర్గ సుఖాలు, ఇంద్రియములతో అనుభవించే భోగములు ఎందుకూ పనికిరావు. నీ పాదములు ఆశ్రయించిన వారు స్వర్గసుఖాలను, ఇంద్రియ సుఖాలను గడ్డిపోచ మాదిరి భావిస్తారు. నీ పాదములను ఆశ్రయించిన వారికి ఈ లోకంలో దొరకనిది అంటూ ఏదీ ఉండదు.

ఓ దేవా! నీవు కృష్ణునిగా, గీతాచార్యునిగా లోకానికి ఆధ్యాత్మిక బోధ చేసావు. అంతర్యామిగా అందరి శరీరములలో వెలుగుతున్నావు. నీ

బోధనల వలన జీవులను అంటిపెట్టుకొని ఉన్న పూర్వజన్మ వాసనలను నాశనం చేస్తున్నావు. నీ నిజస్వరూపమును గోచరింపజేస్తున్నావు. నీమీద భక్తి ఉన్న వారికి జీవితంలో ఆనందం తప్ప వేరే ఏమీ ఉండదు. అటువంటి ఆనందం అనుభవిస్తున్న బ్రహ్మజ్ఞానులు ఈ కల్మము అంతం అయ్యేవరకూ నిన్ను సేవిస్తూ ఉంటారు. నీవు చేసిన ఈ ఉపకారమునకు ఎంత చేసినా నీ ఋణము తీర్చుకోలేరు.” అని పలికాడు ఉద్ధవుడు. అప్పుడు కృష్ణుడు ఉద్ధవునితో ఇలా అన్నాడు.

“ఉద్ధవా! మానవునికి మృత్యువు వెన్నంటి ఉంటుంది. అటువంటి మానవుడు ఏధర్మములను శ్రద్ధతో ఆచరిస్తే మృత్యువును కూడా జయించడానికి సమర్థుడవుతాడో, ఆ ధర్మములను నీకు ఉపదేశిస్తాను. మానవుడు తనకు నిర్దేశించిన కర్మలను, వర్ణ ఆశ్రమ ధర్మములను మాత్రమే ఆచరించాలి. ఎల్లప్పుడూ మనసును ప్రశాంతంగా ఉంచుకోవాలి. మృదుస్వభావంతో ఉండాలి. తాను చేసే ఏపని అయినా నా గురించి చేయాలి. ఎల్లప్పుడూ నన్నే ధ్యానించాలి. ఎల్లప్పుడూ సత్సంగములో ఉండాలి. సాధువులు ఉండే ప్రదేశంలోనే నివసించాలి. నా భక్తుల అడుగుజాడలలో నడవాలి. నా గురించి ఆడాలి. పాడాలి. నృత్యం చేయాలి. నా ఉత్సవాలు చేయాలి. నా ఉత్సవాలలో పాల్గొనాలి. నన్ను తనలోనూ, సకల భూతములలోనూ దర్శించాలి. అంతటా నేను ఉన్నాను అనే అనుభూతికి లోనుకావాలి. ప్రతి మానవుడు ఈ జ్ఞానము అలవరచుకోవాలి. సకల భూతములలో నా రూపమే ఉందని భావించాలి. బ్రాహ్మణునియందు, ఛండాలుని యందు, సూర్యుని యందు, స్వల్పమైన నిప్పు రవ్వయందు, శాంతచిత్తుని యందు, అత్యంత క్రూరుని యందు, నేను ఉంటాను

అనే జ్ఞానం అలవరచుకోవాలి. ఈ సమత్వం జ్ఞానము కలవాడినే పండితుడు అని అంటారు.

ఉత్తములలోనూ, హీనులలోనూ, సమభావం కలిగిన వారిలోనూ అందరిలోనూ నేను ఉన్నాను అని భావించే పురుషుడు తనలో ఉన్న అహంకారమును, స్వర్థలను, అసూయను, కోపమును త్వరలోనే విడిచిపెడతాడు.

ఏ మానవుడు కూడా అందరిలో తానే గొప్పవాడు అని అనుకోరాదు.ఎవరు ఏ విధంగా తనను పరిహసించినా సిగ్గు పడకూడదు. సకల భూతములలో నేను ఉన్నాను అనే భావన కలిగి ఉండాలి. కుక్క, చండాలుడు, గోవు, గాడిద మొదలగు జీవులకు అన్నిటికీ నమస్కరించాలి. దేనినీ కించపరచకూడదు. ఈ ప్రకారంగా సకల ప్రాణులయందు నేను ఉన్నాను అనే భావన కలిగే వరకూ, మనస్సుతోనూ, వాక్కుతోనూ, కర్మతోనూ నన్నే ధ్యానించాలి, ఉపాసించాలి, పూజించాలి. సమత్వభావన కలిగిన తరువాత, సకలము బ్రహ్మ మయం అని గుర్తించాలి. అన్ని సందేహములను వదిలిపెట్టాలి. అన్ని పనులను ఫలాపేక్షరహితంగా చేయాలి. ఫలితమును ఆశించి ఏపనీ చేయకూడదు.

ఉద్ధవా! మోక్ష ప్రాప్తికి ఎన్ని ఉపాయాలు ఉన్నా, మనస్సుతోనూ, వాక్కుతోనూ, సకల భూతముల యందు పరమాత్మను దర్శించడమే సరి అయిన ఉపాయము అని నా అభిప్రాయము. అప్పుడే సమత్వము సిద్ధిస్తుంది. ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనో నిగ్రహము అలవడుతుంది. ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తి నశిస్తుంది. అన్ని కర్మలను

ఫలాపేక్ష లేకుండా చేయగలిగే శక్తి వస్తుంది. ఇదే భాగవత ధర్మము. దీనిని అవలంబిస్తే మూడు గుణముల ప్రభావము మానవుల మీద ఉండదు. ఈ ధర్మము మానవులకు మేలుచేస్తుందే కానీ హాని చేయదు.

ఉద్ధవా! ఇంకొక మాట. సాధారణంగా ఏదైనా భయం కలిగితే మానవుడు అక్కడి నుండి పారిపోతాడు. ఏదైనా శోకం కలిగితే పెద్దగా ఏడుస్తాడు. ఇది మానవుల సహజ లక్షణములు. కాని వీటి వలన ఎటువంటి ప్రయోజనము లేదు. భయపడి పారిపోతే సమస్య తీరి పోదు. పెద్దగా ఏడిస్తే దుఃఖము పోదు. సమస్యలను ధైర్యంతో ఎదుర్కోవాలి. ఆ ధైర్యం కావాలంటే నిష్కామ కర్మ ఒకటే మార్గము. అన్ని కర్మలను నా పరంగా చేస్తూ, ఆ కర్మఫలములను ఆశించకుండా ఉంటే, అటువంటి మానవునికి భయం కానీ, శోకం కానీ ఉండవు. అతని మనస్సు నిశ్చలంగా ఉంటుంది.

బుద్ధిమంతులలో ఉన్న బుద్ధి, చతురులలో ఉన్న చాతుర్యము, నా నుండే లభిస్తాయి. వాటిని సంపాదించడానికి ఈ శరీరం ఒక సాధనము మాత్రమే. అంతే కానీ ఈ శరీరం వలన ఏమీ జరగదు. సత్యమైన, నాశము లేని ఆత్మ ప్రబోధము వలననే ఈ విద్యలు అలవడతాయి.

ఉద్ధవా! ఇప్పటి దాకా నీకు నేను బోధించిన ఈ బ్రహ్మ విద్య దేవతలకు కూడా సరిగా తెలియదు. నీకు కూడా కేవలం సంక్షిప్తంగానే వివరించాను. ఏ మానవుడు అయితే ఈ బ్రహ్మ జ్ఞానమును పొందుతాడో అతడికి సందేహములు అంటూ ఏమీ

ఉండవు. అతడు ఈ జనన మరణ చక్రము నుండి ముక్తి పొందుతాడు. నీవు నన్ను అడిగిన ప్రశ్నలను, వాటికి నేను చెప్పిన సమాధానములను చక్కగా పరిశీలించిన వారికి, వేద రహస్యములు తెలుస్తాయి. వారికి పరబ్రహ్మ పదము పొందడానికి అర్హత లభిస్తుంది. నేను నీకు చేసిన ఈ తత్వజ్ఞాన ఉపదేశములను ఎవరైతే నా భక్తులకు ఉపదేశిస్తారో, నేను వారి వెంట ఉండి నన్ను నేను వారికి సమర్పించుకుంటాను. పరమ పవిత్రమైన ఈ ఆత్మ తత్వమును చదివిన వాడు, విన్న వాడు, జ్ఞానదీపంతో వెలుగుతుంటాడు. ఆ దీపము వెలుగులో ఇతరులకు దారి చూపుతాడు. తనకు తాను పవిత్రుడు అవుతాడు. ఎవరైతే శ్రద్ధతో, భక్తితో దీనిని వింటాడో, అతడు ప్రాపంచిక కర్మలచేత కానీ, వాటి ఫలముల చేత కానీ, బద్ధుడు కాడు.

ఉద్ధవా! నేను నీకు ఇప్పటి వరకూ ఉపదేశించిన బ్రహ్మ తత్వము నీకు బాగా అర్థం అయిందా! నీ సందేహములు అన్నీ తొలగిపోయాయా! నీలో ఉన్న మోహము, శోకము నశించాయా! ఉద్ధవా! నీవు ఈ తత్వజ్ఞానమును అందరికీ ఉపదేశించు. కానీ, గొప్పలకు పోయే వాడికి అంటే అన్నీ నాకు తెలుసు అని దంభములు పలికే వాడికి వేదముల మీద, దేవుని మీద నమ్మకము లేని వానికీ, దేవుని పేరు చెప్పి ఇతరులను మోసం చేసేవాడికీ, వినడానికి ఇష్టం లేకుండా, బలవంతంగా వినేవాడికీ, భక్తి, శ్రద్ధ లేని వానికీ, నీతి లేని వాడికీ ఎట్టి పరిస్థితులతోనూ ఉపదేశించ వలదు.

పైదోషములు ఏవీ లేని బ్రాహ్మణులకు, శుభ్రంగా ఉండే అన్ని జాతులు, వర్ణముల వారికీ, సాధు స్వభావము కల వారికీ

ఉపదేశించు. శూద్రులు, స్త్రీలకు కూడా ఎటువంటి నిషిద్ధము లేదు. వినడానికి భక్తి, శ్రద్ధ ఉన్న శూద్రులు, స్త్రీలకు కూడా ఉపదేశింప వచ్చును. ఉద్ధవా! అమృతము తాగిన వాడికి ఇతర పానీయములు రుచించవు. అలాగే ఈ తత్వము తెలుసుకొన్న వారికి ఇంక తెలుసుకోతగ్గది అంటూ ఏమీ మిగలదు.

ఉద్ధవా! మానవులు సాధారణంగా ధర్మ, అర్థ, కామ, మోక్షములు అనే పురుషార్థములు సాధించడానికి, జ్ఞానము, కర్మ, యోగము, వాణిజ్యము, దండనీతి మొదలగు శాస్త్రములను అభ్యసిస్తారు. కాని నా మీద విశ్వాసము కలిగిన నీ వంటి భక్తులకు ఈ పురుషార్థములు, వాటి వలన కలిగే ఫలములను నేనే ప్రసాదిస్తాను. ఓ ఉద్ధవా! సర్వ కర్మలను వదిలిపెట్టి, తన ఆత్మను నా యందు అర్పణ చేసిన వారు, యోగుల కంటే, జ్ఞానుల కంటే ఎక్కువ జ్ఞానమును పొందుతారు. తరువాత నాతో సమానులవుతారు. నన్నే పొందుతారు.” అని శ్రీకృష్ణభగవానుడు ఉద్ధవునికి జ్ఞానోప దేశం చేసాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ ఉపదేశములను విన్న ఉద్ధవునకు కళ్లవెంట నీళ్లు జలజలా రాలుతున్నాయి. ఆనందంతో పొంగి పోయాడు. గొంతు బొంగురుపోయింది. రెండు చేతులు జోడించి నమస్కరిస్తున్నాడు. కాసేపు తనను తాను సంబాళించుకొని, తాను కృతార్థుడైనట్టు భావించి, శ్రీకృష్ణుని పాదముల మీద తల పెట్టి నమస్కరించి ఇలా అన్నాడు.

“అది దేవా! ఇప్పటి వరకు నేను మోహము అనే చీకటిలో పడి
కొట్టుకుంటున్నాను. నాలో జ్ఞానము అనే దీపాన్ని వెలిగించి నాకు
మోక్షము అనే దారి చూపించావు. ఆ దారిలో నేను
పరుగెడుతున్నాను. సూర్యుని వెలుగులో ఉన్న వాడికి చలి, చీకటి,
భయము లేనట్టు నీ అండ ఉన్న వాడికి ఎటువంటి భయమూ లేదు.
అందరి మాదిరి నేనూ మాయలో పడ్డాను. నీవు ఆ మాయను నాలో
నుండి తీసి వేసావు. నన్ను నీ సేవకుడిగా చేసుకొని నాలో జ్ఞానజ్యోతిని
వెలిగించావు. నీవు చేసిన ఈ ఉపకారమును నేను ఎన్నటికీ
మరువలేను. నీ పాదపద్మములను తప్ప వేరే దేనినీ ఆశ్రయించను.

కృష్ణా! నీవు, నేను, చిన్ననాటి నుండి స్నేహితులము. నీవు
పరమాత్మ స్వరూపుడవు అయి ఉండి కూడా యాదవ వంశంలో
కృష్ణుడిగా అవతరించి నన్ను నీ స్నేహ బంధంతో బంధించివేసావు.
ఇప్పుడు నీవు జ్ఞానము అనే కత్తితో ఆ స్నేహ బంధమును ఖండించావు.
నన్ను బంధ విముక్తుడిని చేసావు. అట్టి నీకు నమస్కారము.
జన్మజన్మలకు నీ పాదములను వదలకుండా ఉండే నీ పాదముల
యందు అనన్యభక్తిని నాకు ప్రసాదించు.” అని ప్రార్థించాడు ఉద్ధవుడు.
ఉద్ధవుని మాటలువిన్న భగవానుడు ఇలా అన్నాడు.

“ఉద్ధవా! నీవు ఇప్పుడు బదరికా వనమునకు వెళ్లు. అది నా
ఆశ్రమము. (నరనారాయణులు బదరికా వనంలో తపస్సు చేసారు.)
అక్కడ ఉన్న తీర్థములో స్నానం చెయ్యి. నారతో చేసిన వస్త్రములు
ధరించు. కందమూలములు ఆహారంగా తీసుకుంటూ, ప్రాపంచిక
సుఖముల మీద, విషయ వాంఛల మీద ఆసక్తి లేకుండా, శీతలము, ఉ

ష్టములను సహిస్తూ, ఇంద్రియములనుజయించి, ప్రశాంతమైన
మనస్సుతో, నేను నీకు బోదించిన ఆత్మ తత్వమును, జ్ఞానబోధను
మననం చేసుకుంటూ, మనస్సు, వాక్కు, శరీరము నా యందు నిలిపి,
ఏకాగ్రబుద్ధితో తపస్సు చేయి. తుదకు నన్ను చేరుకో.” అని అన్నాడు
కృష్ణుడు.

పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ ప్రకారంగా భగవానుని చేత ఆజ్ఞాపింప
బడిన ఉద్ధవుడు, శ్రీకృష్ణభగవానుని చుట్టు తిరిగి, ప్రదక్షిణ
పూర్వకముగా నమస్కారము చేసి, ఆయన పాదముల మీద తల పెట్టి
నమస్కరించి, తన కన్నీటితో భగవానుని పాదములను
అభిషేకించాడు. శ్రీకృష్ణుని వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోవాలి అనే భావనను
తట్టుకోలేక పోయాడు. మాటి మాటికీ కృష్ణుని వంక చూస్తున్నాడు.
కన్నీరు కారుస్తున్నాడు. తుదకు కృష్ణుడు ధరించిన పాదుకలను
తీసుకొని తన తలమీద పెట్టుకున్నాడు. కృష్ణుని విడువ లేక విడువలేక
విడిచిపెట్టి బదరికావనమునకు వెళ్లిపోయాడు ఉద్ధవుడు. బదరికా
వనములో ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ చెప్పినట్టు ఆయనను తన
మనసులో నిలుపుకొని తపస్సు చేసాడు. తుదకు భగవంతునిలో ఐక్యం
అయ్యాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఎవరైతే ఉద్ధవునికి, శ్రీకృష్ణుని మధ్య
జరిగిన సంవాదము అనే జ్ఞానామృతమును భక్తి, శ్రద్ధలతో ఆస్వాదిస్తారో,
వారు ముక్తి పొందుతారు. అటువంటి వారు ఉన్న ఈ జగత్తు కూడా
పవిత్రతను సంతరించుకుంటుంది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ, వేద స్వరూపుడు, జీవుల యొక్క సంసారము అనే భయమును పోగొట్టడానికి, సకల వేదములలోని సారమును, జ్ఞానముతో కూడిన భక్తిని సేకరించి, తన భక్తులకు పంచి పెట్టాడు. అట్టి దేవదేవునికి భక్తితో నమస్కరిస్తున్నాను.” అని శుకయోగీంద్రులు పరీక్షిత్ మహారాజుకు శ్రీకృష్ణునికి ఉద్ధవునికి జరిగిన సంవాదమును, ఉద్ధవుని బదరికావన ప్రవేశము గురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ఇరవైతొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము

ముష్టదియవ అధ్యాయము..

“ఓ శుకమహర్షి! ఉద్ధవుడు బదరికా వనమునకు వెళ్లిపోయిన తరువాత, శ్రీకృష్ణుడు ఏమి చేసాడు? ద్వారకలో ఎటువంటి పరిణామాలు సంభవించాయి? యాదవులకు భ్రాహ్మణులు ఇచ్చిన శాపము ఏ విధంగా తన ప్రభావాన్ని చూపింది. శ్రీకృష్ణుడు తన అవతారమును ఎలా చాలించాడు. ఓ మహర్షి! స్త్రీలు ఎవరి సుందర విగ్రహము నుండి తమ చూపు మరల్చుకుండా రెప్పవాల్చుకుండా చూస్తుంటారో; ఎవని నామ స్మరణ సాధువుల చెవుల ద్వారా వారి హృదయములలో ప్రవేశించి అక్కడ స్థిరంగా ఉంటుందో; ఎవని

సౌందర్యము కవుల ఘంటములకు, వాక్కులకు మరింత శోభను సమకూర్చిందో, యుద్ధసమయములో, అర్జునుని రథంమీద ఉన్న ఎవరి విగ్రహమును చూస్తూ, యుద్ధములో, అర్జునుని చేతిలో మరణించిన వారు, ఆయనలో లీనం అయ్యారో, ఆ శ్రీకృష్ణుని మనోహరమైన సుందర రూపము ఈ లోకమును ఏ విధంగా వదిలిపెట్టిందో నాకు వివరించండి.” అని అడిగాడు. శుక మహర్షి ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! బ్రాహ్మణుల శాపము ఫలించే సమయం దగ్గర పడుతున్న కొద్దీ ద్వారకలో అనేక ఉత్పాతాలు సంభవించాయి. అది చూచిన కృష్ణుడు ఒక సభను ఏర్పాటు చేసాడు. ఆసభలో యాదవ ప్రముఖులను సమావేశ పరచి, వారితో ఇలా అన్నాడు. “యాదవ శ్రేష్ఠులారా! ఇప్పుడు ద్వారకలో అనేక ఉత్పాతములు కనపడుతున్నాయి. ఇవి అశుభమును కలిగించు సంకేతములు. ద్వారకకు ఏదో ప్రమాదం వాటిల్లబోతోంది అని తెలుస్తూ ఉంది. కాబట్టి ఈ ద్వారకలో మనం ఒక్క క్షణం కూడా ఉండకూడదు. అందుచేత, ద్వారకా నగరంలో ఉన్న బాలురు, వృద్ధులు, స్త్రీలతో సహా వీలైనంత మంది అందరం ప్రభాస తీర్థమునకు వెళ్దాము. అక్కడ సరస్వతీ నది పడమటి దిశగా ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. మనం అందరం ఆ ప్రభాస క్షేత్రములో పుణ్య స్నానములు చేసి, ఉపవాసము ఉందాము. మన ఇష్ట దేవతలను పూజిస్తాము. బ్రాహ్మణులు శాంతి హోమములు చేస్తారు. మనం ఆ బ్రాహ్మణులను పూజిద్దాము. రాబోయే విఘ్నములు నివారించడానికి సకల శుభాలు కలగడానికీ ఇదే ఉత్తమమైన మార్గము. దేవతలను, బ్రాహ్మణులను, గోవులను పూజిస్తే మనకు

ఉత్తమ లోకములు కలుగుతాయి అని శాస్త్రములు చెబుతున్నాయి.”
అని అన్నాడు.

శ్రీకృష్ణుని మాటలకు యాదవ శ్రేష్టులు అందరూ
ఆమోదించారు. ద్వారకా నగరంలోని ప్రజలందరూ ప్రభాస క్షేత్రము
చేరుకున్నారు. అక్కడ సరస్వతీ నదిలో పుణ్య స్నానములు చేసి అనేక
పుణ్య కార్యములు ఆచరించారు. బ్రాహ్మణులు హోమాదులు
వ్రతములు చేయించారు.

సాయంత్రం కాగానే యాదవులు అందరూ మధ్యం
సేవించారు. బ్రాహ్మణశాపం పనిచేయడం మొదలయింది.
మధ్యంమత్తులో ఒకరిని ఒకరు తిట్టుకున్నారు. ఆవేశంలో కొట్టుకున్నారు.
ఆయుధములతో యుద్ధానికి దిగారు. రథాల పైన ఎక్కి యుద్ధం
చేసుకున్నారు. అనేకములైన అస్త్ర శస్త్రములను ఒకరి మీద ఒకరు
ప్రయోగించుకున్నారు. ఒకరిని ఒకరు దారుణంగా చంపుకుంటున్నారు.
ప్రద్యుమ్నుడు, సాంబుడు, అక్రూరుడు, భోజుడు, అనిరుద్ధుడు, సాత్యకి,
సుభద్రుడు, సంగ్రామజిత్తు, గదుడు, సుమిత్రుడు, సురథుడు,
సహస్రజిత్, శతజిత్తు, భానువు మొదలగు వారు ఒకరితో ఒకరు
యుద్ధం చేసుకుంటున్నారు. వీరే కాక దాశార్హులు, భోజులు,
సాత్యతులు, మధువులు, అర్జునులు, శూరసేనులు, విసర్జనులు,
కుకురులు, కుంతి వంశులు, తాము బంధువులము అన్న సంగతి
మరిచిపోయి, ఒకరి మీద ఒకరు కోపంతో, ద్వేషంతో రగిలిపోతూ
ఒకరిని ఒకరు చంపుకుంటున్నారు. పాత కక్షలు తీర్చుకుంటున్నారు.
తండ్రి కొడుకులు, సోదరులు, మేనమామలు, మేనల్లులు,

మాతామహులు, మనుమలు, మిత్రులు ఒకరితో ఒకరు యుద్ధం చేసుకుంటున్నారు. ఒక రకమైన ఆవేశంతో రగిలిపోతున్నారు.

వారి వద్ద ఉన్న బాణములు, అస్త్రములు, శస్త్రములు అన్నీ అయిపోయాయి. ధనుస్సులు విరిగిపోయాయి. ఆ కారణంగా ఒకరితో ఒకరు ముష్టియుద్ధమునకు సిద్ధపడ్డారు. చేతులతో కాళ్లతో తన్నుకుంటున్నారు. సాంబుడికి వచ్చిన కృత్రిమ గర్భంతో పుట్టిన ముసలాన్ని అరగదీస్తే, ఆ పాడి నుండి పుట్టిన తుంగ గడ్డి సమీపంలో పెరిగి ఉంది. ఏ ఆయుధము దొరక్క యాదవులు ఆ తుంగ గడ్డిని పీకి దానితో కొట్టుకోసాగారు. అదే వారి పట్ల మారణాయుధంగా తయారయింది.

శ్రీకృష్ణుడు ఇదంతా చూస్తున్నాడు. నామ మాత్రంగా వారిని వారిం-చాడు కానీ వారు ఈయన మాట వినలేదు. పైగా బలరాముని చంపడానికి ఆయనమీదికి వెళ్లారు. బలరాముడు, శ్రీకృష్ణుడు కూడా చెరి ఒక పరిఘ ధరించి యాదవులను చంపడం మొదలెట్టారు. బ్రాహ్మణ శాప ఫలం తీవ్ర రూపం దాల్చి యాదవులను ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకునేటట్టు చేసింది. యాదవ వంశము క్షయమయింది. శ్రీకృష్ణుడు బలరాముడు ఇద్దరే మిగిలారు..

యాదవులు అందరూ మరణించారు అని తెలుసుకున్న శ్రీకృష్ణుడు భూభారము సమూలంగా తగ్గిపోయింది అని అనుకున్నాడు. బలరాముడు సముద్రతీరంలో ధ్యానంలో కూర్చుని యోగ మార్గంలో పరమాత్మ యందు మనసు లగ్నం చేసి, తన ఆత్మను పరమాత్మలో ఐక్యం చేసాడు. బలరాముడు ఈ లోకమును వదిలి, తన

నిజనివాసమునకు చేరుకున్నాడు అని తెలుసుకున్న శ్రీకృష్ణుడు ఒక రావి చెట్టు కింది మౌనంగా కూర్చున్నాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! అప్పుడు శ్రీకృష్ణుని రూపం ఈవిధంగా ఉంది. శ్రీకృష్ణుడు తన ప్రకాశంతో నలుదిక్కులను ప్రకాశింపజేస్తున్నాడు. నాలుగు భుజములతోనూ, శ్రీవత్స చిహ్నముతోనూ, నీలి రంగుతోనూ, పీతాంబర ధారియై, పెదాల మీద చిరునవ్వు చిందిస్తూ, ఒంటి నిండా ఆభరణములతోనూ, తలమీద కిరీటముతోనూ, మెడలో వనమాలతోనూ, కౌస్తుభముతోనూ, వెలిగిపోతున్నాడు. తన కుడి తొడమై ఎడమ కాలు పెట్టుకొని విలాసంగా ఊపుతూ కూర్చున్నాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజా! సాంబుడికి పుట్టిన ముసలమును అరగదీస్తే మిగిలిన చిన్న ములికి లాంటి ముక్క జర అనే వేటగానికి దొరికింది అని చెప్పాను కదా! ఆ వేటగాడు ఆ ముక్కను తన బాణమునకు అమర్చుకున్నాడు. రావిచెట్టు కింద కూర్చుని ఉన్న శ్రీకృష్ణుని కాలును చూచి అది మృగము అనుకున్నాడు ఆ వేటగాడు. ముసలము ములికను అమర్చిన బాణమును తన వింటికి సంధించి విడిచాడు. ఆ బాణము వేగంగా పోయి శ్రీకృష్ణుని కాలికి తాకింది. తానుకొట్టిన మృగము ఏదో తెలుసుకుందామని వచ్చిన వేటగానికి చతుర్భుజములతో వెలిగిపోతున్న శ్రీకృష్ణుడు కనిపించాడు. వేటగాడు ఆయనపాదముల మీద పడి క్షమించమని వేడుకున్నాడు.

“మహానుభావా! నేను దుర్మార్గుడను. అజ్ఞానంతో మహా పాపం చేసాను. నాఅపరాధమును మన్నించి నన్ను కరుణించు.

జ్ఞానులు, మునులు, యోగుల చేత పూజింపబడే నిన్ను నా బాణముతో కొట్టాను. తీరని అపరాధం చేసాను. నేను ఇటువంటి అపరాధము మరలా చేయకుండా నన్ను చంపెయ్యి. నీకు అపకారం చేసిన నేను బతకడానికి అనర్హుడను. ఓ దేవా! సాక్షాత్తు బ్రహ్మ మొదలగు దేవతాగణములే నీ మాయలో పడి నీ నిజ స్వరూపం తెలుసుకోలేకపోతున్నారు. ఇంక పామరుడను నేనెంత?” అనిపరి పరి విధాల వేడుకున్నాడు. ఆ వేటగాని ప్రార్థన విన్న కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“వ్యాధుడా!(వేటకాడా!) లే! నీవు ఏ అపరాధము చేయలేదు. ఇది నాకు ఇష్టమే. జరగాల్సింది కాబట్టి జరిగింది. నీవు బాధపడవలసిన పని లేదు. నీవు పుణ్యాత్ముడవు. పుణ్యలోకములకు వెళ్లు.” అని అన్నాడు. ఆ వేటగాడు శ్రీకృష్ణుడికి మూడుసార్లు ప్రదక్షిణము చేసి, పుణ్యలోకములకు వెళ్లిపోయాడు.

ఇంతలో దారుకుడు అనే శ్రీకృష్ణుని సారది, శ్రీకృష్ణుని రథం మీద ఆయనను వెతుక్కుంటూ ఆ ప్రదేశమునకు వచ్చాడు. రావిచెట్టు మొదట్లో కూర్చుని ఉన్న కృష్ణుని చూచాడు. వెంటనే రథం దిగిన దారుకుడు ఆయన పాదాల మీదపడ్డాడు.

“ఓ దేవా! నేను ధన్యుడను. ఇన్నాళ్లు నేను అంధకారంలో అలమటిస్తున్నాను. నా మనసుకు శాంతి లేదు. నాకు కర్తవ్య బోధ చేయండి.” అని వేడుకున్నాడు. ఇంతలో దారుకుడు ఎక్కి వచ్చిన కృష్ణుని రథం ఆకాశంలోకి ఎగిరిపోయింది. అప్పుడు కృష్ణుడు దారుకునితో ఇలా అన్నాడు.

“దారుకా! నీవు ఇప్పుడు ద్వారకకువెళ్లు. అక్కడ ఉన్న యాదవలకు, వారి బంధువులకు, ప్రభాస తీర్థంలో యాదవ ప్రముఖులు అందరూ ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకొని మరణించారని చెప్పు. బలదేవులు కూడా తన శరీరమును వదిలిపెట్టి వైకుంఠమునకు చేరుకున్నాడని చెప్పు. త్వరలో ద్వారకా నగరము సముద్రంలో మునిగిపోతుంది. కాబట్టి నీవు యాదవులందరినీ ద్వారక వదిలిపెట్టి వెళ్లమని చెప్పు. అర్జునుడు ద్వారకలో ఉన్నాడు. నా తల్లి తండ్రులను, యాదవులను, అంతఃపుర స్త్రీలను అర్జునుడు రక్షిస్తాడు. వారందరూ ఇంద్రప్రస్థము వెళ్లిపోతారు. నీవు, నేను ఉపదేశించిన భక్తియోగము అవలంబించి శాంతిని పొందు. ఇదంతా నా మాయ. నీవేమీ చింతించవలసిన పని లేదు.” అని అన్నాడు. తరువాత దారుకుడు శ్రీకృష్ణునికి మూడుసార్లు ప్రదక్షిణము చేసి నమస్కరించి అక్కడి నుండి ద్వారకకు వెళ్లిపోయాడు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు యాదవుల పరస్పరము కొట్టుకొని మరణించడం మొదలగు విషయములు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ముష్టదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
ఏకాదశ స్కంధము
ముష్టి ఒకటవ అధ్యాయము.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! కృష్ణుని ఆదేశము మేరకు ఉద్ధవుడు బదరికావనమునకు తపస్సు చేసుకునే నిమిత్తం వెళ్లిపోయాడు. వేటగాని చేతిలో దెబ్బతిన్న కృష్ణుడు ఒంటరిగా రావి చెట్టుకింద కూర్చుని ఉన్నాడు. అక్కడ అంతా నిర్మానుష్యంగా ఉంది. అప్పుడు బ్రహ్మ, శివుడు, పార్వతి, మహేంద్రుడు మొదలగు దేవతా గణములు, మరీచి మొదలగు ప్రజాపతులు, సనకాది మహామునులు, పితృ దేవతలు, సిద్ధులు, గంధర్వులు, విద్యాధరులు, మహానాగులు, చారణులు, యక్షులు, రాక్షసులు, కిన్నరులు, అప్సరసలు, గరుడుడు అందరూ కలిసి శ్రీకృష్ణుని వద్దకు వచ్చారు. శ్రీకృష్ణుని లీలలను కొంతమంది గానం చేస్తున్నారు. కొంత మంది కృష్ణుని మీద పూల వర్షం కురిపిస్తున్నారు.

వారంతా ఎందుకు వచ్చారో తెలుసుకున్నాడు కృష్ణుడు. వారంతా తనను మరలా తన నిజధామమునకు రమ్మని ఆహ్వానించడానికి వచ్చారని గ్రహించాడు. తన కళ్లు మూసుకున్నాడు. ధ్యానంలో నిమగ్నం అయ్యాడు. ఆయన తన దేహమును విడిచిపెట్టి వైకుంఠమునకు వెళ్లిపోయాడు. అప్పుడు దేవతలు దుందుభులు మోగించారు. ఆకాశము నుండి పుష్ప వర్షము కురిసింది. అప్పటి వరకూ కృష్ణునితో సహజీవనం చేసిన సత్యనిష్ఠ, ధర్మనిష్ఠ, కీర్తి, సంపదలు అనే గుణములు శ్రీకృష్ణుని పాటు ఈ లోకమునుండి

అదృశ్యం అయ్యాయి. శ్రీకృష్ణుని వెంటవెళ్లిపోయాయి. ఇదంతా కళ్లారా చూచిన బ్రహ్మాది దేవతలు ఆశ్చర్యపోయారు. ఆకాశంలో మెరిసిన మెరుపు అలా మెరిసి ఇలా మాయం అయినట్టు శ్రీకృష్ణుడు ఎలా వెళ్లాడో దేవతాగణములు తెలుసుకోలేకపోయారు. బ్రహ్మ, రుద్రుడు మొదలగు వారు శ్రీకృష్ణుని యోగ ప్రభావమును చూచి ఆశ్చర్యపోయారు. శ్రీకృష్ణుడు తన ధామమును చేరుకున్నాడు కాబట్టి, వారు కూడా తమతమ లోకములకు వెళ్లిపోయారు.

ఓపరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ విధంగా పరమాత్మ శ్రీకృష్ణ అవతారమును చాలించి తన నిజధామమునకు వెళ్లిపోయాడు. రంగస్థలము మీద నటుడు, తన నిజరూపమును ఎలాంటి మార్పుచేయకుండా, వివిధ వేషములతో, పుట్టడం, పెరగడం, చావడం లాంటి పాత్రలను, పాత్రోచితంగా ఎలా నటిస్తాడో, అలాగే పరమాత్మ భూలోకంలో, యాదవ కులంలో శ్రీకృష్ణుడు గా అవతరించి, పెరిగి, తిరిగి అన అవతారమును చాలించాడు.

పరమాత్మ యొక్క ఈ ఆవిర్భావము, తిరోభావము కేవలము పరమాత్మ యొక్క మాయ తప్ప వేరు కాదు. పరమాత్మ ఈ జగత్తును సృష్టించాడు. తాను అందులో ప్రవేశించాడు. సకల జీవరాసుల అంతరంగములలో ఆత్మస్వరూపుడుగా నిలిచి ఉన్నాడు. విహరిస్తున్నాడు. మరలా ప్రళయ కాలంలో తను చేసిన సృష్టిని ఉపసంహరించుకుంటున్నాడు.

శ్రీకృష్ణుడు తన అవతార సమయంలో గురుదక్షిణగా, యమలోకములో ఉన్న గురు పుత్రుని తీసుకొని వచ్చి గురు పత్నికి

ఇచ్చాడు. అశ్వత్థామ ప్రయోగించిన బ్రహ్మాస్త్రము బారి నుండి ఉత్తర గర్భంలో ఉన్న నిన్ను రక్షించాడు. కాని అటువంటి వాడు కేవలము ఒక వేటగాడు కొట్టిన బాణము చేత ఈ లోకమును విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయాడు. ఆయన తనను తాను రక్షించుకోలేక కాదు. ఈ లోకమును విడిచిపెట్టి వెళ్ల వలసిన సమయం ఆసన్నమైనందున వెళ్లిపోయాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! పరమాత్మ మూడులోకములలో సృష్టి స్థితి లయ కార్యములను నిర్వహిస్తున్నాడు. కాని ఆయనకు ఈ మానవ దేహముతో అవసరము లేదు. ఆత్మ నిష్ఠ కలిగి ఉండటమే పరమమైన మార్గము అని లోకానికి తెలియజేయడానికే యాదవ కులము సమూలంగా నాశనం అయిన తరువాత కూడా తన శరీరమును ఈ లోకములో మిగిల్చి ఉండటానికి ఇష్టపడలేదు. శ్రీకృష్ణుని దివ్యనిర్మాణమును గురించి ప్రతిరోజూ ఉదయము మననం చేసుకొనే వారికి ఉత్తమ గతులు కలుగుతాయి.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుని ఆదేశము మేరకు ద్వారక చేరుకున్న దారుకుడు, వసుదేవుడు ఉగ్రసేనుడి వద్దకు వెళ్లాడు. వారి పాదములపై బడి ఏడ్చాడు. దారుకుడు వారికి యాదవులందరూ నిర్మాణం చెందడం గురించి వివరించాడు. ద్వారకలో ఉన్న యాదవులందరూ తమ బంధు మిత్రులు ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకొని మరణించారు అన్న వార్త దారుకుని వలన విని, ఏడుస్తూ ప్రభాస తీర్థమునకు వెళ్లారు.

అక్కడ బలరాముడు, శ్రీకృష్ణుడు వారికి కనపడలేదు. వసుదేవుడు, దేవకీదేవి, రోహిణి మొదలగువారు దుఃఖం ఆపుకోలేక పెద్దపెట్టున ఏడ్వసాగారు. శ్రీకృష్ణుని విడిచి ఉండలేని దేవకీదేవి, మొదలగు వారు అక్కడికక్కడే ప్రాణములు విడిచిపెట్టారు. మరికొంత మంది యాదవ స్త్రీలు, మరణించిన తమ తమ భర్తలతో, చితులు ఎక్కి, సహగమనం చేసారు. అదే విధంగా బలరాముని భార్యలు, వసుదేవుని భార్యలు, శ్రీకృష్ణుని కోడళ్లు అందరూ, తమ తమ భర్తల యొక్క దేహములతో పాటు సహగమనం చేసారు అంటే వారి వారి భర్తల చితులలో పడి కాలిపోయారు. శ్రీకృష్ణుని భార్యలు అయిన రుక్మిణి మొదలగు వారు కూడా అగ్ని ప్రవేశము చేసారు.

అర్జునుడు శ్రీకృష్ణుని ఎడబాటును భరించలేకపోయాడు. కాని శ్రీకృష్ణుడు తనకు ఉపదేశించిన గీతామృత సారమును గుర్తుకు తెచ్చుకొని తనను తానుసమాధాన పరచుకున్నాడు. తరువాత యాదవులందరికీ సామూహికంగా కర్మక్రతువులు చేసాడు. తరువాత కొన్ని దినములకు సముద్రము పొంగి, ద్వారకానగరము సముద్రములో మునిగి పోయింది. శ్రీకృష్ణుడు నివసించిన మందిరము మాత్రము సముద్రములో మునిగిపోకుండా నిలిచి ఉంది. శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకానగరములో నివసించిన తన మందిరములో ఇప్పటికీ ఉన్నాడని భక్తుల నమ్మకము.

పరీక్షితమహారాజా! మరణించగా మిగిలిన యాదవులను స్త్రీలను, బాలురను, వృద్ధులను తన వెంట తీసుకొని అర్జునుడు ఇంద్రప్రస్థమునకు వెళ్లాడు. అనిరుద్ధుని కుమారుడు, శ్రీకృష్ణుని

మునిమనుమడు అయిన వ్రజుడు అనే వానిని ఇంద్రప్రస్థమునకు రాజుగా చేసాడు. తరువాత పాండవులు నిన్ను (పరీక్షిత్ మహారాజును) హస్తినాపురమునకు రాజుగా పట్టాభిషిక్తుని చేసి, వారందరూ మహాప్రస్థానము చెందారు.

ఓపరీక్షిత్ మహారాజా! దేవదేవుడు అయిన శ్రీకృష్ణుని లీలలను ఎవరైతే శ్రద్ధాభక్తులతో గానం చేస్తారో వారు సకలపాపముల నుండి విముక్తులు అవుతారు. భాగవత పురాణములో చెప్పబడిన శ్రీకృష్ణుని అవతార చరిత్రను, శ్రీకృష్ణుని బాల్యలీలలను చదివినా, వినినా, వారు శ్రీకృష్ణుని యందు అమితమైన భక్తిని పొందుతారు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు శ్రీకృష్ణ నిర్మాణము గురించి చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ఏకాదశ స్కంధము ముప్పది ఒకటవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఏకాదశ స్కంధము సర్వం సంపూర్ణం.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్.